

H. 1594

VLÁDNY NÁVRH

Z á k o n

o ochraně přírody a krajiny

OBSAH

PRVÁ ČASŤ

ÚVODNÉ USTANOVENIA

- § 1 Predmet zákona
- § 2 Základné pojmy

DRUHÁ ČASŤ

VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

- § 3 Základné práva a povinnosti pri všeobecnej ochrane prírody a krajiny
- § 4 Všeobecná ochrana rastlín a živočíchov
- § 5 Priaznivý stav druhu, priaznivý stav biotopu a priaznivý stav časti krajiny
- § 6 Ochrana biotopov
- § 7 Ochrana prirodzeného druhového zloženia ekosystémov
- § 8 Preventívne a nápravné opatrenia orgánu ochrany prírody
- § 9 Vyjadrenie orgánu ochrany prírody
- § 10 Súčinnosť s inými orgánmi

TRETIA ČASŤ

OSOBITNÁ OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

PRVÁ HLAVA

ÚZEMNÁ OCHRANA

- § 11 Územná ochrana prírody a krajiny a jej stupne
- § 12 Prvý stupeň ochrany
- § 13 Druhý stupeň ochrany
- § 14 Tretí stupeň ochrany
- § 15 Štvrtý stupeň ochrany
- § 16 Piaty stupeň ochrany
- § 17 Chránené územia a ich ochranné pásma
- § 18 Chránená krajinná oblasť
- § 19 Národný park
- § 20 Návštevný poriadok národného parku
- § 21 Chránený areál
- § 22 Prírodná rezervácia
- § 23 Prírodná pamiatka
- § 24 Jaskyňa a prírodný vodopád
- § 25 Chránený krajinný prvok
- § 26 Chránené vtáčie územie
- § 27 Územie európskeho významu
- § 28 Súvislá európska sústava chránených území
- § 29 Výnimky z podmienok ochrany chránených území
- § 30 Zóny chránených území
- § 31 Súkromné chránené územie a jeho ochranné pásmo

DRUHÁ HLAVA

DRUHOVÁ OCHRANA CHRÁNENÝCH RASTLÍN, CHRÁNENÝCH ŽIVOČÍCHOV, CHRÁNENÝCH NERASTOV A CHRÁNENÝCH SKAMENELÍN

- § 32 Druhovú ochranu
- § 33 Chránené druhy
- § 34 Chránená rastlina
- § 35 Chránený živočích
- § 36 Zakázané metódy a prostriedky odchyty a usmrcovania chráneného živočícha
- § 37 Obmedzenie využívania vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov
- § 38 Chránený nerast a chránená skamenelina
- § 39 Vývoz chráneného nerastu a chránenej skameneliny

- § 40 Výnimky z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov
- § 41 Evidencia chránených rastlín a chránených živočíchov
- § 42 Preukázanie pôvodu chránených rastlín a chránených živočíchov
- § 43 Nezameniteľné označenie chráneného živočicha
- § 44 Zoologická záhrada
- § 45 Zariadenia na záchranu chránených rastlín a chránených živočíchov

TRETIA HLAVA

OCHRANA DREVÍN

Práva a povinnosti pri ochrane drevín

- § 46
- § 47
- § 48 Náhradná výsadba
- § 49 Chránené stromy

ŠTVRTÁ HLAVA

VYHLASOVANIE, ZMENA A ZRUŠENIE OCHRANY OSOBITNE CHRÁNENÝCH ČASTÍ PRÍRODY A KRAJINY A ICH OZNAČENIE

- § 50 Vyhlasovanie ochrany osobitne chránených častí prírody a krajiny
- § 51 Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny
- § 52 Označenie osobitne chránenej časti prírody a krajiny
- § 53 Zmena a zrušenie ochrany osobitne chránenej časti prírody a krajiny

ŠTVRTÁ ČASŤ

DOKUMENTÁCIA OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY, PRÍSTUP DO KRAJINY, FINANČNÝ PRÍSPEVOK, OBMEDZENIA VLASTNÍCKYCH PRÁV A PREDKUPNÉ PRÁVO

- § 54 Dokumentácia ochrany prírody a krajiny
- § 55 Odborne spôsobilá osoba
- § 56 Prieskum a výskum
- § 57 Prístup do krajiny
- § 58 Vstupné do chráneného územia
- § 59 Vstup na pozemky
- § 60 Finančný príspevok
- § 61 Náhrada za obmedzenie bežného obhospodarovania
- § 62 Zákaz prevodu vlastníckeho práva
- § 63 Predkupné právo štátu

PIATA ČASŤ

ORGÁNY OCHRANY PRÍRODY, ICH PÔSOBNOSŤ A STRÁŽ PRÍRODY

- § 64 Orgány ochrany prírody
- § 65 Ministerstvo
- § 66 Inšpekcia
- § 67 Krajský úrad
- § 68 Okresný úrad
- § 69 Obec
- § 70
- § 71 Výkon štátneho dozoru
- Stráž prírody
- § 72 Spôsobilosť na výkon funkcie člena stráže prírody
- § 73 Zoznam členov stráže prírody
- § 74 Preukazovanie príslušnosti k stráži prírody
- Oprávnenia člena stráže prírody
- § 75
- § 76
- § 77 Povinnosti člena stráže prírody

- § 78 Vyškrtnutie člena stráže prírody zo zoznamu
- § 79 Osoby, ktoré majú oprávnenia a povinnosti člena stráže prírody
- § 80 Rovnošata a označenie zamestnancov ochrany prírody a krajiny

ŠIESTA ČASŤ

KONANIE

- § 81
- § 82
- § 83 Osobitné ustanovenie o vecnej a miestnej príslušnosti
- § 84 Doručovanie
- § 85 Lehota na rozhodnutie
- § 86 Podklady na rozhodnutie
- Odvolanie (rozklad)
- § 87
- § 88
- § 89 Zmena, zrušenie, predĺženie platnosti a strata platnosti rozhodnutia

SIEDMA ČASŤ

ZODPOVEDNOSŤ ZA PORUŠENIE POVINNOSTÍ NA ÚSEKU OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY

Iné správne delikty a sankcie

- § 90
- § 91
- § 92 Priestupky
- § 93 Zaistenie vecí
- § 94 Správa vybraných chránených druhov a správa vybraných chránených častí krajiny
- § 95 Spoločenská hodnota chránených druhov, drevín a biotopov
- § 96 Zhabanie jedincov chránených druhov

ÔSMA ČASŤ

NÁHRADA ŠKODY SPÔSOBENÁ ŽIVOČÍCHMI

- § 97 Predmet náhrady škody
- § 98 Podmienky nároku na náhradu škody
- § 99 Rozsah náhrady škody
- Uplatnenie nároku na náhradu škody
- § 100
- § 101
- § 102

DEVIATA ČASŤ

SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

- § 103 Spoločné ustanovenia
- § 104 Prechodné ustanovenia
- § 105 Zrušovacie ustanovenie
- § 106 Účinnosť

Príloha: Vzor preukazu člena stráže prírody a vzor odznaku člena stráže prírody

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

II. volebné obdobie

1594

VLÁDNY NÁVRH

Z á k o n

z 2002

o ochrane prírody a krajiny

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ ÚVODNÉ USTANOVENIA

§ 1

Predmet zákona

(1) Tento zákon upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, ako aj práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri ochrane prírody a krajiny s cieľom prispieť k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, utvárať podmienky na trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov,¹⁾ záchranu prírodného dedičstva,²⁾ charakteristického vzhľadu krajiny a na dosiahnutie a udržanie ekologickej stability.³⁾

(2) Ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na ochranu zložiek životného prostredia⁴⁾ osobitné predpisy.⁵⁾

(3) Tento zákon sa nevzťahuje na ochranu

- a) poľnohospodárskych plodín a kultúr,⁶⁾
- b) hospodársky významných druhov a rodov rastlín a zvierat,⁷⁾

¹⁾ § 7 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí.

²⁾ Čl. 2 Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva (oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 159/1991 Zb.).

³⁾ § 4 zákona č. 17/1992 Zb.

⁴⁾ § 2 zákona č. 17/1992 Zb.

⁵⁾ Napríklad zákon č. 23/1962 Zb. o poľovníctve v znení neskorších predpisov, zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov, zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 309/1991 Zb. o ochrane ovzdušia pred znečisťujúcimi látkami (zákon o ovzduší) v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, zákon č. 139/2002 Z. z. o rybárstve, zákon č. 184/2002 Z. z. o vodách (vodný zákon).

⁶⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 285/1995 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti v znení zákona č. 471/2001 Z. z.

⁷⁾ Zákon č. 132/1989 Zb. o ochrane práv k novým odrodám rastlín a plemenám zvierat v znení neskorších predpisov.

Vyhláška Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 134/1989 Zb., ktorou sa vydáva zoznam hospodársky významných druhov a rodov rastlín a zvierat v znení neskorších predpisov.

- c) rastlinných a živočíšnych škodcov vonkajšej a vnútornej karantény,⁸⁾
- d) rastlinných a živočíšnych pôvodcov nákaz a ochorení ľudí a zvierat.⁹⁾

§ 2 Základné pojmy

(1) Ochranou prírody a krajiny podľa tohto zákona sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov. Ochranou prírody sa rozumie aj starostlivosť o ekosystémy.¹⁰⁾

(2) Na účely tohto zákona sa považuje za

- a) územný systém ekologickej stability taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu,
- b) zložky ekosystémov horniny a nerasty,¹¹⁾ reliéf, pôda, voda, ovzdušie, rastlinstvo, živočíšstvo a antropické objekty a látky; zložky sa skladajú z prvkov ekosystémov, ktorými sú najmä jedince druhov rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín, ich časti a vývinové štádiá, tvary reliéfu, pôdne typy, jazerá, vodné toky, pramene, ponory, formy osídlenia a využitia krajiny,
- c) významný krajinný prvok taká časť územia, ktorá utvára charakteristický vzhľad krajiny alebo prispieva k jej ekologickej stabilite, najmä les, rašelinisko, brehový porast, jazero, mokrad', rieka, bralo, tiesňava, kamenné more, pieskový presyp, park, aleja, remíza,
- d) biocentrum ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev,
- e) biokoridor priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky,
- f) interakčný prvok určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom,
- g) mokrad' prírodné tečúce a stojaté vody, územia s močiarimi, slatinami a rašeliniskami, vlhké lúky, ako aj vodné plochy s rybníkmi a vodnými nádržami,
- h) druh aj poddruh alebo nižšia taxonomická jednotka rastlín alebo živočíchov,
- i) voľne rastúcu rastlinu (ďalej len „rastlina“) jedinec rastlinného druhu alebo druhu húb, ktorého populácia sa udržiava samovoľne, a to i v prípade jeho držby alebo pestovania mimo jeho prirodzeného výskytu v biotopoch,

⁸⁾ Napríklad zákon č. 285/1995 Z. z. v znení zákona č. 471/2001 Z. z., vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva a Ministerstva spravodlivosti č. 62/1964 Zb., ktorou sa vydávajú vykonávacie predpisy k zákonu o rozvoji rastlinnej výroby v znení zákona č. 132/1989 Zb., vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva č. 63/1964 Zb. o ochrane proti zavliekaniu škodcov a chorôb rastlín a burín pri dovoze, prevoze a vývoze (vonkajšia karanténa) v znení vyhlášky č. 51/1977.

⁹⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov.

¹⁰⁾ § 3 zákona č. 17/1992 Zb.

¹¹⁾ § 2 zákona č. 44/1988 Zb.

- j) voľne žijúceho živočicha (ďalej len „živočích“) jedinec živočíšneho druhu, ktorého populácia sa udržiava samovoľne, a to i v prípade jeho držby vrátane chovu v ľudskej opatere,
- k) jedinca rastlina alebo živočích určitého druhu, živý alebo mŕtvy, všetky jeho časti a vývinové štádiá ako aj akýkoľvek výrobok a tovar, u ktorého je zo sprievodnej dokumentácie, obalu, štítku alebo z akýchkoľvek iných okolností zrejmé, že je vyrobený z častí rastlín alebo živočíchov tohto druhu,
- l) chov v ľudskej opatere držba živočíchov, ktorej výsledkom je rozmnožovanie živočicha,
- m) drevinu rastúcu mimo lesa (ďalej len „drevina“) strom alebo ker vrátane ich koreňových sústav rastúce jednotlivo alebo v skupinách mimo lesného pôdneho fondu,¹²⁾
- n) genofond súbor dedičných vlastností rastlín a živočíchov,
- o) osobitne chránenú časť prírody a krajiny časť prírody a krajiny, ktorou sú chránené druhy (§ 33) a chránené časti krajiny,¹³⁾ najmä chránené územia (§ 17), územia európskeho významu (§ 27), súkromné chránené územia (§ 31), chránené objekty (§ 49), ochranné pásma (§ 17 a 49),
- p) sťahovavý druh druh, pre ktorého populáciu alebo jej časť platí, že väčší počet jej jedincov sa cyklicky a predvídateľne pohybuje na väčšie vzdialenosti, pričom presahuje hranice Slovenskej republiky,
- q) nepôvodný druh druh, ktorý sa vyskytuje mimo svojho prirodzeného areálu, ako aj mimo areálu v rámci svojho prirodzeného rozptylového potenciálu; za nepôvodný druh sa považuje aj kríženec jedincov pôvodného druhu a nepôvodného druhu,
- r) biotop miesto prirodzeného výskytu určitého druhu rastliny alebo živočicha, ich populácie alebo spoločenstva v oblasti rozlíšenej geografickými, abiotickými a biotickými vlastnosťami,
- s) biotop európskeho významu biotop, ktorý je v Európe ohrozený vymiznutím alebo má malý prirodzený areál alebo predstavuje typické ukážky jednej alebo viacerých biogeografických oblastí Európy,
- t) biotop národného významu biotop, ktorý nie je biotopom európskeho významu, ale je v Slovenskej republike ohrozený vymiznutím alebo má malý prirodzený areál alebo predstavuje typické ukážky biogeografických oblastí Slovenskej republiky,
- u) prioritný biotop biotop európskeho významu, ktorého ochrana má zvláštny význam vzhľadom na podiel jeho prirodzeného výskytu v Európe,
- v) stav biotopu súhrn vplyvov pôsobiacich na prírodné biotopy a ich typické druhy, ktoré ovplyvňujú ich prirodzený areál, štruktúru a funkciu, rovnako ako dlhodobé prežívanie ich typických druhov,
- w) biotop druhu biotop, v ktorom jedince tohto druhu majú prirodzené podmienky pre život alebo pre niektorú z fáz života,
- x) druh európskeho významu druh živočicha alebo rastliny, ktorý je v Európe
 1. ohrozený,
 2. zraniteľný, o ktorom sa predpokladá, že v blízkej budúcnosti bude ohrozený, ak naň budú naďalej pôsobiť ohrozujúce faktory,
 3. vzácny, s málo početnou populáciou, ktorý nie je zatiaľ ohrozený alebo zraniteľný, ale ktorý sa dostal do nebezpečenstva,
 4. endemický a vyžadujúci zvláštnu pozornosť z dôvodu špecifického charakteru jeho biotopu alebo
 5. druhom vyžadujúcim si zvláštnu pozornosť z dôvodu dopadu jeho využívania na jeho biotop alebo na stav druhu (§ 5),

¹²⁾ § 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 61/1977 Zb.

¹³⁾ § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 237/2000 Z. z.

- y) druh národného významu druh živočícha alebo rastliny, ktorý nie je druhom európskeho významu, ale je v Slovenskej republike
1. ohrozený,
 2. zraniteľný, o ktorom sa predpokladá, že v blízkej budúcnosti bude ohrozený, ak naň budú naďalej pôsobiť ohrozujúce faktory,
 3. vzácny, s málo početnou populáciou, ktorý nie je zatiaľ ohrozený alebo zraniteľný, ale ktorý sa dostal do nebezpečenstva, alebo
 4. endemický, reliktný a vyžadujúci zvláštnu pozornosť z dôvodu špecifického charakteru jeho biotopu,
- z) prioritný druh druh európskeho významu, ktorého ochrana je nevyhnutná vzhľadom na jeho malý prirodzený areál v Európe,
- za) stav druhu súhrn vplyvov pôsobiacich na príslušný druh, ktoré môžu ovplyvniť dlhodobé rozšírenie a početnosť jeho populácie,
- zb) lokalitu geograficky určené územie, ktorého hranice sú jasne vymedzené,
- zc) vybrané domestikované živočíchy kone, osly a ich krížence, dobytok, ošípané, ovce, kozy, hydina, králiky a kožušinové živočíchy,
- zd) živočícha, ktorý unikal, živočích držaný človekom, ktorý sa od svojho držiteľa svojvoľne vzdialil bez návratu,
- ze) uzatvorený objekt stavba alebo zariadenie, ktoré zabráňuje vybraným domestikovaným živočíchom vo voľnom pohybe mimo tejto stavby alebo zariadenia, napríklad budova, ohrada, dvor, oplotený pozemok.

DRUHÁ ČASŤ

VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

§ 3

Základné práva a povinnosti pri všeobecnej ochrane prírody a krajiny

(1) Každý je povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrozovaním, poškodzovaním a ničením a starať sa podľa svojich možností o jej zložky a prvky za účelom ich zachovania a ochrany, zlepšovania stavu životného prostredia a vytvárania a udržiavania územného systému ekologickej stability.

(2) Významný krajinný prvok možno užívať len takým spôsobom, aby nebol narušený jeho stav a nedošlo k ohrozeniu alebo k oslabeniu jeho ekologickostabilizačnej funkcie.

(3) Vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia¹⁴⁾ a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu.¹⁵⁾

(4) Podnikatelia a právnické osoby, ktorí svojou činnosťou zasahujú do ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, sú povinné na vlastné náklady vykonávať opatrenia smerujúce k predchádzaniu a obmedzovaniu ich poškodzovania a ničenia.

¹⁴⁾ § 2 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.

¹⁵⁾ Napríklad § 7 zákona Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. v znení zákona č. 83/2000 Z. z.

(5) Podnikatelia a právnické osoby sú povinné opatrenia podľa odseku 3 a 4 zahrnúť už do návrhov projektov, programov, plánov a ostatnej dokumentácie, vypracúvanej podľa osobitných predpisov.¹⁶⁾

§ 4

Všeobecná ochrana rastlín a živočíchov

(1) Každý je pri vykonávaní činnosti, ktorou môže ohroziť, poškodiť alebo zničiť rastliny alebo živočichy alebo ich biotopy, povinný postupovať tak, aby nedochádzalo k ich zbytočnému úhynu alebo k poškodzovaniu a ničeniu.

(2) Ak činnosť uvedená v odseku 1 vedie k ohrozeniu existencie druhov rastlín a živočíchov alebo k ich degenerácii, k narušeniu rozmnožovacích schopností alebo k zániku ich populácie, štátny orgán ochrany prírody a krajiny (ďalej len „orgán ochrany prírody“) môže túto činnosť po predchádzajúcom upozornení obmedziť alebo zakázať.

(3) Zakazuje sa odchyťovať a usmrcovať živočichy na miestach ich prirodzeného výskytu. Tento zákaz neplatí, ak sa odchyťovanie alebo usmrcovanie uskutočňuje v súvislosti s vykonávaním vedecko-výskumnej činnosti, alebo ak hrozí bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia človeka alebo poškodenie jeho majetku, alebo ak to ustanovujú osobitné predpisy¹⁷⁾ alebo tretia časť tohto zákona.

(4) Každý, kto buduje alebo plánovane rekonštruje nadzemné elektrické vedenie, je povinný použiť také technické riešenie, ktoré bráni usmrcovaniu vtákov.

(5) Ak dochádza k preukázateľnému usmrcovaniu vtáctva na elektrických vedeniach alebo telekomunikačných zariadeniach, môže orgán ochrany prírody rozhodnúť, aby ich správca vykonal technické opatrenia zabráňujúce usmrcovaniu vtákov.

§ 5

Priaznivý stav druhu, priaznivý stav biotopu a priaznivý stav časti krajiny

(1) Za priaznivý stav druhu z hľadiska jeho ochrany (ďalej len „priaznivý stav druhu“) sa považuje taký stav, keď

- a) údaje o populačnej dynamike druhu naznačujú, že sa dlhodobo udržuje ako životaschopný prvok svojho biotopu,
- b) prirodzený areál druhu sa nezmenšuje a
- c) existuje dostatok biotopov na dlhodobé zachovanie jeho populácie.

(2) Za priaznivý stav biotopu z hľadiska jeho ochrany (ďalej len „priaznivý stav biotopu“) sa považuje taký stav, keď

- a) jeho prirodzený areál a plocha, ktorú v hodnotenej lokalite pokrýva, sú stabilné alebo sa zväčšujú,
- b) jeho špecifická štruktúra a funkcie biotopu sú zachované a

¹⁶⁾ Napríklad zákon č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon č. 61/1977 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov, zákon č. 313/1999 Z. z. o geologických prácach a o štátnej geologickej správe (geologický zákon), zákon č. 184/2002 Z. z.

¹⁷⁾ Napríklad zákon č. 23/1962 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon č. 337/1998 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 139/2002 Z. z.

c) stav jeho typických druhov je priaznivý.

(3) Za priaznivý stav osobitne chránenej časti prírody a krajiny, navrhovaného územia európskeho významu (§ 27) a územia, na ktoré sa vzťahujú záväzky vyplývajúce z medzinárodných dohovorov, ktorými je Slovenská republika viazaná¹⁸⁾ (ďalej len „územie medzinárodného významu“) z hľadiska ich ochrany (ďalej len „priaznivý stav časti krajiny“) sa považuje stav, keď predmet ochrany je v súlade s cieľmi ich ochrany určenými v dokumentácii ochrany prírody a krajiny tohto územia podľa tohto zákona.

(4) Udržiavanie a dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny sú činnosti vykonávané vo verejnom záujme.

(5) Vlastník (správca, nájomca) pozemku s osobitne chránenou časťou prírody a krajiny, v navrhovanom území európskeho významu a území medzinárodného významu je povinný pri jeho bežnom obhospodarovaní (§ 61) zabezpečovať priaznivý stav časti krajiny.

(6) Ak udržiavanie alebo dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny podľa odseku 5 nie je možné zabezpečiť bežným obhospodarovaním (§ 61), možno vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) dotknutých pozemkov poskytnúť finančný príspevok (§ 60).

(7) Ak vlastník (správca, nájomca) dotknutých pozemkov nezabezpečí ani po predchádzajúcom upozornení priaznivý stav časti krajiny alebo ak je zabezpečenie priaznivého stavu časti krajiny potrebné z dôvodu jej bezprostredného ohrozenia, môže tak urobiť organizácia ochrany prírody a krajiny zriadená podľa § 65 ods. 1 písm. k) (ďalej len „organizácia ochrany prírody“) na vlastné náklady.

§ 6 Ochrana biotopov

(1) Každý, kto zasiahne do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, je povinný uskutočniť primerané náhradné revitalizačné opatrenia vyplývajúce najmä z dokumentácie ochrany prírody a krajiny; táto povinnosť neplatí, ak ide o bežné obhospodarovanie poľnohospodárskych kultúr alebo lesných kultúr. Ak nemožno uskutočniť náhradné revitalizačné opatrenia, je povinný uhradiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu (§ 95). Finančná náhrada je príjmom štátneho rozpočtu.

(2) Orgán ochrany prírody určí podrobnosti o revitalizačných opatreniach alebo o finančnej náhrade podľa odseku 1 v súhlase podľa § 12 písm. g). Orgán ochrany prírody môže nariadiť uskutočnenie primeraných revitalizačných opatrení a určiť ich rozsah a podrobnosti o nich alebo nariadiť úhradu finančnej náhrady aj tomu, kto zasiahol do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu bez súhlasu podľa § 12 písm. g).

(3) Zoznam biotopov európskeho významu a biotopov národného významu ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).

¹⁸⁾ Napríklad Dohovor o mokradiach majúcich medzinárodný význam najmä ako biotopy vodného vtáctva a Protokol o jeho zmene (registrovaný v čiaske 67/1990 Zb.), Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva (oznámenie č. 159/1991 Zb.), Dohovor o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov (oznámenie č. 91/1998 Z. z.), Dohovor o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť (oznámenie č. 93/1998 Z. z.).

§ 7

Ochrana prirodzeného druhového zloženia ekosystémov

(1) Ochrana prirodzeného druhového zloženia ekosystémov zahŕňa

- a) reguláciu zámerného rozširovania nepôvodných druhov za hranicami zastavaného územia obce,¹⁹⁾
- b) sledovanie výskytu, veľkosti populácií a spôsobu šírenia nepôvodných druhov,
- c) odstraňovanie nepôvodných druhov, ktoré sa samovoľne šíria a vytlačujú pôvodné druhy z ich prirodzených biotopov a znižujú biologickú rozmanitosť (ďalej len „invázne druhy“).

(2) Invázne druhy je zakázané dovážať, držať, pestovať, rozmnožovať, obchodovať s nimi, ako aj s ich časťami alebo výrobkami z nich, ktoré môžu spôsobiť samovoľné rozšírenie invázneho druhu.

(3) Vlastník (správca, nájomca) pozemku je povinný odstraňovať invázne druhy zo svojho pozemku spôsobmi podľa odseku 7 a o pozemok sa starať takým spôsobom, aby zamedzil opätovnému šíreniu inváznych druhov, a to na náklady pôvodcu ich šírenia, ak je známy, inak na náklady štátu.

(4) Orgán ochrany prírody môže nariadiť vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku, na ktorom sa vyskytujú invázne druhy, vykonať na náklady pôvodcu ich šírenia, ak je známy, inak na náklady štátu, opatrenia na odstránenie inváznych druhov.

(5) V prípade nebezpečenstva vzniku škodlivých následkov na prírode a krajine môže orgán ochrany prírody vykonať na náklady pôvodcu šírenia inváznych druhov, ak je známy, inak na svoje náklady, odstránenie inváznych druhov sám. Ak takýmto konaním orgánu ochrany prírody vznikne vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) dotknutého pozemku škoda, vlastník (správca, nájomca) dotknutého pozemku má nárok na náhradu škody podľa všeobecných predpisov o náhrade škody.²⁰⁾

(6) Na účel uvedený v odseku 5 orgán ochrany prírody a ním poverené osoby sú oprávnení vstupovať na cudzie pozemky na nevyhnutne potrebný čas po predchádzajúcom upozornení vlastníka (správcu, nájomcu) dotknutého pozemku, ak sa nevyžaduje povolenie na vstup podľa osobitného predpisu.²¹⁾ Pritom sú povinní dbať na to, aby užívanie týchto pozemkov bolo rušené čo najmenej a aby vstupom a činnosťami nevznikli škody, ktorým možno zabrániť. Vlastník (správca, nájomca) dotknutého pozemku je povinný vstup na pozemok strpieť; tým nie je dotknuté jeho právo na náhradu škody podľa všeobecných predpisov o náhrade škody.²⁰⁾

(7) Zoznam inváznych druhov a spôsoby ich odstraňovania ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 8

Preventívne a nápravné opatrenia orgánu ochrany prírody

(1) Orgán ochrany prírody po predchádzajúcom upozornení obmedzí alebo zakáže až do odstránenia nedostatkov činnosť, ktorej následkom hrozí poškodenie alebo ničenie prírody a krajiny, alebo činnosť, ktorá takéto poškodenie alebo ničenie spôsobila.

¹⁹⁾ § 6 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 152/1996 Z. z. o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

²⁰⁾ § 415 až 450 Občianskeho zákonníka.

²¹⁾ § 9 ods. 2 zákona č. 281/1997 Z. z. o vojenských obvodoch a zákon, ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

(2) Orgán ochrany prírody môže tomu, kto činnosťou nevyžadujúcou rozhodnutie orgánu ochrany prírody podľa tohto zákona poškodzuje alebo ničí prírodu alebo krajinu, nariadiť, aby v určenej lehote odstránil škodlivé následky tejto činnosti, a určiť podmienky na jej ďalšie vykonávanie. Ak škodlivé následky nebudú v určenej lehote odstránené, môže ich odstrániť orgán ochrany prírody na náklady povinného.

(3) Orgán ochrany prírody môže obmedziť alebo zakázať činnosť tomu, kto nesplnil podmienky určené v rozhodnutí tohto orgánu, alebo tomu, kto nesplnil povinnosti uložené v ním vydanom rozhodnutí podľa odseku 2. Rovnako môže obmedziť alebo zakázať činnosť tomu, kto vykonáva činnosť vyžadujúcu súhlas orgánu ochrany prírody podľa tretej alebo štvrtej časti tohto zákona bez tohto súhlasu alebo vykonáva činnosť napriek zákazu podľa tohto zákona. Ak uvedenou činnosťou vznikli škodlivé následky na prírode a krajine, ktoré povinný v určenej lehote neodstráni, môže to urobiť orgán ochrany prírody na náklady povinného.

§ 9

Vyjadrenie orgánu ochrany prírody

(1) Orgán ochrany prírody je dotknutým orgánom v konaniach podľa osobitných predpisov vo veciach ochrany prírody a krajiny, najmä ak ide o

- a) schválenie alebo zmenu územnoplánovacej dokumentácie,²²⁾
- b) vydanie územného rozhodnutia,²³⁾
- c) vydanie stavebného povolenia na stavbu, zmenu stavby alebo udržiavacie práce,²⁴⁾
- d) vydanie povolenia terénnych úprav, prác alebo zariadení,²⁵⁾
- e) vydanie kolaudačného rozhodnutia²⁶⁾ na stavbu, zmenu stavby alebo udržiavacie práce, ku ktorým orgán ochrany prírody dáva vyjadrenie podľa písmena c),
- f) vydanie rozhodnutia o zmene v užívaní stavby,²⁷⁾
- g) vydanie rozhodnutia o odstránení stavby alebo dodatočnom povolení stavby,²⁸⁾
- h) vydanie rozhodnutia o určení, zmene a zrušení prieskumného územia,²⁹⁾
- i) vydanie rozhodnutia o určení, zmene a zrušení chráneného ložiskového územia,³⁰⁾
- j) vydanie rozhodnutia o určení, zmene a zrušení dobývacieho priestoru,³¹⁾
- k) vydanie povolenia banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom,³²⁾
- l) vydanie súhlasu na zmenu druhu poľnohospodárskeho pozemku na ovocný sad, vinicu, chmeľnicu, na zalesnenie poľnohospodárskeho pozemku alebo premenu nepoľnohospodárskej pôdy na poľnohospodársku pôdu,³³⁾
- m) vydanie povolenia na výrub drevín podľa osobitných predpisov,³⁴⁾

²²⁾ § 8 ods. 2 a § 20 až 31 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

²³⁾ § 32 až 42 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

²⁴⁾ § 58 až 70, § 120 a 121 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

²⁵⁾ § 71 až 74 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

²⁶⁾ § 79 až 82 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

²⁷⁾ § 85 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

²⁸⁾ § 88, 88a, 89 a 90 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

²⁹⁾ § 19, 20 a 24 zákona č. 313/1999 Z. z.

³⁰⁾ § 17 zákona č. 44/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

³¹⁾ § 27 zákona č. 44/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

³²⁾ Napríklad § 9 až 13 a § 17 až 19 zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 499/1991 Zb.

³³⁾ § 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. v znení zákona č. 83/2000 Z. z.

³⁴⁾ Napríklad § 14 ods. 3 zákona č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov.

- n) schválenie alebo zmenu lesného hospodárskeho plánu,³⁵⁾
- o) schválenie alebo zmenu projektu geologickej úlohy,³⁶⁾
- p) schválenie alebo zmenu základného dokumentu podpory regionálneho rozvoja.³⁷⁾

(2) Orgán ochrany prírody ako dotknutý orgán uplatňuje záujmy ochrany prírody a krajiny najmä formou vyjadrenia alebo iného stanoviska k činnosti podľa osobitného predpisu³⁸⁾ (ďalej len „vyjadrenie“).

(3) Vyjadrenie sa vyžaduje v prípadoch uvedených v odseku 1; v územiach s prvým stupňom ochrany (§ 12) sa vyjadrenie podľa odseku 1 písm. c) až g) vyžaduje, len ak ide o konania, v ktorých sa rozhoduje o povolení činnosti za hranicami zastavaného územia obce.

§ 10

Súčinnosť s inými orgánmi

Orgán ochrany prírody je povinný ako dotknutý orgán poskytnúť potrebnú súčinnosť iným orgánom rozhodujúcim podľa osobitných predpisov³⁹⁾ o činnostiach, ktoré môžu mať vplyv na ochranu prírody a krajiny, najmä ak ide o rozhodnutie o predbežnej otázke.

TRETIA ČASŤ OSOBITNÁ OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

PRVÁ HLAVA ÚZEMNÁ OCHRANA

§ 11

Územná ochrana prírody a krajiny a jej stupne

(1) Územnou ochranou prírody a krajiny (ďalej len „územná ochrana“) podľa tohto zákona sa rozumie ochrana prírody a krajiny na území Slovenskej republiky alebo jeho časti.

(2) Pre územnú ochranu sa ustanovuje päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zväčšuje.

³⁵⁾ § 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva v znení neskorších predpisov.

³⁶⁾ § 11 zákona č. 313/1999 Z. z.

§ 13 až 21 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 141/2000 Z. z.

³⁷⁾ § 5 zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

³⁸⁾ Napríklad § 14 ods. 3 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, § 126 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov, § 13 ods. 3 a 4 vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 5/1995 Z. z., § 17 ods. 1 a § 27 ods. 1 zákona č. 44/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, § 18 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb., § 7 ods. 4 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb., § 3 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. v znení zákona č. 83/2000 Z. z., § 21 ods. 4 zákona č. 313/1999 Z. z., § 14 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 141/2000 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon, § 13 zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

³⁹⁾ Napríklad zákon č. 50/1976 Zb., § 29 ods. 2 zákona č. 61/1977 Zb., zákon Slovenskej národnej rady č. 100/1977 Zb., zákon č. 23/1962 Zb., zákon č. 44/1988 Zb.

§ 12 Prvý stupeň ochrany

Na území Slovenskej republiky, ktorému sa neposkytuje územná ochrana podľa § 17 až 31, platí prvý stupeň ochrany, podľa ktorého sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na

- a) vykonávanie činností meniacej stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä na ich úpravu, zasypávanie, odvodňovanie, ťažbu trstia, rašeliny, bahna a riečneho materiálu, okrem vykonávania týchto činností v koryte vodného toku jeho správcom v súlade s osobitným predpisom,⁴⁰⁾
- b) rozšírenie nepôvodného druhu rastliny alebo živočicha za hranicami zastavaného územia obce s výnimkou druhov ustanovených všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá ministerstvo po dohode s Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo pôdohospodárstva“), druhov uvedených v schválenom lesnom hospodárskom pláne alebo druhov pestovaných v poľnohospodárskych kultúrach,
- c) umiestnenie výsadby drevín a ich druhové zloženie za hranicami zastavaného územia obce mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady,⁴¹⁾
- d) leteckú aplikáciu chemických látok a hnojív,
- e) vypúšťanie vodnej nádrže alebo rybníka,
- f) likvidáciu geologického diela alebo geologického objektu,⁴²⁾
- g) zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť,
- h) vyradenie ostatnej vodnej plochy a jej pridelenie do užívania na účely podnikania v osobitnom režime.⁴³⁾

§ 13 Druhý stupeň ochrany

(1) Na území, na ktorom platí druhý stupeň ochrany, je zakázaný

- a) vjazd a státie s motorovým vozidlom⁴⁴⁾ alebo záprahovým vozidlom, najmä vozom, kočom alebo saňami, na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty a miestnej komunikácie, parkoviska, čerpacej stanice, garáže, továrenského, staničného alebo letištného priestoru,
- b) vjazd a státie s bicyklom na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie, účelovej komunikácie⁴⁵⁾ a vyznačenej cyklotrasy.

(2) Na území, na ktorom platí druhý stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na

- a) vykonávanie činností uvedených v § 12,
- b) likvidáciu existujúcich trvalých trávnych porastov⁴⁶⁾ s výnimkou činnosti povolennej podľa osobitných predpisov,⁴⁷⁾
- c) výstavbu lesných ciest a zväžnic,

⁴⁰⁾ Zákon č. 184/2002 Z. z.

⁴¹⁾ § 9 písm. b) až e) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z.

⁴²⁾ § 28 zákona č. 313/1999 Z. z.

⁴³⁾ § 34 ods. 4 zákona č. 139/2002 Z. z.

⁴⁴⁾ § 2 písm. x) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách.

⁴⁵⁾ § 1 ods. 2 až 4 zákona č. 135/1961 Zb.

⁴⁶⁾ Bod A.1. 6 písm. a) až c) prílohy č. 1 k vyhláske Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 79/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon Národnej rady Slovenskej republiky o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon).

⁴⁷⁾ Napríklad zákon č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

- d) oplotenie pozemku za hranicami zastavaného územia obce,
- e) pasenie, napájanie, prehánanie a nocovanie hospodárskych zvierat⁴⁸⁾ na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajnenie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať veľkých dobytčích jednotiek,⁴⁹⁾ umiestnenie košiaru, stavby a iného zariadenia na ich ochranu,
- f) vykonávanie technických geologických prác,⁵⁰⁾ banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom,
- g) umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia⁵¹⁾ za hranicami zastavaného územia obce,
- h) pozemnú aplikáciu chemických látok a hnojív, najmä pesticidov, toxických látok, priemyselných hnojív a silážnych štiav pri poľnohospodárskej, lesohospodárskej a inej činnosti na súvislej ploche väčšej ako 2 ha,
- i) budovanie a vyznačenie turistického chodníka, náučného chodníka, bežeckej trasy, lyžiarskej trasy, cyklotrasy alebo mototrasy,
- j) vykonávanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností ozbrojenými zbormi a ozbrojenými silami mimo vojenských priestorov a vojenských obvodov; vykonanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností v oblasti civilnej ochrany, Hasičským a záchranným zborom, horskou službou alebo zložkami integrovaného záchranného systému⁵²⁾ za hranicami zastavaného územia obce,
- k) organizovanie verejných telovýchovných, športových a turistických podujatí⁵³⁾ ako aj iných verejnosti prístupných spoločenských podujatí za hranicami zastavaného územia obce alebo mimo športových a rekreačných areálov na to určených,
- l) umiestnenie krátkodobého prenosného zariadenia, ako je predajný stánok, prístrešok, konštrukcia alebo zariadenie na slávnostnú výzdobu a osvetlenie budov, scénickej stavby pre film alebo televíziu za hranicami zastavaného územia obce,
- m) umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo inej vodnej ploche neslúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela,
- n) použitie zariadenia spôsobujúceho svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovánú hudbu mimo uzavretých stavieb.⁵⁴⁾

(3) Zákaz podľa odseku 1 sa nevzťahuje na vjazd alebo státie vozidla⁵⁵⁾

- a) slúžiaceho na obhospodarovanie pozemku alebo patriaceho vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku, na ktorý sa vzťahuje tento zákaz,
- b) na miesta, ktoré orgán ochrany prírody vyhradí najmä všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorým vyhlasuje chránené územie a jeho ochranné pásmo (§ 17), návštevným poriadkom národného parku a jeho ochranného pásma (§ 20) alebo zoznamom týchto miest uverejneným na úradnej tabuli tohto orgánu a úradnej tabuli dotknutej obce,
- c) ak jeho vjazd alebo státie bol povolený podľa osobitného predpisu.⁵⁶⁾

(4) Súhlas podľa odseku 2 písm. e), k) a n) sa nevyžaduje na miestach vyhradených orgánom ochrany prírody spôsobom uvedeným v odseku 3 písm. b).

⁴⁸⁾ § 3 písm. b) zákona č. 337/1998 Z. z.

⁴⁹⁾ Výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 3. januára 2002 č. 3485/1/2001-100, ktorým sa vyhlasujú katastrálne územia patriace do jednotiek poľnohospodársky znevýhodnených oblastí a ustanovuje výška podpory na ich obhospodarovanie (oznámenie č. 14/2002 Z. z.).

⁵⁰⁾ § 2 ods. 4 písm. c) zákona č. 313/1999 Z. z.

⁵¹⁾ § 71 ods. 1 písm. c) a ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

⁵²⁾ Zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme.

⁵³⁾ Zákon č. 315/1992 Zb. o verejných telovýchovných, športových a turistických podujatiach.

⁵⁴⁾ § 43b a § 43c zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 237/2000 Z. z.

⁵⁵⁾ § 2 písm. ar) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 315/1996 Z. z.

⁵⁶⁾ § 19 zákona Slovenskej národnej rady č. 100/1977 Zb.

§ 14 Tretí stupeň ochrany

(1) Na území, na ktorom platí tretí stupeň ochrany, je zakázané

- a) vykonávať činnosti uvedené v § 13 ods. 1 písm. a); § 13 ods. 3 platí rovnako,
- b) vchádzať alebo stáť s bicyklom na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy; § 13 ods. 3 platí rovnako,
- c) pohybovať sa mimo vyznačeného turistického chodníka alebo náučného chodníka za hranicami zastavaného územia obce,
- d) táboriť, stanovať, bivakovať, jazdiť na koni, zakladať oheň mimo uzavretých stavieb, lyžovať, vykonávať horolezecký alebo skalolezecký výstup, skialpinizmus alebo iné športové aktivity za hranicami zastavaného územia obce,
- e) organizovať verejné telovýchovné, športové a turistické podujatie, ako aj iné verejnosti prístupné spoločenské podujatie,
- f) použiť zariadenie spôsobujúce svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovánú hudbu mimo uzavretých stavieb,
- g) rozširovať nepôvodné druhy rastlín a živočíchov,
- h) zbierať rastliny vrátane ich plodov,
- i) organizovať spoločné poľovačky,
- j) vykonávať banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom.

(2) Na území, na ktorom platí tretí stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na

- a) vykonávanie činností uvedených v § 12 písm. a), c) až h), § 13 ods. 2 písm. b) až e), i), j), l) a m),
- b) umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia,⁵¹⁾ ako aj akéhokoľvek iného reklamného alebo propagačného pútača alebo tabule,
- c) pozemnú aplikáciu chemických látok a hnojív, najmä pesticídov, herbicídov, toxických látok, priemyselných hnojív a silážnych štiav pri poľnohospodárskej, lesohospodárskej a inej činnosti,
- d) let lietadlom alebo lietajúcim športovým zariadením, najmä klzákom,⁵²⁾ ktorých výška letu je menšia ako 300 m nad najvyššou prekážkou v okruhu 600 m od lietadla alebo lietajúceho športového zariadenia,
- e) osvetlenie bežeckej trate, lyžiarskej trate a športového areálu mimo uzavretých stavieb,
- f) vykonávanie technických geologických prác,
- g) zriadenie alebo zmenu poľovného revíru.

(3) Zákaz podľa odseku 1 písm. c) neplatí na pohyb

- a) v súvislosti s obhospodarovaním pozemku, výkonom práva poľovníctva alebo výkonom rybárskeho práva a na pohyb vlastníka (správcu, nájomcu) pozemku, na ktorý sa vzťahuje tento zákaz,
- b) na miestach, ktoré orgán ochrany prírody vyhradí najmä všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorým vyhlasuje chránené územie a jeho ochranné pásmo (§ 17), návštevným poriadkom národného parku a jeho ochranného pásma (§ 20) alebo zoznamom týchto miest uverejneným na úradnej tabuli tohto orgánu a úradnej tabuli dotknutej obce.

(4) Zákaz podľa odseku 1 písm. d) až h) neplatí na miestach vyhradených orgánom ochrany prírody spôsobom uvedeným v odseku 3 písm. b). Zákaz podľa odseku 1 písm. h) neplatí na vlastníka (správcu, nájomcu) pozemku, na ktorý sa vzťahuje tento zákaz. Zákaz

⁵¹⁾ § 2 písm. b) a c) zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

zakladania ohňa mimo uzavretých stavieb neplatí, ak ide o činnosť súvisiacu so zabezpečením zdravotného stavu lesného porastu.

§ 15 Štvrtý stupeň ochrany

- (1) Na území, na ktorom platí štvrtý stupeň ochrany, je zakázané
- a) vykonávať činnosti uvedené v § 14 ods. 1; § 13 ods. 3 a § 14 ods. 3 a 4 platia rovnako,
 - b) ťažiť drevnú hmotu holorubným hospodárskym spôsobom⁵⁸⁾ a zasahovať do lesných porastov mimo schváleného lesného hospodárskeho plánu,
 - c) umiestniť informačné, reklamné alebo propagačné zariadenie ako aj akýkoľvek iný reklamný alebo propagačný pútač alebo tabuľu,
 - d) aplikovať chemické látky a hnojivá,
 - e) rozorávať existujúce trvalé trávne porasty a rúbať dreviny,
 - f) zbierať nerasty alebo skameneliny,
 - g) oplocovať pozemok,
 - h) umiestniť košiar, stavbu alebo iné zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat,
 - i) vykonávať geologické práce,
 - j) umiestniť zariadenie na vodnom toku alebo inej vodnej ploche neslúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela,
 - k) voľne pustiť psa okrem psa používaného na plnenie úloh podľa osobitných predpisov⁵⁹⁾ (služobný pes) a poľovného psa.

(2) Na území, na ktorom platí štvrtý stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na

- a) vykonávanie činností uvedených v § 12 písm. a), c), e) až h), § 13 ods. 2 písm. c), i), j) a l) a § 14 ods. 2 písm. d), e) až g),
- b) pasenie, napájanie, prehánanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajňovanie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať veľkých dobytčích jednotiek;⁴⁹⁾ súhlas sa nevyžaduje na miestach vyhradených orgánom ochrany prírody spôsobom uvedeným v § 13 ods. 3 písm. b),
- c) umiestnenie stavby.

§ 16 Piaty stupeň ochrany

- (1) Na území, na ktorom platí piaty stupeň ochrany, je zakázané
- a) vykonávať činnosti uvedené v § 15 ods. 1,
 - b) zasiahnuť do lesného porastu a poškodiť vegetačný a pôdny kryt,
 - c) stavať lesnú cestu alebo zväžnicu,
 - d) zriadiť poľovnícke zariadenie alebo rybochovné zariadenie,
 - e) osvetľovať bežeckú trať, lyžiarsku trať alebo športový areál,
 - f) rušiť pokoj a ticho,
 - g) chytať, usmrtiť alebo loviť živočícha,

⁵⁸⁾ § 7 zákona Slovenskej národnej rady č. 100/1977 Zb.

§ 6 a 7 vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 5/1995 Z. z. o hospodárskej úprave lesov.

⁵⁹⁾ Napríklad § 25 zákona č. 124/1992 Zb. o Vojenskej polícii, § 53 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, § 7 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 255/1994 Z. z. o poľnej stráž.

- h) meniť stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä ich úprava, zasypávanie, odvodňovanie, ťažba trstia, rašeliny, bahna a riečného materiálu, okrem vykonávania týchto činností v koryte vodného toku jeho správcom v súlade s osobitným predpisom,⁴⁰⁾
- i) umiestniť stavbu.

(2) Na území, na ktorom platí piaty stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na vykonávanie činností uvedených v § 12 písm. c), e) až h), § 13 ods. 2 písm. i), j) a l), § 14 ods. 2 písm. d), f) a g) a § 15 ods. 2 písm. b).

§ 17

Chránené územia a ich ochranné pásma

(1) Lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu a biotopy národného významu (§ 6 ods. 3), biotopy druhov európskeho významu, biotopy druhov národného významu a biotopy vtákov vrátane sťahovavých druhov, na ochranu ktorých sa vyhlasujú chránené územia, významné krajinné prvky alebo územia medzinárodného významu, možno vyhlásiť za chránené územia:

- a) chránená krajinná oblasť (§ 18),
- b) národný park (§ 19),
- c) chránený areál (§ 21),
- d) prírodná rezervácia (§ 22),
- e) prírodná pamiatka (§ 23),
- f) chránený krajinný prvok (§ 25),
- g) chránené vtáčie územie (§ 26).

(2) Zoznam druhov európskeho významu, druhov národného významu a druhov vtákov, na ochranu ktorých sa vyhlasujú chránené územia, ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

(3) Ak to vyžaduje záujem ochrany národného parku, chráneného areálu, prírodnej rezervácie alebo prírodnej pamiatky, môže orgán ochrany prírody vyhlásiť ich ochranné pásmo, a to spôsobom, akým sa podľa tohto zákona vyhlasuje príslušné chránené územie.

(4) Na území ochranného pásma chráneného územia s tretím stupňom ochrany platí druhý stupeň ochrany (§ 13).

(5) Na území ochranného pásma chráneného územia so štvrtým stupňom ochrany platí tretí stupeň ochrany (§ 14).

(6) Na území ochranného pásma chráneného územia s piatym stupňom ochrany platí štvrtý stupeň ochrany (§ 15).

(7) Ak ochranné pásmo prírodnej rezervácie (§ 22) alebo ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie (§ 22 ods. 2) nebolo vyhlásené podľa odseku 3, je ním územie do vzdialenosti 100 m smerom von od jej hranice a platí v ňom tretí stupeň ochrany (§ 14).

(8) Ak ochranné pásmo prírodnej pamiatky (§ 23) alebo ochranné pásmo národnej prírodnej pamiatky (§ 23 ods. 2) nebolo vyhlásené podľa odseku 3, je ním územie do vzdialenosti 60 m smerom von od jej hranice a platí v ňom tretí stupeň ochrany (§ 14). Toto ustanovenie neplatí, ak ide o ochranné pásmo jaskyne a ochranné pásmo prírodného vodopádu (§ 24).

(9) Ak ochranné pásmo prírodnej rezervácie, ochranné pásmo prírodnej pamiatky, ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie alebo ochranné pásmo národnej prírodnej pamiatky nebolo vyhlásené podľa odseku 3 a ak nie je v záujme takéhoto chráneného územia,

aby malo ochranné pásmo podľa odsekov 7 alebo 8, môže orgán ochrany prírody spôsobom, akým sa chránené územie vyhlasuje, ustanoviť, že ochranné pásmo podľa odsekov 7 a 8 neplatí.

§ 18

Chránená krajinná oblasť

(1) Rozsiahlejšie územie, spravidla o výmere nad 1 000 ha, s rozptýlenými ekosystémami, významnými pre zachovanie biologickej rozmanitosti a ekologickej stability, s charakteristickým vzhľadom krajiny alebo so špecifickými formami historického osídlenia môže ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom ustanoviť za chránenú krajinnú oblasť.

(2) Na území chránenej krajinej oblasti, ak v tomto zákone nie je ustanovené inak, platí druhý stupeň ochrany (§ 13).

(3) Podrobnosti o územnej ochrane chránenej krajinej oblasti vrátane ich územnej a časovej doby platnosti a vymedzenie jej hraníc ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 19

Národný park

(1) Rozsiahlejšie územie, spravidla o výmere nad 1 000 ha, prevažne s ekosystémami podstatne nezmenenými ľudskou činnosťou alebo v jedinečnej a prirodzenej krajinej štruktúre, tvoriace nadregionálne biocentrá a najvýznamnejšie prírodné dedičstvo, v ktorom je ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti, môže vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) nariadením vyhlásiť za národný park.

(2) Na území národného parku, ak nie je v tomto zákone ustanovené inak, platí tretí stupeň ochrany (§ 14).

(3) V lesoch národných parkov sa určuje funkcia lesov podľa osobitných predpisov⁶⁰⁾ v súlade so zónami chránených území (§ 30).

(4) Orgán ochrany prírody môže na území národného parku obmedziť rozsah a spôsob dopravy a vstup verejnosti do národného parku alebo do jeho časti, ak je to v záujme ochrany prírody a krajiny.

(5) Podrobnosti o územnej ochrane národného parku a jeho ochranného pásma vrátane ich územnej a časovej doby platnosti a vymedzenie hraníc ustanoví vláda nariadením.

§ 20

Návštevný poriadok národného parku

Orgán ochrany prírody, v ktorého územnom obvode je najväčšia časť národného parku, po dohode s orgánmi ochrany prírody, v územných obvodoch ktorých sú ostatné časti národného parku, po vyjadrení dotknutých obcí a po prerokovaní s riaditeľstvom národného parku vydá všeobecne záväznou vyhláškou návštevný poriadok národného parku a jeho ochranného pásma; upraví v ňom najmä podrobnosti o povinnostiach návštevníkov, o rozsahu a spôsobe

⁶⁰⁾ § 23 zákona č. 61/1977 Zb.

dopravy a o kultúrno-výchovnom využívaní národného parku a jeho ochranného pásma. Návštevný poriadok možno vydať aj pre časť územia národného parku.

§ 21

Chránený areál

(1) Lokalitu, spravidla o výmere do 1 000 ha, na ktorej sú biotopy európskeho významu alebo biotopy národného významu, alebo ktorá je biotopom druhu európskeho významu alebo biotopom druhu národného významu a kde priaznivý stav týchto biotopov závisí od obhospodarovania človekom, môže krajský úrad vyhlásiť všeobecne záväznou vyhláškou za chránený areál.

(2) Za chránený areál možno vyhlásiť aj územie s trvalejším výskytom chránených druhov živočíchov, rastlín, nerastov a skamenelín, plochy slúžiace na prírodovedecké účely a kultúrno-výchovné účely a niektoré časti prírody dotvorené ľudskou činnosťou.

(3) Na území chráneného areálu platí tretí (§ 14), štvrtý (§ 15) alebo piaty (§ 16) stupeň ochrany.

(4) Stupeň ochrany chráneného areálu, vymedzenie jeho hraníc a hraníc jeho ochranného pásma a podrobnosti o územnej ochrane chráneného areálu a jeho ochranného pásma vrátane ich územnej a časovej doby platnosti ustanoví krajský úrad všeobecne záväznou vyhláškou, ktorou sa chránený areál a jeho ochranné pásmo vyhlasuje.

§ 22

Prírodná rezervácia

(1) Lokalitu, spravidla o výmere do 1 000 ha, ktorá predstavuje pôvodné alebo ľudskou činnosťou málo pozmenené biotopy európskeho významu alebo biotopy národného významu alebo biotopy druhov európskeho významu alebo biotopy druhov národného významu, môže krajský úrad vyhlásiť všeobecne záväznou vyhláškou za prírodnú rezerváciu.

(2) Prírodnú rezerváciu, spravidla predstavujúcu nadregionálne biocentrum ako súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva štátu, môže ministerstvo ustanoviť všeobecne záväzným právnym predpisom za národnú prírodnú rezerváciu.

(3) Ak sa zistia nové skutočnosti, ministerstvo môže všeobecne záväzným právnym predpisom zrušiť ustanovenie prírodnej rezervácie za národnú prírodnú rezerváciu; urobí tak vždy, ak sa národná prírodná rezervácia stane súčasťou vyhlásených zón chránenej krajiny oblasti alebo národného parku (§ 30).

(4) Na území prírodnej rezervácie a národnej prírodnej rezervácie platí štvrtý (§ 15) alebo piaty (§ 16) stupeň ochrany.

(5) V prípade ohrozenia prírodnej rezervácie alebo národnej prírodnej rezervácie návštevnosťou môže orgán ochrany prírody rozhodnúť o jej uzavretí alebo uzavretí jej časti pre verejnosť alebo dočasne obmedziť vstup do nej alebo do jej časti. Zákaz alebo obmedzenie vstupu je orgán ochrany prírody povinný vopred prerokovať s dotknutými obcami.

(6) Stupeň ochrany prírodnej rezervácie alebo národnej prírodnej rezervácie, vymedzenie jej hraníc a hraníc jej ochranného pásma a podrobnosti o územnej ochrane prírodnej rezervácie alebo národnej prírodnej rezervácie a jej ochranného pásma vrátane ich územnej a časovej doby platnosti ustanoví krajský úrad všeobecne záväznou vyhláškou.

§ 23 Prírodná pamiatka

(1) Bodové, líniové alebo iné maloplošné ekosystémy, ich zložky alebo prvky, spravidla o výmere do 50 ha, ktoré majú vedecký, kultúrny, ekologický, estetický alebo krajinotvorný význam, môže krajský úrad vyhlásiť všeobecne záväznou vyhláškou za prírodnú pamiatku.

(2) Jedinečnú prírodnú pamiatku, ktorá predstavuje súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva štátu, môže ministerstvo ustanoviť všeobecne záväzným právnym predpisom za národnú prírodnú pamiatku.

(3) Ak sa zistia nové skutočnosti, ministerstvo môže všeobecne záväzným právnym predpisom zrušiť ustanovenie prírodnej pamiatky za národnú prírodnú pamiatku; urobí tak vždy, ak sa národná prírodná pamiatka stane súčasťou vyhlásených zón chránenej krajiny oblasti alebo národného parku (§ 30).

(4) Na území prírodnej pamiatky a národnej prírodnej pamiatky platí štvrtý (§ 15) alebo piaty (§ 16) stupeň ochrany, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 24).

(5) Stupeň ochrany prírodnej pamiatky alebo národnej prírodnej pamiatky, vymedzenie jej hraníc a hraníc jej ochranného pásma a podrobnosti o územnej ochrane prírodnej pamiatky alebo národnej prírodnej pamiatky a jej ochranného pásma vrátane ich územnej a časovej doby platnosti ustanoví krajský úrad všeobecne záväznou vyhláškou.

§ 24 Jaskyňa a prírodný vodopád

(1) Jaskyňou podľa tohto zákona je človeku prístupný a prírodnými procesmi vytvorený dutý podzemný priestor v zemskej kôre, ktorého dĺžka alebo hĺbka presahuje 2 m a rozmery povrchového otvoru sú menšie ako jeho dĺžka alebo hĺbka.

(2) Prírodným vodopádom podľa tohto zákona je prírodný skalný útvar, cez ktorý vodný tok pôsobením prírodných síl bez zásahu človeka padá z výšky nad 3 m, alebo preteká súvislým alebo kaskádovitým skalným zrázom strmým viac ako 75° a voda v koryte pretrváva celý rok.

(3) Jaskyne a prírodné vodopády sú prírodnými pamiatkami. Jedinečnú jaskyňu alebo prírodný vodopád, ktoré predstavujú súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva štátu môže ministerstvo ustanoviť za národnú prírodnú pamiatku (§ 23 ods. 2).

(4) V jaskyni je zakázané

- a) preniknúť do nej; zákaz sa nevzťahuje na prienik v súvislosti s výkonom štátneho dozoru (§ 71) alebo inej kontrolnej činnosti podľa tohto zákona, s výkonom činností spojených so zabezpečovaním odbornej starostlivosti o jaskyňu a jej ekosystémy, ak túto činnosť vykonáva alebo obstaráva organizácia ochrany prírody, na vstup do sprístupnenej jaskyne podľa odseku 15 a na vstup do verejnosti voľne prístupnej jaskyne podľa odseku 18,
- b) poškodzovať a ničiť chemickú a mechanickú výplň jaskyne, biotopy živočíchov a ostatné zložky a prvky jaskynného ekosystému,
- c) zbierať nerasty a skameneliny, archeologické nálezy, paleoantropologické nálezy a ich časti, chytať alebo usmrtiť živočíchov,
- d) vykonávať činnosť meniacu stav vodných tokov, jazier a miest presakovania zrážkových vôd,
- e) vykonávať technické geologické práce, banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom,

- f) skladovať alebo vyrábať priemyselné výrobky, poľnohospodárske produkty a iné materiály,
- g) táboriť, bivakovať alebo zakladať oheň,
- h) vpustiť alebo ustajniť hospodárske zvieratá alebo domáce zvieratá,
- i) organizovať telovýchovné, športové alebo kultúrno-výchovné podujatie ako aj iné verejnosti prístupné spoločenské podujatie,
- j) znečisťovať podzemné priestory,
- k) rušiť pokoj a ticho,
- l) umiestniť stavbu,
- m) umiestniť reklamné alebo propagačné zariadenie, informačnú tabuľu neslúžiacu na ochranu jaskyne alebo robiť reklamu na vstup do neprístupnej jaskyne.

(5) V jaskyni sa súhlas orgánu ochrany prírody vyžaduje na

- a) zriadenie výskumnej stacionárnej stanice alebo výskumnej plochy,
- b) sprístupnenie a prevádzkovanie jaskyne alebo jej časti na kultúrno-výchovné účely, liečebné účely a na iné verejné sprístupnenie (ďalej len „sprístupnenie jaskyne“),
- c) vykonávanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností ozbrojenými zbormi, ozbrojenými silami, v oblasti civilnej ochrany, Hasičským a záchranným zborom, horskou službou alebo zložkami integrovaného záchranného systému,
- d) inštaláciu alebo použitie zariadenia na svetelné a hlukové efekty najmä na ohňostroj, laserové zariadenie, intenzívny svetelný zdroj, reprodukovanosť hudbu,
- e) nakrúcanie filmu.

(6) V prírodnom vodopáde je zakázané

- a) vykonávať činnosť meniacu vodný tok alebo vodný režim nad prírodným vodopádom,
- b) poškodzovať, zasiahnuť alebo ničiť skalný útvar prírodného vodopádu,
- c) vykonávať skalolezeckú alebo lezeckú činnosť na skalných útvaroch prírodného vodopádu,
- d) kúpanie v toku v bezprostrednej blízkosti nad prírodným vodopádom alebo pod prírodným vodopádom.

(7) V prírodnom vodopáde sa súhlas orgánu ochrany prírody vyžaduje na

- a) umiestnenie zariadenia na vodnom toku nad prírodným vodopádom okrem zariadenia, ktoré slúži správe vodného toku,
- b) preháňanie a napájanie hospodárskych zvierat na vodnom toku nad prírodným vodopádom vo vzdialenosti do 100 metrov proti toku od skalného stupňa, cez ktorý voda prepadá.

(8) Ak si to vyžaduje záujem ochrany jaskyne alebo prírodného vodopádu, môže krajský úrad vyhlásiť všeobecne záväznou vyhláškou ich ochranné pásmo a to rovnakým postupom, akým sa vyhlasuje prírodná pamiatka (§ 50). Ak ide o vývojovo súvisiace jaskyne alebo jaskyne nachádzajúce sa blízko seba, všeobecne záväznú vyhlášku o vyhlásení ochranného pásma môže vydať ten krajský úrad, v územnom obvode ktorého je najväčšia časť ochranného pásma jaskyne.

(9) Na území ochranného pásma jaskyne je zakázané

- a) vykonávať činnosti uvedené v odseku 4 písm. d) až f) a l),
- b) vykonávať pozemnú a leteckú aplikáciu chemických látok a hnojív, najmä pesticídov, herbicídov, toxických látok, priemyselných hnojív a silážnych štiav pri poľnohospodárskej, lesohospodárskej a inej činnosti,
- c) ustajniť hospodárske zvieratá alebo umiestniť košiar,
- d) ťažiť drevnú hmotu holorubným hospodárskym spôsobom,
- e) zakladať oheň mimo uzavretých stavieb.

(10) V ochrannom pásme jaskyne sa súhlas orgánu ochrany prírody vyžaduje na

- a) vykonávanie činností uvedených v odseku 5 písm. c),
- b) vypúšťanie vodnej nádrže alebo rybníka,
- c) umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo inej vodnej ploche neslúžiaceho správe vodného toku,
- d) likvidáciu geologického diela alebo geologického objektu,
- e) výstavbu lesnej cesty alebo zväžnice,
- f) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov,
- g) táborenie, vykonávanie horolezeckých, skalolezeckých výstupov alebo skialpinizmu,
- h) vjazd a státie motorového vozidla alebo záprahového vozidla na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie a parkoviska; § 13 ods. 3 platí rovnako,
- i) organizovanie telovýchovného, športového alebo kultúrno-výchovného podujatia ako aj iného verejnosti prístupného spoločenského podujatia.

(11) V ochrannom pásme prírodného vodopádu je zakázané

- a) vykonávať činnosť bezprostredne meniacu vodný režim toku nad prírodným vodopádom,
- b) ťažiť riečny materiál z koryta vodného toku nad prírodným vodopádom,
- c) poškodzovať evorzné tvary vytvorené v mieste dopadu vody na dne toku pod prírodným vodopádom,
- d) umiestniť zariadenie na vodnom toku nad prírodným vodopádom okrem zariadenia, ktoré slúži správe vodného toku,
- e) vykonávať technické geologické práce, banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom.

(12) V ochrannom pásme prírodného vodopádu sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na

- a) umiestnenie stavby,
- b) ťažbu drevnej hmoty holorubným hospodárskym spôsobom,
- c) výstavbu lesnej cesty alebo zväžnice,
- d) likvidáciu geologického diela alebo geologického objektu,
- e) vykonávanie terénnych úprav, prác alebo zariadení,
- f) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov.

(13) Ak pri stavebných prácach, geologických prácach, banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom, prípadne inej technickej činnosti dôjde k objaveniu jaskyne, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá jaskyňu objavila, je povinná zastaviť práce a neodkladne nahlásiť objavenie jaskyne orgánu ochrany prírody. Orgán ochrany prírody nariadi prieskum a výskum novoobjavenej jaskyne, ktorý zabezpečí organizácia ochrany prírody alebo oprávnené osoby na prieskum a výskum jaskýň (§ 56 ods. 1). O spôsobe pokračovania prác rozhodne orgán ochrany prírody.

(14) Ak k objaveniu jaskyne alebo časti jaskyne dôjde pri prieskume a výskume vykonávanom na základe súhlasu orgánu ochrany prírody (§ 56 ods. 1), súhlas na prieskum a výskum sa vzťahuje aj na objavenú jaskyňu alebo jej časti.

(15) Súhlas na sprístupnenie jaskyne alebo jej časti podľa odseku 5 písm. b) možno vydať pre jaskyne, v ktorých bol uskutočnený komplexný speleologický prieskum a výskum, a ak nedôjde k

- a) degradácii alebo devastácii jej prírodných a kultúrnych hodnôt nadmerným zásahom do horninového prostredia, chemickej a mechanickej výplne a vodného režimu,
- b) poškodeniu biotopov vzácných alebo ohrozených živočíchov, archeologických alebo paleoantropologických nálezov,
- c) poškodeniu prírodných hodnôt na povrchu jaskyne.

(16) Na sprístupnenie jaskyne dáva súhlas ten orgán ochrany prírody, v ktorého územnom obvode je najväčšia časť jaskyne, ktorý ho vydá po dohode s orgánmi ochrany prírody, na území ktorých sú ostatné časti jaskyne a so súhlasom správcu jaskyne.

(17) V sprístupnenej jaskyni alebo jej časti sa možno pohybovať len so sprievodcom po označených trasách, ktoré sú zakreslené v dokumentácii ochrany prírody [§ 54 ods. 2 písm. d)], a musí byť zaistený bezpečný pohyb návštevníkov.⁶¹⁾

(18) Jaskyne alebo časti jaskýň, v ktorých nehrozí nebezpečenstvo poškodenia ich prírodných a kultúrnych hodnôt a kde je zaistený bezpečný pohyb návštevníkov,⁶¹⁾ môže orgán ochrany prírody po dohode so správcom jaskýň vyhlásiť všeobecne záväznou vyhláškou za verejnosti voľne prístupné jaskyne.

(19) Orgán ochrany prírody, v ktorého územnom obvode je najväčšia časť sprístupnenej jaskyne alebo verejne voľne prístupnej jaskyne, po dohode s orgánmi ochrany prírody, na území ktorých sú ostatné časti jaskyne a po prerokovaní so správcom jaskyne vydá všeobecne záväznou vyhláškou návštevný poriadok jaskyne; upraví v ňom najmä podrobnosti o územnej ochrane a využívania jaskyne a o správaní sa návštevníkov.

(20) Jaskyne ako vlastníctvo Slovenskej republiky⁶²⁾ spravuje organizácia ochrany prírody zriadená ministerstvom. Prevod správy jaskyne a prenechanie jaskyne do nájmu môže správca uskutočniť len s predchádzajúcim súhlasom ministerstva. Jaskyňu možno prenechať do nájmu iba na čas určitý, najviac na tri roky; po jeho skončení možno nájom dojednať opätovne.

(21) Podrobnosti o územnej ochrane jaskyne alebo prírodného vodopádu vrátane ich územnej a časovej doby platnosti ustanoví všeobecne záväzná vyhláška, ktorú vydá krajský úrad; ak sa vyhlasuje ochranné pásmo jaskyne alebo ochranné pásmo prírodného vodopádu, všeobecne záväznou vyhláškou tohto úradu sa ustanovia aj podrobnosti o územnej ochrane ochranného pásma vrátane ich územnej a časovej doby platnosti a vymedzia sa jeho hranice. Ak sa jaskyňa, prírodný vodopád alebo ochranné pásmo nachádzajú v územných obvodoch viacerých krajských úradov, všeobecne záväznú vyhlášku vydá ten z nich, v ktorého územnom obvode je najväčšia časť jaskyne, prírodného vodopádu alebo ochranného pásma, po dohode s orgánmi ochrany prírody, v územných obvodoch ktorých sú ostatné časti jaskyne, prírodného vodopádu alebo ochranného pásma.

(22) Podrobnosti o žiadosti na vydanie súhlasu na sprístupnenie jaskyne a o sprístupňovaní jaskyne ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 25

Chránený krajinný prvok

(1) Významný krajinný prvok, ktorý plní funkciu biocentra, biokoridoru alebo interakčného prvku najmä miestneho alebo regionálneho významu, môže okresný úrad všeobecne záväznou vyhláškou vyhlásiť za chránený krajinný prvok.

(2) Na území chráneného krajinného prvku platí druhý (§ 13), tretí (§ 14), štvrtý (§ 15) alebo piaty (§ 16) stupeň ochrany.

⁶¹⁾ Úprava Slovenského banského úradu č. 3000/1975, ktorou sa vydáva predpis o bezpečnosti a o ochrane zdravia pri práci a o bezpečnosti prevádzky pri sprístupňovaní prírodných jaskýň a ich udržiavaní v bezpečnostnom stave v znení neskorších predpisov (Bezpečnostný predpis pre jaskyne) (registrované v čiaske 33/1975 Zb.).

⁶²⁾ Čl. 4 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 90/2001 Z. z.

(3) Stupeň ochrany chráneného krajinného prvku, vymedzenie jeho hraníc a podrobnosti o jeho územnej ochrane vrátane ich územnej a časovej doby platnosti ustanoví okresný úrad všeobecne záväznou vyhláškou, ktorou sa toto chránené územie vyhlasuje.

§ 26

Chránené vtáčie územie

(1) Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia.

(2) Ministerstvo obstaráva národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území (ďalej len „zoznam vtáčích území“), ktorý schvaľuje vláda uznesením. Zoznam vtáčích území vláda po jeho schválení zasiela Európskej komisii.

(3) Zoznam vtáčích území, ktorý obsahuje názov lokality navrhovaného chráneného vtáčieho územia, katastrálne územie, v ktorom sa lokalita nachádza, výmeru lokality a odôvodnenie návrhu ochrany, uverejňuje ministerstvo vo svojom vestníku.

(4) Pri posudzovaní vplyvov akejkoľvek činnosti na životné prostredie podľa osobitného predpisu,⁶³⁾ pri povoľovaní tejto činnosti, ako aj inej činnosti podľa tohto zákona, sa navrhované chránené vtáčie územie zaradené do schváleného zoznamu vtáčích území považuje odo dňa schválenia tohto zoznamu za chránené územie vyhlásené podľa tohto zákona.

(5) V chránenom vtáčom území sa zakazuje vykonávanie činností, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet jeho ochrany.

(6) Ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom vyhlási biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov uvedené v schválenom zozname vtáčích území za chránené vtáčie územie a ustanoví vymedzenie hraníc chráneného vtáčieho územia a zoznam činností podľa odseku 5 vrátane územného a časového obmedzenia ich výkonu.

§ 27

Územie európskeho významu

(1) Územím európskeho významu podľa tohto zákona sa rozumie územie v Slovenskej republike tvorené jednou alebo viacerými lokalitami,

- a) na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu alebo druhy európskeho významu, na ochranu ktorých sa vyhlasujú chránené územia,
- b) ktoré sú zaradené v národnom zozname týchto lokalít, obstaraným ministerstvom a prerokovaným s ministerstvom pôdohospodárstva (ďalej len „národný zoznam“).

(2) Do národného zoznamu môžu byť zaradené len lokality, pre ktoré bol vypracovaný návrh podľa § 54 ods. 9 písm. b).

(3) Ministerstvo oboznámi vlastníkov (správcov, nájomcov) pozemkov dotknutých zamýšľanou ochranou so zaradením navrhovaného územia európskeho významu do národného zoznamu; súčasťou oboznámenia je najmä odôvodnenie zaradenia lokality do národného zoznamu, vymedzenie činností, na výkon ktorých je potrebný súhlas orgánu

⁶³⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov.

ochrany prírody alebo výkon ktorých je zakázaný podľa tohto zákona a spôsob náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania (§ 61).

(4) Národný zoznam prerokúva vláda, ktorá ho po odsúhlasení zasiela Európskej komisii na schválenie.

(5) Národný zoznam, ktorý obsahuje názov lokality navrhovaného územia európskeho významu, katastrálne územie, v ktorom sa lokalita nachádza, výmeru lokality, stupeň územnej ochrany navrhovaného územia európskeho významu a odôvodnenie návrhu ochrany, sa po jeho odsúhlasení vládou ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá ministerstvo.

(6) Národný zoznam sa priebežne aktualizuje, a to najmä na základe stanoviska Európskej komisie o potrebe rozšírenia národného zoznamu o ďalšie lokality; ustanovenia odseku 2, 3 a 5 platia rovnako.

(7) Navrhované územie európskeho významu uvedené v národnom zozname ustanovenom podľa odseku 5 sa považuje za chránené územie vyhlásené podľa tohto zákona so stupňom ochrany uvedenom v národnom zozname. Pri posudzovaní vplyvov akejkoľvek činnosti na životné prostredie podľa osobitného predpisu,⁶³⁾ pri povoľovaní tejto činnosti, ako aj inej činnosti podľa tohto zákona, sa postupuje v súlade so stupňom ochrany navrhovaného územia európskeho významu tak, ako vo vyhlásenom chránenom území.

(8) Navrhované územie európskeho významu sa môže nachádzať aj v chránenom území [§ 17 ods. 1 písm. a) až g)], ako aj v jeho ochrannom pásme. Ak stupeň ochrany v navrhovanom území európskeho významu a vo vyhlásenom chránenom území a jeho ochrannom pásme je rôzny, platia v spoločnom území podmienky ochrany určené vyšším stupňom.

(9) Vlastník (správca, nájomca) dotknutého pozemku je povinný odo dňa účinnosti všeobecne záväzného predpisu podľa odseku 5 až do vyhlásenia navrhovaného územia európskeho významu za chránené územie podľa § 17 strpieť za náhradu obmedzenia vyplývajúce z podmienok ochrany navrhovaného územia európskeho významu; ustanovenia § 61 platia rovnako.

(10) Navrhované územia európskeho významu, ktoré schválila Európska komisia, vyhlási orgán ochrany prírody za chránené územie alebo zónu chráneného územia podľa tohto zákona najneskôr do šiestich rokov od schválenia národného zoznamu Európskou komisiou.

§ 28

Súvislá európska sústava chránených území

(1) Chránené vtáčie územia a ostatné chránené územia a ich ochranné pásma a zóny podľa § 27 ods. 10 sú súčasťou súvislej európskej sústavy chránených území, ktorej cieľom je zachovanie priaznivého stavu biotopov európskeho významu a priaznivého stavu druhov európskeho významu.

(2) Činnosť, ktorá môže mať vplyv buď samostatne alebo v kombinácii s inou činnosťou na územie patriace do súvislej európskej sústavy chránených území alebo na územie európskeho významu (§ 27), pričom nie je nevyhnutná na zabezpečenie starostlivosti o takéto územie podľa dokumentácie ochrany prírody a krajiny, sa považuje za zásah do územia, ktorý môže spôsobiť podstatné zmeny v biologickej rozmanitosti, štruktúre a funkcii ekosystémov. Takáto činnosť je predmetom posudzovania jej vplyvu na životné prostredie podľa osobitného predpisu.⁶³⁾ Orgán štátnej správy vydá rozhodnutie o povolení takejto činnosti, len ak na základe výsledku posudzovania podľa osobitného predpisu⁶³⁾ takáto činnosť nebude mať negatívny vplyv na priaznivý stav takéhoto územia z hľadiska jeho ochrany.

(3) Ak nie sú alternatívne riešenia pri negatívnom posúdení vplyvu, tak sa činnosť môže uskutočniť len vo verejnom záujme. Ak sa v územiach patriacich do súvislej európskej sústavy chránených území alebo v územiach európskeho významu vyskytujú prioritné biotopy alebo biotopy prioritných druhov, môže sa činnosť povoliť len ak sa týka ohrozenia ľudského zdravia, verejného poriadku, bezpečnosti Slovenskej republiky, má významný vplyv na zlepšenie životného prostredia alebo ak podľa stanoviska Európskej komisie súvisí s inými naliehavými dôvodmi z hľadiska verejného záujmu.

(4) Podnikateľ a právnická osoba, ktorí vykonávajú činnosť podľa odseku 3, sú povinní na vlastné náklady navrhnúť a vykonať opatrenia smerujúce k navráteniu poškodených alebo zničených biotopov európskeho významu alebo biotopov druhov európskeho významu a vykonať ich pred uskutočnením činnosti, ktorou budú poškodené alebo zničené.

(5) Opatrenia podľa odseku 4 pozostávajú

- a) zo zabezpečenia výskumu smerujúceho k identifikácii nového územia porovnateľného s poškodenou alebo zničenou lokalitou a spracovania návrhu podľa § 54 ods. 9 písm. b) alebo
- b) z uskutočnenia činností smerujúcich k zabezpečeniu priaznivého stavu lokality s výskytom biotopov európskeho významu alebo biotopov druhov európskeho významu alebo časti lokality porovnateľnej s poškodenou alebo zničenou lokalitou.

(6) Ak poškodená alebo zničená lokalita sa nachádza na pozemku vo vlastníctve štátu, opatrenie podľa odseku 5 písm. a) sa môže realizovať len na pozemku vo vlastníctve štátu.

(7) K spôsobu a podmienkam vykonania opatrení podľa odseku 4 je osoba uvedená v odseku 4 povinná vyžiadať si predchádzajúci súhlas ministerstva. K opatreniam smerujúcim k navráteniu poškodených alebo zničených prioritných biotopov alebo biotopov prioritných druhov patriacich do súvislej európskej sústavy chránených území si ministerstvo pred vydaním súhlasu vyžiada stanovisko Európskej komisie.

(8) Ak na základe stanoviska ministerstva nemožno uskutočniť opatrenia podľa odseku 5, ministerstvo v súhlase podľa odseku 7 určí povinnosť uhradenia finančnej náhrady podľa § 6 ods. 1.

(9) Ak povinná osoba nevykoná opatrenia smerujúce k navráteniu poškodených alebo zničených biotopov európskeho významu alebo biotopov druhov európskeho významu podľa odseku 5, ministerstvo ich môže vykonať na náklady povinnej osoby.

(10) Zoznam prioritných biotopov a prioritných druhov ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 29

Výnimky z podmienok ochrany chránených území

(1) Zákaz činnosti v druhom až štvrtom stupni ochrany neplatí, ak

- a) sa činnosť vykonáva v súvislosti s výkonom štátneho dozoru (§ 71) alebo inej kontrolnej činnosti podľa tohto zákona, alebo
- b) ide o činnosti súvisiace so zabezpečením starostlivosti o chránené územie alebo jeho ochranné pásmo v súlade s dokumentáciou ochrany prírody a krajiny (§ 54 ods. 2), a ak takéto činnosti vykonáva alebo obstaráva organizácia ochrany prírody, alebo
- c) orgán ochrany prírody, ktorý je príslušný na povolenie výnimky, vopred určí, že činnosť je preukázateľne nevyhnutná na zabezpečenie starostlivosti o chránené územie alebo jeho ochranné pásmo, alebo

- d) ide o bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia človeka, majetku alebo bezpečnosti Slovenskej republiky cudzou mocou,
- e) sa činnosť vykonáva v súvislosti s ochranou štátnej hranice alebo jej správou.

(2) Zákaz činnosti v piatom stupni ochrany neplatí v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. a), d) a e).

(3) Súhlas na činnosť v prvom až piatom stupni ochrany sa nevyžaduje v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. d) a e).

§ 30

Zóny chránených území

(1) Chránené územia možno na základe stavu biotopov členíť najviac na štyri zóny, ak je to potrebné na zabezpečenie starostlivosti o ne. Zóny sa vymedzujú a odstupňujú podľa povahy prírodných hodnôt v nich tak, aby piaty stupeň ochrany bol určený v zóne A, štvrtý stupeň ochrany v zóne B, tretí stupeň ochrany v zóne C a druhý stupeň ochrany v zóne D. Stupeň ochrany určený podľa zón má prednosť pred stupňom ochrany ustanoveným týmto zákonom (§ 18 ods. 2 a § 19 ods. 2) alebo všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorým bolo chránené územie vyhlásené (ustanovené).

(2) Vyhlásenie jednotlivých zón chránených území ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom orgán ochrany prírody oprávnený chránené územie podľa tohto zákona vyhlásiť (ustanoviť); zóny v národnom parku ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom ministerstvo.

§ 31

Súkromné chránené územie a jeho ochranné pásmo

(1) Vlastník takého pozemku, ktorý spĺňa podmienky ustanovené týmto zákonom pre chránený areál (§ 21), prírodnú rezerváciu (§ 22) alebo prírodnú pamiatku (§ 23) a nebol vyhlásený za chránený podľa § 17 ods. 1, môže na základe predloženého projektu ochrany (§ 54 ods. 10) požiadať krajský úrad o vyhlásenie súkromného chráneného areálu, súkromnej prírodnej rezervácie alebo súkromnej prírodnej pamiatky (ďalej len „súkromné chránené územie“). Ak to vyžaduje záujem ochrany súkromného chráneného územia, môže krajský úrad na základe žiadosti vlastníka vyhlásiť ochranné pásmo súkromného chráneného územia spôsobom, akým sa podľa tohto zákona vyhlasuje ochranné pásmo príslušného chráneného územia; ochranné pásmo možno vyhlásiť len ak je žiadateľ zároveň aj vlastníkom pozemku navrhovaného ochranného pásma alebo ak vlastníci dotknutých pozemkov s vyhlásením ochranného pásma súhlasia; súhlas vlastníkov zabezpečí žiadateľ.

(2) Ak pozemok spĺňa podmienky na vyhlásenie územnej ochrany podľa odseku 1, krajský úrad môže uzavrieť s vlastníkom pozemku písomnú dohodu o vyhlásení súkromného chráneného územia a jeho ochranného pásma, o stupni jeho ochrany a o rozsahu práv a povinností pri zabezpečovaní jeho ochrany.

(3) Na základe dohody podľa odseku 2 krajský úrad vyhlási pozemok navrhnutý na územnú ochranu za súkromné chránené územie a jeho ochranné pásmo všeobecne záväznou vyhláškou, v ktorej sa ustanoví aj stupeň ochrany súkromného chráneného územia a podrobnosti o územnej ochrane súkromného chráneného územia a jeho ochranného pásma

vrátane ich územnej a časovej doby platnosti. Zriadená ochrana sa zapíše v katastri nehnuteľností formou poznámky.⁶⁴⁾

(4) V súkromnom chránenom území a v jeho ochrannom pásme môže platiť len stupeň ochrany zodpovedajúci príslušnému chránenému územiu a jeho ochrannému pásmu podľa tohto zákona.

(5) Vlastník pozemku, na ktorom bolo vyhlásené súkromné chránené územie a jeho ochranné pásmo, je povinný ho označiť podľa § 52 ods. 3 a to do šiestich mesiacov odo dňa jeho vyhlásenia.

DRUHÁ HLAVA DRUHOVÁ OCHRANA CHRÁNENÝCH RASTLÍN, CHRÁNENÝCH ŽIVOČÍCHOV, CHRÁNENÝCH NERASTOV A CHRÁNENÝCH SKAMENELÍN

§ 32

Druhovú ochranu

Druhovou ochranou chránených rastlín, chránených živočíchov, chránených nerastov a chránených skamenelín (ďalej len „druhovú ochranu“) podľa tohto zákona sa rozumie osobitná ochrana druhov rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín (ďalej len „chránený druh“) a obmedzenie využívania vybraných druhov rastlín a živočíchov.

§ 33

Chránené druhy

(1) Druhy európskeho významu a druhy národného významu môže ministerstvo ustanoviť všeobecne záväzným právnym predpisom za chránené rastliny a chránené živočíchy.

(2) Nerasty a skameneliny významné z hľadiska ich zachovania, výskytu alebo vedeckého poznania môže ministerstvo ustanoviť všeobecne záväzným právnym predpisom za chránené nerasty a chránené skameneliny.

(3) Za chránené živočíchy sa podľa tohto zákona považujú aj všetky druhy voľne žijúcich vtákov prirodzene sa vyskytujúcich na európskom území členských štátov Európskeho spoločenstva.

(4) Za chránené rastliny a chránené živočíchy sa považujú aj rastliny a živočíchy, ak najmenej jeden z ich rodičov je chránenou rastlinou alebo chráneným živočíchom podľa odseku 1 alebo je chránený podľa odseku 3, okrem poľovnej zveri.

(5) Druhy podľa odsekov 1 a 2 sa považujú za chránené v rozsahu ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorým sa vydáva ich zoznam.

§ 34

Chránená rastlina

(1) Chránenú rastlinu je zakázané

⁶⁴⁾ § 39 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení zákona č. 255/2001 Z. z.

- a) poškodzovať, ničiť, trhať, vykopávať, vyrezávať, ako aj zbierať v jej prirodzenom areáli vo voľnej prírode,
- b) držať a pestovať mimo jej prirodzeného výskytu v biotope,
- c) premiestňovať alebo prepravovať,
- d) predávať, kupovať alebo vymieňať a ponúkať na účel predaja alebo výmeny,
- e) vyvážať.

(2) Zakázané je aj poškodzovať a ničiť biotop chránenej rastliny.

(3) Zákaz podľa odseku 1 písm. b) až d) sa nevzťahuje na chránenú rastlinu, ktorá nepochádza z voľnej prírody.

(4) Zákaz podľa odseku 1 písm. e) neplatí na chránenú rastlinu, ktorej vývoz upravuje osobitný predpis.⁶⁵⁾

(5) Ochrana podľa tohto zákona sa nevzťahuje na chránenú rastlinu v prípade, ak

- a) rastie prirodzene vo vnútri poľnohospodárskej alebo lesnej kultúry a je poškodzovaná alebo ničená v súvislosti s bežným obhospodarovaním týchto kultúr,
- b) ide o druh národného významu a ak jej držiteľ preukáže, že rastlina pochádza z dovozu.

(6) Za bežné obhospodarovanie podľa odseku 5 písm. a) sa považujú zásahy, v dôsledku ktorých nemôže dôjsť k zmene

- a) hydrologických pomerov, najmä odvodňovanie, zavlažovanie, zásah do vodného toku, manipulácia s výškou vodnej hladiny, zachytávanie prameňa a zavodňovanie,
- b) pôdneho povrchu, najmä všetky rozrušenia drnu, pôdneho horizontu, vypaľovanie a odstraňovanie lesnej hrabanky, alebo
- c) chemických vlastností prostredia, najmä hnojenie organickými a priemyselnými hnojivami a používanie akýchkoľvek chemických prípravkov, ak nejde o zásah, ktorý zabezpečí podmienky existencie chránenej rastliny a jej biotopu.

(7) Na nález chránenej rastliny v súvislosti s prípravou alebo uskutočňovaním stavby sa vzťahujú osobitné predpisy.⁶⁶⁾

(8) Podrobnosti o druhovej ochrane chránených rastlín ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 35 Chránený živočích

(1) Chráneného živočícha je zakázané

- a) chytať, zraňovať alebo usmrtiť v jeho prirodzenom prostredí,
- b) rušiť v jeho prirodzenom vývoji, najmä ho vyrušovať v dobe rozmnožovania, výchovy mláďat, zimného spánku, migrácie,
- c) ničiť a poškodzovať jeho biotop, najmä obydlie, hniezdo, miesto rozmnožovania, získavania potravy, odpočinku, preperovania alebo zimovania,
- d) ničiť jeho vývinové štádiá vo voľnej prírode vrátane prázdnych vajec,
- e) zbierať jeho vývinové štádiá vo voľnej prírode vrátane prázdnych vajec,
- f) držať vrátane držby prázdnych vajec z voľnej prírody,
- g) chovať v ľudskej opatere,
- h) predávať, kupovať alebo vymieňať a ponúkať za účelom predaja alebo výmeny,
- i) premiestňovať alebo prepravovať,

⁶⁵⁾ Zákon č. 237/2002 Z. z. o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁶⁶⁾ § 127 zákona č. 50/1976 Zb.

- j) medzidruhovo križiť,
- k) vyvážať.

(2) Zákaz podľa odseku 1 písm. f) až i) sa nevzťahuje na chráneného živočícha, ktorý nepochádza z voľnej prírody.

(3) Zákaz podľa odseku 1 písm. a), f), g) a i) sa nevzťahuje na druhy vtákov, ktorých zoznam vydá ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom, ak boli nadobudnuté v súlade s osobitnými predpismi.⁶⁷⁾ V prípade poľovnej zveri vydá ministerstvo všeobecne záväzný právny predpis po dohode s ministerstvom pôdohospodárstva.

(4) Zákaz podľa odseku 1 písm. a) a f) až i) sa nevzťahuje na jedince tých druhov vtákov, ktorých zoznam vydá ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom, ak boli nadobudnuté v súlade s osobitnými predpismi.⁶⁷⁾

(5) Zákaz podľa odseku 1 písm. i) a k) sa nevzťahuje na chráneného živočícha, ktorého premiestňovanie, prepravu a vývoz upravuje osobitný predpis.⁶⁵⁾

(6) Na nález chráneného živočícha v súvislosti s prípravou alebo uskutočňovaním stavby sa vzťahujú osobitné predpisy.⁶⁶⁾

(7) Kto nájde chorého, poraneného, poškodeného alebo uhynutého chráneného živočícha v prírodnom prostredí alebo ten, kto sa o náleze dozvedel, je povinný to bezodkladne oznámiť spolu s opisom situácie, ako k nálezu došlo, orgánu ochrany prírody, ktorý určí ďalšie nakladanie s takýmto chráneným živočíchom. Orgán ochrany prírody vedie o oznámeniach písomnú evidenciu. Ak je nálezom poľovná zver, oznámi sa nález aj užívateľovi poľovného revíru; v takomto prípade orgán ochrany prírody neurčí ďalšie nakladanie s nájdeným chráneným živočíchom. Ustanovenia § 103 ods. 2 platia primerane.

(8) Úhyn chráneného živočícha vybraného druhu držaného v ľudskej opatere a príčinu jeho úhynu je jeho držiteľ povinný preukázať potvrdením veterinárneho lekára.

(9) Podrobnosti o druhovej ochrane chránených živočíchov, o evidencii chorých, poranených alebo inak poškodených a uhynutých chránených živočíchov a zoznam vybraných druhov chránených živočíchov, ktorých úhyn sa preukazuje podľa odseku 8, ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 36

Zakázané metódy a prostriedky odchyty a usmrcovania chráneného živočícha

(1) Pri odchyte a usmrcovaní chráneného živočícha je zakázané používať

- a) metódy a nevýberové prostriedky, ktoré môžu spôsobiť miestne vymiznutie alebo ohrozenie populácií jeho druhu,
- b) akékoľvek formy odchyty a zabíjania z dopravných prostriedkov.

(2) Zoznam zakázaných metód a prostriedkov odchyty a usmrcovania chránených živočíchov ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

⁶⁷⁾ Napríklad zákon č. 237/2002 Z. z., vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č./2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

§ 37

Obmedzenie využívania vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov

V záujme zachovania priaznivého stavu vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, ktoré nie sú chránenými rastlinami ani chránenými živočíchmi, možno pre tieto druhy ustanoviť vybrané podmienky druhovej ochrany podľa § 34 až 36. Zoznam vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, vybraných ustanovení druhovej ochrany podľa § 34 až § 36 a podrobnosti o nich vrátane ich územnej a časovej doby platnosti ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo po dohode s ministerstvom pôdohospodárstva.

§ 38

Chránený nerast a chránená skamenelina

(1) Chránený nerast a chránenú skamenelinu je zakázané poškodzovať a ničiť.

(2) Na zber a spracúvanie chráneného nerastu a chránenej skameneliny, ako aj na obchodovanie s nimi je potrebný súhlas orgánu ochrany prírody.

(3) Nález chráneného nerastu alebo chránenej skameneliny je nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác, pri ktorých došlo k nálezu, povinná oznámiť bezodkladne orgánu ochrany prírody.

(4) Orgán ochrany prírody, ktorému bol nález oznámený, vydá nálezcovi na jeho požiadanie potvrdenie o oznámení nálezu a zabezpečí opatrenia potrebné na ochranu nálezu.

(5) Ochrana sa zabezpečuje na mieste prirodzeného nálezu. Ak hrozí nebezpečenstvo poškodenia alebo zničenia nálezu v dôsledku prírodných vplyvov alebo ľudskej činnosti, zabezpečí sa jeho ochrana odberom z miesta prirodzeného nálezu a uložením v zbierke štátneho múzea s prírodovedeckým zameraním.

(6) Odber podľa odseku 5 môžu vykonávať iba právnické osoby a fyzické osoby, ktorých činnosť je zameraná na vyhľadávanie, výskum, prieskum, ťažbu, zber, poznávanie alebo ochranu nerastov a skamenelín, a to na základe osobitného oprávnenia vydaného orgánom ochrany prírody.

(7) Ak chránenému nerastu alebo chránenej skameneline hrozí poškodenie, odcudzenie alebo zničenie, alebo ak by zabezpečenie jeho ochrany ohrozovalo plynulý chod prevádzkovej činnosti podnikateľa alebo právnickej osoby, je nálezca povinný vykonať jeho šetrný odber.

(8) Ak orgán ochrany prírody písomne neuplatní u nálezcu právo na vydanie nálezcu v lehote troch mesiacov odo dňa jeho oznámenia, stáva sa jeho vlastníkom nálezca. V opačnom prípade má nálezca právo na náležné do výšky desať percent spoločenskej hodnoty nálezcu. Nálezca má právo aj na náhradu nevyhnutných nákladov ktoré mu vznikli v súvislosti s nálezom. O náleznom a náhrade bezodkladne rozhodne orgán ochrany prírody. Nárok na náležné a náhradu nevyhnutných nákladov zanikne, ak ho nálezca neuplatní do šiestich mesiacov odo dňa nálezcu.

(9) Na nález chráneného nerastu a chránenej skameneliny v súvislosti s terénnymi úpravami alebo uskutočňovaním stavby sa vzťahujú osobitné predpisy.⁶⁶⁾

(10) Podrobnosti o ochrane a odbere chránených nerastov a chránených skamenelín a o ich spoločenskom ohodnocovaní ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 39

Vývoz chráneného nerastu a chránenej skameneliny

Chránený nerast a chránenú skamenelinu možno vyviezť len so súhlasom ministerstva.

§ 40

Výnimky z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov

(1) Zákaz činnosti vo vzťahu k chráneným druhom, vybraným druhom rastlín a vybraným druhom živočíchov (§ 34 až 38) neplatí, ak sa činnosť vykonáva v súvislosti s výkonom štátneho dozoru (§ 71) alebo inej kontrolnej činnosti podľa tohto zákona alebo ak ide o činnosti súvisiace so zabezpečením starostlivosti o chránené druhy, vybrané druhy rastlín alebo vybrané druhy živočíchov, a ak takéto činnosti vykonáva alebo obstaráva organizácia ochrany prírody.

(2) Orgán ochrany prírody môže v odôvodnených prípadoch povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, a to len v prípade, že neexistuje iná alternatíva a výnimka neohrozí zachovanie populácií dotknutých druhov.

(3) Výnimku podľa odseku 2 možno povoliť

- a) v záujme ochrany dotknutých druhov alebo ochrany prírodných biotopov,
- b) pri predchádzaní závažných škôd, najmä na úrode, hospodárskych zvieratách, lesoch, chove rýb, chove poľovnej zveri, vodnom hospodárstve,
- c) v záujme ochrany zdravia a bezpečnosti obyvateľov, bezpečnosti štátu alebo z iných dôležitých verejných záujmov výrazne prevažujúcich nad záujmom ochrany prírody a krajiny vrátane sociálnych a ekonomických dôvodov s priaznivými dôsledkami na životné prostredie,
- d) na účely výskumu a vzdelávania, navrátenia druhov do ich biotopov a na držbu, pestovanie alebo chov v ľudskej opatere dotknutých druhov, ktoré sú nevyhnutné na tieto účely.

(4) Rozhodnutie o povolení výnimky podľa odseku 2 obsahuje

- a) určenie dotknutého druhu a množstva alebo počtu, pre ktorý platí,
- b) metódy, prostriedky a zariadenia povolené pre odber, odchyt alebo usmrčovanie dotknutých druhov,
- c) určenie miesta a času, kedy je možné vykonávať činnosť povolenú výnimkou,
- d) čas, na ktorý sa výnimka povoľuje,
- e) spôsob výkonu činnosti povolenej výnimkou,
- f) spôsob kontroly plnenia podmienok výnimky,
- g) ďalšie podmienky o spôsobe výkonu činnosti povolenej výnimkou, určené v súlade s § 82 ods. 15.

§ 41

Evidencia chránených rastlín a chránených živočíchov

(1) Kto má v držbe chránené rastliny a chránené živočíchy, na ktorých držbu sa nevzťahuje zákaz podľa tohto zákona, mimo prirodzeného výskytu v biotopoch, je povinný viesť o nich evidenciu podľa tohto zákona, ak ju nevedie podľa osobitného predpisu.⁶³⁾

(2) Evidenciu chránených rastlín, na ktorých držbu sa nevzťahuje zákaz podľa tohto zákona, tvorí

- a) evidenčný zoznam chránených rastlín (ďalej len „evidenčný zoznam“),
- b) písomný doklad preukazujúci spôsob nadobudnutia a pôvod chránených rastlín; obsahuje najmä
 - 1. obchodné meno podnikateľa, názov právnickej osoby alebo meno a priezvisko fyzickej osoby a adresu sídla alebo miesta podnikania podnikateľa, sídla právnickej osoby alebo trvalého pobytu fyzickej osoby, od ktorých bol jedinec nadobudnutý,
 - 2. vedecké meno druhu jedinca,
 - 3. počet nadobudnutých chránených rastlín a spôsob ich nadobudnutia,
 - 4. údaje preukazujúce pôvod chránených rastlín podľa § 42 ods. 1,
 - 5. dátum nadobudnutia jedinca chránenej rastliny, napríklad dátum, keď bol jedinec odobratý z voľnej prírody alebo umelo rozmnožený.

(3) Evidenciu podľa odseku 2 písm. a) vedie ten, kto má v držbe živé jedince chránených rastlín. Evidenčný zoznam predkladá okresnému úradu raz ročne do 31. januára na overenie a potvrdenie správnosti vedenia evidencie za predchádzajúci kalendárny rok. Evidenčné číslo v evidenčnom zozname určuje ministerstvom poverená organizácia ochrany prírody na základe písomnej žiadosti držiteľa chránenej rastliny.

(4) Evidenciu podľa odseku 2 písm. b) vedú držitelia ostatných chránených rastlín.

(5) Evidenciu živých chránených živočíchov, na ktorých držbu sa nevzťahuje zákaz podľa tohto zákona, tvorí

- a) druhová karta chráneného živočicha a jeho vývinových štádií (ďalej len „druhová karta“),
- b) kniha držby a chovu v ľudskej opatere chráneného živočicha (ďalej len „kniha chovu“).

(6) Evidenciu chránených živočíchov, na ktorých držbu sa nevzťahuje zákaz podľa tohto zákona, a na ktoré sa nevedie evidencia podľa odseku 5, tvorí písomný doklad preukazujúci spôsob nadobudnutia a pôvod chránených živočíchov; obsahuje najmä

- a) obchodné meno podnikateľa, názov právnickej osoby alebo meno a priezvisko fyzickej osoby a adresu sídla alebo miesta podnikania podnikateľa, sídla právnickej osoby alebo trvalého pobytu fyzickej osoby, od ktorých bol jedinec nadobudnutý,
- b) vedecké meno druhu jedinca,
- c) počet nadobudnutých chránených živočíchov a spôsob ich nadobudnutia,
- d) údaje preukazujúce pôvod chránených živočíchov podľa § 42 ods. 1,
- e) dátum nadobudnutia jedinca chráneného živočicha, napríklad dátum, keď bol jedinec odobratý z voľnej prírody alebo umelo odchovaný.

(7) Evidenciu podľa odseku 5 písm. a) vedú o živých plazoch, vtákoch a cicavcoch ich držitelia; ak sú držiteľmi podnikatelia, ktorí tieto živočichy kupujú alebo predávajú, sú povinní druhové karty vedené pre takéto živočichy v záhlaví označiť slovom „obchod“.

(8) Každú zmenu v druhovej karte oznamuje ten, kto ju vedie, okresnému úradu raz ročne do 31. januára za predchádzajúci kalendárny rok písomne dorúčením kópie druhovej karty s vyznačenou zmenou alebo osobitného listu.

(9) Evidenciu podľa odseku 5 písm. b) vedú pre živé bezstavovce, ryby a obojživelníky ich držitelia. Títo držitelia predkladajú knihu chovu okresnému úradu raz ročne do 31. januára na overenie a potvrdenie správnosti vedenia evidencie za predchádzajúci kalendárny rok. Evidenčné číslo v knihe chovu určuje ministerstvom poverená organizácia ochrany prírody na základe písomnej žiadosti držiteľa chráneného živočicha.

(10) Múzeá s prírodovedným zameraním pri zbierkovej činnosti vedú evidenciu chránených rastlín a chránených živočíchov iba podľa osobitného predpisu.⁶⁸⁾

(11) Botanické záhrady, arboréta, vysoké školy s prírodovedným zameraním a stredné školy s prírodovedným zameraním, Slovenská akadémia vied a ďalšie vedecké inštitúcie, ktoré vykonávajú vedeckovýskumnú činnosť, každoročne najneskôr do konca marca nasledujúceho roka odovzdajú príslušnému okresnému úradu zoznam držaných alebo pestovaných chránených rastlín alebo držaných alebo chovaných v ľudskej opatere chránených živočíchov, ktorý obsahuje najmä

- a) názov výskumnej úlohy, v ktorej rámci sa zber alebo odchyt chránených druhov uskutočnil,
- b) meno riešiteľa výskumnej úlohy,
- c) zoznam chránených druhov, ich počet, lokalitu, kde boli zbierané alebo odchytané,
- d) zoznam inak nadobudnutých jedincov chránených druhov.

(12) Držiteľ chránených druhov, ktorý je povinný uviesť v evidencii podľa tohto zákona údaje o totožnosti nového držiteľa jedinca, je oprávnený od neho vyžadovať preukázanie totožnosti;⁶⁹⁾ bez preukázania totožnosti nemôže pôvodný držiteľ jedinca chráneného druhu odovzdať.

(13) Vedenie evidencie chránených druhov sa považuje za jej vedenie podľa tohto zákona, len ak sú v nej uvedené úplné a pravdivé údaje; za neúplné a nepravdivé údaje sa nepovažujú zrejmé chyby v písaní a počítaní. Odo dňa prvého uvedenia neúplného alebo nepravdivého údaju v evidencii, sa táto nepovažuje za evidenciu vedenú podľa tohto zákona.

(14) Kto má v držbe chránené druhy, na ktorých držbu sa nevzťahuje zákaz podľa tohto zákona, mimo prirodzeného výskytu v biotopoch, je povinný

- a) na požiadanie orgánu ochrany prírody podľa § 65 až 68
 1. preukázať svoju totožnosť platným dokladom totožnosti,⁶⁹⁾
 2. predložiť evidenciu o chránených druhoch podľa tohto zákona,
 3. umožniť mu vykonať podrobnú identifikáciu a označenie jedinca chránených druhov,
 4. preukázať spôsob nadobudnutia jedinca chránených druhov,
- b) uchovávať evidenciu po dobu piatich rokov od vykonania posledného zápisu.

(15) Podrobnosti o vedení evidencie a obsah a vzory evidenčného zoznamu, druhovej karty a knihy chovu ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 42

Preukázanie pôvodu chránených rastlín a chránených živočíchov

(1) Kto má v držbe chránené rastliny alebo chránené živočíchy, na ktorých držbu sa nevzťahuje zákaz podľa tohto zákona, mimo prirodzeného výskytu v biotopoch, je povinný na požiadanie orgánu ochrany prírody podľa § 65 až 68 preukázať, že takýto jedinec

- a) pochádza z voľnej prírody, alebo
- b) je z potomstva prvej generácie, alebo
- c) je z potomstva druhej generácie a potomstva ďalších generácií, alebo
- d) je zaisteným, prepadnutým, zhabaným alebo nájdeným jedincom

⁶⁸⁾ Zákon č. 115/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 342/1998 Z. z. o odbornej správe múzejných zbierkových predmetov a galerijných zbierkových predmetov.

⁶⁹⁾ Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1993 Z. z. o občianskych preukazoch v znení neskorších predpisov, zákon č. 381/1997 Z. z. o cestovných dokladoch v znení zákona č. 441/2001 Z. z., zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

(ďalej len „pôvod”).

(2) Držiteľ jedinca chráneného druhu, na ktorého držbu sa nevzťahuje zákaz podľa tohto zákona, je povinný preukázať pôvod

- a) výnimkou na získanie jedinca chráneného druhu z voľnej prírody podľa tohto zákona,
- b) preukazom o pôvode chráneného živočícha (ďalej len „preukaz o pôvode”) alebo
- c) iným písomným dokladom, ktorý musí obsahovať najmenej náležitosti podľa § 41 ods. 2 písm. b) alebo § 41 ods. 6.

(3) Písomný doklad podľa odseku 2 písm. c) môže byť predložený, len ak sa na jedinca chráneného druhu nevzťahuje povinnosť mať doklad podľa písmena a) alebo b).

(4) Držiteľ živých plazov, vtákov a cicavcov je povinný zabezpečiť a vyplniť preukaz o ich pôvode.

(5) Evidenčné číslo v preukaze o pôvode určuje ministerstvom poverená organizácia ochrany prírody na základe písomnej žiadosti držiteľa chráneného živočícha.

(6) Pôvod chráneného živočícha v preukaze o pôvode určuje okresný úrad na základe písomných podkladov predložených držiteľom jedinca chráneného živočícha

- a) po predložení
 - 1. výnimky ministerstva na odchyt alebo zber daného jedinca chráneného živočícha z voľnej prírody kódom „W”,
 - 2. dokladu o tom, že chránený živočích sa stal vlastníctvom štátu, kódom „I”, ktorý sa používa spolu s iným kódom, napríklad „I/W”; pri posudzovaní pôvodu potomstva je určujúcim kód uvedený za lomítkom,
- b) kódom „N”, ak
 - 1. ide o chráneného živočícha, ktorý nebol chránený do nadobudnutia účinnosti tohto zákona,
 - 2. držiteľ začal viesť o ňom evidenciu v lehote podľa § 104 ods. 6 a
 - 3. nemožno mu určiť pôvod podľa písmena a), c) a d),
- c) kódom „F”, ak aspoň jeden z rodičov má v preukaze o pôvode vydanom v súlade s písm. a) uvedený pôvod „W” a ani jeden z nich nemá pôvod „N”,
- d) kódom „C”, ak ani jeden z rodičov nemá v preukaze o pôvode vydanom v súlade s písm. a) a c) uvedený pôvod „W” ani „N”,
- e) kódom „N/F”, ak jeden z rodičov má v preukaze o pôvode vydanom v súlade s písm. b) uvedený pôvod „N”; pri posudzovaní pôvodu potomstva je určujúcim kód uvedený za lomítkom, alebo
- f) v súlade so stanoviskom ministerstva, ak držiteľ predloží iný písomný doklad, ako je uvedený v písm. a) až e) alebo ak jeden z rodičov má uvedený v preukaze o pôvode vydanom pred účinnosťou tohto zákona neznámy pôvod.

(7) Okresný úrad určí pôvod do 30 dní od doručenia kompletných podkladov podľa odseku 6 písm. a) až e) a v prípade podľa odseku 6 písm. f) do 60 dní od doručenia žiadosti o určenie pôvodu a potvrdí preukaz o pôvode odtlačkom pečiatky okresného úradu a podpisom zodpovedného zamestnanca. Ak nie je možné určiť pôvod jedinca chráneného živočícha podľa odseku 6, okresný úrad preukaz o pôvode nepotvrdí.

(8) Preukaz o pôvode je neplatný, ak

- a) nie je potvrdený odtlačkom pečiatky okresného úradu a podpisom zodpovedného zamestnanca alebo
- b) sa preukáže, že
 - 1. pôvod jedinca chráneného živočícha bol určený v rozpore s odsekom 6 alebo
 - 2. bol vydaný na základe nepravdivých údajov.

(9) Držiteľ neplatného preukazu o pôvode je povinný bezodkladne odovzdať jeho originál na písomnú výzvu orgánu ochrany prírody podľa § 65 až § 68.

(10) Na akýkoľvek iný doklad, ktorý bol vydaný na základe neplatného preukazu o pôvode sa neprihliada.

(11) Nový preukaz o pôvode na jedinca chránených živočíchov, na ktoré už bol raz vydaný neplatný preukaz, možno vydať, ak vyšli najavo nové skutočnosti alebo dôkazy nevyhnutné na preukázanie pôvodu podľa odseku 6.

(12) Pri každom prevode jedinca chráneného živočícha je pôvodný držiteľ povinný odovzdať novému držiteľovi spolu s jedincom chráneného živočícha aj originál preukazu o pôvode. Nový držiteľ je povinný nadobudnúť jedinca chráneného živočícha len spolu s preukazom o pôvode. Preukaz o pôvode sprevádza jedinca chráneného živočícha pri každom jeho premiestnení. Pri strate alebo krádeži jedinca chráneného živočícha jeho posledný držiteľ je povinný bezodkladne doručiť originál preukazu o pôvode okresnému úradu príslušnému podľa jeho miesta trvalého pobytu, sídla alebo miesta podnikania.

(13) Preukaz o pôvode potvrdený podľa odseku 7 je verejnou listinou.

(14) Ustanovenia podľa odsekov 1 až 13 sa nevzťahujú na chránené rastliny a chránené živočíchy, na ktoré sa vzťahuje preukazovanie pôvodu podľa osobitného predpisu.⁶⁵⁾

(15) Obsah a vzor preukazu o pôvode a postup pri zabezpečovaní a vyplňaní preukazu o pôvode ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 43

Nezameniteľné označenie chráneného živočícha

(1) Držiteľ živého jedinca chráneného živočícha ustanoveného podľa odseku 5 je povinný ho nezameniteľne označiť pod dohľadom zamestnanca okresného úradu alebo ním poverenej organizácie ochrany prírody, ak okresný úrad neurčí inak. Náklady na nezameniteľné označenie jedinca chráneného živočícha znáša ten, kto ho má v držbe.

(2) Pri strate alebo znehodnotení nezameniteľného označenia je držiteľ jedinca chráneného živočícha povinný o tom bezodkladne písomne informovať okresný úrad. Opätovné označenie jedinca chráneného živočícha sa vykonáva podľa odseku 1. O novom nezameniteľnom označení jedinca chráneného živočícha vedie okresný úrad osobitnú evidenciu a bezodkladne informuje orgán ochrany prírody podľa § 66.

(3) Nezameniteľné označenie uhynutého alebo usmrteného jedinca chráneného živočícha sa nesmie znovu použiť na označenie jedinca chráneného živočícha s výnimkou prípadu, ak sa uhynutý alebo usmrtený jedinec chráneného živočícha ponecháva ako dermoplastický preparát v celku.

(4) Ustanovenia odsekov 1 až 3 sa nevzťahujú na chráneného živočícha, na ktorého sa vzťahuje povinnosť jeho nezameniteľného označenia podľa osobitného predpisu.⁶⁵⁾

(5) Spôsoby nezameniteľného označovania, lehoty na označovanie, zoznam druhov, ktoré sa nezameniteľne označujú, prípady, kedy sa nezameniteľné označenie nevykonáva a iné podrobnosti o nezameniteľnom označovaní ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 44 Zoologická záhrada

(1) Zoologická záhrada je stále zariadenie na držbu živočíchov a ich chov v ľudskej opatere na účel ich vystavovania verejnosti najmenej sedem dní v roku, vrátane zariadenia na držbu a predvádzanie živočíchov z radu veľrybotvarých (delfinárium) a zariadenia na chov plazov, obojživelníkov a ďalších živočíchov z taxonomicky nižších skupín v sklenených alebo podobných chovných zariadeniach (terárium). Za zoologickú záhradu sa nepovažujú

- a) cirkusy a im podobné zariadenia,
- b) obchody so živočíchmi,
- c) akváriá ako zariadenia na chov rýb a ďalších vodných živočíchov nižších skupín, ak ich prevádzkovatelia nie sú držiteľmi súhlasu na zriadenie zoologickej záhrady podľa tohto zákona,
- d) zariadenia na držbu živočíchov a ich chov v ľudskej opatere, v ktorých sa nevystavujú na verejnosti cicavce v množstve väčšom ako 30 jedincov z 15 druhov alebo vtáky v množstve väčšom ako 50 jedincov z 15 druhov, okrem delfinárií,
- e) zariadenia na záchranu chránených živočíchov podľa § 45.

(2) Na zriadenie a prevádzkovanie zoologickej záhrady je potrebný súhlas orgánu ochrany prírody; súhlas sa vydáva na čas určitý, najviac na štyri roky.

(3) Názov „zoologická záhrada“, „zoo“, „zoopark“, „zoosafari“ alebo „delfinárium“ môžu používať iba zariadenia, ktoré majú súhlas podľa odseku 2.

(4) Súhlas podľa odseku 2 vydáva orgán ochrany prírody na základe žiadosti žiadateľa, ktorým je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má záujem o prevádzkovanie zoologickej záhrady. Žiadosť obsahuje

- a) identifikačné údaje žiadateľa, a to: obchodné meno podnikateľa, názov právnickej osoby alebo meno a priezvisko fyzickej osoby, identifikačné číslo (IČO) alebo rodné číslo, adresu sídla alebo miesta podnikania podnikateľa, sídla právnickej osoby alebo trvalého pobytu fyzickej osoby,
- b) názov a umiestnenie zoologickej záhrady,
- c) právnu formu žiadateľa,
- d) označenie vlastníka (zriaďovateľa) zoologickej záhrady, ak nie je totožný so žiadateľom, a údaje o ňom podľa písmena a) a c),
- e) základné ekonomické údaje o zoologickej záhrade za tri prechádzajúce kalendárne roky, najmä príjmy (výnosy), výdavky (náklady), ekonomická sebestačnosť, hodnota majetku, dotácie zo štátnych a verejných zdrojov, dotácie z iných zdrojov, počet návštevníkov; ak zoologická záhrada existuje kratšiu dobu, uvedú sa údaje za túto dobu; ak ide o novozriaďovanú zoologickú záhradu, uvedú sa predpokladané údaje na jeden rok,
- f) zoznam živočíchov, ktoré sú alebo budú v zoologickej záhrade držané, spracovaný podľa jednotlivých radov,
- g) prehľad účasti na aktivitách uvedených v odseku 5 písm. a) prvý a druhý bod; novozriaďované zoologické záhrady uvedú plánovanú účasť na týchto aktivitách,
- h) údaje a doklady preukazujúce splnenie podmienok na vydanie súhlasu na zriadenie zoologickej záhrady, najmä stanovisko Štátnej veterinárnej a potravinovej správy⁷⁰⁾ potvrdzujúce splnenie podmienok podľa odseku 5 písm. a) tretí až piaty bod.

(5) Súhlas na zriadenie a prevádzkovanie zoologickej záhrady možno vydať, len ak žiadateľ o vydanie súhlasu

- a) preukáže a orgán ochrany prírody miestnou ohliadkou overí, že žiadateľ

⁷⁰⁾ § 8 zákona č. 337/1998 Z. z. v znení zákona č. 23/2002 Z. z.

1. sa zúčastňuje na výskume zameranom na ochranu druhov, odborných školeniach a tréningoch venovaných rozvoju skúseností a zručností potrebných na zachovanie druhu, na výmene informácií vo vzťahu k ochrane druhov živočíchov alebo na chove v ľudskej opatere chránených živočíchov, na ich odborne zaistenej reintrodukcii alebo repatriácii do voľnej prírody s cieľom uchovania biologickej rozmanitosti,
2. uskutočňuje výchovu verejnosti k ochrane prírody a biologickej rozmanitosti, a to najmä poskytovaním informácií o vystavených druhoch, ich prirodzenom prostredí a úlohe v ekosystémoch,
3. drží živočíchov v podmienkach, ktoré uspokojujú ich biologické, fyziologické a etologické potreby a vytvárajú predpoklady na ďalšie zachovanie druhu, a to najmä vytvorením druhovo špecifických chovných podmienok a priestorov s druhovo špecifickým obohatením,
4. má pre držané živočíchov zabezpečený program preventívnej a liečebnej veterinárnej starostlivosti a podávania potravy,
5. má zariadenie na držbu živočíchov zabezpečené pred ich únikom a proti vniknutiu vonkajších škodlivých a nebezpečných organizmov, šíreniu parazitov, nákazlivých chorôb a organizmov,
6. vedie o držaných chránených živočíchoch evidenciu podľa § 41,

b) je dôveryhodnou osobou.

(6) Za dôveryhodnú osobu sa na účely odseku 5 písm. b) považuje žiadateľ,

- a) ktorý nebol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin alebo za trestný čin ohrozenia životného prostredia spáchaný z nedbanlivosti;⁷¹⁾ u právnickej osoby musí túto podmienku spĺňať jej štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu, a
- b) ktorému nebola uložená pokuta alebo iná sankcia za porušenie povinností podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu⁶⁵⁾ v období dvoch rokov pred podaním žiadosti.

(7) Skutočnosti podľa odseku 6 písm. a) sa preukazujú výpisom z registra trestov nie starším ako tri mesiace alebo ak ide o cudzinca, obdobným potvrdením o bezúhonnosti vydaným príslušným orgánom štátu jeho trvalého pobytu alebo orgánom štátu, kde sa obvykle zdržiava; ak nie sú tieto dokumenty príslušnými štátmi vydávané, nahradí ich fyzická osoba čestným vyhlásením.

(8) Ak žiadateľ nemôže splniť niektorú z podmienok uvedených v odseku 5 písm. a) a ku dňu podania žiadosti o vydanie súhlasu písomne potvrdí, že uvedenú podmienku splní do dvoch rokov odo dňa podania žiadosti, súhlas podľa odseku 2 možno vydať najviac na dva roky, ak nesplnením podmienok nie je ohrozené plnenie hlavného poslanca zoologickej záhrady.

(9) Súhlas podľa odseku 2 obsahuje najmä

- a) názov a umiestnenie zoologickej záhrady,
- b) právnu formu žiadateľa,
- c) identifikačné údaje žiadateľa [odsek 4 písm. a)],
- d) identifikačné údaje zriaďovateľa [odsek 4 písm. a)] a jeho právnu formu, ak nie je totožný so žiadateľom,
- e) čas platnosti súhlasu,
- f) v prípade odkladu plnenia podmienok podľa odseku 8, lehotu v ktorej má byť tá ktorá podmienka splnená spolu s jej konkretizáciou.

(10) Prevádzkovateľ zoologickej záhrady musí spĺňať podmienky podľa odseku 5 písm. a) počas celej doby prevádzkovania okrem prípadov uvedených v odseku 8 a odseku 11.

⁷¹⁾ § 181b Trestného zákona.

(11) Ak prevádzkovateľ zoologickej záhrady neplní podmienky podľa odseku 5 písm. a) alebo podmienky v súhlase na jej zriadenie a prevádzkovanie určené podľa § 82 ods. 15, orgán ochrany prírody môže určiť lehotu, v ktorej musia byť podmienky splnené; lehota nesmie byť dlhšia ako dva roky. Ak orgán ochrany prírody lehotu neurčí, uplatní postup podľa odseku 12.

(12) Ak prevádzkovateľ zoologickej záhrady nesplní podmienky na jej zriadenie a prevádzkovanie, a to ani po uplynutí lehoty, ak bola určená podľa odseku 11, orgán ochrany prírody zoologickú záhradu alebo jej časť uzavrie pre verejnosť a súhlas na jej zriadenie a prevádzkovanie zmení, ak sa uzavretie týka len časti zoologickej záhrady, alebo ho zruší (§ 89 ods. 1). K uzavretiu zoologickej záhrady alebo jej časti sa vyžaduje stanovisko Štátnej veterinárnej a potravinovej správy, ktorá posúdi, či zoologická záhrada spĺňa podmienky podľa odseku 5 písm. a) tretí až piaty bod.

(13) Po uzavretí zoologickej záhrady alebo jej časti pre verejnosť má zriaďovateľ naďalej povinnosť zabezpečiť riadnu starostlivosť o živočíchy a ich vhodné umiestnenie v súlade s osobitnými predpismi.⁷²⁾

(14) Na prevádzkovateľa zoologickej záhrady neplatí zákaz podľa § 35 ods. 1 písm. f) až i) a k), ak sa chránené živočíchy použijú na ich odborne zaistenú reintrodukciu alebo repatriáciu do voľnej prírody s cieľom uchovania biologickej rozmanitosti.

(15) Podrobnosti o podmienkach podľa odseku 5 písm. a) tretí až piaty bod ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo pôdohospodárstva.

§ 45

Zariadenia na záchranu chránených rastlín a chránených živočíchov

(1) Zariadeniami na záchranu chránených rastlín a chránených živočíchov sú

- a) botanické záhrady,
- b) arboréta,
- c) chovné stanice,
- d) rehabilitačné stanice,
- e) záchytné strediská.

(2) Na zriadenie a prevádzkovanie zariadení podľa odseku 1 písm. a) až c) a na prevádzkovanie rehabilitačnej stanice sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody.

(3) Botanické záhrady a arboréta sú zariadenia, ktoré

- a) sa špecializujú na pestovanie vybraných druhov ohrozených, zriedkavých, vzácných alebo inak významných chránených rastlín so zameraním na
 1. štúdium biologických vlastností a nárokov druhov s využitím výsledkov štúdií pri ochrane ich populácií v prírodnom prostredí,
 2. štúdium možností návratu pestovanej populácie do prírodného prostredia,
 3. tvorbu genofondových zbierok chránených rastlín,
 4. uchovanie existujúcich druhov v umelých podmienkach v prípade ich vyhynutia alebo vyhubenia v prírodnom prostredí,
- b) získavajú semená a rastlinný materiál chránených rastlín,
- c) realizujú vzdelávanie a výchovu obyvateľstva so zameraním na ochranu chránených rastlín.

⁷²⁾ Napríklad vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 231/1998 Z. z. o chove spoločenských zvierat, divých zvierat a nebezpečných živočíchov a o ochrane pokusných zvierat.

(4) Súhlas na zriadenie a prevádzkovanie botanickej záhrady alebo arboréta možno vydať, ak v tomto zariadení

- a) je zamestnávaná aspoň jedna osoba s vysokoškolským vzdelaním príslušného odborného zamerania, ktorá má najmenej päťročnú prax v pestovaní príslušnej skupiny rastlín,
- b) sa držia rastliny získané v súlade so zákonom a osobitným predpisom.⁶⁵⁾

(5) Botanické záhrady a arboréta poskytujú odbornú pomoc orgánu ochrany prírody a iným orgánom štátnej správy.

(6) Chovné stanice sú zariadenia, ktoré

- a) sa zriaďujú na účel zachrany druhovej rozmanitosti, genetickej variability, obnovy a posilňovania stability populácií chránených živočíchov,
- b) slúžia aj na umiestnenie počas nevyhnutnej doby potrebnej na ošetrovanie, ktorá nepresiahne tri mesiace a na zabezpečenie prvotného veterinárneho ošetrovania chorých, poranených alebo inak poškodených živočíchov, ktoré sú neschopné samostatného života v prírodnom prostredí.

(7) Rehabilitačné stanice sú zariadenia zriadené štátom podľa osobitného predpisu,⁷³⁾ ktoré

- a) sa zriaďujú na účel uvedený v odseku 6 písm. a).
- b) sú určené na umiestnenie živočíchov, ktorých zdravotný stav alebo poškodenie si vyžaduje dlhodobejšiu rehabilitáciu a prípravu na návrat do prírodného prostredia.

(8) Orgán ochrany prírody vydá súhlas na zriadenie a prevádzkovanie chovnej stanice a súhlas na prevádzkovanie rehabilitačnej stanice, ak štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu prevádzkovateľa tohto zariadenia je dôveryhodný (§ 44 ods. 6 a 7) a ak v tomto zariadení

- a) sú vhodné chovné priestory,⁷²⁾ najmä ubikácie, výbehy, voliéry, akváriá a terária, ktoré zodpovedajú biologickým, fyziologickým a etologickým potrebám konkrétneho druhu a umožňujú primeranú starostlivosť o živočícha,
- b) je zabezpečená veterinárna starostlivosť o živočíchy,⁷⁴⁾
- c) je zamestnávaná aspoň jedna osoba so stredoškolským vzdelaním príslušného odboru, ktorá má najmenej päťročnú prax v chove príslušnej skupiny živočíchov,
- d) sú splnené podmienky ustanovené osobitnými predpismi.⁷⁵⁾

(9) Po prvotnom veterinárnom ošetrovaní sa živočíchy umiestnené v chovnej stanici, ktoré sú schopné samostatného života, navrátia do prírodného prostredia a tie, ktoré sú dočasne alebo trvalo neschopné samostatného života, sa premiestnia do rehabilitačnej stanice alebo iného chovného zariadenia, napríklad na účel záchranného chovu.

(10) Záchytné strediská sú zariadenia určené na umiestnenie zhabaných, prepadnutých alebo zaistených chránených rastlín a chránených živočíchov, ako aj na umiestnenie ostatných chránených rastlín a chránených živočíchov, ktoré sa stali vlastníctvom štátu. Záchytné strediská určuje ministerstvo po dohode s ich vlastníkom.

(11) Názov „botanická záhrada“, „arborétum“, „chovná stanica“ alebo „rehabilitačná stanica“ môžu používať iba zariadenia, ktoré majú príslušný súhlas podľa odseku 4 alebo 8; názov „záchytné stredisko“ môže používať iba zariadenie určené podľa odseku 10.

⁷³⁾ § 21 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.

⁷⁴⁾ Zákon č. 337/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov.

⁷⁵⁾ Napríklad zákon č. 337/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 115/1995 Z. z. o ochrane zvierat.

(12) Zariadenia, na ktorých zriadenie a prevádzkovanie je potrebný súhlas podľa odseku 2, musia spĺňať príslušné podmienky ustanovené v odsekoch 3 až 8 počas celej doby prevádzkovania.

(13) Na zariadenia podľa odsekov 6, 7 a 10 neplatia zákazy podľa § 34 ods. 1 písm. b) a c) a § 35 ods. 1 písm. f), g) a i) v súvislosti s plnením ich úloh podľa tohto zákona.

TRETIA HLAVA OCHRANA DREVÍN

Práva a povinnosti pri ochrane drevín

§ 46

Ustanovenia § 47 až 49 sa použijú, ak sa na drevinu nevzťahujú ustanovenia o chránených rastlinách (§ 32 až 34).

§ 47

(1) Zakazuje sa poškodzovať a ničiť dreviny.

(2) Vlastník (správca, nájomca) pozemku, na ktorom sa nachádza drevina, je povinný sa o ňu starať, najmä ju ošetrovať a udržiavať. Pri poškodení alebo výskyte nákazy dreviny chorobami môže orgán ochrany prírody uložiť vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku vykonať nevyhnutné opatrenia na jej ozdravenie alebo rozhodnúť o jej vyrúbaní.

(3) Na výrub dreviny sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody, ak tento zákon neustanovuje inak. Súhlas na výrub dreviny sa môže v odôvodnených prípadoch vydať len po posúdení ekologických a estetických funkcií dreviny a vplyvov na zdravie človeka a so súhlasom vlastníka alebo správcu, prípadne nájomcu, ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy, pozemku, na ktorom drevina rastie, ak žiadateľom nie je jeho vlastník (správca, nájomca) a po vyznačení dreviny určenej na výrub.

(4) Súhlas na výrub dreviny sa nevyžaduje

- a) na stromy s obvodom kmeňa do 40 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, a krovité porasty s výmerou do 10 m², alebo
- b) pri obnove produkčných ovocných drevín, ak sa výsadba nových ovocných drevín uskutoční do šiestich mesiacov odo dňa výrubu, alebo
- c) pri bezprostrednom ohrození zdravia alebo života človeka, alebo značnej škody⁷⁶⁾ na majetku, alebo
- d) ak oprávnenie alebo povinnosť výrubu vyplýva z osobitných predpisov,⁷⁷⁾ alebo
- e) v územiach so štvrtým alebo piatym stupňom ochrany, kde je výrub drevín zakázaný [§ 15 ods. 1 písm. e) a § 16 ods. 1 písm. a)], alebo

⁷⁶⁾ § 89 ods. 13 Trestného zákona.

⁷⁷⁾ Napríklad zákon č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 164/1996 Z. z. o dráhach a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 58/1997 Z. z., zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 70/1998 Z. z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 276/2001 Z. z., zákon č. 143/1998 Z. z., zákon č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení zákona č. 308/2000 Z. z., zákon č. 184/2002 Z. z.

- f) ak je výrub preukázateľne nevyhnutný na zabezpečenie starostlivosti o osobitne chránenú časť prírody a krajiny a ak výrub vykonáva alebo obstaráva organizácia ochrany prírody, alebo
- g) v záhradách a záhradkárskejších osadách.

(5) Ustanovenie odseku 4 písm. a) sa nepoužije v prípade, ak drevina rastie v území s druhým alebo tretím stupňom ochrany, v cintorínoch alebo ako súčasť verejnej zelene.

(6) Ten, kto z dôvodov uvedených v odseku 4 písm. b) a c) drevinu vyrúbal, je povinný túto skutočnosť písomne oznámiť a zároveň preukázať splnenie podmienok na výrub drevín orgánu ochrany prírody najneskôr do piatich dní od uskutočnenia výrubu.

(7) Ten, kto chce z dôvodu uvedeného v odseku 4 písm. d) vyrúbať drevinu, je povinný túto skutočnosť písomne oznámiť orgánu ochrany prírody najmenej 15 dní pred uskutočnením výrubu. Orgán ochrany prírody môže

- a) určiť podrobnejšie podmienky uskutočnenia výrubu alebo
- b) výrub pozastaviť, obmedziť alebo zakázať, ak je v rozpore s požiadavkami na ochranu drevín, chránených druhov podľa § 33 alebo s rozsahom oprávnenia alebo povinnosti podľa osobitných predpisov.⁷⁾

(8) Výrub dreviny podľa odseku 3 možno vykonať len po jej predchádzajúcom vyznačení orgánom ochrany prírody a po právoplatnosti súhlasu orgánu ochrany prírody, ktorým je vykonávateľ výrubu povinný sa na požiadanie preukázať.

(9) Prepravca alebo nákupca dreva je povinný na požiadanie príslušníkov Policajného zboru, orgánov ochrany prírody alebo členov stráže prírody preukázať pôvod prepravovaného dreva súhlasom podľa odseku 3.

(10) Podrobnosti o ochrane, ošetrovaní a udržiavaní drevín, o podmienkach vydávania súhlasu na výrub drevín a o vyznačovaní drevín určených na výrub ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 48 Náhradná výsadba

(1) Orgán ochrany prírody môže uložiť žiadateľovi v súhlase na výrub dreviny povinnosť, aby uskutočnil primeranú náhradnú výsadbu drevín na mieste vopred určenom, a to na náklady žiadateľa; uprednostňuje pritom geograficky pôvodné a tradičné druhy. Ak žiadateľ nie je vlastníkom pozemku, na ktorom sa náhradná drevina vysadila, môže mu orgán ochrany prírody uložiť i starostlivosť o ňu, najviac však na dobu troch rokov. Ak nemožno uložiť náhradnú výsadbu, orgán ochrany prírody môže uložiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty dreviny (§ 95). Orgán ochrany prírody uloží povinnosť zaplatiť finančnú náhradu aj tomu, kto vyrúbal dreviny bez súhlasu, a to do výšky spoločenskej hodnoty dreviny. Finančná náhrada je príjmom obce, ktorá je povinná tieto príjmy výlučne použiť na úhradu nákladov spojených so starostlivosťou o dreviny rastúce v jej území.

(2) Náhradnú výsadbu a starostlivosť o náhradnú drevinu podľa odseku 1 na pozemku, ktorý nie je vo vlastníctve žiadateľa o výrub dreviny, možno uložiť len s predchádzajúcim súhlasom vlastníka dotknutého pozemku.

(3) Obce sú povinné viesť evidenciu pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu vo svojom územnom obvode. Zaradenie pozemkov do evidencie prerokujú obce s ich vlastníkmi.

§ 49 Chránené stromy

(1) Kultúrne, vedecky, ekologicky, krajnotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradi môže krajský úrad vyhlásiť všeobecne záväznou vyhláškou za chránené stromy. Za chránené stromy možno vyhlásiť aj stromy rastúce na lesnom pôdnom fonde. Chránené stromy sa považujú za chránený objekt.⁷⁸⁾

(2) Na ochranu chránených stromov sa vzťahujú obdobne ustanovenia § 46 a § 47 ods. 1, 2, 3 (druhá veta), 8 a 9.

(3) Na výrub a spôsob ošetrovania chráneného stromu sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody. V prípade povoleného výrubu sa použije obdobne ustanovenie § 48 a orgán ochrany prírody následne zruší vyhlásenie ochrany chráneného stromu.

(4) Chránené stromy sa nevyhlasujú na území chránených krajinných prvkov, prírodných rezervácií a prírodných pamiatok.

(5) Ak to vyžaduje záujem ochrany chráneného stromu, môže orgán ochrany prírody vyhlásiť jeho ochranné pásmo, a to spôsobom, akým vyhlasuje chránený strom. Vo vyhlásenom ochrannom pásme platí primerane tretí stupeň ochrany (§ 14), ak orgán ochrany prírody, ktorý ho vyhlasuje, neurčí prísnejšie podmienky ochrany.

(6) Ak ochranné pásmo nebolo vyhlásené podľa odseku 5, je ním územie okolo chráneného stromu v plošnom priemete jeho koruny zväčšený o jeden a pol metra, najmenej však v okruhu 10 m od kmeňa stromu, a platí v ňom primerane druhý stupeň ochrany (§ 13).

(7) Podrobnosti o ochrane chráneného stromu a jeho ochranného pásma a vymedzenie pozemku, na ktorom sa nachádza chránený strom a jeho ochranné pásmo sa ustanovia všeobecne záväznou vyhláškou, ktorou sa chránený strom a jeho ochranné pásmo vyhlasuje.

ŠTVRTÁ HLAVA VYHLASOVANIE, ZMENA A ZRUŠENIE OCHRANY OSOBITNE CHRÁNENÝCH ČASTÍ PRÍRODY A KRAJINY A ICH OZNAČENIE

§ 50

Vyhlasovanie ochrany osobitne chránených častí prírody a krajiny

(1) Zámer vyhlásiť chránený krajinný prvok, chránený areál, prírodnú rezerváciu, prírodnú pamiatku alebo chránený strom je orgán ochrany prírody príslušný na ich vyhlásenie povinný písomne oznámiť vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku dotknutého zamýšľanou ochranou, ktorého možno zistiť z evidencie v katastri nehnuteľností, dotknutej obci a dotknutým orgánom štátnej správy.⁷⁸⁾ Oznámenie zámeru obsahuje najmä základnú charakteristiku zámeru na vyhlásenie ochrany, miesto jeho realizácie. Ak je dotknutý väčší počet vlastníkov pozemkov alebo ak ich pobyt nie je známy, možno oznámenie zámeru doručiť verejnou vyhláškou.

⁷⁸⁾ Napríklad zákon č. 23/1962 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon č. 61/1977 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon č. 44/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu, zákon č. 184/2002 Z. z.

(2) Obec je povinná do 15 dní od doručenia oznámenia zámeru informovať o ňom verejnosť vo svojom územnom obvode a umožniť nahliadnutie doň na obvyklom mieste, najmä na úradnej tabuli, najmenej po dobu 15 dní.

(3) Vlastník (správca, nájomca) dotknutého pozemku, obec a dotknutý orgán štátnej správy má právo najneskôr do 30 dní od doručenia oznámenia zámeru alebo jeho verejného oznámenia podať k nemu písomné pripomienky orgánu ochrany prírody.

(4) Orgán ochrany prírody je povinný najneskôr do 30 dní pripomienky prerokovať s tým, kto ich podal.

(5) Vlastník (správca, nájomca) dotknutého pozemku je povinný odo dňa oznámenia zámeru až do vyhlásenia časti prírody za chránenú bezodkladne oznámiť výkon činnosti, na ktorú je potrebný súhlas alebo ktorá je zakázaná podľa tohto zákona, orgánu ochrany prírody príslušnému na vyhlásenia časti prírody za chránenú. Ak to vyžaduje záujem ochrany prírody a krajiny, môže tento orgán ochrany prírody rozhodnúť o určení podmienok na vykonávanie tejto činnosti; ak vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) dotknutého pozemku vznikne z dôvodu určenia podmienok ujma, patrí mu za obmedzenie bežného obhospodarovania náhrada (§ 61). Tieto podmienky platia najdlhšie do vyhlásenia časti prírody a krajiny za chránenú.

(6) Ak orgán ochrany prírody najneskôr do piatich rokov od oznámenia zámeru nevyhlási spôsobom upraveným v tomto zákone územie alebo strom za chránené, povinnosti určené v rozhodnutí podľa odseku 5 zanikajú.

(7) Ustanovenia odsekov 5 a 6 sa nevzťahujú na vyhlasovanie chránených území podľa § 27 ods. 10.

(8) Ustanovenia odsekov 1 až 6 sa nevzťahujú na vyhlasovanie súkromného chráneného územia a jeho ochranného pásma (§ 31).

(9) Chránený krajinný prvok sa nevyhlasuje v ostatných chránených územiach a ich ochranných pásmach.

§ 51

Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny

(1) Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny (ďalej len „štátny zoznam“) vedie ministerstvo; vydáva z neho aj výpisy pre územné obvody kraja a okresu. Výpisy zo štátneho zoznamu sú uložené na príslušnom orgáne ochrany prírody.

(2) Ministerstvo môže poveriť vedením štátneho zoznamu a vydávaním výpisov z neho podľa odseku 1 ním zriadenú organizáciu ochrany prírody.

(3) Orgán ochrany prírody podľa § 64 ods. 1 písm. c) a d), ktorý vyhlásil ochranu časti prírody a krajiny, zašle do 30 dní odo dňa nadobudnutia účinnosti všeobecne záväznej vyhlášky, ktorou bola vyhlásená za chránenú, ministerstvu podklady na vykonanie zápisu osobitne chránenej časti prírody a krajiny do štátneho zoznamu.

(4) Ministerstvo zapíše osobitne chránené časti prírody a krajiny do štátneho zoznamu do 30 dní odo dňa doručenia podkladov podľa odseku 3.

(5) Po vykonaní zápisu osobitne chránenej časti prírody a krajiny do štátneho zoznamu správa katastra na základe podkladov predložených orgánom ochrany prírody, ktorý ochranu vyhlásil, vyznačí chránené územie s jeho ochranným pásmom, súkromné chránené územie s jeho ochranným pásmom, ak bolo vyhlásené, alebo pozemok s chráneným stromom v

rozsahu jeho ochranného pásma v katastri nehnuteľností.⁷⁹⁾ V prípade národného parku predkladá podklady ministerstvo.

(6) V prípade zrušenia ochrany osobitne chránenej časti prírody a krajiny ministerstvo zápis zo štátneho zoznamu vyškrtne.

(7) Štátny zoznam a výpisy z neho sú verejne prístupné.⁸⁰⁾

(8) Podrobnosti o vedení štátneho zoznamu ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 52

Označenie osobitne chránenej časti prírody a krajiny

(1) Chránené územia (§ 17 ods. 1), ich zóny (§ 30 ods. 1) a chránené stromy (§ 49), ako aj ich ochranné pásma sa označujú tabuľami so štátnym znakom⁸¹⁾ Slovenskej republiky a s nápisom. Prírodné pamiatky podľa § 24 sa označujú, len ak boli vyhlásené za národné prírodné pamiatky alebo ak ide o významné alebo ohrozené jaskyne alebo prírodné vodopády

(2) Označenie podľa odseku 1 zabezpečí orgán ochrany prírody, ktorý osobitne chránenú časť prírody a krajiny vyhlásil, v prípade národného parku ministerstvo, a to do šiestich mesiacov odo dňa jej vyhlásenia.

(3) Chránené územia a zariadenia ochrany prírody a krajiny v nich a chránené stromy možno označiť so súhlasom orgánu ochrany prírody aj tabuľami s osobitným označením. Týmto spôsobom sa označujú aj súkromné chránené územia.

(4) Ak je to v záujme ochrany navrhovaného územia európskeho významu, možno takéto územie označiť ako vyhlásené chránené územie.

(5) Podrobnosti o označení osobitne chránených častí prírody a krajiny ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 53

Zmena a zrušenie ochrany osobitne chránenej časti prírody a krajiny

(1) Zmena alebo zrušenie ochrany osobitne chránenej časti prírody a krajiny sa vykoná, ak sa zistia nové skutočnosti, ktoré majú závažný vplyv na predmet ochrany, alebo ak predmet ochrany zanikol, a to rovnakým spôsobom, akým bola ochrana vyhlásená. Chránený areál, prírodná rezervácia a prírodná pamiatka sa zruší vždy, ak sa stanú súčasťou vyhlásených zón chránenej krajinej oblasti alebo národného parku.

(2) Na zmenu alebo zrušenie ochrany podľa odseku 1 sa vzťahujú obdobne ustanovenia § 50 a 51. Na zrušenie prírodnej rezervácie, ako aj iného chráneného územia patriaceho do súvislej európskej sústavy chránených území (§ 28), je potrebný predchádzajúci súhlas ministerstva.

(3) Orgán ochrany prírody na žiadosť vlastníka pozemku zruší súkromné chránené územie. Na zmenu alebo zrušenie súkromného chráneného územia sa vzťahujú obdobne ustanovenia § 31 a 51.

⁷⁹⁾ Zákon č. 162/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.

⁸⁰⁾ Čl. 45 a 51 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 90/2001 Z. z.

⁸¹⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 63/1993 Z. z. o štátnych symboloch Slovenskej republiky a ich používaní v znení neskorších predpisov.

ŠTVRTÁ ČASŤ
DOKUMENTÁCIA OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY,
PRÍSTUP DO KRAJINY, FINANČNÝ PRÍSPEVOK,
OBMEDZENIA VLASTNÍCKYCH PRÁV A PREDKUPNÉ PRÁVO

§ 54

Dokumentácia ochrany prírody a krajiny

(1) Na účely ochrany prírody a krajiny orgány ochrany prírody obstarávajú dokumentáciu, ktorá najmä

- a) určuje strategické ciele ochrany prírody a krajiny a opatrenia na ich dosiahnutie,
- b) vymedzuje chránené územia a ich ochranné pásma vrátane zón a stupňov ich ochrany, biotopy chránené týmto zákonom, chránené druhy a územia medzinárodného významu, stanovuje zásady ich vývoja vo vzťahu k činnostiam jednotlivých odvetví,
- c) posudzuje dôsledky zásahov do ekosystémov, ich zložiek a prvkov alebo do biotopov a navrhuje ich optimálne využitie a spôsob ochrany,
- d) obsahuje návrh asanačných, rekonštrukčných, regulačných alebo iných zásahov do územia a ďalších preventívnych alebo nápravných opatrení v územnej ochrane, druhovej ochrane a ochrane drevín,
- e) určuje programové zámery a opatrenia na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja⁸²⁾ a územného systému ekologickej stability,³⁾
- f) poskytuje súhrn poznatkov o základných prírodných zložkách ekosystémov chránených území, ich ochranných pásiem a zón,
- g) určuje vzácnosť, zriedkavosť a ohrozenosť chránených druhov vrátane prioritných druhov a prioritných biotopov.

(2) Dokumentáciu ochrany prírody a krajiny tvoria

- a) koncepcia ochrany prírody a krajiny,
- b) dokumenty starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny a o územia medzinárodného významu (ďalej len „dokumenty starostlivosti“),
- c) dokumenty územného systému ekologickej stability,
- d) dokumenty osobitne chránených častí prírody a krajiny,
- e) dokumenty starostlivosti o dreviny.

(3) Koncepcia ochrany prírody a krajiny sa vyhotovuje pre územie Slovenskej republiky najmä na účel uvedený v odseku 1 písm. a).

(4) Dokumenty starostlivosti sa vyhotovujú najmä na účel uvedený v odseku 1 písm. b) až d) a tvoria ich

- a) programy starostlivosti o chránené územia a chránené stromy,
- b) programy starostlivosti o územia medzinárodného významu,
- c) programy záchrany osobitne chránených častí prírody a krajiny.

(5) Programy starostlivosti podľa odseku 4 písm. a) a b) sú podkladom na zabezpečenie priebežnej starostlivosti o chránené územia a chránené stromy a ich ochranné pásma a územia medzinárodného významu. Program starostlivosti sa nevypracováva pre chránený krajinný prvok a súkromné chránené územie. Schválený program starostlivosti o chránené územie alebo program starostlivosti o územie medzinárodného významu je záväzným podkladom na vypracovanie a schválenie ďalšieho programu starostlivosti, ak sa týkajú toho istého územia a zabezpečuje dostatočnú priebežnú starostlivosť o takéto územie. Program starostlivosti o

⁸²⁾ § 6 zákona č. 17/1992 Zb.

územie medzinárodného významu má vždy prednosť pred iným programom starostlivosti podľa odseku 4 písm. a). Navrhované opatrenia praktickej starostlivosti prerokuje orgán obstarávajúci program starostlivosti so známymi vlastníkmi (správcami, nájomcami) dotknutých pozemkov.

(6) Programy záchrany podľa odseku 4 písm. c) sa vyhotovujú v prípade kritického ohrozenia chránených areálov, prírodných rezervácií, prírodných pamiatok, národných prírodných rezervácií, národných prírodných pamiatok, súkromných chránených území, chránených vtáčích území a chránených stromov a ich ochranných pásiem, chránených druhov rastlín a živočíchov a zón a častí zón chránených krajinných oblastí a národného parku a určujú opatrenia potrebné na zlepšenie ich stavu a odstránenie príčin ich ohrozenia.

(7) Na zabezpečenie územného systému ekologickej stability sa vyhotovuje

- a) Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky ako dokument určený na stratégiu ochrany rozmanitosti podmienok a foriem života v štáte,
- b) dokument regionálneho územného systému ekologickej stability ako dokument určený na ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života v určitom regióne,
- c) dokument miestneho územného systému ekologickej stability ako dokument určený na ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života na miestnej úrovni.

(8) Na území chránenej krajinej oblasti a národného parku a jeho ochranného pásma funkciu dokumentu regionálneho územného systému ekologickej stability podľa odseku 7 písm. b) plní program starostlivosti o chránenú krajinnú oblasť alebo program starostlivosti o národný park podľa odseku 4 písm. a).

(9) Dokumenty osobitne chránených častí prírody a krajiny sa vyhotovujú najmä na účel uvedený v odseku 1 písm. f) a g) a tvoria ich

- a) projekty ochrany chránených území a chránených stromov,
- b) návrhy chránených vtáčích území a návrhy území európskeho významu,
- c) výsledky inventarizačných výskumov a monitoringu osobitne chránených častí prírody a krajiny,
- d) rezervačné knihy chránených území a chránených stromov,
- e) národný červený zoznam vzácnych, zriedkavých a ohrozených druhov rastlín a živočíchov,
- f) národná databáza chránených druhov, druhov európskeho významu a druhov národného významu, na ochranu ktorých sa vyhlasujú chránené územia, biotopov európskeho významu, biotopov národného významu, jaskýň a prírodných vodopádov.

(10) Projekty ochrany chránených území a chránených stromov podľa odseku 9 písm. a) sa vyhotovujú ako podklad na vyhlasovanie ochrany alebo zmeny ochrany chránených území, chránených stromov a ich ochranných pásiem.

(11) Návrhy podľa odseku 9 písm. b) tvoria podklad na vypracovanie zoznamu vtáčích území (§ 26 ods. 2) a národného zoznamu (§ 27 ods. 1) a na zabezpečenie predbežnej ochrany navrhovaných chránených vtáčích území a území európskeho významu.

(12) Výsledky inventarizačných výskumov a monitoringu osobitne chránených častí prírody a krajiny podľa odseku 9 písm. c) obsahujú aj výsledky inventarizačných výskumov a monitoringu častí prírody a krajiny navrhovaných na vyhlásenie ochrany a sú podkladom na hodnotenie stavu a vývoja chránených území a ich ochranných pásiem a chránených druhov a na vypracovanie alebo aktualizáciu projektov ochrany chránených území a chránených stromov alebo dokumentov starostlivosti.

(13) Rezervačné knihy chránených území a chránených stromov podľa odseku 9 písm. d) sú základnou dokumentáciou chránených území, chránených stromov a ich ochranných pásiem. Obsahujú kompletnú zbierku dokumentov týkajúcich sa ochrany a využívania týchto osobitne chránených častí prírody a krajiny.

(14) Národný červený zoznam podľa odseku 9 písm. e) predstavuje východiskový dokument ochrany druhov rastlín a živočíchov slúžiaci na hodnotenie stupňa ohrozenosti a ustanovovanie chránených druhov rastlín a živočíchov.

(15) Národná databáza podľa odseku 9 písm. f) je podkladom na

- a) sledovanie výskytu a vývoja populácií chránených živočíchov a chránených rastlín, rozšírenia biotopov, lokalít výskytu chránených nerastov a chránených skamenelín a miesta držby odobratých chránených nerastov a chránených skamenelín,
- b) evidenciu a dokumentáciu jaskýň a prírodných vodopádov.

(16) Dokumenty starostlivosti o dreviny podľa odseku 2 písm. e) sú východiskovým dokumentom na zabezpečovanie starostlivosti o dreviny v katastrálnom území obce.

(17) Konceptiu ochrany prírody a krajiny, programy starostlivosti o národné parky, programy starostlivosti o chránené územia patriace do súvislej európskej sústavy chránených území a programy záchrany o chránené územia patriace do súvislej európskej sústavy chránených území, programy starostlivosti o územia medzinárodného významu a Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky obstaráva ministerstvo a schvaľuje vláda, dokumenty podľa odsekov 12, 13 a 15 vedie ministerstvom poverená organizácia ochrany prírody; ostatnú dokumentáciu obstaráva a schvaľuje príslušný orgán ochrany prírody po prerokovaní s dotknutými orgánmi štátnej správy.

(18) Orgán ochrany prírody, ktorý dokumentáciu ochrany prírody a krajiny obstaráva, je povinný pred jej schválením prerokovať písomne oznámené pripomienky občianskeho združenia, ktorého cieľom podľa stanov alebo ich zmien platných najmenej jeden rok je ochrana prírody a krajiny (§ 2 ods. 1), doručené tomuto orgánu najneskôr 30 dní pred predpokladaným termínom jej schválenia.

(19) Občianske združenie podľa odseku 18 môže požiadať orgán ochrany prírody, ktorý dokumentáciu ochrany prírody a krajiny obstaráva, aby ho písomne upovedomil o obstarávanej dokumentácii a predpokladanom termíne jej schvaľovania. Žiadosť združenia musí obsahovať najmä názov občianskeho združenia, jeho sídlo, identifikačné číslo, meno a priezvisko osoby oprávnenej konať v mene občianskeho združenia a druh dokumentácie, ktorej sa žiadosť o upovedomenie týka; prílohou žiadosti musia byť zaregistrované stanovky občianskeho združenia a ich zmeny. Orgán ochrany prírody, ktorý takúto žiadosť obdržal, je povinný písomne upovedomiť občianske združenie o obstarávanej dokumentácii ochrany prírody a krajiny a predpokladanom termíne jej schvaľovania, a to najneskôr do siedmych dní odo dňa doručenia žiadosti.

(20) Dokumentácia ochrany prírody a krajiny je podkladom na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie,⁸³⁾ dokumentov, plánov alebo projektov podľa § 9 ods. 1 a na činnosť a rozhodovanie orgánov ochrany prírody.

(21) Dokumentácia ochrany prírody a krajiny je verejne prístupná.⁸⁴⁾

⁸³⁾ § 7a ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

⁸⁴⁾ Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií).

(22) K schváleniu dokumentácie ochrany prírody a krajiny vyhotovenej odborne spôsobilou osobou (§ 55) si orgán ochrany prírody vyžiada stanovisko územne príslušnej organizácie ochrany prírody.

(23) Podrobnosti o dokumentácii ochrany prírody a krajiny ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 55

Odborne spôsobilá osoba

(1) Dokumentáciu ochrany prírody a krajiny podľa § 54 vyhotovuje organizácia ochrany prírody alebo fyzická osoba alebo právnická osoba zapísaná ministerstvom v osobitnom zozname (ďalej len „odborne spôsobilá osoba“), ktorý každoročne uverejňuje vo svojom vestníku.

(2) Ministerstvo môže na základe písomnej žiadosti zapísať do zoznamu fyzickú osobu alebo právnickú osobu, ktorá

- a) má na uvedenú činnosť kvalifikačné predpoklady,
- b) je bezúhonná.

(3) Za kvalifikačné predpoklady podľa odseku 2 písm. a) sa považuje vysokoškolské vzdelanie s prírodovedným, lesníckym alebo poľnohospodárskym zameraním a najmenej tri roky odbornej praxe v problematike ochrany prírody a krajiny. Právnická osoba musí zamestnávať aspoň jednu osobu spĺňajúcu uvedené kvalifikačné predpoklady a musí mať vo svojej zriaďovacej listine alebo štatúte⁸⁵⁾ uvedenú činnosť v oblasti environmentalistiky.

(4) Za bezúhonnú sa na účel odseku 2 písm. b) považuje osoba, ktorá nebola právoplatne odsúdená za úmyselný trestný čin alebo za trestný čin ohrozenia životného prostredia spáchaný z nedbanlivosti;⁷¹⁾ u právnickej osoby musí túto podmienku spĺňať jej štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu; bezúhonnosť sa preukazuje dokladmi uvedenými v § 44 ods. 7.

(5) Ministerstvo vyčiarkne zo zoznamu fyzickú osobu, ktorá

- a) prestala byť spôsobilá na právne úkony, alebo
- b) bola právoplatne odsúdená za úmyselný trestný čin alebo trestný čin ohrozenia životného prostredia spáchaný z nedbanlivosti,⁷¹⁾ alebo
- c) bola zapísaná do zoznamu na základe nepravdivých údajov uvedených v žiadosti, pripojených dokladoch alebo pri pohovore, alebo
- d) zomrela alebo bola vyhlásená za mŕtvu, alebo
- e) je v zozname zapísaná po dobu dlhšiu ako desať rokov, alebo
- f) požiadala o vyčiarknutie zo zoznamu.

(6) Ministerstvo vyčiarkne zo zoznamu právnickú osobu,

- a) ktorá bola zapísaná do zoznamu na základe nepravdivých údajov uvedených v žiadosti, pripojených dokladoch alebo pri pohovore, alebo
- b) ktorej štatutárny orgán alebo jeho člen bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin alebo trestný čin ohrozenia životného prostredia spáchaný z nedbanlivosti,⁷¹⁾ alebo
- c) ktorá zanikla bez právneho nástupcu, alebo
- d) ktorá je v zozname zapísaná po dobu dlhšiu ako desať rokov, alebo
- e) ktorá požiadala o vyčiarknutie zo zoznamu.

⁸⁵⁾ Napríklad zákon č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov, zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách.

- (7) Ministerstvo môže vyčiarknuť zo zoznamu odborne spôsobilú osobu, ktorá
- a) bez závažného dôvodu neoznámila zmenu údajov uvedených v žiadosti a pripojených dokladoch alebo
 - b) nemôže vykonávať svoju činnosť pre závažné skutočnosti dlhodobého charakteru.

(8) Osoba, ktorá bola zo zoznamu vyčiarknutá z dôvodu uvedeného v odseku 5 písm. e) alebo odseku 6 písm. d), môže opätovne požiadať o zapísanie do zoznamu.

(9) Podrobnosti o zapisovaní do zoznamu podľa odseku 1 a o vedení tohto zoznamu ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 56

Prieskum a výskum

(1) Prieskum alebo výskum (ďalej len „výskum“) prírody a krajiny, jej zložiek alebo prvkov je oprávnená vykonávať len právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá má na jeho vykonávanie kvalifikačné predpoklady (ďalej len „oprávnená osoba“), a ak ide o výskum osobitne chránenej časti prírody a krajiny, aj súhlas orgánu ochrany prírody.

(2) Oprávnená osoba je povinná pred začatím výskumu uzavrieť s vlastníkom (správcou, nájomcom) pozemku, na ktorom sa má výskum vykonať, dohodu o podmienkach jeho vykonania. Ak ide o výskum v záujme ochrany prírody a krajiny a nedôjde k dohode o jeho vykonaní a o podmienkach, za ktorých sa môže vykonať, rozhodne orgán ochrany prírody.

(3) Oprávnená osoba je povinná vopred oznámiť orgánu ochrany prírody začatie a ukončenie výskumu osobitne chránenej časti prírody a krajiny a do 60 dní po jeho ukončení podať organizácii ochrany prírody poverenej vedením národnej databázy [§ 54 ods. 9 písm. f)] správu o jeho výsledku. Oprávnená osoba môže pri odovzdávaní údajov do národnej databázy určiť podmienky, za ktorých možno tieto údaje sprístupňovať a poskytovať o nich informácie,

- a) o ktorých osobitne chránených častiach prírody a krajiny údaje sprístupňuje alebo poskytuje o nich informácie výhradne oprávnená osoba,
- b) o ktorých osobitne chránených častiach prírody a krajiny možno údaje sprístupňovať alebo poskytovať o nich informácie len s predchádzajúcim súhlasom oprávnenej osoby,
- c) o ktorých osobitne chránených častiach prírody a krajiny možno údaje sprístupňovať alebo poskytovať o nich informácie bez obmedzenia,
- d) finančné úhrady požadované za poskytované informácie,
- e) čas, po ktorý platia obmedzujúce podmienky podľa písmen a) a b).

(4) Pri vykonávaní výskumu je oprávnená osoba povinná rešpektovať práva a oprávnené záujmy vlastníka (správcu, nájomcu) pozemku, na ktorom sa výskum vykonáva.

(5) Ak bezprostredne hrozí zánik biotopov alebo ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, môže orgán ochrany prírody nariadiť ich nevyhnutný výskum a zároveň určiť oprávnenú osobu na jeho vykonanie. Môže tiež rozhodnúť, že náklady spojené s vykonaním tohto výskumu v území s druhým až piatym stupňom ochrany hradí ten, kto svojou činnosťou spôsobil ohrozenie biotopov alebo ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov.

(6) Orgán ochrany prírody môže oprávnenej osobe zakázať vykonávanie výskumu, ak porušuje podmienky ochrany prírody a krajiny ustanovené týmto zákonom, predpismi vydanými na jeho vykonanie alebo určené v súhlase orgánu ochrany prírody podľa odseku 1.

(7) Vzor správy podľa odseku 3 ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 57

Pristup do krajiny

(1) Každý má právo pri rekreácii, turistike a obdobnom užívaní prírody na voľný prechod cez pozemky vo vlastníctve (správe, nájme) štátu, obce, právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ak tým nespôsobí škodu na majetku alebo zdraví inej osoby. Je pritom povinný rešpektovať práva a oprávnené záujmy vlastníka (správcu, nájomcu) pozemku, ako aj podmienky ochrany prírody a krajiny.

(2) Právo podľa odseku 1 sa nevzťahuje na zastavané pozemky alebo stavebné pozemky, dvory, záhrady, sady, vinice, chmeľnice, lesné škôlky a zverníky. Orná pôda, lúky a pasienky sú z práva podľa odseku 1 vylúčené v čase, keď môže dôjsť k poškodeniu porastov alebo pôdy, ako aj vtedy, keď sa na nich pasie dobytok.

(3) Pri oplocovaní pozemku, ktorý nie je vylúčený z práva voľného prechodu podľa odseku 2, zabezpečí jeho vlastník (správca, nájomca) možnosť voľného prechodu na vhodnom mieste pozemku.

§ 58

Vstupné do chráneného územia

(1) Na účely regulácie využívania chráneného územia alebo jeho častí môže orgán ochrany prírody (§ 65) alebo ním poverená organizácia ochrany prírody alebo vlastník súkromného chráneného územia vyberať za vjazd a zotrvanie motorového vozidla⁴⁴⁾ v chránenom území alebo za vstup do jeho vybraných častí za hranicami zastavaného územia obce vstupné; orgán ochrany prírody alebo ním poverená organizácia ochrany prírody môžu vstupné vyberať za vstup do chráneného územia alebo ich častí, ktoré nie je vo vlastníctve štátu, len so súhlasom vlastníka dotknutého pozemku.

(2) Vstupné podľa odseku 1 neplatia fyzické osoby pracujúce v chránenom území, fyzické osoby, ktoré v ňom majú trvalý alebo prechodný pobyt, ani vlastníci nehnuteľností nachádzajúcich sa v chránenom území. Vstupné sa nevyberá pri činnostiach spojených so zabezpečením starostlivosti o chránené územie, s ochranou zdravia a majetku a za vjazd a zotrvanie motorových vozidiel nemobilných zdravotne postihnutých osôb.

(3) Vstupné podľa odseku 1 je príjmom štátneho rozpočtu s výnimkou vstupného do súkromného chráneného územia, ktoré je príjmom jeho vlastníka.

§ 59

Vstup na pozemky

(1) Vlastník (správca, nájomca) pozemku je povinný

- a) umožniť zamestnancom orgánu ochrany prírody, ktorí sa pri výkone svojej pracovnej činnosti preukážu služobným preukazom, vstupovať na pozemok s cieľom plniť povinnosti vyplývajúce z tohto zákona a z ďalších predpisov na úseku ochrany prírody a krajiny,
- b) strpieť označovanie osobitne chránených častí prírody a krajiny, umiestňovanie a udržiavanie dočasných zariadení potrebných na zabezpečenie starostlivosti o osobitne chránenú časť prírody a krajiny,
- c) strpieť vykonanie nevyhnutných opatrení orgánom ochrany prírody za účelom zabránenia závažného poškodenia alebo zničenia ekosystému, jeho zložky alebo prvku.

(2) Zamestnanec orgánu ochrany prírody je povinný pri výkone činnosti podľa odseku 1 postupovať tak, aby jeho činnosťou nedochádzalo k neodôvodnenému poškodzovaniu dotknutého pozemku, ako aj rušeniu práv a právom chránených záujmov vlastníka (správcu, nájomcu) pozemku nad mieru ustanovenú týmto zákonom.

(3) Za zamestnancov orgánu ochrany prírody podľa odseku 1 a 2 sa považujú aj zamestnanci týmto orgánom poverenej právnickej osoby.

(4) Orgán ochrany prírody vopred oznámi vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku rozsah a čas trvania výkonu činnosti podľa odseku 1.

(5) Nedotknuté zostávajú osobitné predpisy,⁸⁶⁾ podľa ktorých je vykonávanie činnosti podľa odseku 1 vylúčené, obmedzené alebo viazané na osobitný súhlas alebo povolenie.

§ 60

Finančný príspevok

(1) Finančný príspevok zo štátneho rozpočtu je určený na

- a) udržiavanie alebo dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny, ktorý nie je možné dosiahnuť len bežným obhospodarovaním pozemku,
- b) udržiavanie budovy alebo podzemného priestoru vytvoreného ľudskou činnosťou, ak sú tieto budovy alebo priestory potrebné na zabezpečenie ochrany chránených živočíchov, ktoré sú na ne viazané.

(2) Finančný príspevok poskytuje orgán ochrany prírody na základe písomnej zmluvy uzatvorenej medzi orgánom ochrany prírody alebo ním poverenou organizáciou ochrany prírody a vlastníkom (správcom, nájomcom) dotknutého pozemku, budovy alebo podzemného priestoru.

(3) Finančný príspevok sa môže poskytnúť vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku na zabezpečenie opatrení starostlivosti o pozemok, budovu alebo podzemný priestor

- a) v chránenom areáli, prírodnej rezervácii, prírodnej pamiatke, národnej prírodnej rezervácii, národnej prírodnej pamiatke a chránenom vtáčom území,
- b) v navrhovanom území európskeho významu,
- c) v územiach medzinárodného významu,
- d) s chráneným stromom alebo
- e) s chránenými druhmi živočíchov a rastlín.

(4) Výška finančného príspevku je vyjadrením nákladov vlastníka (správcu, nájomcu) dotknutého pozemku, budovy alebo podzemného priestoru na zabezpečenie realizácie opatrení starostlivosti o pozemok, budovu alebo podzemný priestor a určuje sa dohodou medzi orgánom ochrany prírody alebo ním poverenou organizáciou ochrany prírody a vlastníkom (správcom, nájomcom) podľa

- a) náročnosti a rozsahu opatrení starostlivosti o pozemok, budovu alebo podzemný priestor
- b) cien opatrení starostlivosti o pozemok, budovu alebo podzemný priestor obvyklých v mieste realizácie,
- c) rozdielu nákladov medzi bežným obhospodarovaním pozemku rovnakej bonity v mieste realizácie opatrení starostlivosti o pozemok alebo udržiavaním budovy alebo podzemného priestoru a požadovaným spôsobom obhospodarovania alebo udržiavania.

⁸⁶⁾ Napríklad zákon č. 281/1997 Z. z., zákon č. 40/1961 Zb. o obrane Československej socialistickej republiky v znení neskorších predpisov.

(5) Finančný príspevok možno poskytnúť až do výšky 100 % rozdielu nákladov podľa odseku 4 písm. c).

(6) Finančný príspevok sa poskytuje pred realizáciou dohodnutých opatrení starostlivosti o pozemok, budovu alebo podzemný priestor a to v tom kalendárnom roku, keď sa záväzok vlastníka (nájomcu, správcu) dotknutého pozemku, budovy alebo podzemného priestoru zabezpečiť príslušné opatrenie na udržanie alebo dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny má plniť.

(7) Finančný príspevok možno použiť len na účel, na ktorý bol poskytnutý. Nepoužité prostriedky je vlastník (nájomca, správca) dotknutého pozemku, budovy alebo podzemného priestoru povinný vrátiť do štátneho rozpočtu.

(8) Ak vlastník (nájomca, správca) dotknutého pozemku, budovy alebo podzemného priestoru použil finančný príspevok v rozpore s určeným účelom alebo s určenými alebo dohodnutými podmienkami, je povinný ich vrátiť do štátneho rozpočtu a zároveň zaplatiť penále podľa osobitného predpisu.⁸⁷⁾

(9) Orgán ochrany prírody alebo ním poverená organizácia ochrany prírody je povinná zisťovať všetky okolnosti potrebné na poskytnutie finančného príspevku a kontrolovať jeho použitie.

§ 61

Náhrada za obmedzenie bežného obhospodarovania

(1) Vlastník pozemku je povinný strpieť obmedzenia a opatrenia vyplývajúce zo zákazov a iných podmienok ochrany prírody a krajiny ustanovených týmto zákonom alebo na jeho základe. Ak dochádza v dôsledku týchto obmedzení a opatrení k obmedzeniu bežného obhospodarovania pozemkov, patrí mu náhrada vo výške zodpovedajúcej tomuto obmedzeniu bežného obhospodarovania.

(2) Bežným obhospodarováním sa rozumie

- a) využívanie poľnohospodárskeho pozemku v súlade s osobitným predpisom,⁸⁸⁾ ak sa tento pozemok takto obhospodaruje najmenej dva roky pred podaním žiadosti (odsek 5),
- b) hospodárenie na lesnom pozemku,⁸⁹⁾ ktoré zodpovedá návrhu hospodárskych opatrení pre jednotky priestorového rozdelenia lesa⁹⁰⁾ pred uplatnením obmedzujúcich požiadaviek orgánov ochrany prírody,
- c) hospodárenie na inom pozemku, ako je uvedené v písmenách a) a b), ktoré je v súlade s podmienkami určenými v povolení činnosti podľa osobitných predpisov,⁹¹⁾ najmä v rozhodnutí o využívaní územia, v rozhodnutí o určení ochranného pásma, v rozhodnutí o určení chráneného územia.

⁸⁷⁾ § 47 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.

⁸⁸⁾ § 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. v znení zákona č. 83/2000 Z. z.

⁸⁹⁾ § 2 zákona č. 61/1977 Zb. v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 183/1993 Z. z.

⁹⁰⁾ § 3, 4 a 12 vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 5/1995 Z. z. o hospodárskej úprave lesov.

⁹¹⁾ Napríklad § 13, 32, 33, 39, 39b, 39c a 40 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov, § 24 až 28 zákona č. 44/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, § 19 zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 499/1991 Zb., § 11 a 12 zákona č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, § 7 a 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 164/1996 Z. z. o dráhach a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, § 29 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 47 zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách, § 4 zákona č. 338/2000 Z. z. o vnútrozemskej plavbe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

(3) Ak dochádza k obmedzeniu bežného obhospodarovania na lesných pozemkoch počas platnosti lesného hospodárskeho plánu, požiada vlastník dotknutých pozemkov o zmenu lesného hospodárskeho plánu, ktorá vyjadruje obmedzenie bežného obhospodarovania. Po schválení zmeny lesného hospodárskeho plánu patrí vlastníkovi náhrada, ktorá je vyjadrením rozdielu nákladov vynaložených na zmenu hospodárenia podľa zmeneného predpisu lesného hospodárskeho plánu oproti pôvodnému predpisu lesného hospodárskeho plánu vrátane náhrady nákladov na vyhotovenie zmeneného predpisu lesného hospodárskeho plánu.

(4) Osobou oprávnenou na uplatnenie nároku podľa odseku 1 je vlastník pozemku, ktorého bežné obhospodarovanie bolo obmedzené; ak je vlastníkom pozemku štát, je touto osobou správca. Ak je pozemok v podielovom spoluvlastníctve, osobou oprávnenou na uplatnenie nároku je zástupca určený spoluvlastníkmi.

(5) Nárok na náhradu podľa odseku 1 uplatňuje osoba oprávnená na uplatnenie nároku písomnou žiadosťou

- a) v prípade obmedzenia vyplývajúceho zo zákazov ustanovených týmto zákonom alebo z určenia podrobnejších podmienok vykonávania činnosti vo výnimke na tom orgáne ochrany prírody, ktorý je príslušný na povolenie výnimky zo zákazov ustanovených týmto zákonom,
- b) v prípade obmedzenia vyplývajúceho z nevydania súhlasu alebo z určenia podrobnejších podmienok vykonávania činnosti v súhlase (§ 82 ods. 15) na krajskom úrade (ďalej len „povinný orgán”).

(6) Náhradu podľa odseku 1 povinný orgán zníži o

- a) majetkovú ujmu alebo inú náhradu uhradenú podľa osobitných predpisov,⁹²⁾ ak ide o obmedzenie výkonu činnosti na základe požiadavky orgánu ochrany prírody,
- b) výšku dotácie alebo príspevku zo štátneho rozpočtu poskytnutých na úhradu zvýšených nákladov na obhospodarovanie pozemku oproti bežnému obhospodarovaniu.

(7) Nárok na náhradu podľa odseku 1 možno uplatniť v jednoročnej lehote, ktorá, ak ide o obmedzenie na

- a) lesných pozemkoch, začína plynúť dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o schválení alebo zmene lesného hospodárskeho plánu,
- b) iných ako lesných pozemkoch, začína plynúť prvým dňom nasledujúceho roka po roku, za ktorý sa nárok uplatňuje.

(8) Nárok na náhradu podľa odseku 1 zaniká

- a) márnym uplynutím lehoty uvedenej v odseku 7, alebo
- b) ak odpadol dôvod na obmedzovanie bežného obhospodarovania podľa tohto zákona, alebo
- c) ak vlastník pozemku nedodržiaval obmedzenia bežného obhospodarovania, za ktoré mu bola náhrada poskytnutá, alebo
- d) ak vlastník pozemku nezabezpečil bežné obhospodarovanie pozemku.

(9) O nároku na náhradu podľa odseku 1 a o zániku tohto nároku podľa odseku 8 písm. b) a c) rozhoduje povinný orgán. O opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o nároku na náhradu podľa odseku 1 rozhoduje súd.

(10) Ak pred uplynutím obdobia, za ktoré sa poskytla náhrada podľa odseku 1, nárok na túto náhradu zanikne podľa odseku 8 písm. b) alebo c), vlastník pozemku, ktorému bola náhrada poskytnutá, je povinný vrátiť povinnému orgánu pomernú časť náhrady za obdobie po dni zániku nároku. Vlastník pozemku, ktorému nárok zanikol z dôvodu podľa odseku 8 písm. c) vráti aj náhradu za celé obdobie nedodržiavania obmedzenia bežného

⁹²⁾ Napríklad § 6 zákona č. 307/1992 Zb. v znení zákona č. 83/2000 Z. z.

obhospodarovania. Lehotu na vrátenie náhrady určí povinný orgán v rozhodnutí o zániku nároku na náhradu.

(11) Náhrada podľa odseku 1 je splatná do 60 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o priznaní nároku. Náhrada sa poskytuje zo štátneho rozpočtu a uhrádza sa v slovenských korunách.

(12) Podrobnosti o obsahu žiadosti o úhradu náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania a spôsob výpočtu náhrady ustanoví vláda nariadením.

§ 62

Zákaz prevodu vlastníckeho práva

(1) Vlastníctvo štátu k pozemkom a vodným plochám v územiach s tretím, štvrtým alebo piatym stupňom ochrany je zakázané previesť na iné osoby. Tým nie sú dotknuté práva fyzických osôb a právnických osôb podľa predpisov o majetkovej reštitúcii.⁹³⁾

(2) Pri podielovom spoluvlastníctve sa zákaz podľa odseku 1 vzťahuje iba na podiel vo vlastníctve štátu.

§ 63

Predkupné právo štátu

(1) K pozemkom nachádzajúcim sa za hranicami zastavaného územia obce v územiach s tretím, štvrtým alebo piatym stupňom ochrany, ktoré nie sú vo vlastníctve štátu, má štát predkupné právo.

(2) Ak sa vlastník pozemku uvedeného v odseku 1 rozhodne pozemok predat', je povinný prednostne písomne ponúknuť pozemok na kúpu štátu zastúpeného orgánom ochrany prírody. Ponuka sa vykoná ohlásením všetkých podmienok.

(3) Ak štát ponuku prijme, je orgán ochrany prírody povinný do dvoch mesiacov odo dňa prijatia ponuky uzavrieť s vlastníkom pozemku kúpnu zmluvu, ak sa nedohodnú inak.

(4) Ak štát zastúpený orgánom ochrany prírody ponuku písomne neprijme do dvoch mesiacov odo dňa jej doručenia, predkupné právo podľa odseku 1 zaniká.

(5) Predkupné právo podľa odseku 1 má prednosť pred predkupným právom dohodnutým zmluvou; prijatím ponuky podľa odseku 3 a uzavretím zmluvy predkupné právo dohodnuté zmluvou zaniká.

⁹³⁾ Napríklad zákon č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd v znení neskorších predpisov, zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov, zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 282/1993 Z. z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločenstvám v znení zákona č. 97/2002 Z. z.

PIATA ČASŤ ORGÁNY OCHRANY PRÍRODY, ICH PÔSOBNOSŤ A STRÁŽ PRÍRODY

§ 64

Orgány ochrany prírody

- (1) Štátnu správu vo veciach ochrany prírody a krajiny podľa tohto zákona vykonáva
- a) ministerstvo ako ústredný orgán štátnej správy vo veciach ochrany prírody a krajiny,⁹⁴⁾
 - b) Slovenská inšpekcia životného prostredia (ďalej len „inšpekcia”),⁹⁵⁾
 - c) krajský úrad,⁹⁶⁾
 - d) okresný úrad,⁹⁶⁾
 - e) obec.
- (2) Štátnu správu vo veciach ochrany prírody podľa tohto zákona vykonáva aj Štátna veterinárna a potravinová správa.⁹⁷⁾

§ 65

Ministerstvo

- (1) Ministerstvo
- a) riadi a kontroluje výkon štátnej správy vo veciach ochrany prírody a krajiny a určuje hlavné smery tejto činnosti,
 - b) plní funkciu hlavného štátneho dozoru vo veciach ochrany prírody a krajiny podľa § 71 (ďalej len „štátny dozor”) a vykonáva ústredné revízie stavu osobitne chránených častí prírody a krajiny,
 - c) obstaráva
 - 1. koncepciu ochrany prírody a krajiny,
 - 2. program starostlivosti o národný park, program starostlivosti a program záchrany o chránené územie patriace do súvislej európskej sústavy chránených území, program starostlivosti o územie medzinárodného významu,
 - 3. Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky,
 - 4. projekt ochrany chránenej krajinnej oblasti, národného parku, národnej prírodnej rezervácie, národnej prírodnej pamiatky a ich ochranného pásma, projekt ochrany chráneného vtáčieho územia,
 - 5. návrh chráneného vtáčieho územia a návrh územia európskeho významu,
 - d) obstaráva a schvaľuje
 - 1. program starostlivosti o chránenú krajinnú oblasť, program starostlivosti zóny alebo časti zóny chránenej krajinnej oblasti alebo národného parku,
 - 2. program záchrany chránených druhov rastlín a živočíchov,
 - 3. národný červený zoznam vzácnych, zriedkavých a ohrozených druhov rastlín a živočíchov,
 - e) vykonáva pôsobnosť podľa § 44 ods. 11, § 55, § 60 a § 63,

⁹⁴⁾ Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy.

⁹⁵⁾ § 7 a 8 zákona Slovenskej národnej rady č. 595/1990 Zb. o štátnej správe pre životné prostredie.

⁹⁶⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. v znení neskorších predpisov.

⁹⁷⁾ § 8 ods. 4 písm. i) zákona č. 337/1998 Z. z.

- f) vydáva vyjadrenie ku koncepcii územného rozvoja Slovenska [§ 9 ods. 1 písm. a)] a k Národnému plánu regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, regionálnemu operačnému programu, sektorovému operačnému programu [§ 9 ods. 1 písm. p)],
- g) vydáva súhlas podľa § 12 písm. b), § 39, § 44 ods. 2 a § 45 ods. 2 na zriadenie a prevádzku botanickej záhrady a arboréta,
- h) môže v odôvodnených prípadoch povoliť výnimku zo zakázaných činností, ak ide o územie patriace do súvislej európskej sústavy chránených území (§ 28), národný park, národné prírodné rezervácie a národné prírodné pamiatky s výnimkou prírodnej pamiatky a národnej prírodnej pamiatky a ich ochranného pásma podľa § 24 a ak ide o druhy podľa § 40,
- i) rozhoduje pri pochybnostiach, či ide o nepôvodný druh podľa § 2 ods. 2 písm. q),
- j) rozhoduje podľa § 44 ods. 12,
- k) zriaďuje a riadi organizácie ochrany prírody,⁷³⁾ najmä riaditeľstvá národných parkov, správy jaskýň alebo riaditeľstvá iných chránených častí krajiny, prostredníctvom ktorých zabezpečuje výkon štátnej ochrany prírody a krajiny, ktorý sa skladá najmä z týchto činností:
 1. spracovávanie odborných stanovísk pre rozhodovaciu a inú činnosť orgánov ochrany prírody,
 2. účasť na konaniach a poradách, na ktorých sa zúčastňuje zástupca orgánu ochrany prírody, alebo účasť na konaniach a poradách na základe poverenia orgánu ochrany prírody,
 3. spracovávanie projektov ochrany chránených území a iných odborných podkladov a stanovísk pri vyhlasovaní (zmene, zrušení) osobitne chránených častí prírody a krajiny,
 4. obstarávanie a vedenie vybranej dokumentácie ochrany prírody a krajiny, poskytovanie informácií z nej a realizácia vybraných opatrení z nej vyplývajúcich,
 5. vedenie štátneho zoznamu,
 6. vykonávanie prieskumu a výskumu osobitne chránených častí prírody a krajiny,
 7. obstarávanie alebo zabezpečovanie starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny vrátane vykonávania ich revízie a štátneho dozoru,
 8. monitoring stavu a zmien prírodných ekosystémov v meniacich sa ekologických podmienkach a zabezpečovanie opatrení na udržanie a zlepšenie ich ekologickej stability,
 9. koordinácia činnosti členov stráže prírody,
 10. vytváranie, dopĺňanie a zabezpečovanie využívania informačného systému v ochrane prírody a krajiny,
 11. zúčastňovanie na medzinárodnej spolupráci, na uskutočňovaní medzinárodných programov, projektov a dohovorov vo veciach ochrany prírody a krajiny,
 12. kultúrno-výchovná činnosť, propagačná činnosť a edičná činnosť,
 13. zabezpečovanie činností informačných stredísk ochrany prírody a krajiny a iných výchovných zariadení ochrany prírody a krajiny,
 14. zabezpečenie zachovania života chránených rastlín a chránených živočíchov prostredníctvom záchranných chovov,
 15. plnenie funkcie záchytného strediska pre chránené živočíchy,
 16. plnenie úlohy chovnej stanice a rehabilitačnej stanice,
 17. vedenie evidencie osôb, ktoré majú v držbe chránené rastliny a chránené živočíchy mimo prirodzeného výskytu v biotopoch a evidenciu chránených rastlín a chránených živočíchov pre potreby orgánov štátnej správy; evidencia chránených rastlín a chránených živočíchov obsahuje názov druhu a popis jedinca, spôsob jeho označenia, špecifikáciu jeho množstva alebo váhy, pôvodu podľa § 42 a číslo dokladu na základe

ktorého bol určený, opis pestovaného a chovného zariadenia, v ktorom je chránený druh umiestnený,

18. určovanie evidenčného čísla osobám uvedeným v bode 17; evidenčné číslo tvorí poradové číslo z evidencie osôb podľa bodu 17 a posledné dvojčíslo kalendárneho roka, v ktorom bolo pridelené,
 19. správa jaskýň a vybraných pozemkov v územiach (§ 63), ktoré sú vo vlastníctve štátu,
 20. vyberanie vstupného do chránených území (§ 58),
 21. môže uzatvoriť dohodu o finančnom príspevku (§ 60),
- l) v súčinnosti s okresným úradom, obcou a inšpekciou vedie pre potreby orgánov ochrany prírody evidenciu fyzických osôb, podnikateľov a iných právnických osôb, ktorým bola uložená sankcia za protiprávne konanie podľa tohto zákona,
 - m) zúčastňuje sa na medzinárodnej spolupráci, na uskutočňovaní medzinárodných programov, projektov a dohovorov vo veciach ochrany prírody a krajiny,
 - n) spolupracuje s Európskou komisiou pri plnení záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných dohovorov na úseku ochrany prírody a krajiny,
 - o) podáva správy a informácie v súlade s právom Európskeho spoločenstva,
 - p) pri plnení úloh podľa tohto zákona spolupracuje s ministerstvami a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy, ktoré sú povinné mu poskytnúť potrebnú súčinnosť, najmä informácie a podklady za účelom plnenia úlohy podľa písmena o),
 - q) plní ďalšie úlohy vo veciach ochrany prírody a krajiny ustanovené v druhej až štvrtej časti tohto zákona.

(2) Evidencia podľa odseku 1 písm. k) bodu 17 a odseku 1 písm. l) obsahuje najmä

- a) meno a priezvisko fyzickej osoby, obchodné meno podnikateľa alebo názov právnickej osoby a ich evidenčné číslo určené ministerstvom poverenou organizáciou ochrany prírody, ak sa vyžaduje podľa tohto zákona,
- b) rodné číslo alebo identifikačné číslo (IČO),
- c) adresu trvalého pobytu fyzickej osoby [názov ulice, orientačné (súpisné) číslo domu, názov obce (časti obce), poštové smerovacie číslo, názov okresu],
- d) adresu sídla alebo miesta podnikania podnikateľa alebo sídla právnickej osoby [názov ulice, orientačné (súpisné) číslo domu, názov obce (časti obce), poštové smerovacie číslo, názov okresu],
- e) číslo telefónu a faxu osôb uvedených v písmene a).

(3) Evidencia podľa odseku 1 písm. l) obsahuje aj deň právoplatnosti rozhodnutia o uložení sankcie a jeho číslo, označenie orgánu ochrany prírody, ktorý uložil sankciu, druh sankcie a označenie protiprávneho konania, za ktoré bola sankcia uložená.

§ 66

Inšpekcia

Inšpekcia

- a) je orgánom štátneho dozoru, prostredníctvom ktorého ministerstvo vykonáva štátny dozor,
- b) ukladá fyzickým osobám, podnikateľom a iným právnickým osobám sankcie podľa tohto zákona a informuje ministerstvo o ich uložení,
- c) nariaďuje potrebné nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov,
- d) môže nariadiť vykonanie analýzy krvi alebo iného tkaniva (DNA testu) na preukázanie identity jedinca, rodičovstva a dosiahnutej generácie chránených živočíchov, ak je dôvodné podozrenie, že jedinec bol nadobudnutý v rozpore s týmto zákonom,
- e) rozhoduje podľa § 44 ods. 12 a § 96,
- f) plní ďalšie úlohy podľa § 44 ods. 11 a § 47 ods. 9.

§ 67
Krajský úrad

Krajský úrad

- a) riadi a kontroluje výkon štátnej správy vo veciach ochrany prírody a krajiny v kraji,
- b) obstaráva
 - 1. projekt ochrany chráneného areálu, prírodnej rezervácie, prírodnej pamiatky, chráneného stromu a ich ochranného pásma,
 - 2. projekt ochrany ochranného pásma jaskyne a prírodného vodopádu,
- c) vyhlasuje, mení a zrušuje ochranu chráneného areálu, prírodnej rezervácie, prírodnej pamiatky, súkromného chráneného územia, chráneného stromu a ich ochranného pásma a ochranného pásma jaskyne a prírodného vodopádu,
- d) obstaráva a schvaľuje
 - 1. program starostlivosti o chránený areál, prírodnú rezerváciu, prírodnú pamiatku, národnú prírodnú rezerváciu, národnú prírodnú pamiatku a chránený strom,
 - 2. program záchrany chráneného areálu, prírodnej rezervácie, prírodnej pamiatky, národnej prírodnej rezervácie, národnej prírodnej pamiatky a chráneného stromu,
 - 3. na základe žiadosti vlastníka pozemku v súkromnom chránenom území program záchrany súkromného chráneného územia,
- e) vykonáva krajské revízie stavu osobitne chránených častí prírody a krajiny,
- f) vydáva súhlas podľa § 12 písm. a), e), f) a h), § 13 ods. 2 písm. c), f) a i), § 14 ods. 2 písm. f), § 15 ods. 2 písm. c), § 24 ods. 5, 7, 10 a 12, § 49 ods. 3, § 56 ods. 1,
- g) vydáva vyjadrenie podľa § 9 ods. 1 písm. b) a c) v územiach so štvrtým a piatym stupňom ochrany, § 9 ods. 1 písm. h) až k), n) a o), k územnému plánu regiónu a územnému plánu obce [§ 9 ods. 1 písm. a)] a k programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja [§ 9 ods. 1 písm. p)],
- h) rozhoduje podľa § 19 ods. 4, § 22 ods. 5, § 24 ods. 13, § 56 ods. 2, 5 a 6 a § 96,
- i) môže v odôvodnených prípadoch povoliť výnimku zo zakázaných činností v územiach s druhým, tretím, štvrtým alebo piatym stupňom ochrany, ak tento zákon neustanovuje inak [§ 65 ods. 1 písm. h)] a ak ide o prírodné pamiatky a národné prírodné pamiatky a ich ochranné pásma podľa § 24,
- j) prijíma nahlásenia podľa § 24 ods. 13,
- k) prijíma oznámenia podľa § 56 ods. 3,
- l) vydáva návštevný poriadok národného parku a jeho ochranného pásma (§ 20) a jaskyne (§ 24),
- m) vyhlasuje verejne prístupné jaskyne (§ 24 ods. 18),
- n) koná vo vzťahu k chráneným stromom podľa § 47 ods. 2, 8 a 9,
- o) vydáva osobitné oprávnenie podľa § 38 ods. 6,
- p) môže uzatvoriť dohodu o finančnom príspevku (§ 60),
- q) vydáva všeobecne záväzné vyhlášky vo veciach ochrany prírody a krajiny,⁹⁸⁾
- r) nariaďuje potrebné nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov,
- s) môže nariadiť vykonanie analýzy krvi alebo iného tkaniva (DNA testu) na preukázanie identity jedinca, rodičovstva a dosiahnutej generácie chránených živočíchov, ak je dôvodné podozrenie, že jedinec bol nadobudnutý v rozpore s týmto zákonom,
- t) zriaďuje a riadi odborné organizácie⁷³⁾ zamerané najmä na starostlivosť o vybrané chránené areály, prírodné rezervácie a prírodné pamiatky vrátane ich revízií,
- u) vedie zoznam členov stráže prírody,

⁹⁸⁾ Čl. V zákona Slovenskej národnej rady č. 295/1992 Zb. o niektorých opatreniach v miestnej samospráve a v štátnej správe.

- v) bezprostredne riadi a koordinuje činnosť členov stráže prírody v obvode svojej pôsobnosti, ak touto činnosťou nepoverí organizáciu ochrany prírody,
- w) spolu s organizáciou ochrany prírody sa stará o udržiavanie a zvyšovanie odbornej úrovne členov stráže prírody vrátane ich oboznamovania so všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- x) v súvislosti s plnením úloh podľa tohto zákona môže poskytnúť členovi stráže prírody právne predpisy, donucovacie prostriedky, mapy, prípadne ďalšie potrebné pomôcky súvisiace s výkonom funkcie člena stráže prírody,
- y) vykonáva štátny dozor,
- z) plní ďalšie úlohy vo veciach ochrany prírody a krajiny ustanovené v druhej až štvrtjej časti tohto zákona.

§ 68 Okresný úrad

Okresný úrad

- a) vykonáva v prvom stupni štátnu správu vo veciach ochrany prírody a krajiny v rozsahu ustanovenom týmto zákonom,
- b) obstaráva projekt ochrany chráneného krajinného prvku a vyhlasuje, mení a zrušuje jeho ochranu,
- c) obstaráva a schvaľuje dokument regionálneho územného systému ekologickej stability,
- d) vykonáva okresné revízie stavu osobitne chránených častí prírody a krajiny,
- e) vydáva súhlas podľa § 12 písm. d) a g), § 13 ods. 2 písm. b), d), e), g), h), j) až n), § 14 ods. 2 písm. b) až e) a g), § 15 ods. 2 písm. b), § 45 ods. 2 na zriadenie a prevádzkovanie chovnej stanice a prevádzkovanie rehabilitačnej stanice a podľa § 52 ods. 3,
- f) vydáva vyjadrenie podľa § 9 ods. 1 písm. b) a c) v územiach s prvým, druhým a tretím stupňom ochrany, § 9 ods. 1 písm. d) až g) a l), k územnému plánu zóny [§ 9 ods. 1 písm. a)] a k programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce [§ 9 ods. 1 písm. p)],
- g) rozhoduje podľa § 4 ods. 2 a 5, § 6 ods. 2, § 7 ods. 4, § 8 a § 96,
- h) môže si vyhradiť pôsobnosť obce vo veciach podľa § 9 ods. 1 písm. m), § 12 písm. c), § 47 a 48, ak sú na to závažné dôvody, najmä ak sa má činnosť vykonávať na pozemkoch vo vlastníctve obcí, v územiach s druhým alebo tretím stupňom ochrany,
- i) koná podľa § 7 ods. 5 a 6, § 38 ods. 2 a 8 a § 103 ods. 2,
- j) prijíma oznámenia podľa § 35 ods. 7, § 38 ods. 3, § 100 ods. 1 a § 104 ods. 10,
- k) vedie evidenciu o hláseniach podľa § 35 ods. 7,
- l) vydáva potvrdenie podľa § 38 ods. 4,
- m) za podmienok ustanovených osobitným predpisom⁹⁹⁾ uhrádza výdavky súvisiace s výkonom funkcie člena stráže prírody,
- n) ukladá fyzickým osobám, podnikateľom a iným právnickým osobám sankcie podľa tohto zákona a informuje ministerstvo o ich uložení,
- o) rozhoduje o nároku na náhradu škody podľa § 97 až 102,
- p) vydáva všeobecne záväzné vyhlášky vo veciach ochrany prírody a krajiny,⁹⁸⁾
- q) nariaďuje potrebné nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov,
- r) môže nariadiť vykonanie analýzy krvi alebo iného tkaniva (DNA testu) na preukázanie identity jedinca, rodičovstva a dosiahnutej generácie chránených živočíchov, ak je dôvodné podozrenie, že jedinec bol nadobudnutý v rozpore s týmto zákonom,
- s) uchováva kópie evidenčných zoznamov, preukazov o pôvode a druhových kariet,
- t) vykonáva štátny dozor,

⁹⁹⁾ Zákon č./..... Z.z. o cestovných náhradách.

- u) plní ďalšie úlohy vo veciach ochrany prírody a krajiny ustanovené v druhej až štvrtej časti tohto zákona.

§ 69 Obec

Obec

- a) vykonáva v prvom stupni štátnu správu vo veciach ochrany drevín v rozsahu ustanovenom týmto zákonom,
- b) môže uložiť vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku, na ktorom drevina rastie, vykonať nevyhnutné opatrenia na jej ozdravenie alebo rozhodnúť o jej vyrúbaní podľa § 47 ods. 2,
- c) dáva vyjadrenie podľa § 9 ods. 1 písm. m),
- d) dáva súhlas podľa § 12 písm. c) a § 47 ods. 3,
- e) prijíma oznámenia podľa § 47 ods. 6 a 7,
- f) koná podľa § 47 ods. 7,
- g) vyznačuje dreviny určené na výrub podľa § 47 ods. 8,
- h) v súhlase na výrub drevín ukladá vykonanie primeranej náhradnej výsadby, starostlivosti o ňu alebo zaplatenie finančnej náhrady podľa § 48 ods. 1,
- i) obstaráva a schvaľuje dokument miestneho územného systému ekologickej stability a dokument starostlivosti o dreviny,
- j) vykonáva štátny dozor vo veciach, v ktorých vykonáva štátnu správu v rozsahu ustanovenom týmto zákonom,
- k) plní ďalšie úlohy podľa § 47, § 48 ods. 3 a § 59.

§ 70

Štátna veterinárna a potravinová správa

- a) posudzuje, či
 1. podmienky na držbu živočíchov zodpovedajú ich biologickým, fyziologickým a etologickým potrebám [§ 44 ods. 5 písm. a) tretí bod],
 2. pre držané živočíchy je zabezpečený program preventívnej a liečebnej veterinárnej starostlivosti a podávania potravy [§ 44 ods. 5 písm. a) štvrtý bod],
 3. zariadenie na držbu živočíchov je zabezpečené pred ich únikom a proti vniknutiu vonkajších škodlivých a nebezpečných organizmov, šíreniu parazitov, nákazlivých chorôb a organizmov [§ 44 ods. 5 písm. a) piaty bod],
- b) vykonáva štátny dozor podľa § 71 za účelom kontroly dodržiavania podmienok uvedených v § 44 ods. 5 písm. a) tretí až piaty bod,
- c) poskytuje ministerstvu informácie o uložených sankciách proti prevádzkovateľom zoologických záhrad podľa osobitného predpisu,
- d) poskytuje inšpekcii súčinnosť pri výkone štátneho dozoru podľa tohto zákona.

§ 71

Výkon štátneho dozoru

(1) Štátny dozor je zisťovanie ako fyzické osoby, podnikatelia a právnické osoby (ďalej len „kontrolovaná osoba“) dodržiavajú tento zákon, všeobecne záväzné právne predpisy vydané na jeho vykonanie a povinnosti vyplývajúce z rozhodnutia vydaného na základe tohto zákona.

(2) Zamestnanci orgánov ochrany prírody vykonávajúci štátny dozor (ďalej len „oprávnený zamestnanec“) sú oprávnení za účelom výkonu štátneho dozoru

- a) vstupovať na pozemky, do stavieb a zariadení, obydli používaných na podnikanie alebo na inú hospodársku činnosť, ak sa na to nevyžaduje povolenie podľa osobitných predpisov,¹⁰⁰⁾
- b) vykonávať potrebné zisťovania,
- c) požadovať splnenie povinností podľa § 41 ods. 14 písm. a) a § 42 ods. 1 až 3,
- d) požadovať potrebné vyjadrenia, informácie, údaje a vysvetlenia, ktoré sa týkajú uplatňovania tohto zákona,
- e) požadovať od kontrolovanej osoby a jej zamestnancov predloženie prvopisov dokladov a iných písomností potrebných na výkon štátneho dozoru a požadovať ich kópie,
- f) nazeráť do príslušných dokladov,
- g) odobrať a odnieť aj mimo priestorov kontrolovanej osoby prvopisy dokladov a iných písomností kontrolovanej osoby potrebných na zabezpečenie dôkazov,
- h) odobrať potrebné vzorky, okrem vzoriek zo živých chránených živočíchov,
- i) odobrať a odnieť aj mimo priestorov kontrolovanej osoby chránené druhy na účely zabezpečenia dôkazu,
- j) používať technické prostriedky na zhotovenie fotodokumentácie, videodokumentácie a zvukových záznamov potrebných na zdokumentovanie zistených konaní v rozpore s týmto zákonom, ak ich použitie nezakazuje osobitný predpis,¹⁰¹⁾
- k) vyžadovať súčinnosť kontrolovanej osoby a ak táto zamestnáva zamestnancov, aj jej zamestnancov.

(3) Kontrolovaná osoba, a ak zamestnáva zamestnancov, aj jej zamestnanci sú povinní

- a) oprávnenému zamestnancovi
 - 1. preukázať svoju totožnosť,
 - 2. umožniť vykonanie štátneho dozoru a poskytnúť potrebnú súčinnosť pri výkone štátneho dozoru,
 - 3. vytvoriť vhodné materiálne a technické podmienky na výkon štátneho dozoru,
 - 4. odovzdať na jeho výzvu prvopisy dokladov a iných písomností,
 - 5. odovzdať na jeho výzvu chránené druhy, ak sa vyžadujú na zabezpečenie skutkového stavu veci alebo v prípade ohrozenia zdravia alebo života živých jedincov chránených druhov alebo znehodnotenia neživých jedincov chránených druhov,
 - 6. umožniť používanie technických prostriedkov na zhotovenie fotodokumentácie, videodokumentácie a zvukových záznamov potrebných na zdokumentovanie zistených konaní v rozpore s týmto zákonom,
- b) vykonať nariadenia orgánu ochrany prírody podľa odseku 5 písm. a) a b) a podať o nich a o ich výsledku v určenej lehote správu orgánu ochrany prírody vykonávajúcemu štátny dozor,
- c) zdržať sa konania, ktoré zakázal alebo obmedzil orgán ochrany prírody podľa odseku 5 písm. c).

(4) Oprávnený zamestnanec je povinný

- a) oznámiť najneskôr v deň začatia výkonu štátneho dozoru kontrolovanej osobe alebo jej zamestnancom začatie kontroly a preukázať sa služobným preukazom alebo osobitným písomným poverením,

¹⁰⁰⁾ Napríklad zákon č. 281/1997 Z. z., Trestný poriadok.

¹⁰¹⁾ Zákon č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Trestný poriadok.

- b) vydať kontrolovanej osobe potvrdenie o prevzatí prvopisov dokladov a iných písomností ako aj chránených druhov a zabezpečiť ich riadnu ochranu pred stratou, zničením, poškodením alebo zneužitím,
- c) odovzdať kontrolovanej osobe odobraté doklady a iné písomnosti, ak nie sú potrebné na ďalšie konanie o priestupku alebo inom správnom delikte podľa tohto zákona,
- d) odovzdať kontrolovanej osobe odobraté chránené druhy, ak nie sú potrebné na ďalšie konanie o priestupku alebo inom správnom delikte podľa tohto zákona, ak nebolo rozhodnuté o ich zaistení, prepadnutí alebo zhabaní,
- e) oboznámiť kontrolovanú osobu so zisteniami pri výkone štátneho dozoru,
- f) zachovávať mlčanlivosť o veciach, ktoré sa dozvedel pri výkone štátneho dozoru s výnimkou poskytnutia takto získaných informácií súdu na účely občianskeho súdneho poriadku, orgánu činnému v trestnom konaní na účely trestného konania alebo poskytnutia informácií o osobách, ktorým bola uložená sankcia podľa tohto zákona; ustanovenia osobitného predpisu týmto nie sú dotknuté.¹⁰²⁾

(5) Orgán ochrany prírody je oprávnený podľa závažnosti zistených skutočností písomne

- a) nariadiť zachovanie pôvodného stavu až do objasnenia veci alebo zdokumentovania stavu v čase výkonu štátneho dozoru,
- b) nariadiť vykonanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov ihneď alebo v lehote ním určenej, vrátane
 - 1. nariadenia kontrolovanej osobe uviesť veci do pôvodného stavu, ak je to možné a účelné,
 - 2. zabezpečenia vykonania určitých opatrení na náklady kontrolovanej osoby, ak táto nekonala v určenej lehote.
- c) zakázať alebo obmedziť vykonávanie určitej činnosti, ktorá je v rozpore s týmto zákonom, všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými na jeho vykonanie alebo rozhodnutiami vydanými na základe tohto zákona, a to najneskôr do skončenia kontroly alebo skončenia konania (§ 90 až 92).

(6) Ak kontrolovaná osoba nesúhlasí so zisteniami pri výkone štátneho dozoru alebo s opatreniami podľa odseku 5, môže sa k nim vyjadriť v čase oboznámenia so zisteniami pri výkone štátneho dozoru alebo v lehote určenej orgánom ochrany prírody vykonávajúcim štátny dozor.

(7) Orgán ochrany prírody môže uložiť kontrolovanej osobe alebo jej zamestnancom za marenie alebo iné sťaženie výkonu štátneho dozoru podľa odseku 2 alebo za nesplnenie povinnosti podľa odseku 3 poriadkovú pokutu; jej výška je najviac 10 000 Sk a v prípade iného sťaženia výkonu štátneho dozoru najviac 5 000 Sk. Poriadkovú pokutu možno uložiť aj opakovane.

(8) Na plnenie konkrétnej úlohy v rámci výkonu štátneho dozoru môže orgán ochrany prírody prizvať zamestnancov iných právnických osôb alebo iné fyzické osoby s ich súhlasom, ak je to odôvodnené osobitou povahou takejto úlohy, a požadovať ich uvoľnenie najdlhšie na 12 pracovných dní v kalendárnom roku. Účasť zamestnancov právnických osôb na výkone štátneho dozoru sa považuje za iný úkon vo všeobecnom záujme.¹⁰³⁾ Iným fyzickým osobám za účasť na výkone štátneho dozoru patrí dohodnutá odmena. Prizvané osoby majú nárok na cestovné náhrady podľa osobitného predpisu.⁹⁹⁾

¹⁰²⁾ § 39 zákona č. 241/2001 Z. z.

¹⁰³⁾ § 136 a 138 Zákonníka práce.

§ 149 zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

§ 1 ods. 5 zákona č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe.

(9) Prizvané osoby podľa odseku 8 môžu vykonávať štátny dozor iba na základe písomného poverenia orgánu ochrany prírody na vykonanie kontrolnej úlohy a pod vedením oprávneného zamestnanca.

(10) Orgány ochrany prírody pri výkone štátneho dozoru podľa tohto zákona spolupracujú s ostatnými orgánmi štátnej správy, právnickými osobami a fyzickými osobami, ktoré sú povinné im poskytnúť súčinnosť, najmä

- a) štátne orgány sú povinné poskytnúť bezplatne požadované doklady, podklady a informácie, ktoré zistili pri svojej činnosti,
- b) štátne kontrolné orgány majú povinnosť oznamovať orgánom ochrany prírody výsledky kontrol, ktoré sa týkajú osobitne chránených častí prírody a krajiny, spolupracovať vrátane vykonávania spoločných kontrol,
- c) vydavatelia tlače sú povinní na písomnú žiadosť orgánu ochrany prírody oznámiť identifikačné údaje objednávateľa inzerátu uverejneného pod značkou,
- d) dopravcovia sú na písomnú žiadosť orgánu ochrany prírody povinní oznámiť najmä odosielateľov a adresátov a skutočných príjemcov nimi prepravovaných nákladov, ako aj údaje o čase prepravy, množstve prepravovaného tovaru, charaktere zásielky a prípadne ďalšie údaje, ak im sú známe,
- e) ozbrojené bezpečnostné zbory a iné ozbrojené zbory sú povinné v rámci svojej pôsobnosti poskytnúť orgánom ochrany prírody v nevyhnutnom rozsahu súčinnosť na zabezpečenie úloh podľa tohto zákona.

(11) Fyzické osoby a právnické osoby sú povinné na výzvu orgánu ochrany prírody v lehote ním určenej podať vysvetlenie o skutočnostiach dôležitých na výkon štátneho dozoru alebo na objasnenie protiprávneho konania podľa tohto zákona, ako aj predložiť potrebné doklady súvisiace s podaným vysvetlením. Vysvetlenie môže odoprieť ten, ktorý by ním spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkej osobe.¹⁰⁴⁾

(12) Orgán ochrany prírody je oprávnený osobu podľa odseku 11 alebo jej zástupcu predvolať za účelom podania vysvetlenia. Ak sa osoba dostaví na podanie vysvetlenia, má nárok na cestovné náhrady podľa osobitného predpisu;⁹⁹⁾ to neplatí, ak sa táto osoba dostavila na podanie vysvetlenia jej protiprávneho konania. Nárok na náhradu zaniká, ak ho oprávnená osoba neuplatní do desiatich pracovných dní odo dňa, keď sa dostavila na podanie vysvetlenia.

(13) Ak sa osoba na výzvu orgánu ochrany prírody nedostaví bez náležitého ospravedlnenia na podanie vysvetlenia alebo ho odoprie podať alebo nepredloží potrebné doklady, môže jej tento orgán štátnej správy uložiť poriadkovú pokutu do 10 000 Sk, a to aj opakovane.

(14) Na predpojatosť pri výkone štátneho dozoru podľa tohto zákona sa primerane vzťahuje osobitný predpis.¹⁰⁵⁾

(15) Poriadková pokuta podľa odseku 7 a 13 je príjmom štátneho rozpočtu.

¹⁰⁴⁾ § 116 Občianskeho zákonníka.

¹⁰⁵⁾ § 10 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe.

Stráž prírody

§ 72

Spôsobilosť na výkon funkcie člena stráže prírody

- (1) Členom stráže prírody môže byť fyzická osoba, ktorá
- a) dosiahla vek najmenej 18 rokov,
 - b) je občanom Slovenskej republiky,
 - c) je bezúhonná,
 - d) je úplne spôsobilá na právne úkony,
 - e) je na výkon tejto funkcie zdravotne a fyzicky spôsobilá,
 - f) je odborne spôsobilá,
 - g) zložila sľub podľa odseku 8.
- (2) Za bezúhonnú sa na účel odseku 1 písm. c) považuje osoba, ktorá nebola právoplatne odsúdená za úmyselný trestný čin alebo za trestný čin ohrozenia životného prostredia spáchaný z nedbanlivosti;⁷¹⁾ tieto skutočnosti sa preukazujú dokladmi uvedenými v § 44 ods. 7.
- (3) Odborná spôsobilosť uchádzača za člena stráže prírody podľa odseku 1 písm. f) sa preukazuje vykonaním skúšky na krajskom úrade pred komisiou, ktorú tvoria jeden zástupca krajského úradu, jeden zástupca organizácie ochrany prírody a jeden zástupca územného útvaru Policajného zboru.
- (4) Obsahom skúšky podľa odseku 3 je preukázanie základných znalostí z trestného práva, právnej úpravy priestupkov, právnej úpravy na úseku ochrany prírody a krajiny, použitia donucovacích prostriedkov, ako aj miestopisu a geografie územia, v ktorom má funkciu vykonávať.
- (5) Krajský úrad môže od povinnosti overenia odbornej spôsobilosti skúškou a zloženia sľubu upustiť, ak ide o člena stráže prírody, u ktorého dochádza iba k zmene obvodu pôsobnosti.
- (6) Prípravu na skúšku odbornej spôsobilosti podľa odseku 3 a 4 zabezpečuje krajský úrad v spolupráci s organizáciou ochrany prírody.
- (7) Členom stráže prírody sa fyzická osoba stáva dňom zápisu do zoznamu členov stráže prírody, ktorý vedie krajský úrad. Fyzická osoba môže byť zapísaná do zoznamu členov stráže prírody najmä na návrh orgánu ochrany prírody, organizácie ochrany prírody, obce alebo občianskeho združenia, ktorého poslaním podľa stanov je ochrana prírody a krajiny. Do zoznamu členov stráže prírody krajský úrad zapíše aj vlastníka súkromného chráneného územia po preukázaní spôsobilosti na výkon funkcie člena stráže prírody podľa odseku 1.
- (8) Navrhovaný za člena stráže prírody skladá do rúk prednostu krajského úradu sľub v tomto znení: „Sľubujem, že ako člen stráže prírody budem svedomito plniť svoje úlohy pri ochrane prírody a krajiny, dbať na dodržiavanie Ústavy Slovenskej republiky, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov.”
- (9) Podrobnosti o zápise do zoznamu členov stráže prírody ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 73

Zoznam členov stráže prírody

(1) Krajský úrad pre svoj územný obvod vedie zoznam členov stráže prírody za účelom zabezpečenia starostlivosti o prírodu a krajinu podľa tohto zákona. Ak pôsobnosť člena stráže prírody zasahuje do územného obvodu viacerých krajských úradov, člena stráže prírody zapíše do zoznamu ten krajský úrad, v ktorého pôsobnosti bude najväčšia časť obvodu jeho pôsobnosti.

(2) V zozname členov stráže prírody krajský úrad uvedie meno a priezvisko, trvalý pobyt člena stráže prírody, dátum zloženia sľubu, ako aj názov obvodu pôsobnosti, v ktorom člen stráže prírody svoju funkciu vykonáva.

(3) Člena stráže prírody zapisuje do zoznamu krajský úrad po zložení skúšky podľa § 72 ods. 3 a 4 a po zložení sľubu podľa § 72 ods. 8.

(4) Po zapísaní člena stráže prírody do zoznamu a po zložení sľubu mu vydá krajský úrad do 30 dní preukaz člena stráže prírody a odznak člena stráže prírody a do jedného roka rovnošatu člena stráže prírody. Preukaz člena stráže prírody je verejnou listinou.

§ 74

Preukazovanie príslušnosti k stráži prírody

(1) Člen stráže prírody sa preukazuje odznakom člena stráže prírody alebo rovnošatou člena stráže prírody, ako aj ústnym vyhlásením „stráž prírody“ a na požiadanie aj preukazom člena stráže prírody. Člen stráže prírody pri preukazovaní príslušnosti nesmie odznak a preukaz vydať z rúk; na požiadanie ukáže iba na nahliadnutie ich prednú stranu. Pritom nie je povinný oznámiť svoje meno ani priezvisko. Ak situácia nedovoľuje preukázať sa odznakom alebo preukazom, preukáže sa člen stráže prírody iba ústnym vyhlásením „stráž prírody“. Po uplynutí prekážky sa preukáže odznakom člena stráže prírody alebo preukazom člena stráže prírody.

(2) Rovnošata musí byť označená slovami „STRÁŽ PRÍRODY“ a nesmie byť zameniteľná s rovnošatou ozbrojených zborov alebo ozbrojených síl.

(3) Preukaz člena stráže prírody obsahuje najmä fotografiu, meno a priezvisko člena stráže prírody, názov „STRÁŽ PRÍRODY“, názov obvodu pôsobnosti člena stráže prírody, evidenčné číslo, ako aj odtlačok úradnej pečiatky krajského úradu a podpis prednostu krajského úradu. Platnosť preukazu člena stráže prírody potvrdzuje krajský úrad každoročne najneskôr do 31. januára.

(4) Vzor preukazu člena stráže prírody a vzor odznaku člena stráže prírody sú uvedené v prílohe.

(5) Podrobnosti o rovnošate člena stráže prírody a jej súčasti ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

Oprávnenia člena stráže prírody

§ 75

(1) Člen stráže prírody je pri plnení úloh podľa tohto zákona oprávnený vo svojom obvode pôsobnosti

a) sledovať a zbierať údaje o stave prírody a krajiny, jej zložiek a prvkov,

- b) kontrolovať dodržiavanie tohto zákona, všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie a rozhodnutí vydaných na ich základe,
- c) vstupovať na pozemky, do stavieb a zariadení, ak sa na to nevyžaduje povolenie podľa osobitných predpisov,¹⁰⁶⁾
- d) vykonávať potrebné zisťovania,
- e) požadovať potrebné vyjadrenia, informácie, údaje a vysvetlenia, ktoré sa týkajú uplatňovania tohto zákona,
- f) nazerať do príslušných dokladov,
- g) vyzvať osobu, aby upustila od protiprávneho konania, ak je dôvodné podozrenie, že osoba pácha trestný čin alebo priestupok alebo iný správny delikt,
- h) obmedziť osobnú slobodu¹⁰⁶⁾ osoby pristihnutej pri páchaní trestného činu, zisťovať jej totožnosť, a ak nemožno zistiť jej totožnosť, predviesť ju na útvár Policajného zboru,
- i) zisťovať totožnosť osoby podozrivej zo spáchania priestupku alebo iného správneho deliktu podľa tohto zákona, a ak nemožno zistiť jej totožnosť, predviesť ju na útvár Policajného zboru; za tým účelom môže obmedziť jej osobnú slobodu,
- j) odňať jedinca chráneného druhu (§ 33), ak je dôvodné podozrenie, že bol získaný v rozpore s týmto zákonom a vykonať nevyhnutné opatrenia na jeho záchranu,
- k) odňať inú vec ako uvedenú v písmene j), ak je dôvodné podozrenie, že bola získaná konaním v rozpore s týmto zákonom alebo použitá na takéto konanie,
- l) používať technické prostriedky na zhotovenie fotodokumentácie, videodokumentácie a zvukových záznamov, potrebných na zdokumentovanie stavu prírody a krajiny a na zdokumentovanie zistených konaní v rozpore s týmto zákonom, ak ich použitie nezakazuje osobitný predpis,¹⁰¹⁾
- m) použiť donucovacie prostriedky,
- n) požadovať pomoc Policajného zboru alebo obecnej polície, ak nemôže splnenie svojich úloh zabezpečiť vlastnými silami a prostriedkami,
- o) zastaviť a kontrolovať dopravný prostriedok, ktorý sa nachádza v chránenom území za účelom overenia oprávnenosti jeho vjazdu na toto územie alebo prehľadať dopravný prostriedok a obsah batožiny v ňom, ak je dôvodné podozrenie, že sa v nich nachádzajú jedince chráneného druhu, zver alebo ryby získané v rozpore s týmto zákonom,
- p) požiadať každého o pomoc v prípade bezprostredného ohrozenia života a zdravia alebo majetku; kto bol o túto pomoc požiadaný, nemusí ju poskytnúť, ak by tým vystavil vážnemu ohrozeniu seba alebo blízke osoby¹⁰⁴⁾ alebo ak tomu bránia iné dôležité okolnosti,
- q) ukladať a vyberať za priestupky na úseku ochrany prírody a krajiny pokuty v blokovanom konaní v rozsahu a za podmienok ustanovených osobitným predpisom,¹⁰⁷⁾ ak tento zákon neustanovuje inak,
- r) používať rovnošatu člena stráže prírody len pri výkone činnosti podľa tohto zákona.

(2) Prehliadka podľa odseku 1 písm. o) nesmie sledovať iný záujem, ako zistiť výskyt neoprávnene nadobudnutých jedincov chránených druhov, zveri alebo rýb.

(3) Oprávnenia člena stráže prírody sa nevzťahujú na vstup a vykonávanie kontroly v súkromnom chránenom území (§ 31), ak člen stráže prírody nie je vlastníkom pozemkov v ňom.

§ 76

(1) Donucovacími prostriedkami sú

¹⁰⁶⁾ § 76 ods. 2 Trestného poriadku.

¹⁰⁷⁾ Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy sebaobrany,
- b) slzotvorné prostriedky,
- c) obušok,
- d) putá,
- e) služobný pes.

(2) Pred použitím donucovacích prostriedkov člen stráže prírody je povinný vyzvať osobu, proti ktorej zakročuje, aby upustila od protiprávneho konania, s výstrahou, že bude použitý niektorý z donucovacích prostriedkov. Od výzvy a výstrahy môže upustiť iba v prípade, keď je sám napadnutý alebo je ohrozený život alebo zdravie inej osoby alebo vec neznesie odklad alebo tomu bránia iné okolnosti.

(3) O tom, ktorý z donucovacích prostriedkov použije, rozhoduje člen stráže prírody podľa konkrétnej situácie tak, aby použitý donucovací prostriedok a intenzita jeho použitia neboli zjavne neprimerané nebezpečnosti útoku.

(4) Člen stráže prírody je oprávnený použiť hmaty, chvaty, údery a kopy sebaobrany, slzotvorné prostriedky a obušok s cieľom

- a) zabrániť úmyselnému poškodzovaniu záujmov chránených týmto zákonom,
- b) zaistiť bezpečnosť inej osoby alebo vlastnej osoby pred útokom, ak sa po výzve od útoku neupustí, útok bezprostredne hrozí, trvá alebo podľa všetkých známk bude pokračovať,
- c) obmedziť osobnú slobodu osoby, ktorá kladie aktívny odpor.

(5) Člen stráže prírody je oprávnený použiť putá

- a) na spútanie osoby, ktorá kladie aktívny odpor alebo fyzický napáda člena stráže prírody, alebo osobu, ktorá vystúpila na jeho podporu, úmyselne koná v rozpore s týmto zákonom, po márnej výzve, aby od takéhoto konania upustila,
- b) na vzájomné pripútanie osôb za podmienok uvedených v písmene a).

(6) Člen stráže prírody je oprávnený použiť služobného psa s cieľom

- a) zaistiť bezpečnosť inej osoby alebo vlastnej osoby pred útokom, ak sa po výzve od útoku neupustí, útok bezprostredne hrozí, trvá alebo podľa všetkých známk bude pokračovať,
- b) zabrániť úteku osoby, ak má byť takejto osobe obmedzená osobná sloboda.

(7) Člen stráže prírody používa služobného psa s náhubkom. Ak to povaha a intenzita útoku, prípadne prekonanie odporu osoby vyžadujú, použije služobného psa bez náhubku.

(8) Pri zákroku proti osobe vysokého veku, osobe so zjavným telesným postihnutím a proti osobe mladšej ako 15 rokov je člen stráže prírody oprávnený použiť z donucovacích prostriedkov iba hmaty a chvaty. Ostatné donucovacie prostriedky je člen stráže prírody oprávnený použiť len vtedy, keď útok týchto osôb bezprostredne ohrozuje životy a zdravie iných osôb alebo vlastnej osoby, alebo hrozí závažná škoda na chránených častiach prírody a krajiny a nebezpečenstvo nemožno odvrátiť inak. Člen stráže prírody nie je oprávnený použiť donucovacie prostriedky proti zjavne tehotnej žene.

(9) Rozsah vybavenia člena stráže prírody donucovacími prostriedkami určí krajský úrad.

(10) Služobným psom na účel odsekov 1 až 9 je pes pracovného plemena, ktorý je vo vlastníctve člena stráže prírody, má platný veterinárny preukaz a absolvoval skúšku z výkonu služobných a pracovných plemien psov.

§ 77

Povinnosti člena stráže prírody

Člen stráže prírody je povinný

- a) sledovať dianie v prírode, ľudské zásahy do prírody a krajiny a ich vplyv na ňu,
- b) vykonávať kontrolu dodržiavania tohto zákona, všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie a rozhodnutí vydaných na ich základe,
- c) nosiť pri plnení úloh podľa tohto zákona na viditeľnom mieste odznak člena stráže prírody a na požiadanie sa preukázať preukazom člen stráže prírody,
- d) spolupracovať s príslušníkmi Policajného zboru a obecnou políciou,
- e) oznamovať krajskému úradu alebo ním poverenej organizácii ochrany prírody nedostatky a udalosti zistené pri obhliadke a kontrole územia,
- f) predkladať raz za dva mesiace krajskému úradu alebo ním poverenej organizácii ochrany prírody správy o plnení funkcie, o zistených priestupkoch na úseku ochrany prírody a krajiny, o výške uložených blokových pokút a o spolupráci s Policajným zborom alebo obecnou políciou,
- g) upovedomiť príslušný krajský úrad o ohrození záujmov chránených týmto zákonom,
- h) vykonávať nevyhnutné opatrenia na odvrátenie ohrozenia záujmov chránených týmto zákonom a jeho následkov a o svojom konaní bez zbytočného odkladu informovať krajský úrad,
- i) odovzdať bezodkladne predvedenú osobu príslušnému útvaru Policajného zboru,
- j) oznamovať priestupky a iné správne delikty a prispievať k ich objasňovaniu a oznamovať trestné činy, ako aj podozrivé osoby príslušným orgánom,¹⁰⁸⁾
- k) zabezpečovať dôkazový materiál o konaní v rozpore s týmto zákonom,
- l) spisovať o odňatých veciach písomné záznamy a ich odpis odovzdať kontrolovanej osobe,
- m) odovzdať bezodkladne odňaté veci orgánu, ktorý rozhoduje o konaní v rozpore s týmto zákonom,
- n) umiestniť v prípade použitia motorového vozidla počas výkonu svojej funkcie na pravej polovici predného skla motorového vozidla označenie „STRÁŽ PRÍRODY“ vydané krajským úradom,
- o) poskytnúť zranenej osobe pomoc, ak to okolnosti dovoľia, ak v súvislosti s použitím donucovacích prostriedkov došlo k zraneniu osoby,
- p) spísať o okolnostiach použitia donucovacích prostriedkov úradný záznam a oznámiť bez zbytočného odkladu použitie donucovacích prostriedkov krajskému úradu,
- q) zachovávať pri plnení úloh podľa tohto zákona dôstojnosť a vážnosť svoju vlastnú, ako aj osôb, proti ktorým zasahuje,
- r) chrániť preukaz člena stráže prírody, odznak člena stráže prírody a rovnošatu člena stráže prírody pred poškodením, stratou, odcudzením alebo zneužitím; ich stratu alebo odcudzenie bez zbytočného odkladu oznámiť krajskému úradu, ktorý ho zapísal do zoznamu,
- s) nahradiť krajskému úradu vzniknutú škodu v prípade poškodenia, straty alebo odcudzenia preukazu člena stráže prírody, odznaku člena stráže prírody a rovnošaty člena stráže prírody,
- t) zúčastňovať sa na odborno-zdokonaľovacom školení organizovanom krajským úradom alebo ním poverenou organizáciou ochrany prírody,
- u) oznámiť krajskému úradu do 15 dní zmenu skutočností zapísaných v preukaze člena stráže prírody,
- v) predložiť krajskému úradu každoročne najneskôr do 15. januára preukaz člena stráže prírody na potvrdenie jeho platnosti,
- w) odovzdať do 30 dní po vyškrtnutí zo zoznamu členov stráže prírody príslušnému krajskému úradu preukaz člena stráže prírody, odznak člena stráže prírody a rovnošatu člena stráže prírody.

¹⁰⁸⁾ Napríklad § 52 zákona č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov, § 12 ods. 1 Trestného poriadku.

§ 78

Vyškrtnutie člena stráže prírody zo zoznamu

(1) Krajský úrad, ktorý člena stráže prírody zapísal do zoznamu, ho vyškrtnie zo zoznamu členov stráže prírody, ak

- a) nastanú okolnosti, ktoré bránia tomu, aby člen stráže prírody naďalej plnil svoju funkciu,
- b) člen stráže prírody prekročí svoje oprávnenia alebo inak poruší svoj sľub,
- c) člen stráže prírody napriek písomnému upozorneniu nevykonáva svoju funkciu podľa tohto zákona,
- d) člen stráže prírody prestane spĺňať niektorú z podmienok uvedených v § 72 ods. 1,
- e) člen stráže prírody požiada o vyškrtnutie zo zoznamu členov stráže prírody,
- f) člen stráže prírody zomrie.

(2) Činnosť člena stráže prírody sa končí dňom vyškrtnutia zo zoznamu členov stráže prírody. V prípadoch uvedených v odseku 1 písm. a) až e) krajský úrad písomne upovedomí člena stráže prírody o vyčiarknutí zo zoznamu členov stráže prírody. O vyškrtnutí člena stráže prírody zo zoznamu informuje krajský úrad aj príslušnú organizáciu ochrany prírody.

§ 79

Osoby, ktoré majú oprávnenia a povinnosti člena stráže prírody

Oprávnenia a povinnosti člena stráže prírody majú aj ministerstvom určení zamestnanci organizácií ochrany prírody; táto skutočnosť sa zaznačí do ich služobného preukazu.

§ 80

Rovnošata a označenie zamestnancov ochrany prírody a krajiny

(1) Zamestnanci orgánov ochrany prírody a zamestnanci organizácií ochrany prírody môžu pri výkone pracovnej činnosti nosiť rovnošatu ochrany prírody a odznak so štátnym znakom Slovenskej republiky.

(2) Podrobnosti o rovnošate a označení zamestnancov ochrany prírody a zamestnancov organizácií ochrany prírody a hodnotu rovnošaty a jej súčasti ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

ŠIESTA ČASŤ KONANIE

§ 81

(1) Na konanie podľa tohto zákona sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní,¹⁰⁹⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Všeobecné predpisy o správnom konaní¹⁰⁹⁾ s výnimkou ustanovení o miestnej príslušnosti sa nevzťahujú na

- a) vydanie vyjadrenia podľa § 9,
- b) vydanie súhlasu podľa § 24 ods. 20,
- c) určenie činnosti, ktorá sa môže považovať za činnosť preukázateľne nevyhnutnú na zabezpečenie starostlivosti o chránené územie alebo jeho ochranné pásmo podľa § 29,

¹⁰⁹⁾ Zákon č. 71/1967 Zb.

- d) určenie ďalšieho nakladania s chránenými živočíchmi podľa § 35 ods. 7,
- e) vydanie potvrdenia o oznámení nálezu chráneného nerastu alebo chránenej skameneliny podľa § 38 ods. 4,
- f) vydanie oprávnenia na odber chránených nerastov a chránených skamenelín podľa § 38 ods. 6,
- g) určenie lehoty podľa § 44 ods. 11,
- h) určenie záchytného strediska podľa § 45 ods. 10,
- i) vydanie súhlasu podľa § 52 ods. 3,
- j) konanie o zápise odborne spôsobilej osoby do zoznamu podľa § 55 a konanie o jej vyškrtnutí z tohto zoznamu,
- k) rozhodovanie v pochybnostiach, či ide o nepôvodný druh [§ 65 ods. 1 písm. i)],
- l) konanie o zápise člena stráže prírody do zoznamu členov stráže prírody podľa § 73 a konanie o jeho vyškrtnutí z tohto zoznamu podľa § 78,
- m) konanie o náhrade škody podľa § 97 až 102.

§ 82

(1) Zo žiadosti o vydanie rozhodnutia musí byť najmä zrejmé, kto ju podáva, akej činnosti sa týka a čo sa navrhuje. Každá žiadosť a s ňou súvisiace doklady musia byť vyhotovené písomne a v štátnom jazyku.¹¹⁰⁾

(2) Žiadosť sa podáva v dostatočnom časovom predstihu, spravidla najmenej 30 dní pred plánovanou činnosťou. Prílohou žiadosti o vydanie súhlasu podľa § 12 písm. a) a c) až e) a § 13 ods. 2 písm. b) až e) a k) až m) a povolenie výnimky podľa § 14 ods. 1 písm. e), § 15 ods. 1 písm. e), g), h) a j) a § 16 ods. 1 písm. b) až d) a h) je aj súhlas vlastníka, správcu, prípadne nájomcu (ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy) pozemku, na ktorom sa má požadovaná činnosť vykonávať, ak žiadateľ nie je jeho vlastníkom (správcom, nájomcom).

(3) Účastníkom konania o vydanie súhlasu alebo povolenie výnimky je v prípadoch uvedených v odseku 2 len žiadateľ, ak tento zákon neustanovuje inak. Účastníkom konania o vydanie súhlasu na zriadenie zoologickej záhrady je aj obec, v ktorej území je alebo má byť zoologická záhrada umiestnená.

(4) Účastníci konania sú v priebehu konania povinní bezodkladne oznámiť orgánu ochrany prírody akúkoľvek zmenu týkajúcu sa predmetu konania.

(5) Ak sa dá účastník konania zastúpiť, podpis splnomocniteľa v dohode o plnomocenstve musí byť osvedčený podľa osobitných predpisov.¹¹¹⁾

(6) Postavenie účastníka konania podľa tohto zákona môže mať odo dňa doručenia písomného oznámenia podľa písmena b) a v rozsahu podľa odsekov 7 a 8 aj občianske združenie, ak

- a) je ku dňu podania žiadosti podľa odseku 9 zaregistrované najmenej jeden rok ako občianske združenie,¹¹²⁾ ktorého cieľom podľa stanov alebo ich zmien je ochrana prírody a krajiny (§ 2 ods. 1) a
- b) najneskôr do siedmich dní od upovedomenia podľa odseku 10 písomne oznámi svoju účasť v konaní orgánu ochrany prírody, na ktorom konanie prebieha.

¹¹⁰⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

¹¹¹⁾ Zákon č. 599/2001 Z. z. o osvedčovaní listín a podpisov na listinách okresnými úradmi a obcami. Zákon Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov.

¹¹²⁾ Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

(7) Občianske združenie podľa odseku 6 je oprávnené

- a) dať sa zastupovať a byť zastupované,
- b) byť upovedomené o postúpení podania, na základe ktorého konanie začalo,
- c) nazerať do spisov, s výnimkou zápisnice o hlasovaní, a robiť si z nich výpisy,
- d) požiadať o odpustenie zmeškania lehoty,
- e) byť prizvané na ústne pojednávanie a miestnu ohliadku,
- f) navrhnúť dôkazy a klásť svedkom a znalcom otázky pri ústnom pojednávaní a miestnej ohliadke,
- g) vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia a spôsobu jeho zistenia a navrhovať jeho doplnenie,
- h) na oznámenie rozhodnutia,
- i) vyjadriť sa k odvolaniu,
- j) navrhnúť obnovu konania a dať podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania,
- k) byť upovedomené o začatí konania o odvolaní, obnove konania alebo konania o preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania,
- l) navrhnúť výkon rozhodnutia, jeho odklad a upustenie od výkonu rozhodnutia,
- m) podať námietky proti úkonom a opatreniam spojeným s výkonom rozhodnutia.

(8) Občianske združenie podľa odseku 6 je povinné

- a) oznámiť bezodkladne skutočnosti nasvedčujúce vylúčenie zamestnanca alebo člena orgánu ochrany prírody, ak sa o nich dozvedel,
- b) odstrániť na výzvu orgánu ochrany prírody nedostatky podania,
- c) urobiť procesný úkon v určenej lehote,
- d) nahradiť trovy konania, ak o tom orgán ochrany prírody rozhodol,
- e) predložiť listinu potrebnú na vykonanie dôkazu,
- f) uviesť v čestnom vyhlásení pravdivé údaje,
- g) dostaviť sa po predvolaní na orgán ochrany prírody,
- h) plniť povinnosti účastníka konania podľa odsekov 4 a 5 a § 84 ods. 4.

(9) Občianske združenie podľa odseku 6 písm. a) môže písomne požiadať orgán ochrany prírody, aby ho písomne upovedomil o začatých správnych konaniach, v ktorých môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny chránené týmto zákonom. Žiadosť musí obsahovať najmä názov občianskeho združenia, jeho sídlo, identifikačné číslo, meno a priezvisko osoby oprávnenej konať v mene občianskeho združenia a určenie konania, o začatí ktorého chce byť občianske združenie upovedomené; prílohou žiadosti musia byť zaregistrované stanovky občianskeho združenia a ich zmeny.

(10) Orgán ochrany prírody, ktorý žiadosť podľa odseku 9 obdržal, je povinný písomne upovedomiť občianske združenie o začatých správnych konaniach, v ktorých môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny chránené týmto zákonom, a to najneskôr do siedmych dní odo dňa začatia konania alebo odo dňa doručenia žiadosti, ak sa konanie už začalo.

(11) Ustanovenia odsekov 6 až 10 sa nevzťahujú na konanie podľa § 44 ods. 2, konania uvedené v § 81 ods. 2, konanie o priestupkoch a iných správnych deliktov podľa § 90 až 93 a konanie o zhabaní jedincov chránených druhov podľa § 96.

(12) Orgán ochrany prírody konanie podľa tohto zákona zastaví, ak

- a) dôvod na konanie odpadol,
- b) účastník konania, na ktorého návrh sa konanie začalo, vzal návrh na začatie konania späť,
- c) účastník konania, na ktorého návrh sa konanie začalo, neodstránil v určenej lehote nedostatky podania, hoci bol na to vyzvaný orgánom ochrany prírody,

- d) jeden z účastníkov konania zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho alebo ak zanikol bez právneho nástupcu, a ak s tým súhlasia ostatní účastníci konania,
- e) jediný účastník konania zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho alebo ak zanikol bez právneho nástupcu,
- f) sa preukáže, že ten kto podal žiadosť na vydanie rozhodnutí, nie je účastníkom konania a nejde o konanie, ktoré sa môže začať aj z vlastného podnetu,
- g) ak po vykonaní úkonov voči účastníkovi konania zistí, že nie je príslušný na konanie,
- h) účastník konania vzal svoje odvolanie (rozklad) alebo návrh na obnovu konania späť,
- i) uplynula lehota na prejednanie iného správneho deliktu.

(13) Proti rozhodnutiu o zastavení konania podľa odseku 12. písm. b), d), e), h) až i) nie je prípustné odvolanie (rozklad); v prípadoch podľa písmena b), d) a e) sa rozhodnutie iba vyznačí v spise.

(14) Orgán ochrany prírody môže žiadosť zamietnuť, ak nie sú splnené podmienky na jeho vydanie podľa tohto zákona alebo všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie.

(15) V rozhodnutí vydanom podľa tohto zákona, ktorým sa dáva súhlas na výkon činnosti alebo ktorým sa povoľuje výnimka zo zákazu činnosti podľa tohto zákona, môže orgán ochrany prírody určiť podrobnejšie podmienky vykonávania činnosti, zabezpečujúce ochranu prírody a krajiny a obmedziť ich časovú platnosť.

§ 83

Osobitné ustanovenie o vecnej a miestnej príslušnosti

(1) Ak sa na vykonávanie určitej činnosti vyžaduje viacero rozhodnutí podľa tohto zákona, a nevylučuje to povaha veci alebo nebráni tomu dôležitý záujem niektorého z účastníkov konania, môže spojiť orgán ochrany prírody súvisiace rôzne konania podľa tohto zákona. Za účelom spojenia konania si môže orgán ochrany prírody vyššieho stupňa vyhradiť rozhodnutie vo veci, o ktorej by inak rozhodoval orgán ochrany prírody nižšieho stupňa.

(2) Ak sa výskum osobitne chránených častí prírody a krajiny má (§ 56) vykonávať v územných obvodoch viacerých krajov, príslušný na vydanie súhlasu je ten orgán ochrany prírody, ktorý konanie začal prvý; súhlas sa vydáva po dohode s ostatnými orgánmi ochrany prírody, v územnom obvode ktorých sa má výskum uskutočniť.

(3) Ak sa územie, ktoré má byť vyhlásené za chránené, nachádza na území viacerých krajov, príslušný na jeho vyhlásenie je ten krajský úrad, v územnom obvode ktorého je najväčšia časť tohto územia.

§ 84

Doručovanie

(1) Orgán ochrany prírody doručuje písomnosti spravidla poštou. Orgán ochrany prírody však môže podľa okolností doručiť písomnosti aj prostredníctvom svojho zamestnanca.

(2) Ak niet osôb oprávnených za štátny orgán alebo právnickú osobu prijímať písomnosti, písomnosť, ktorá nie je štátnemu orgánu alebo právnickej osobe určená do vlastných rúk, sa doručuje ktorémukol'vek ich zamestnancovi, ktorý písomnosť prijme.

(3) Písomnosti určené advokátovi môžu prijímať aj advokátsky koncipienti alebo iní zamestnanci, ktorí sú u advokáta pracovne činní a sú advokátom poverení na prijímanie

zásielok; platí to aj o prijímaní písomností určených komerčnému právnikovi, notárovi alebo exekútorovi.

(4) Účastníci konania alebo ich zástupcovia sú povinní bezodkladne oznámiť orgánu ochrany prírody zmenu bydliska, sídla alebo miesta podnikania, zmenu osoby určenej na prijímanie písomností alebo akúkoľvek obdobnú skutočnosť nevyhnutnú na riadne doručovanie písomností.

(5) Za doručenie sa považuje aj písomnosť vrátená poštou ako nedoručiteľná, ak nebolo možné účastníka konania na uvedenej adrese zistiť, ak účastník konania zmenil svoj pobyt a doposlanie nie je možné alebo poštovými podmienkami dovolené, ak písomnosť nebola vyzdvihnutá v určenej lehote a ak ju orgán ochrany prírody doručoval na poslednú známu adresu, na ktorej sa fyzická osoba zdržuje, alebo ak ide o podnikateľa, na poslednú známu adresu, ktorá bola oznámená orgánu ochrany prírody, obchodnému registru alebo živnostenskému registru ako sídlo právnickej osoby, ak ide o právnickú osobu, alebo ako miesto podnikania, ak ide o fyzickú osobu. Za deň doručenia sa považuje deň vrátenia písomnosti orgánu ochrany prírody, a to aj vtedy, ak sa o tom adresát nedozvie.

(6) Ak by doručovanie písomnosti účastníkovi konania bolo spojené s ťažkosťami alebo s prieťahmi alebo ak ide o účastníka konania so sídlom v cudzine, môže mu orgán ochrany prírody uložiť, aby si zvolil na prijímanie písomností zástupcu, ktorému ich možno bez ťažkosti a prieťahov doručovať. Ak si ho účastník konania nezvolí, budú sa preňho písomnosti ukladať na orgány ochrany prírody s účinkami doručenia; o tom je orgán ochrany prírody povinný účastníka konania poučiť.

§ 85

Lehota na rozhodnutie

(1) Orgán ochrany prírody vydá rozhodnutie do 60 dní odo dňa začatia konania; v prípade rozhodnutia podľa § 44 ods. 2 do 90 dní odo dňa začatia konania. Vedúci orgánu ochrany prírody môže túto lehotu v zložitých prípadoch pred jej uplynutím primerane predĺžiť, najviac však o štyri mesiace. Ak dôvodom pre predĺženie lehoty je potreba vyčkania na priebeh vegetačnej sezóny alebo rozmnožovacieho cyklu, najviac na jeden rok. Ak orgán ochrany prírody nemôže rozhodnúť do 60 dní a v prípade rozhodnutia podľa § 44 ods. 2 do 90 dní, je povinný o tom účastníka konania s uvedením dôvodov písomne upovedomiť.

(2) Ak sa konanie preruší, lehoty podľa odseku 1 neplynú.

§ 86

Podklady na rozhodnutie

(1) Orgán ochrany prírody rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu a z vykonaných dôkazov, ktoré navrhli účastníci konania.

(2) Fyzické osoby a právnické osoby sú povinné na základe žiadosti orgánu ochrany prírody podať vysvetlenie o skutočnostiach, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie podľa tohto zákona. Takto získané informácie sa môžu použiť iba na účely konania podľa tohto zákona. Ustanovenie § 71 ods. 12 a 13 platí rovnako.

Odvolanie (rozklad)

§ 87

(1) Na konanie o odvolaní (rozklade) sa primerane použijú ustanovenia § 82 ods. 4, 5, 12 a 13, § 84 až 86.

(2) Odkladný účinok odvolania (rozkladu) je vylúčený v prípade rozhodovania podľa § 7 ods. 4, § 8, § 71 ods. 5 a o zhabaní jedincov chránených druhov podľa § 96.

§ 88

(1) Vzdať sa odvolania (rozkladu) proti rozhodnutiu možno na orgáne, ktorý vydal rozhodnutie na prvom stupni, a to až po oznámení rozhodnutia.

(2) Ak o odvolaní (rozklade) nebolo rozhodnuté, možno ho vziať späť. Ak účastník konania vzal odvolanie (rozklad) späť, nemôže ho podať znova.

(3) Ak sa účastník konania vzdá odvolania (rozkladu) alebo vezme svoje odvolanie (rozklad) späť, rozhodnutie nadobudne právoplatnosť dňom doručenia vzdania sa alebo späťvzatia odvolania (rozkladu) orgánu, ktorý vydal rozhodnutie na prvom stupni.

§ 89

Zmena, zrušenie, predĺženie platnosti a strata platnosti rozhodnutia

(1) Orgán ochrany prírody môže ním vydané rozhodnutie z vlastného podnetu alebo na návrh účastníka konania

a) zmeniť, ak

1. dôjde k zmene skutočností rozhodujúcich pre vydanie rozhodnutia,
2. to vyžadujú záujmy prírody a krajiny chránené týmto zákonom alebo
3. sa nedodržia podmienky určené v rozhodnutí orgánu ochrany prírody,

b) zrušiť, ak

1. oprávnený bez závažného dôvodu nevyužije rozhodnutie po čas dlhší ako jeden rok,
2. ten, komu bolo rozhodnutie vydané, závažným spôsobom či opakovane porušuje ustanovenia tohto zákona alebo všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie,
3. pri činnosti vykonávanej na základe rozhodnutia dochádza k porušovaniu ustanovení tohto zákona alebo všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie alebo k podstatnému poškodzovaniu iných oprávnených záujmov v ochrane prírody a krajiny alebo
4. zistí, že rozhodnutie bolo vydané na základe nepravdivých údajov alebo podkladov o splnení podmienok na jeho vydanie.

(2) Výkon činnosti povolenej rozhodnutím, ktoré bolo vydané na dobu určitú, možno na návrh účastníka konania rozhodnutím predĺžiť, ak

a) s tým súhlasia ostatní účastníci konania,

b) nedošlo k zmene skutočností rozhodných pre vydanie rozhodnutia od vydania rozhodnutia alebo posledného predĺženia platnosti rozhodnutia,

c) účastník konania požiadal o predĺženie najneskôr 30 dní pred ukončením jeho platnosti,

d) nie sú splnené podmienky pre zmenu alebo zrušenie rozhodnutia podľa odseku 1 a

e) to nie je v rozpore so záujmami prírody a krajiny chránenými týmto zákonom.

(3) Rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť

- a) dňom, kedy sa orgán ochrany prírody dozvedel od účastníka konania o skončení vykonávania povolenej činnosti,
- b) uplynutím času, na ktorú bolo vydané alebo
- c) smrťou účastníka konania, jeho vyhlásením za mŕtveho, pozbavením spôsobilosti na právne úkony alebo zánikom právnickej osoby bez právneho nástupcu, ktorej bol súhlas alebo výnimka vydané.

(4) Ustanovenie odseku 1 až 3 sa nevzťahuje na rozhodnutie o priestupku a inom správnom delikte podľa § 90 až 93 a konanie o zhabaní jedincov chránených druhov podľa § 96.

SIEDMA ČASŤ **ZODPOVEDNOSŤ ZA PORUŠENIE POVINNOSTÍ** **NA ÚSEKU OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY**

Iné správne delikty a sankcie

§ 90

(1) Orgán ochrany prírody môže uložiť pokutu do 300 000 Sk a prepadnutie vecí podnikateľovi alebo právnickej osobe, ktorá sa dopustí protiprávneho konania tým, že

- a) vykonáva činnosť uvedenú v § 12, § 13, § 14, § 15, § 24 alebo § 38 ods. 2 bez súhlasu príslušného orgánu ochrany prírody,
- b) vykonáva činnosť zakázanú podľa § 7 ods. 2, § 13 ods. 1, § 14 ods. 1, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 alebo § 24 ods. 4, 6, 9 a 11,
- c) nedodržuje obmedzenie alebo zákaz vyhlásený podľa § 4 ods. 2,
- d) porušuje podmienky vykonávania činnosti určené príslušným orgánom ochrany prírody v rozhodnutí o súhlase alebo vo výnimke podľa § 82 ods. 15 alebo podmienky určené podľa § 50 ods. 5,
- e) porušuje návštevný poriadok národného parku alebo jaskyne (§ 20 a § 24),
- f) neoznámi výrub dreviny (§ 47 ods. 6) alebo nález chráneného nerastu alebo chránenej skameneliny (§ 38 ods. 3),
- g) nesplní povinnosť uloženú orgánom ochrany prírody podľa § 47 ods. 2,
- h) nesplní oznamovaciu povinnosť podľa § 50 ods. 5 alebo § 104 ods. 10,
- i) nevedie evidenciu o chránenom druhu (§ 41 ods. 1),
- j) vykonáva výskum osobitne chránených častí prírody a krajiny bez súhlasu orgánu ochrany prírody (§ 56 ods. 1) alebo neoznámi začatie alebo ukončenie výskumu osobitne chránenej časti prírody a krajiny alebo nepodá správu o jeho výsledku v určenej lehote (§ 56 ods. 3),
- k) neumožní osobám oprávneným podľa § 59, 71, 73 a 79 vstup na pozemky alebo do iných nehnuteľností, ktoré vlastní alebo užíva,
- l) nesplní povinnosť podľa § 7 ods. 3, § 35 ods. 8, § 41 ods. 12 a 14, § 47 ods. 2 a 7, § 50 ods. 2, § 57 ods. 3 alebo § 104 ods. 1, 5 až 9, 13 a 14,
- m) uvedie nesprávne údaje v žiadosti o vydanie rozhodnutia podľa tohto zákona,
- n) použije falzifikované alebo neplatné rozhodnutie ako podklad na vydanie iného rozhodnutia alebo na akýkoľvek iný úradný účel v súvislosti s týmto zákonom,
- o) použije rozhodnutie, ktoré bolo zmenené bez súhlasu vydávajúceho orgánu ochrany prírody ako podklad na vydanie iného rozhodnutia alebo na akýkoľvek iný úradný účel v súvislosti s týmto zákonom,
- p) sfalšuje alebo zmení rozhodnutie alebo si nechá vykonať neoprávnené zmeny v rozhodnutí vydanom podľa tohto zákona,

q) neoznámi nález chráneného druhu živočicha (§ 35 ods.7).

(2) Pokutu do 700 000 Sk a prepadnutie veci môže orgán ochrany prírody uložiť podnikateľovi alebo právnickej osobe, ktorá sa dopustí protiprávneho konania tým, že

- a) odchyťava a usmrčuje živočichy (§ 4 ods. 3),
- b) poškodzuje chránené nerasty a chránené skameneliny (§ 38 ods. 1) alebo dreviny (§ 47 ods. 1 a § 49 ods. 2),
- c) nedodržiava obmedzenie vyhlásené v národnom parku alebo jeho časti podľa § 19 ods. 4,
- d) nedodržiava obmedzenie alebo zákaz vyhlásený orgánom ochrany prírody podľa § 22 ods. 5 alebo § 56 ods. 6,
- e) vykonáva odber chráneného nerastu alebo chránenej skameneliny bez osobitného oprávnenia alebo nezabezpečí ich šetrný odber (§ 38 ods. 6 a 7),
- f) nesplní povinnosti uložené orgánom ochrany prírody v súhlase na výrub dreviny (§ 48 ods. 1 a § 49 ods. 3),
- g) zničí zariadenie určené na ochranu osobitne chránenej časti prírody a krajiny alebo označenie osobitne chránenej časti prírody a krajiny (§ 52),
- h) nevyžiada si predchádzajúci súhlas ministerstva podľa § 28 ods. 7,
- i) použije zakázané metódy a prostriedky odchyty alebo usmrčovania živočíchov (§ 36), ktoré nie sú poľovnou zverou.

(3) Pokutu do 1 000 000 Sk a prepadnutie veci môže orgán ochrany prírody uložiť podnikateľovi alebo právnickej osobe, ktorá sa dopustí protiprávneho konania tým, že

- a) vykonáva činnosť zakázanú podľa § 26 ods. 5, § 34 ods. 1 a 2 alebo § 35 ods. 1,
- b) ničí chránené nerasty a chránené skameneliny (§ 38 ods. 1) alebo dreviny (§ 47 ods. 1 a § 49 ods. 2),
- c) neuskutoční primerané náhradné revitalizačné opatrenia (§ 6 ods. 1 a 2),
- d) nedodržiava obmedzenie alebo zákaz vyslovený orgánom ochrany prírody podľa § 8 ods. 1 a 3,
- e) nesplní povinnosť uloženú orgánom ochrany prírody podľa § 8 ods. 2 alebo povinnosť uloženú v § 24 ods. 13, § 28 ods. 4, § 42 ods. 9 a 12 alebo § 43,
- f) nevykoná opatrenia podľa § 28 ods. 7 alebo ich vykoná v rozpore so súhlasom ministerstva,
- g) vyviezol chránené nerasty alebo chránené skameneliny bez súhlasu orgánu ochrany prírody podľa § 39 alebo sa ich pokúsil vyviezť,
- h) nepreukáže pôvod chránených rastlín alebo chránených živočíchov podľa § 42,
- i) nesprávne použije, sníme alebo sfalšuje nezameniteľné označenie chráneného živočicha okrem veterinárneho zákroku nevyhnutného pri ohrození zdravia alebo života živého exemplára (§ 43),
- j) prevádzkuje zoologickú záhradu alebo vystavuje na verejnosti živočichy viac ako sedem po sebe idúcich dní v roku bez súhlasu orgánu ochrany prírody (§ 44 ods. 2),
- k) používa názov „zoologická záhrada“, „zoo“, „zooпарк“, „zoosafari“, „delfinárium“, „botanická záhrada“, „arborétum“, „chovná stanica“, „rehabilitačná stanica“ alebo „záchytné stredisko“ v rozpore s týmto zákonom (§ 44 ods. 3 a § 45 ods. 11),
- l) neplní povinnosti po uzavretí zoologickej záhrady podľa § 44 ods. 13,
- m) vyrúbe, objedná výrub alebo dá pokyn na výrub dreviny (§ 47 ods. 3) alebo chráneného stromu (§ 49 ods. 3) alebo ho ošetrí (§ 49 ods. 3) bez súhlasu orgánu ochrany prírody,
- n) koná v rozpore s podmienkami pozastavenia, obmedzenia, alebo zákazu podľa § 47 ods. 7 písm. a) a b),
- o) neobnoví produkčné ovocné dreviny v stanovenej lehote [§ 47 ods. 4 písm. b)],
- p) nepreukáže oprávnenie na výrub súhlasom na výrub (§ 47 ods. 8) a pôvod prepravovaného dreva (§ 47 ods. 9),

- q) neposkytne súčinnosť pri výkone štátneho dozoru (§ 71),
- r) nevydá zaistenú vec (§ 93 ods. 5),
- s) neumožní odňatie veci (§ 93 ods. 6),
- t) koná v rozpore s nariadením orgánu ochrany prírody (§ 93 ods. 8).

(4) Ak sa dopustí osoba iného správneho deliktu podľa odseku 1 až 3 do dvoch rokov po tom, čo jej bola za rovnaký iný správny delikt uložená sankcia, môže jej byť uložená pokuta do dvojnásobku hornej hranice pokuty.

§ 91

(1) Pri určení výšky pokuty za iný správny delikt sa prihliadne na jeho závažnosť, najmä na spôsob jeho spáchania a na jeho následky vrátane vzniknutej ujmy, na rozsah a mieru hrozacej ujmy alebo ohrozenej spoločenskej hodnoty (§ 95), na okolnosti, za ktorých bol spáchaný, na mieru zavinenia, na pohnútky a na osobu, ktorá sa deliktu dopustila.

(2) Prepadnutie veci je možné uložiť vtedy, ak vec je vo vlastníctve porušovateľa a vec bola

- a) na spáchanie iného správneho deliktu použitá alebo určená, alebo
- b) získaná iným správnym deliktom alebo bola nadobudnutá za vec získanú iným správnym deliktom.

(3) Prepadnutie veci je možné uložiť samostatne alebo spolu s pokutou. Prepadnutie veci nie je možné uložiť, ak hodnota veci je v nápadnom nepomere k povahe iného správneho deliktu.

(4) Vlastníkom prepadnutej veci sa stáva štát.

(5) Ak nebola za iný správny delikt uložená sankcia prepadnutia veci, orgán ochrany prírody môže rozhodnúť o zhabaní veci, ak nepatrí porušovateľovi alebo ak porušovateľ je neznámy a ak to vyžaduje bezpečnosť osôb alebo majetku alebo iný verejný záujem.

(6) O zhabaní veci nemožno rozhodnúť, ak od spáchania iného správneho deliktu uplynuli tri roky. Ustanovenie odseku 3 platí rovnako.

(7) Orgán ochrany prírody môže v rozhodnutí o inom správnom delikte povinnému uložiť, aby v určenej lehote vykonal opatrenia na nápravu následkov protiprávneho konania, za ktoré bola pokuta uložená. Ak povinný v určenej lehote tieto opatrenia nevykoná, možno mu uložiť ďalšiu pokutu až do výšky dvojnásobku uloženej pokuty.

(8) Sankciu možno uložiť do dvoch rokov odo dňa, keď sa o porušení povinnosti dozvedel príslušný orgán ochrany prírody, najneskôr do piatich rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu povinnosti. Ďalšiu pokutu podľa odseku 7 možno uložiť do jedného roka odo dňa, keď sa mala povinnosť uložená v rozhodnutí podľa odseku 7 splniť.

(9) Účastníkovi konania, ktorý sa bez závažných dôvodov nedostaví na pojednávanie alebo inak sťažuje postup konania, môže orgán ochrany prírody uložiť poriadkovú pokutu do 10 000 Sk. Ak sa účastník konania bez závažných dôvodov opakovane nedostaví na pojednávanie alebo opakovane inak sťažuje postup konania, môže mu orgán ochrany prírody uložiť poriadkovú pokutu do 100 000 Sk.

(10) Pokuta je splatná do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bola uložená, ak orgán, ktorý pokutu uložil, neurčí dlhšiu lehotu jej splatnosti.

(11) Výnosy z pokút uložených za iné správne delikty podľa tohto zákona sú príjmom štátneho rozpočtu.

(12) Osoba, voči ktorej orgán ochrany prírody rozhodnutím vyslovil výrok o porušení tohto zákona, je povinná uhradiť štátu trovy konania spojené s prerokovaním iného správneho deliktu paušálnou sumou vo výške 1 000 Sk. Trovy konania sú splatné v lehote splatnosti uloženej pokuty; ak sa ukladá iná sankcia, tak v lehote 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bola uložená iná sankcia.

(13) Uhradené trovy konania podľa odseku 12 sú príjmom štátneho rozpočtu.

(14) Sankciu a trovy konania vymáha orgán, ktorý ich uložil.

§ 92 **Priestupky**

(1) Priestupku sa dopustí ten, kto

- a) sa pohybuje v sprístupnenej jaskyni bez sprievodcu (§ 24 ods. 17),
- b) sa pohybuje v sprístupnenej jaskyni mimo označených trás (§ 24 ods. 17),
- c) vykonáva činnosť uvedenú v § 12, § 13, § 14, § 15, § 24 alebo § 38 ods. 2 bez súhlasu príslušného orgánu ochrany prírody,
- d) vykonáva činnosť zakázanú podľa § 7 ods. 2, § 13 ods. 1, § 14 ods. 1, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 alebo § 24 ods. 4, 6, 9 a 11,
- e) nedodržiava obmedzenie alebo zákaz vyhlásený podľa § 4 ods. 2,
- f) porušuje podmienky vykonávania činnosti určené príslušným orgánom ochrany prírody v rozhodnutí o súhlase alebo vo výnimke podľa § 82 ods. 15 alebo podmienky určené podľa § 50 ods. 5,
- g) porušuje návštevný poriadok národného parku alebo jaskyne (§ 20 a § 24),
- h) neoznámi výrub dreviny (§ 47 ods. 6) alebo nález chráneného nerastu alebo chránenej skameneliny (§ 38 ods. 3),
- i) nesplní povinnosť uloženú orgánom ochrany prírody podľa § 47 ods. 2,
- j) nesplní oznamovaciu povinnosť podľa § 50 ods. 5 alebo § 104 ods. 10,
- k) nevedie evidenciu o chránenom druhu (§ 41 ods. 1),
- l) vykonáva výskum osobitne chránených častí prírody a krajiny bez súhlasu orgánu ochrany prírody (§ 56 ods. 1) alebo neoznámi začatie alebo ukončenie výskumu osobitne chránenej časti prírody a krajiny alebo nepodá správu o jeho výsledku v určenej lehote (§ 56 ods. 3),
- m) neumožní osobám oprávneným podľa § 59, 71, 73 a 79 vstup na pozemky alebo do iných nehnuteľností, ktoré vlastní alebo užíva,
- n) nesplní povinnosť podľa § 7 ods. 3, § 35 ods. 8, § 41 ods. 12 a 14, § 47 ods. 2 a 7, § 50 ods. 2, § 57 ods. 3 alebo § 104 ods. 1, 5 až 9, 13 a 14,
- o) uvedie nesprávne údaje v žiadosti o vydanie rozhodnutia podľa tohto zákona,
- p) použije falzifikované alebo neplatné rozhodnutie ako podklad na vydanie iného rozhodnutia alebo na akýkoľvek iný úradný účel v súvislosti s týmto zákonom,
- q) použije rozhodnutie, ktoré bolo zmenené bez súhlasu vydávajúceho orgánu ochrany prírody ako podklad na vydanie iného rozhodnutia alebo na akýkoľvek iný úradný účel v súvislosti s týmto zákonom,
- r) sfalšuje alebo zmení rozhodnutie alebo si nechá vykonať neoprávnené zmeny v rozhodnutí vydanom podľa tohto zákona,
- s) neoznámi nález chráneného druhu živočicha (§ 35 ods. 7),
- t) neodovzdá preukaz, odznak alebo rovnošatu člena stráže prírody v ustanovenej lehote [§ 77 písm. w) a § 104 ods. 16],
- u) odchyťava a usmrčuje živočichy (§ 4 ods. 3),
- v) poškodzuje chránené nerasty a chránené skameneliny (§ 38 ods. 1) alebo dreviny (§ 47 ods. 1 a § 49 ods. 2),

- w) nedodržuje obmedzenie vyhlásené v národnom parku alebo jeho časti podľa § 19 ods. 4,
- x) nedodržuje obmedzenie alebo zákaz vyhlásený orgánom ochrany prírody podľa § 22 ods. 5 alebo § 56 ods. 6,
- y) vykonáva odber chráneného nerastu alebo chránenej skameneliny bez osobitného oprávnenia alebo nezabezpečí ich šetrný odber (§ 38 ods. 6 a 7),
- z) nesplní povinnosti uložené orgánom ochrany prírody v súhlase na výrub dreviny (§ 48 ods. 1 a § 49 ods. 3),
- za) zničí zariadenie určené na ochranu osobitne chránenej časti prírody a krajiny alebo označenie osobitne chránenej časti prírody a krajiny (§ 52),
- zb) nevyžiada si predchádzajúci súhlas ministerstva podľa § 28 ods. 7,
- zc) použije zakázané metódy a prostriedky odchyty alebo usmrcovania živočíchov (§ 36), ktoré nie sú poľovnou zverou,
- zd) vykonáva činnosť zakázanú podľa § 26 ods. 5, § 34 ods. 1 a 2 alebo § 35 ods. 1,
- ze) ničí chránené nerasty a chránené skameneliny (§ 38 ods. 1) alebo dreviny (§ 47 ods. 1 a § 49 ods. 2),
- zf) neuskutoční primerané náhradné revitalizačné opatrenia (§ 6 ods. 1 a 2),
- zg) nedodržuje obmedzenie alebo zákaz vyslovený orgánom ochrany prírody podľa § 8 ods. 1 a 3,
- zh) nesplní povinnosť uloženú orgánom ochrany prírody podľa § 8 ods. 2 alebo povinnosť uloženú v § 24 ods. 13, § 28 ods. 4, § 42 ods. 9 a 12 alebo § 43,
- zi) nevykoná opatrenia podľa § 28 ods. 7 alebo ich vykoná v rozpore so súhlasom ministerstva,
- zj) vyviezol chránené nerasty alebo chránené skameneliny bez súhlasu orgánu ochrany prírody podľa § 39 alebo sa ich pokúsil vyviezť,
- zk) nepreukáže pôvod chránených rastlín alebo chránených živočíchov podľa § 42,
- zl) nesprávne použije, sníme alebo sfalšuje nezameniteľné označenie chráneného živočícha okrem veterinárneho zákroku nevyhnutného pri ohrození zdravia alebo života živého exemplára (§ 43),
- zm) prevádzkuje zoologickú záhradu alebo vystavuje na verejnosti živočíchov viac ako sedem po sebe idúcich dní v roku bez súhlasu orgánu ochrany prírody (§ 44 ods. 2),
- zn) používa názov „zoologická záhrada“, „zoo“, „zoopark“, „zoosafari“, „delfinárium“, „botanická záhrada“, „arborétum“, „chovná stanica“, „rehabilitačná stanica“ alebo „záchytné stredisko“ v rozpore s týmto zákonom (§ 44 ods. 3 a § 45 ods. 11),
- zo) neplní povinnosti po uzavretí zoologickej záhrady podľa § 44 ods. 13,
- zp) vyrúbe, objedná výrub alebo dá pokyn na výrub dreviny (§ 47 ods. 3) alebo chráneného stromu (§ 49 ods. 3) alebo ho ošetrí (§ 49 ods. 3) bez súhlasu orgánu ochrany prírody,
- zq) koná v rozpore s podmienkami pozastavenia, obmedzenia, alebo zákazu podľa § 47 ods. 7 písm. a) a b),
- zr) neobnoví produkčné ovocné dreviny v stanovenej lehote (§ 47 ods. 4 písm. b)),
- zs) nepreukáže oprávnenie na výrub súhlasom na výrub (§ 47 ods. 8) a pôvod prepravovaného dreva (§ 47 ods. 9),
- zt) neposkytne súčinnosť pri výkone štátneho dozoru (§ 71),
- zu) nevydá zaistenú vec (§ 93 ods. 5),
- zv) neumožní odňatie veci (§ 93 ods. 6),
- zw) koná v rozpore s nariadením orgánu ochrany prírody (§ 93 ods. 8).

(2) Za priestupok podľa

- a) odseku 1 písm. a), b) a t) možno uložiť pokarhanie alebo pokutu do 10 000 Sk,
- b) odseku 1 písm. c) až s) možno uložiť pokarhanie, pokutu do 100 000 Sk a prepadnutie veci,
- c) odseku 1 písm. u) až zc) možno uložiť pokutu do 200 000 Sk a prepadnutie veci,

d) odseku 1 písm. zd) až zw) možno uložiť pokutu do 300 000 Sk a prepadnutie veci.

(3) Prepadnutie veci je možné uložiť samostatne alebo spolu s pokutou.

(4) Ak sa dopustí osoba priestupku podľa odseku 1 do dvoch rokov po tom, čo jej bola za rovnaký priestupok uložená sankcia, môže jej byť uložená pokuta do dvojnásobku hornej hranice pokuty.

(5) V blokovom konaní za priestupky podľa tohto zákona je možné uložiť pokutu do 2 000 Sk.

(6) Orgán ochrany prírody môže v rozhodnutí o priestupku povinnému uložiť, aby v určenej lehote vykonal opatrenia na nápravu následkov protiprávneho konania, za ktoré bola pokuta uložená. Ak povinný v určenej lehote tieto opatrenia nevykoná, možno mu uložiť ďalšiu pokutu až do výšky dvojnásobku uloženej pokuty. Ďalšiu pokutu možno uložiť do jedného roka odo dňa, keď sa mala povinnosť uložená v rozhodnutí o priestupku splniť.

(7) Účastníkovi konania, ktorý sa bez závažných dôvodov nedostaví na pojednávanie alebo inak sťažuje postup konania, môže orgán ochrany prírody uložiť poriadkovú pokutu do 2 000 Sk. Ak sa účastník konania bez závažných dôvodov opakovane nedostaví na pojednávanie alebo opakovane inak sťažuje postup konania, môže mu orgán ochrany prírody uložiť poriadkovú pokutu do 10 000 Sk.

(8) Pokuta uložená za priestupok je splatná do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bola uložená, ak orgán, ktorý pokutu uložil, neurčí dlhšiu lehotu jej splatnosti.

(9) Výnosy pokút uložených za priestupky podľa tohto zákona sú príjmom štátneho rozpočtu.

(10) Sankciu vymáha orgán, ktorý ju uložil.

(11) Na priestupky a ich prejednávanie sa vzťahujú všeobecné predpisy o prejednávaní priestupkov,¹⁰⁷⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 93 Zaistenie veci

(1) Orgán ochrany prírody môže na prerokovanie priestupku alebo iného správneho deliktu zaistiť vec, o ktorej je možné dôvodne predpokladať, že sa na spáchanie

- a) priestupku použila alebo sa priestupkom získala, alebo bola nadobudnutá za vec priestupkom získanú,
- b) iného správneho deliktu použila alebo sa iným správnym deliktom získala, alebo bola nadobudnutá za vec iným správnym deliktom získanú.

(2) Orgán ochrany prírody môže vec zaistiť podľa odseku 1 bez ohľadu na práva tretích osôb.

(3) Orgán ochrany prírody vydá rozhodnutie o zaistení veci a doručí ho do vlastných rúk osobe, ktorej bola vec zaistená. Ak to vyžaduje naliehavá situácia, môže rozhodnutie o zaistení veci oznámiť ústne; deň ústneho oznámenia rozhodnutia je dňom oznámenia rozhodnutia. Písomné rozhodnutie musí orgán ochrany prírody vydať do päť dní odo dňa ústneho oznámenia rozhodnutia. Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 kalendárnych dní odo dňa jeho doručenia; odvolanie nemá odkladný účinok.

(4) V rozhodnutí o zaistení veci sa uvedú dôvody, v ktorých dôsledku sa vec zaisťuje a poučenie o právach a povinnostiach osoby, ktorej sa rozhodnutie dotýka.

(5) Osoba, ktorej bolo doručené alebo ústne oznámené rozhodnutie o zaistení veci podľa odseku 3, je povinná túto vec vydať orgánu ochrany prírody.

(6) Ak nie je orgánu ochrany prírody zaistená vec vydaná, je možné ju osobe, ktorá ju má v držbe, odňať.

(7) O vydaní alebo odňatí zaistenej veci sa vyhotoví úradný záznam, v ktorom je uvedený najmä popis veci. Osobe, ktorá vec vydala alebo ktorej bola vec odňatá, vystaví orgán ochrany prírody o tejto skutočnosti potvrdenie.

(8) Ak orgán ochrany prírody vec, ktorú je možné podľa odseku 1 zaistiť, osobe ponechá, súčasne nariadi, aby táto osoba vec nepoužívala, nepredávala alebo s ňou iným spôsobom nenakladala. Odsek 7 platí primerane.

(9) Ak zaistená vec už nie je potrebná na ďalšie konanie podľa tohto zákona alebo ak sa neuplatní postup podľa § 96, orgán ochrany prírody, ktorý vec zaistil, vec osobe, ktorá vec vydala alebo ktorej bola odňatá, bezodkladne vráti. Vrátenie veci potvrdí osoba svojim podpisom.

(10) Zaistiť možno aj jedinca chráneného druhu na zistenie skutkového stavu veci, vykonanie dôkazov v konaní podľa § 90 až 92 alebo pre potreby konania podľa § 96. Na zaistenie jedinca chráneného druhu platia rovnako ustanovenia odsekov 2 až 9.

(11) Orgán ochrany prírody, ktorý zaistí živého jedinca chráneného druhu, je povinný zabezpečiť vhodné podmienky na jeho umiestnenie a starostlivosť. Ak orgán ochrany prírody nemôže sám zabezpečiť takéto podmienky, zabezpečí ich najmä prostredníctvom zariadení podľa § 45 ods. 10.

§ 94

Správa vybraných chránených druhov a správa vybraných chránených častí krajiny

(1) Ministerstvo vykonáva správu chránených druhov, ktoré sa stali majetkom štátu na základe

- a) rozhodnutia, ktorým bolo vyslovené prepadnutie veci, alebo ktorým bol chránený druh zhabaný v konaní podľa tohto zákona,
- b) rozhodnutia súdu, ktorým bolo vyslovené prepadnutie veci, alebo ktorým bol chránený druh zhabaný v trestnom konaní.

(2) Ministerstvo môže poveriť správou majetku štátu uvedeného v odseku 1 ním zriadenú organizáciu ochrany prírody.

(3) Chránené druhy vo vlastníctve štátu možno

- a) navrátiť do voľnej prírody, ak je to možné alebo účelné,
- b) umiestniť v zariadeniach na záchranu chránených rastlín a chránených živočíchov,
- c) použiť na plnenie úloh vyplývajúcich zo schváleného programu záchrany chráneného druhu,
- d) použiť na výskum zameraný na ochranu a zachovanie daného druhu,
- e) použiť na zbierkotvornú a výchovnú činnosť múzeí, vedeckých inštitúcií a vysokých škôl,
- f) použiť na vzdelávacie účely orgánov ochrany prírody,
- g) previesť na inú fyzickú osobu alebo právnickú osobu v súlade s odsekom 4,
- h) zlikvidovať, ak neživé jedince nemožno použiť inak,
- i) použiť iným spôsobom podľa stanoviska ministerstva.

(4) Zakazuje sa akýkoľvek prevod jedincov chráneného druhu podľa odseku 1, ako aj akákoľvek zmena ich držiteľa

- a) na fyzickú osobu alebo právnickú osobu, ktorej boli zhabané alebo ktorá sa dopustila protiprávneho konania podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu,⁶⁵⁾ alebo ktorá sa dopustila úmyselného trestného činu alebo trestného činu ohrozenia životného prostredia,⁷¹⁾ spáchaného z nedbanlivosti,
- b) na neštátny subjekt, ak to zakazuje osobitný predpis.⁶⁵⁾

(5) Na nakladanie s majetkom štátu uvedenom v odseku 1 a § 24 ods. 20 platia ustanovenia osobitného predpisu,¹¹³⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 95

Spoločenská hodnota chránených druhov, drevín a biotopov

(1) Spoločenská hodnota chránených rastlín, chránených živočíchov, drevín, biotopov európskeho významu a biotopov národného významu vyjadruje najmä ich biologickú, ekologickú a kultúrnu hodnotu, ktorá sa určuje s prihliadnutím na ich vzácnosť, ohrozenosť a plnenie mimoprodukčných funkcií. Spoločenská hodnota drevín sa používa aj na vyčíslenie spoločenskej hodnoty lesných porastov rastúcich v územiach so štvrtým alebo piatym stupňom ochrany a chránených stromov.

(2) Spoločenská hodnota chránených nerastov a chránených skamenelín vyjadruje najmä ich vedeckú, kultúrnu a národnú hodnotu, ktorá sa určuje s prihliadnutím na vzácnosť ich výskytu na území Slovenskej republiky.

(3) Spoločenská hodnota podľa odseku 1 a 2 sa uplatňuje najmä pri

- a) posudzovaní závažnosti konania spočívajúceho v nepovolenom nakladaní s nimi a pri vyčíslení takto vzniknutej ujmy, určenia výšky prospechu, hodnoty veci a rozsahu činu,¹¹⁴⁾
- b) vypracúvaní znaleckých posudkov,¹¹⁵⁾
- c) rozhodovaní o rozsahu finančnej náhrady podľa § 6 ods. 1,
- d) určovaní nálezného podľa § 38 ods. 8 a § 103 ods. 2,
- e) rozhodovaní o náhradnej výsadbe a určovaní výšky finančnej náhrady za vyrúbané dreviny podľa § 48.

(4) Štát v konaniach o náhrade škody, ktorá bola spáchaná na osobitne chránených častiach prírody a krajiny podľa odseku 1 a 2 zastupuje okresný úrad, a to vo výške vyčíslenej spoločenskej hodnoty, ak osobitný predpis neustanovuje inak.⁶⁵⁾

(5) Spoločenskú hodnotu chránených rastlín, chránených živočíchov, chránených nerastov, chránených skamenelín, drevín, biotopov európskeho významu a biotopov národného významu ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 96

Zhabanie jedincov chránených druhov

(1) Orgán ochrany prírody môže zhabať jedinca chráneného druhu, ak

- a) držiteľ nevedie o ňom evidenciu podľa § 41, alebo
- b) držiteľ nepreukáže jeho pôvod v súlade s § 42, alebo

¹¹³⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

¹¹⁴⁾ § 89 ods. 13 a 14 Trestného zákona.

¹¹⁵⁾ Zákon č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení zákona č. 238/2000 Z. z.

c) sa s ním nakladá v rozpore s nariadením podľa § 71 ods. 5.

(2) Vlastníkom zhabaného jedinca chráneného druhu sa stáva dňom právoplatnosti rozhodnutia o zhabaní štát.

(3) Orgán ochrany prírody, ktorý rozhodol o zhabaní jedinca chráneného druhu, oznámi to bezodkladne ministerstvu. Živý jedinec chráneného druhu musí byť bezodkladne umiestnený v záchytnom stredisku.

(4) Osoba, ktorej bol živý jedinec chráneného druhu zhabaný, je povinná uhradiť náklady spojené s

- a) odobratím, zaistením a so zhabaním jedinca chráneného druhu a s jeho následnou starostlivosťou do právoplatnosti rozhodnutia o zhabaní alebo
- b) premiestnením zhabaného živého jedinca chráneného druhu do záchytného strediska v cudzine alebo v Slovenskej republike alebo s jeho navrátením do voľnej prírody.

(5) Povinnosť uhradenia nákladov podľa odseku 4 sa ukladá rozhodnutím; uhradené náklady sú príjmom štátneho rozpočtu.

ÔSMA ČASŤ

NÁHRADA ŠKODY SPÔSOBENÁ ŽIVOČÍCHMI

§ 97

Predmet náhrady škody

(1) Štát zodpovedá za podmienok, v rozsahu a spôsobom ustanoveným týmto zákonom za škodu spôsobenú na území Slovenskej republiky živočíchmi, ktorých zoznam ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom (ďalej len „určený živočích“) na

- a) živote a zdraví fyzickej osoby,
- b) vybraných domestikovaných zvieratách,
- c) psoch používaných na stráženie vybraných domestikovaných živočíchov pred útokmi šeliem, za ktoré sa považujú psy, pri výcviku ktorých sa používajú odlišné metódy ako pri výcviku služobných, ovčiarskych a poľovnícky upotrebitelných psov a veľké ovčiarske psy (ďalej len „pastiersky pes“),
- d) rybách chovaných za hospodárskym účelom v rybníkoch alebo rybochovných zariadeniach (ďalej len „ryby“),
- e) včelstvách a včelárskych zariadeniach,
- f) nepozberaných poľných plodínach,
- g) drevinách alebo lesných porastoch alebo
- h) poľovnej raticovej zveri v oblastiach s celoročnou druhovou ochranou určených živočíchov.

(2) Štát nezodpovedá podľa tohto zákona za škodu

- a) spôsobenú určeným živočíchom držaným alebo chovaným v ľudskej opatere alebo živočíchom, ktorý unikol,
- b) spôsobenú určeným živočíchom, ak táto vznikla fyzickej osobe pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním alebo pri plnení služobných úloh alebo iných obdobných činností alebo v súvislosti s ním,
- c) vzniknutú lovcovi pri love určeného živočícha, ktorý škodu podľa odseku 1 spôsobil.

§ 98

Podmienky nároku na náhradu škody

- (1) Náhradu škody na vybraných domestikovaných živočíchoch možno poskytnúť, ak
- a) kôň, osol a ich križence, dobytok, ovca, koza alebo ošipaná boli v čase rozhodujúcej udalosti umiestnené v uzatvorenom objekte alebo v elektrickom ohradníku alebo pri ich umiestnení v čase, kedy nastala skutočnosť, v ktorej priamom dôsledku došlo ku škode (ďalej len „rozhodujúca udalosť“), mimo uzatvorený objekt alebo elektrický ohradník boli pod priamym dohľadom fyzickej osoby alebo pastierskeho psa,
 - b) hydina bola v čase rozhodujúcej udalosti umiestnená v uzatvorenom objekte,
 - c) králiky a kožušinové živočíchy boli v čase rozhodujúcej udalosti umiestnené v uzatvorenom objekte.

(2) Náhradu škody na rybách možno poskytnúť, ak škoda bola spôsobená určeným živočíchom, ktorý sa v čase a na mieste vzniku škody preukázateľne zdržiava; ak bola škoda spôsobená na rybách v rybochovnom zariadení, poskytne sa náhrada škody, ak toto zariadenie bolo v čase rozhodujúcej udalosti dostatočne oplotené a na prípadnom prítoku a odtoku vody opatrené mriežkami brániacimi vniknutiu určeného živočicha.

(3) Náhradu škody na poľných plodinách nemožno poskytnúť, ak neboli pozbierané v agrotechnickom termíne na ich zber, obvyklom pre dané územie; náhrada škody sa však poskytne, ak sa zber v agrotechnickom termíne neuskutočnil zo závažného dôvodu, najmä z dôvodu ochrany prírody a krajiny.

- (4) Náhradu škody nemožno poskytnúť, ak škoda bola spôsobená
- a) určeným živočíchom mimo doby jeho druhovej ochrany podľa tohto zákona alebo
 - b) na území, pre ktoré bola povolená výnimka zo zákazu podľa § 35 ods. 1 písm. a).

§ 99

Rozsah náhrady škody

- (1) Pri škode na živote fyzickej osobe spôsobenej určeným živočíchom sa poskytne
- a) jednorázové odškodnenie manželovi (druhovi) usmrteného a každému jeho maloletému dieťaťu, voči ktorému mal usmrtený vyživovaciu povinnosť a to pozostalej maloletej osobe vo výške tridsať násobku minimálnej mzdy a ostatným pozostalým vo výške dvadsať násobku minimálnej mzdy; v prípade usmrtenia maloletého dieťa jednorázové odškodnenie patrí každému z rodičov a
 - b) náhrada primeraných nákladov spojených s pohrebom a náhrada účelne a preukázateľne vynaložených nákladov spojených s liečením poručeného v súvislosti so vznikom škody, ktorá sa nahrádza podľa tohto zákona fyzickej osobe, ktorá tieto náklady vynaložila; náhrada nákladov spojených s pohrebom sa zníži o príspevok na pohreb poskytovaný podľa osobitného predpisu.¹¹⁶⁾

(2) Pri škode na zdraví fyzickej osoby sa poškodenému poskytne odškodnenie za bolesť a sťaženie spoločenské uplatnenie vo výške určenej podľa osobitného predpisu,¹¹⁷⁾ ako i náhradu účelne a preukázateľne vynaložených nákladov spojených s liečením poškodeného v súvislosti so vznikom škody, ktorá sa nahrádza podľa tohto zákona.

¹¹⁶⁾ Zákon č. 238/1998 Z. z. o príspevku na pohreb.

¹¹⁷⁾ § 420 až 450 Občianskeho zákonníka.

Vyhláška ministerstiev zdravotníctva a spravodlivosti, Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia a Ústrednej rady odborov č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov.

(3) Pri škode na majetku sa uhradí skutočná škoda.

(4) Na preukázanie rozsahu škody podľa tohto zákona možno použiť znalecké posudky;¹¹⁵⁾ rozsah škody na rybách sa preukazuje vždy znaleckým posudkom.

(5) Ak bola náhrada škody poskytnutá podľa osobitného predpisu,¹¹⁸⁾ náhrada škody podľa tohto zákona sa zníži o sumu náhrady škody podľa osobitného predpisu.

Uplatnenie nároku na náhradu škody

§ 100

(1) Poškodený alebo pozostalá osoba (ďalej len „poškodený“) písomne oznámi vzniknutú škodu podľa tohto zákona do 5 dní odo dňa jej zistenia orgánu ochrany prírody, v územnom obvode ktorého ku škode došlo, okrem prípadu, ak ide o škodu na majetku a poškodeným nie je pozostalá osoba; v takomto prípade je lehota na oznámenie škody 48 hodín od jej zistenia.

(2) Právo na náhradu škody musí poškodený uplatniť písomnou žiadosťou doloženou dokladmi a podkladmi potrebnými pre posúdenie nároku na náhradu škody u orgánu ochrany prírody a krajiny, v územnom obvode ktorého ku škode došlo, a to ak ide o škodu na

- a) živote alebo zdraví, najneskôr do dvoch rokov od vzniku škody,
- b) vybraných domestikovaných živočíchoch, pastierskych psoch, rybách, včelstvách a včelárskych zariadeniach, nepozbieraných poľných plodínach, drevinách alebo lesných porastoch alebo poľovnej raticovej zveri do jedného mesiaca odo dňa, kedy sa poškodený o škode dozvedel, najneskôr však do šiestich mesiacov odo dňa, kedy škoda vznikla.

(3) Právo na náhradu škody zanikne, ak sa neuplatnilo v lehotách uvedených v odseku 2.

(4) Žiadosť o náhradu škody sa považuje za predloženú dňom, kedy orgán ochrany prírody, v územnom obvode ktorého ku škode došlo, obdržal úplnú žiadosť poškodeného. Náležitosti žiadosti, ako i doklady a podklady, ktoré poškodený k žiadosti pripája, upraví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

(5) Ak žiadosť neobsahuje predpísané náležitosti, alebo nie sú k žiadosti pripojené predpísané doklady a podklady, vyzve orgán ochrany prírody, v územnom obvode ktorého ku škode došlo, poškodeného, aby doplnil chýbajúce údaje, doklady alebo podklady najneskôr do 30 dní odo dňa doručenia výzvy na doplnenie. V tejto lehote môže poškodený tiež upresniť rozsah náhrady škody, o ktorej poskytnutie žiadal. Orgán ochrany prírody, v územnom obvode ktorého ku škode došlo, môže z osobitných dôvodov túto lehotu na základe žiadosti poškodeného predĺžiť.

(6) Orgán ochrany prírody, v územnom obvode ktorého ku škode došlo, môže k preukázaniu času rozhodujúcej udalosti, k preukázaniu skutočnosti, že škoda vznikla, ako i k preukázaniu rozsahu škody vyzvať poškodeného v prípade pochybností k doplneniu predložených dokladov a podkladov o odborný posudok, prípadne znalecký posudok, a to v primeranej lehote určenej týmto orgánom.

(7) Ak žiadosť poškodeného neobsahuje predpísané údaje, neboli k nej pripojené požadované doklady a podklady ani na základe výzvy orgánu ochrany prírody neboli predpísané náležitosti žiadosti, ako i predpísané doklady a podklady poškodeného doplnené, náhrada škody sa poškodenému neposkytne. Tým nie je dotknuté právo poškodeného

¹¹⁸⁾ Napríklad § 27 vyhlášky Ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 59/1967 Zb., ktorou sa vydávajú vykonávacie predpisy k zákonu o poľovníctve v znení neskorších predpisov.

domáhať sa priznania náhrady škody na súde, a to najskôr po uplynutí lehoty podľa § 101 ods. 3.

§ 101

(1) Orgán ochrany prírody, v územnom obvode ktorého ku škode došlo, po ohlásení škody (§ 100 ods. 1) do troch dní uskutoční miestne šetrenie za účasti poškodeného a dotknutých orgánov štátnej správy, spíše protokol a zaistí vhodným spôsobom dôkazy.

(2) Skutočnosti nevyhnutné na posúdenie nároku na náhradu škody posúdi orgán ochrany prírody, v územnom obvode ktorého ku škode došlo, bezodkladne po doručení úplnej žiadosti. Pri posudzovaní vychádza z predložených dokladov a podkladov, ktorými poškodený preukazuje svoj nárok na náhradu škody, majetkové práva, prípadne iné vzťahy k predmetu náhrady škody, ďalej z odborných alebo znaleckých posudkov, z lekárskej správy v prípade škody na živote a zdraví, z potvrdenia veterinárneho lekára v prípade úhynu zvierat a rovnako tiež zo stanovísk a z údajov o monitorovaní určených živočíchov poskytnutých ministerstvom, prípadne ním zriadených organizácií ochrany prírody.

(3) Ak orgán ochrany prírody, v územnom obvode ktorého ku škode došlo, zistí, že škodu spôsobil určený živočích, sú splnené podmienky ustanovené týmto zákonom a nie sú pochybnosti o čase rozhodujúcej udalosti, o vzniku škody poškodenému a o rozsahu ním požadovanej náhrady škody, zaplatí náhradu škody poškodenému najneskôr do štyroch mesiacov odo dňa, kedy bola tomuto orgánu žiadosť poškodeného o poskytnutie náhrady doručená, a to spôsobom, ktorý poškodený vo svojej žiadosti navrhol. Ak nie je škoda alebo jej rozsah preukázaný, orgán ochrany prírody náhradu škody nezaplatí.

§ 102

(1) Ak orgán ochrany prírody, v územnom obvode ktorého ku škode došlo, nezaplatí náhradu škody v termíne a za podmienok uvedených v § 101 ods. 3, môže sa poškodený domáhať voči tomuto orgánu priznania škody podľa tohto zákona na súde, a to najneskôr do troch rokov odo dňa, kedy bola žiadosť poškodeného o poskytnutie náhrady podľa § 100 ods. 2 tomuto orgánu doručená.

(2) Na právne vzťahy o náhrade škody spôsobenej určenými živočíchmi upravené v tomto zákone sa vzťahujú všeobecné ustanovenia o náhrade škody,²⁰⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

DEVIATA ČASŤ SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 103

Spoločné ustanovenia

(1) Výkon štátneho dozoru podľa § 71 a konanie o uložení opatrenia na nápravu alebo sankcie vykonáva orgán, ktorý ako prvý začal konanie. Ak súčasne začnú konanie dva alebo viaceré orgány ochrany prírody a nedôjde medzi nimi k dohode, kto konanie dokončí, je na dokončenie konania príslušný orgán ochrany prírody určený najbližším spoločným orgánom vyššieho stupňa; ak je však jedným z týchto orgánov inšpekcia, konanie dokončí inšpekcia.

(2) Každý, kto nájde živého jedinca chráneného druhu rastlín a živočíchov, je povinný ho vydať jeho vlastníkovi. Ak vlastník nie je známy, je nálezca povinný odovzdať ho orgánu ochrany prírody. Ak sa oň vlastník neprihlási do troch mesiacov, prepadá do vlastníctva štátu, ktorého správcom je ministerstvo. Nálezca alebo ten, kto sa o nájdené chránené druhy stará, má nárok na náhradu výdavkov spojených so starostlivosťou o nájdený chránený druh a nálezné; nárok na nálezné nevzniká v prípade, ak sa preukáže, že nájdený druh pochádza z voľnej prírody. Na správu takýchto jedincov chránených rastlín a chránených živočíchov sa vzťahuje § 94 s výnimkou odseku 4.

(3) Podľa odseku 2 sa nepostupuje, ak živý jedinec chráneného druhu rastlín a živočíchov je exemplárom podľa osobitného predpisu⁶⁵⁾ s výnimkou ustanovenia o náhrade výdavkov a náleznom a o vylúčení aplikácie § 94 ods. 4.

(4) Chránené rastliny a chránené živočích, ktoré boli z miesta ich prirodzeného výskytu odobraté v súlade s týmto zákonom, sa stávajú vlastníctvom toho, komu bola povolená výnimka podľa § 40.

(5) Na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa osobitného predpisu⁶³⁾ sa ochranné pásmo chráneného územia (§ 17 ods. 3, 7 a 8) považuje za chránené územie.

(6) Vyjadreniami podľa § 9 ods. 1 písm. a) až g) a n) nie sú orgány štátnej správy viazané, ak sa týkajú vojenských obvodov.

(7) Okresné úrady vopred prerokujú so správcami vodných tokov zásady pravidelnej údržby vodných tokov v chránených územiach s druhým, tretím, štvrtým a piatym stupňom ochrany a spôsob jej výkonu vrátane možnosti použitia mechanizmov a podmienok ich vstupu do chránených území a to spravidla na obdobie jedného roku.

§ 104

Prechodné ustanovenia

(1) Ten, kto ku dňu účinnosti tohto zákona vykonáva činnosť, na ktorú nebola do 1. januára 2003 potrebná výnimka alebo súhlas podľa doterajších právnych predpisov, ale na ktorú je od 1. januára 2003 výnimka alebo súhlas podľa tohto zákona potrebná, je povinný požiadať príslušný orgán ochrany prírody o ich vydanie do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona. Rozhodnutia vydané podľa doterajších predpisov bez obmedzenia ich časovej platnosti strácajú platnosť po uplynutí jedného roka odo dňa účinnosti tohto zákona.

(2) Konania, ktoré neboli dokončené do dňa účinnosti tohto zákona, dokončia sa podľa doterajšieho právneho predpisu. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred účinnosťou tohto zákona, zostávajú zachované.

(3) Lehoty, ktoré začali plynúť pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa až do ich uplynutia posudzujú podľa doterajších predpisov.

(4) Na ukládanie sankcií za porušenie ustanovení tohto zákona, ku ktorému došlo pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa použijú ustanovenia tohto zákona, ak sú pre toho, kto porušil zákon, priaznivejšie.

(5) Ten, kto vedie evidenciu o chránených druhoch podľa doterajších predpisov, je povinný uviesť ju do súladu s týmto zákonom do troch mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona; ak tak neurobí, platnosť evidencie uplynutím tejto lehoty zaniká.

(6) Ten, kto ku dňu účinnosti tohto zákona má v držbe chránené druhy, na ktoré sa vedie evidencia podľa tohto zákona, je povinný ju začať viesť najneskoršie do troch mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona.

(7) Ten, kto ku dňu účinnosti tohto zákona má v držbe neživé chránené rastliny a chránené živočíchy, na ktoré sa vedie evidencia podľa tohto zákona, je povinný zaslať na okresný úrad zoznam držaných neživých jedincov chránených rastlín a chránených živočíchov do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona; zoznam musí obsahovať najmä slovenské alebo vedecké meno chráneného druhu, jeho popis, množstvo, dátum a spôsob nadobudnutia. Na chránené druhy uvedené v tomto zozname sa nevzťahuje vedenie evidencie podľa tohto zákona.

(8) Ten, kto drží chránené živočíchy nezameniteľne označené podľa doterajších predpisov, je povinný ich nezameniteľne označiť v súlade s týmto zákonom do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona; ak tak neurobí, platnosť nezameniteľného označenia uplynutím tejto lehoty zaniká.

(9) Ten, kto ku dňu účinnosti tohto zákona má v držbe chránené živočíchy, ktoré sa nezameniteľne označujú podľa tohto zákona, je povinný ich nezameniteľne označiť najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona.

(10) Zákazy podľa § 34 ods. 1 písm. b), c) a d) a § 35 ods. 1 písm. f) a g) sa nevzťahujú na chránené rastliny a chránené živočíchy nadobudnuté pred účinnosťou tohto zákona v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými dohovormi, ktorými je Slovenská republika viazaná. Kto ku dňu účinnosti tohto zákona vlastní alebo drží takéto chránené rastliny alebo chránené živočíchy, ktoré neboli chránené podľa doterajších predpisov, je povinný oznámiť to orgánu ochrany prírody a písomne preukázať spôsob nadobudnutia jedinca chráneného druhu najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona.

(11) Podľa tohto zákona sa poskytuje náhrada škody podľa § 97 až 102 vzniknutá po dni nadobudnutia jeho účinnosti.

(12) Botanická záhrada, arborétum, chovná stanica a rehabilitačná stanica zriadené do účinnosti tohto zákona sa považujú za zariadenia na záchranu chránených rastlín alebo chránených živočíchov podľa tohto zákona. Záchytné strediská pre rastliny a živočíchy určené do účinnosti tohto zákona sa považujú za záchytné strediská pre rastliny a živočíchy podľa tohto zákona.

(13) Zoologická záhrada zriadená do účinnosti tohto zákona je povinná požiadať o vydanie súhlasu podľa § 44 ods. 2 do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona. Takáto zoologická záhrada sa považuje za zoologickú záhradu zriadenú v súlade s týmto zákonom až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vydaného v súlade s § 44 ods. 2.

(14) Ten, kto prevádzkuje zariadenie, v ktorom vystavuje na verejnosti živočíchy viac ako sedem po sebe idúcich dní v roku a chce v tejto činnosti pokračovať po účinnosti tohto zákona, je povinný do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona požiadať o vydanie súhlasu podľa § 44 ods. 2. Takéto zariadenie sa považuje za zoologickú záhradu zriadenú v súlade s týmto zákonom až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vydaného v súlade s § 44 ods. 2.

(15) V prípadoch uvedených v odseku 13 a 14 rozhodne orgán ochrany prírody do jedného roka od podania kompletnej žiadosti. V prípade, že zoologická záhrada alebo ten, kto prevádzkuje zariadenie podľa odseku 14 nesplní podmienky podľa § 44 ods. 5 ani do 31. decembra 2004, orgán ochrany prírody súhlas nevydá a ďalej postupuje podľa § 44 ods. 12.

(16) Krajský úrad do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona overí, či členovia stráže prírody ustanovení podľa doterajších predpisov sú odborne spôsobilí podľa § 72 ods. 1 písm. f); overenie sa vykoná skúškou podľa § 72 ods. 2 a 3. Ak člen stráže prírody preukáže

odbornú spôsobilosť, krajský úrad mu do 30 dní od vykonania skúšky vydá preukaz člena stráže prírody a odznak člena stráže prírody podľa tohto zákona; pri ich vydaní je člen stráže prírody povinný odovzdať preukaz člena stráže prírody a odznak člena stráže prírody, vydané podľa doterajších predpisov. Ak člen stráže prírody nepreukáže odbornú spôsobilosť, krajský úrad ho zo zoznamu členov stráže prírody vyčiarkne; osoba, ktorá bola zo zoznamu vyčiarknutá, je povinná do 15 dní od vyčiarknutia odovzdať krajskému úradu preukaz člena stráže prírody a odznak člena stráže prírody.

(17) Platnosť preukazu člena stráže prírody a odznaku člena stráže prírody vydaných podľa doterajších predpisov zostáva zachovaná až do vydania preukazu člena stráže prírody a odznaku člena stráže prírody podľa tohto zákona; platnosť preukazu člena stráže prírody a odznaku člena stráže prírody, ktorý nepreukázal odbornú spôsobilosť podľa odseku 16, sa končí dňom vyčiarknutia zo zoznamu členov stráže prírody, najneskôr však uplynutím šiestich mesiacov od účinnosti tohto zákona.

(18) Chránené územia vyhlásené do účinnosti tohto zákona sa považujú za chránené územia vyhlásené (ustanovené) podľa tohto zákona a na ich území platia podmienky ochrany ustanovené týmto zákonom. Ich ochranné pásma vyhlásené podľa doterajšieho predpisu sa považujú za ochranné pásma chránených území vyhlásené (ustanovené) podľa tohto zákona a vzťahujú sa na ne podmienky ochrany ustanovené týmto zákonom. Stupeň ochrany chránených území a ich ochranných pásiem určený podľa doterajšieho predpisu zostáva platiť, pokiaľ orgán ochrany prírody všeobecne záväzným právnym predpisom neustanoví inak; v prípade prírodných rezervácií, národných prírodných rezervácií, prírodných pamiatok a národných prírodných pamiatok sú krajské úrady povinné stupne ochrany prehodnotiť a v prípade potreby aj zmeniť do piatich rokov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona. Podrobnosti o podmienkach ochrany chránených území a ich ochranných pásiem vyhlásených po 1. januári 1995 ustanovené vo všeobecne záväzných vyhláškach, ktorými boli tieto územia vyhlásené za chránené, zostávajú v platnosti.

(19) Chránené stromy vyhlásené do účinnosti tohto zákona sa považujú za chránené stromy vyhlásené podľa tohto zákona a na ich území platia podmienky ochrany ustanovené týmto zákonom. Ich ochranné pásma vyhlásené podľa doterajšieho predpisu sa považujú za ochranné pásma chránených stromov vyhlásené podľa tohto zákona a vzťahujú sa na ne podmienky ochrany ustanovené týmto zákonom. Stupeň ochrany v ochrannom pásme chránených stromov určený podľa doterajšieho predpisu zostáva platiť, pokiaľ orgán ochrany prírody neustanoví inak.

(20) Ministerstvo do jedného roka od nadobudnutia účinnosti tohto zákona vydá všeobecne záväzný právny predpis, ktorým ustanoví, ktoré prírodné rezervácie sa ustanovujú za národné prírodné rezervácie, a ktorým uverejní zoznam prírodných rezervácií.

§ 105

Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa

1. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z., zákona č. 211/2000 Z. z., zákona č. 416/2001 Z. z., zákona č. 553/2001 Z. z., zákona č. 237/2002 Z. z. a zákona č. 261/2002 Z. z.,
2. položky číslo 74 až 90 prílohy k zákonu Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

3. bod 3 a 105 v prílohe vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 83/1993 Z. z. o štátnych prírodných rezerváciách,
4. vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 295/1996 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky o ochrane prírody a krajiny,
5. vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 218/1998 Z. z., ktorou sa ustanovujú niektoré podrobnosti o dokumentácii ochrany prírody a krajiny,
6. vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 93/1999 Z. z. o chránených rastlinách a chránených živočíchoch a o spoločenskom ohodnocovaní chránených rastlín, chránených živočíchov a drevín v znení vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 183/2001 Z. z.,
7. výnos Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 1162/1988 - 32 z 30. júna 1988 o chránenom nálezisku Dropie (registrované v Zbierke zákonov v čiaske 24/1988 Zb.),
8. ustanovenia výnosu Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 1160/1988 - 32 z 30. júna 1988 o štátnych prírodných rezerváciách (registrované v Zbierke zákonov v čiaske 24/1988 Zb.), ktorými boli Kiarovský močiar, Jedlinka, Ružinské jelšiny, Cigánka a Pohanský hrad vyhlásené za chránené,
9. úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 9150/1979 - OP z 30. novembra 1979 o vyhlásení chráneného náleziska Pstruša (registrované v Zbierke zákonov v čiaske 5/1980 Zb.),
10. úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 806/1980 - 32 z 29. februára 1980 o vyhlásení chráneného náleziska Jurajova štôlna (registrované v Zbierke zákonov v čiaske 17/1980 Zb.),
11. úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 2652/81 - 32 z 30. apríla 1981 o vyhlásení štátnej prírodnej rezervácie Klenovské blatá (registrované v Zbierke zákonov v čiaske 25/1981 Zb.),
12. úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 2660/1981 - 32 z 30. apríla 1981 o vyhlásení chránenej študijnej plochy Vejmutovkový porast (registrované v Zbierke zákonov v čiaske 25/1981 Zb.),
13. úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 3258/1981 - 32 z 30. júna 1981 o vyhlásení chránenej záhrady Kochova záhrada (registrované v Zbierke zákonov v čiaske 26/1981 Zb.),
14. úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 1566/1983 - 32 z 31. marca 1983 o vyhlásení chráneného náleziska Nad Furmancom (registrované v Zbierke zákonov v čiaske 27/1983 Zb.).

§ 106 Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2003 s výnimkou § 27 ods. 10, ktorý nadobúda účinnosť dňom nadobudnutia platnosti zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii.

A
Vzor preukazu člena stráže prírody

Predná strana

EVIDENČNÉ ČÍSLO:	
OBVOD POSOBNOSTI:	
Prírodná pamiatka:	
Prírodná rezervácia:	
Prírodný park:	
Prírodná pamiatka národného významu:	
Prírodná rezervácia národného významu:	
Prírodný park národného významu:	
Prírodná pamiatka svetového významu:	
Prírodná rezervácia svetového významu:	
Prírodný park svetového významu:	

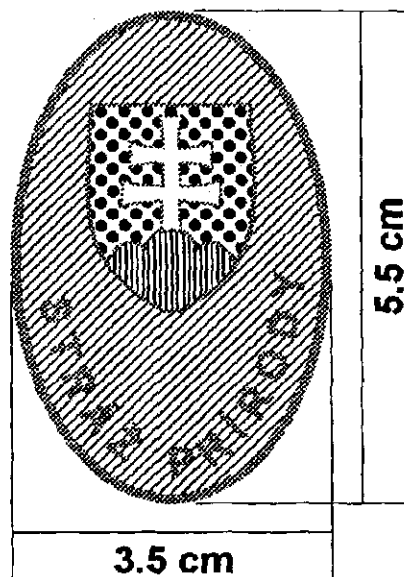
PLATNOSŤ PREUKAZU:		
Meno	Rok:	Rok:
Prírodná pamiatka		
Prírodná rezervácia		
Prírodný park		
Rok:	Rok:	Rok:

Zadná strana

*Podklad - bledozelený tieňovaný, linky tmavozelené, písmo čierne.
Vzor preukazu člena stráže prírody je v skutočnej veľkosti.*

B.
Odznak člena stráže přírody

predná strana

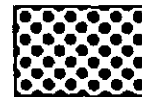

legenda:

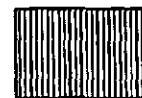
biela

červená

modrá

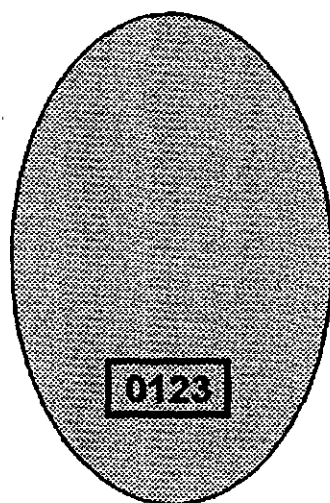
zelená

strieborná

zadná strana

tl. č. 1594

Dôvodová správa

DÔVODOVÁ SPRÁVA

k návrhu zákona o ochrane prírody a krajiny

Všeobecná časť

Návrh zákona o ochrane prírody a krajiny sa predkladá do legislatívneho procesu na základe odporúčenia Legislatívnej rady vlády SR, ktorá dňa 9.4.2002 pri prerokovávaní návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č.287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vypracovaného podľa Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2002 a v súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 1154 z 12. decembra 2001, ktorým boli schválené prioritné úlohy vlády Slovenskej republiky vyplývajúce z Pravidelnej správy Európskej komisie o pripravenosti Slovenskej republiky na členstvo v Európskej únii z 13. novembra 2001 odporučila Ministerstvu životného prostredia SR zväziť vypracovanie návrhu nového zákona o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „návrh zákona“) vzhľadom k tomu, že predloženou novelou zákona sa nevstúpilo len do 7 paragrafov.

Prijatie predloženého návrhu zákona je nevyhnutné pre splnenie záväzkov vyplývajúcich z 22. kapitoly - životné prostredie - v prístupovom procese do Európskych spoločenstiev, resp. Európskej únie. Národná legislatíva v oblasti ochrany prírody a krajiny by mala byť v úplnom súlade s právom Európskej únie. Keďže národná legislatíva v tejto oblasti zodpovedá legislatíve Európskej únie len čiastočne, bolo potrebné pripraviť návrh zákona za účelom odstránenia medzier národnej legislatívy. Okrem aproximácie legislatívy bolo potrebné hodnotiť aj štruktúru administratívy na národnej úrovni, aby bolo možné efektívne legislatívu Európskej únie zosúladiť s podmienkami nových členských krajín.

Predkladaný návrh zákona je zameraný:

1. Na prebratie záväzkov, ktoré vyplývajú z práva Európskej únie týkajúceho sa ochrany prírody a krajiny tak, aby bola Slovenská republika schopná tieto záväzky v rámci prístupových rokovanií do Európskej únie splniť.

Legislatíva únie v oblasti ochrany prírody a krajiny obsahuje okrem iného aj tri smernice (directives) a jedno rozhodnutie (decision), predmet úpravy ktorých je zapracovaný do návrhu zákona. Ide o

- a) *smernicu Rady č. 92/43/EEC o ochrane prírodných stanovišť voľne žijúcich živočíchov a rastlín v znení č. 97/62/EC (ďalej len "smernica o biotopoch")*, ktorá sa stala základným prostriedkom na ochranu druhov fauny a flóry a ich stanovišť; táto smernica stanovila širokú základňu na zachovanie biologickej rozmanitosti pomocou zachovania prírodných stanovišť a divožijúcej fauny a flóry,
- b) *smernicu Rady EC č. 79/409/EEC o ochrane voľne žijúceho vtáctva v znení č. 81/854/EEC, č. 85/411/EEC, č. 91/244/EEC, č. 94/24/EC a č. 97/49/EC (ďalej len "smernica o vtákoch")*, ktorá chráni divožijúce druhy vtákov a dôležité stanovištia, hniezdiská pre ich zachovanie; táto smernica stanovila plán, schému na zachovanie populácií divožijúcich vtákov vyskytujúcich sa v únii, ich vajec, hniezd, mláďat a stanovišť; má úlohu takisto určiť a adekvátne chrániť hniezdiská a miesta na ich migráciu a takisto reguluje poľovnícke sezóny a výkon (spôsob) poľovníctva; všetky chránené stanovištia zahrnuté v tomto nariadení sú tiež zahrnuté do súvislej európskej sústavy chránených území známej pod názvom "NATURA 2000",
- c) *smernicu Rady č. 99/22/EC o chove voľne žijúcich živočíchov v zoológických záhradách (ďalej len "smernica o zoo")*, ktorej cieľom je ochrana voľne žijúcich živočíchov ex situ a biologickej rozmanitosti,

d) rozhodnutie Komisie č. 97/266/EC týkajúce sa formátu informácií pre navrhované lokality NATURA 2000, ktoré musí vyplniť každý členský štát pre ním navrhnuté lokality do NATURY 2000.

2. Premietnutie záväzkov s obsahom ochrany prírody a krajiny, ktoré vyplývajú z medzinárodných dohovorov, ktorými je Slovenská republika viazaná:

- a) Dohovor o mokradiach majúci medzinárodný význam najmä ako biotopy vodného vtáctva a protokole o jeho zmene (registrovaný v čiastke 67/1990 Zb.),
- b) Dohovor o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť (oznámenie č. 93/1998 Z.z.),
- c) Dohovor o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov (oznámenie č. 91/1998 Z.z.),
- d) Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva (oznámenie č. 159/1991 Zb.);

návrh zákona vychádza a je v zhode s uvedenými medzinárodnými dohovormi záväznými pre Slovenskú republiku.

3. Na odstránenie problémov, ktoré sa vyskytli v priebehu aplikačnej praxe zákona zákon Národnej rady Slovenskej republiky č.287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Zodpovedným za tvorbu legislatívy v oblasti životného prostredia je Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo"). Nie je však možné, aby sa kroky v procese aproximácie práva na úseku životného prostredia uskutočňovali bez spolupráce a účasti iných dotknutých rezortov, najmä Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky.

Na základe horeuvedených skutočností ministerstvo vypracovalo návrh zákona, ktorý je v úplnom súlade s citovanými predpismi Európskej únie. V návrhu zákona logicky nie sú premietnuté normy predpisov Európskej únie, ktoré sa týkajú vzťahov medzi členskými štátmi so zreteľom na skutočnosť, že Slovenská republika dosiaľ týmto členským štátom nie je.

V porovnaní s príslušnými predpismi Európskej únie predkladaný návrh zákona nad ich rámec upravuje napríklad procesné normy vrátane niektorých procesnoprávných inštitútov, ktoré umožňujú štátnym orgánom ochrany prírody a krajiny (ďalej len "orgán ochrany prírody") vzhľadom na osobitosť niektorých ich konaní iný postup ako je ustanovený v zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), otázky súvisiace s kompetenciami orgánov ochrany prírody a s porušením povinností vyplývajúcich z návrhu zákona, ktoré možno podľa práva Európskej únie upraviť na národnej úrovni.

Vychádzajúc z uvedených skutočností predkladaný návrh zákona predstavuje významný krok Slovenskej republiky ako nečlenského štátu v procese aproximácie práva v oblasti životného prostredia k právu Európskej únie.

Z pohľadu práva Európskych spoločenstiev/Európskej únie sú príslušné dokumenty vyjadrené v doložke zlučiteľnosti.

Predkladaný návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými dohovormi, ktorými je Slovenská republika viazaná (sú uvedené vyššie).

Doložka finančných, ekonomických a environmentálnych vplyvov a vplyvov na zamestnanosť

Účelom návrhu zákona nie je len zabezpečenie transpozície príslušných smerníc Európskej únie, ale aj vytvorenie ekonomických podmienok na ich implementáciu (praktickú realizáciu) a pre zabezpečenie kontroly ich dodržiavania (vynucovanie).

Prvá časť: Odhad dopadov na verejné financie:

Požiadavky na štátny rozpočet vyplývajúce z aproximácie príslušných smerníc Európskej únie boli už vyčíslené v „Integrovannej aproximačnej stratégii v kapitole životné prostredie“, schválenej uznesením vlády č. 1138 zo 6. decembra 2001 a predstavujú čiastku 5 441,8 mil. Sk potrebnú v období 35 rokov (t.j. cca 155 mil. Sk ročne). Uvedené finančné prostriedky si bude v zmysle bodu B.3. uznesenia vlády uplatňovať ministerstvo v návrhu štátneho rozpočtu na rok 2003 a ďalšie roky.

Ďalšie finančné prostriedky potrebné zo štátneho rozpočtu predstavujú výdavky na zabezpečenie starostlivosti o chránené územia nezaraďené do súvislej európskej sústavy chránených území. Ide o prostriedky potrebné na realizáciu § 60 (finančný príspevok) a § 61 (náhrada majetkovej ujmy). Odhad finančných prostriedkov na vykonanie §60 predstavuje sumu 2,5 mil. Sk ročne. Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie § 61 predstavuje sumu 396 mil. Sk ročne. Na základe výsledkov medzirezortného pripomienkového konania a pripomienok Legislatívnej rady vlády sa náhrada majetkovej ujmy rozšírila aj na pozemky v štátnom vlastníctve. Sumu 396 mil. Sk ročne je preto potrebné zdvojnásobiť.

Osobitnú skupinu tvoria finančné prostriedky potrebné na realizáciu § 63 (predkupné právo štátu), t.j. na odkúpenie ponúknutých pozemkov v chránených územiach. Je potrebné uvažovať s čiastkou 5 až 10 mil. Sk ročne.

Zabezpečenie plnenia podmienok smernice o zoo si vyžiada finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu, ale aj z rozpočtu miest, ktoré sú zriaďovateľmi troch zoologických záhrad (Bratislava, Košice, Spišská Nová Ves). Pôjde o jednorázovú čiastku 30 mil. Sk použitú na zlepšenie podmienok chovu zvierat v súlade so smernicou o zoo. Následne bude potrebné ročne 7 500 tisíc Sk na zabezpečenie požadovanej úrovne chovu ohrozených zvierat a kvalitnej preventívnej veterinárnej starostlivosti a výživy.

Na zabezpečenie vyplácania náhrady škôd spôsobovaných vybranými druhmi živočíchov je potrebné vyčleniť zo štátneho rozpočtu celkovú čiastku cca 4 700 000,- Sk ročne. Z toho najväčšiu finančnú čiastku bude potrebné plánovať na škody spôsobované medveďom (cca 1, 5 mil. Sk), ktoré vznikajú najčastejšie na území Žilinského a Banskobystrického kraja. Sumu cca 1 mil Sk predstavujú škody v rybochovných zariadeniach spôsobené kormoránom. Sumu 900 000 Sk predstavujú škody spôsobené vlkom a sumu 400 000 Sk škody spôsobené rysom. Na náhradu škôd spôsobovaných vydrou je potrebných 300 000 Sk a na škody spôsobované bobrom je potrebné plánovať ročne cca 600 000 Sk.

Napriek skutočnosti, že rovnosata a označenie zamestnancov orgánov ochrany prírody a organizácií ochrany prírody a krajiny zriadených ministerstvom podľa § 51 písm. k) zákona o ochrane prírody (ďalej len "organizácia ochrany prírody"), je súčasťou zákona NR SR č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody od 1. januára 1995, rovnosatou je vybavených zatiaľ len 266 zamestnancov Štátnej ochrany prírody a krajiny Slovenskej republiky. Rovnosťou, ktorej cena je stanovená na 9 tisíc Sk, bude potrebné zakúpiť pre pracovníkov orgánov ochrany prírody (ministerstva, krajských úradov, okresných úradov, Slovenskej inšpekcie životného prostredia), ako aj pre členov stráže prírody. Na zabezpečenie uniforiem zamestnancom Štátnej ochrany prírody a krajiny Slovenskej republiky a zamestnancom orgánov ochrany prírody je potrebná

jednorázová suma 3 600 tisíc Sk. V ďalšom období bude potrebná ročne na obnovu rovnošaty suma cca 1 200 tisíc Sk.

Osobitnú skupinu tvoria finančné prostriedky potrebné na činnosť a vybavenie členov stráže prírody. Pri dnešnom počte 755 členov stráže prírody v rámci celej Slovenskej republiky, je na ich činnosť ročne potrebných cca 1 mil. Sk. V prípade ich vybavenia rovnošatami bude potrebná suma 6 795 tisíc Sk.

Pre implementáciu (praktickú realizáciu) novely bude potrebné posilniť ministerstvo o 5 pracovníkov (1 na zabezpečenie agendy zoologických záhrad, 2 pracovníkov na zabezpečenie agendy súvisiacej s vyhlasovaním chránených vtáčích území a 2 pracovníkov na zabezpečovanie agendy súvisiacej so smernicou o biotopoch), 16 pracovníkov na krajských úradoch, odboroch životného prostredia (2 pracovníci na každý krajský úrad na zabezpečovanie agendy súvisiacej s vyhlasovaním ostatných chránených území patriacich do súvislej európskej sústavy chránených území). Posilniť bude potrebné aj kontrolnú zložku – Slovenskú inšpekciu životného prostredia – Inšpekciu ochrany prírody o 26 pracovníkov (2 pracovníci na kontrolu zoologických záhrad a 22 pracovníkov na kontrolu dodržiavania ustanovení zákona o ochrane prírody - po 5 pracovníkov na každý inšpektorát a 2 pracovníci na Ústredie inšpekcie ochrany prírody na riešenie agendy odvolacích a mimoodvolacích konaní).

Prehľad požadovaných finančných prostriedkov v súvislosti so zvýšením počtu zamestnancov.

	Počet zamestnancov	Bežné výdavky celkom v tis.Sk (600)	Z toho mzdové prostriedky v tis. Sk (610)	Kapitálové výdavky v tis.Sk (700)	Výdavky spolu v tis. Sk (600+700)
MŽP SR	5	1 860	990	700	2 560
KÚ	16	5 320	2 700	1 600	6 920
SIŽP SR	26	8 660	4 400	2 600	11 260
ŠOP SR	60	17 900	8 640	10 500	28 400
Spolu	107	33 740	16 730	15 400	49 140

Na praktickú starostlivosť, prerokovávanie návrhov chránených území patriacich do súvislej európskej sústavy chránených území a profesionálnu stráž prírody bude potrebné posilniť Štátnu ochranu prírody Slovenskej republiky o 60 nových zamestnancov.

Obstaranie a spracovávanie novej dokumentácie ochrany prírody a krajiny "dokument starostlivosti o dreviny" zaťaží rozpočet obcí sumou 50 až 100 tisíc Sk. Nepôjde však o pravidelne sa opakujúcu položku. Náklady na spracovanie miestneho územného systému ekologickej stability predstavujú sumu od 80 - 150 Sk /ha (v závislosti od charakteru a veľkosti katastrálneho územia).

Kvantifikácia dôsledkov na štátny rozpočet v mil. Sk podľa jednotlivých rokov.

	2003	2004	2005	2006	2007
Aproximácia smerníc Európskej únie	155,0	170,0	170,0	150,0	145,0
Zabezpečenie starostlivosti o chránené územia, nezaraďené do európskej sústavy chránených území (§60, § 61)	398,5**	398,5**	398,5**	398,5**	398,5**
Zabezpečenie činnosti 3 zologických záhrad	30,0	7,5)*	7,5)*	7,5)*	7,5)*
Zabezpečenie vyplácania škôd spôsobených vybranými druhmi živočíchov	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7
Zabezpečenia uniforiem zamestnancom orgánov ochrany prírody	3,6	1,2	1,2	1,2	1,2
Činnosť členov stráže prírody	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Rovnošata členov stráže prírody (755 členov)	6,8	0,4	0,6	0,8	0,8
Odkúpenie pozemkov v chránených územiach (§48 a)	5,0-10,0	5,0-10,0	5,0-10,0	5,0-10,0	5,0-10,0
Spolu v mil. Sk	604,6 - 609,6	588,3 - 593,3	588,5 - 593,5	568,7- 573,7	563,7- 568,7

Poznámka:

)* - časť finančných prostriedkov bude hrazená z rozpočtu obcí (Bratislava, Košice, Spišská Nová Ves)

)** - v prípade úhrady ujmy aj štátnym subjektom je potrebné sumu zdvojnásobiť

Druhá časť: Odhad dopadov na obyvateľov, hospodárenie podnikateľskej sféry a iných právnických osôb

V zmysle § 6 návrhu zákona každý, kto zasiahne do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ak nemôže uskutočniť náhradné revitalizačné opatrenia, je povinný uhradiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu. V závislosti od druhu revitalizačných opatrení (podrobnosti určí orgán ochrany prírody), sa budú finančné náklady pre každú fyzickú alebo právnickú osobu pohybovať približne od 1.000 do 500.000,- Sk na 1 ha. Spoločenská hodnota zasiahnutého biotopu, sa pohybuje v rozmedzí od 100 do 10.000,- Sk na m².

V zmysle § 7 návrhu zákona je vlastník (správca, nájomca pozemku) povinný odstraňovať zo svojho pozemku predpísaným spôsobom invázne druhy na náklady pôvodcu ich šírenia, ak nie je známy tak na náklady štátu. Odhad finančných nákladov na uvedenú činnosť je 5 000 Sk na ha za rok.

Podľa § 28 návrhu zákona bude posudzovaniu vplyvov na životné prostredie podliehať akákoľvek činnosť uskutočňovaná samostatne alebo v kombinácii s inou činnosťou na územiach patriacich do súvislej európskej sústavy chránených území. Takéto hodnotenie môže stať fyzickú osobu alebo právnickú osobu (investor) v rozmedzí od 0,- do 100.000,- Sk. V prípade, že nebudú alternatívne riešenia pri negatívnom hodnotení vplyvu, musí každý investor na vlastné náklady navrhnuť a vykonať opatrenia smerujúce k navráteniu poškodených alebo zničených biotopov európskeho významu a biotopov druhov európskeho významu.

Tretia časť: Odhad dopadov na životné prostredie

Vyhlasovaním nových chránených území sa zabezpečí zachovanie biologickej rozmanitosti, ekologickej stability, čo má pozitívny vplyv na životné prostredie.

Štvrtá časť: Dopad návrhu zákona na zamestnanosť

Návrh novely bude mať pozitívny vplyv na zamestnanosť. Novela vytvára predpoklady pre vznik cca 107 pracovných príležitostí v rámci Slovenskej republiky. Prehľad počtu požadovaných pracovníkov a finančných prostriedkov – vid' tabuľka v časti dopad na verejné financie.

Stanovisko Ministerstva financií Slovenskej republiky

Stanovisko bolo zaslané listom č. 7349/2002-81 z 19.4.2002.

a) Dopad na štátny rozpočet

Vyčíslená kvantifikácia dosahov na výdavky štátneho rozpočtu môže byť satureovaná od roku 2003 a ďalej postupnými krokmi v nasledujúcich rokoch zásadne podľa zdrojových možností štátneho rozpočtu, ale súčasne aj z prerozdelenia finančných prostriedkov kapitoly. V tejto etape legislatívneho procesu nemôže MF SR garantovať pokrytie požadovaného objemu výdavkov. Požiadavky musia byť uplatnené v návrhoch rozpočtu na nasledujúce roky a zároveň v rámci programového rozpočtovania určovať priority financovania kapitoly.

Požadovaný nárast počtu zamestnancov môže byť zohľadnený vo východiskách návrhu štátneho rozpočtu na rok 2003 iba v tom prípade a v takom rozsahu v akom bude zohľadnený v rámci priorít pri schvaľovaní administratívnych potrieb na implementáciu práva EÚ.

Vzhľadom k tomu, že pôvodne navrhovaná účinnosť návrhu zákona bola od 1.8.2002 Ministerstvo financií Slovenskej republiky nesúhlasilo so zvýšenými nákladmi v roku 2002. Na základe toho bola posunutá účinnosť návrhu zákona na 1.1.2003.

b) Dopad na rozpočet obcí

Ministerstvo financií SR vzalo na vedomie, že návrh zákona zaťaží rozpočty obcí sumou 50 až 100 tisíc. Sk.

Prerokovanie návrhu zákona s Radou hospodárskej a sociálnej dohody SR

V zmysle Plánu práce RHSD SR na I. polrok 2002 mal byť návrh zákona prerokovaný ako informatívny materiál 26.4.2002. Ministerstvo zaslalo návrh zákona listom č. 40-19/2002 dňa 11.4.2002. Návrh je zaradený na rokovanie RHSD dňa 31.5.2002.

Doložka zlučiteľnosti návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie

1. **Navrhovateľ zákona:** vláda Slovenskej republiky
2. **Názov návrhu zákona:** zákon o ochrane prírody a krajiny
3. **Záväzky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločenstvám a Európskej únii:**
 - a) Európska dohoda o pridružení v čl. 69 zaväzuje Slovenskú republiku k zblížovaniu existujúcich a budúcich legislatívnych procesov Slovenskej republiky s predpismi Spoločenstva. Problematika ochrany životného prostredia patrí medzi priority z hľadiska čl. 70 dohody
 - b) Národný program pre prijatie *acquis communautaire*, kapitola 22 - Životné prostredie, časť E. Ochrana prírody a krajiny
 - c) Partnerstvo pre vstup
 - d) Screening - schválený screeningový report v marci 2001 pre kapitolu životného prostredie zaviazal Slovenskú republiku tiež k legislatívnemu zabezpečeniu ochrany prírody a krajiny
 - e) Plán legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky - z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 1154 z 12. decembra 2001, ktorým boli schválené prioritné úlohy vlády Slovenskej republiky vyplývajúce z Pravidelnej správy Európskej komisie o pripravenosti Slovenskej republiky na členstvo v Európskej únii z 13. novembra 2001 vyplýva na apríl 2002 úloha predložiť návrh zákona ad 2. ako prioritnú legislatívnu úlohu.
 - f) V negociačných rokovaníach na príprave spoločného pozičného dokumentu ku 22. kapitole - životné prostredie - boli úlohy zo screeningu konkretizované na zdokonalenie doterajších ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie na úroveň predpisov Európskych spoločenstiev a Európskej únie. Zo strany Slovenskej republiky bol prijatý záväzok, že transpozícia a implementácia *acquis* v oblasti "Ochrana prírody a krajiny" bude zabezpečená k referenčnému dátumu vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie.
4. **Problematika návrhu zákona:** je upravená v práve Európskej únie:
 - a) Čl.2, 174 a 175 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva v amsterdamskom znení,
 - b) smernica Rady č. 92/43/EEC o ochrane prírodných stanovišť voľne žijúcich živočíchov a rastlín v znení č. 97/62/EC,
 - c) smernica Rady EC č. 79/409/EEC o ochrane voľne žijúceho vtáctva v znení č. 81/854/EEC, č. 85/411/EEC, č. 91/244/EEC, č. 94/24/EC a č. 97/49/EC,
 - d) smernica Rady č. 99/22/EC o chove voľne žijúcich živočíchov v zoologických záhradách,
 - e) rozhodnutie Komisie č. 97/266/EC týkajúceho sa formátu informácií pre navrhované lokality NATURA 2000.
 - f) Dohovor o mokradiach majúciach medzinárodný význam najmä ako biotopy vodného vtáctva a protokole o jeho zmene (registrovaný v číastke 67/1990 Zb.),
 - g) Dohovor o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť (oznámenie č. 93/1998 Z.z.),
 - h) Dohovor o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov (oznámenie č. 91/1998 Z.z.),

- i) Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva (oznámenie č. 159/1991 Zb.),
- j) Dohoda o ochrane netopierov v Európe (oznámenie č. 250/1999 Z.z.).

5. Stupeň zlučiteľnosti návrhu zákona s právom Európskej únie uvedeným ad 4 je:
úplný

6. Gestor: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

7. Bez účasti cudzích expertov

Osobitná časť

K § 1:

Predmetom úpravy návrhu zákona je ustanovenie pôsobnosti orgánov štátnej správy a obcí, povinností právnických osôb a fyzických osôb pri ochrane prírody a krajiny. Navrhuje sa aby zákon upravoval ochranu prírody a krajiny ako celku a tým aj všetkých jej zložiek (horniny, pôda, voda, ovzdušie, rastlinstvo a živočíšstvo). Zároveň sa stanovuje na ktoré prípady sa zákon nevzťahuje.

K § 2:

Vymedzujú sa základné pojmy, ktoré sa ďalej používajú v návrhu zákona a ktoré je potrebné poznať pre správne pochopenie a aplikáciu jednotlivých ustanovení návrhu zákona.

Keďže cieľom právnej úpravy je prispieť k udržaniu ekologickej stability, bolo potrebné definovať odborný pojmový aparát pre potreby návrhu zákona (územný systém ekologickej stability, zložky ekosystémov, významný krajinný prvok, biocentrum, biokoridor, interakčný prvok).

Časť základných pojmov [ods. 1 písm. h),j),k),p),q),r),t),u),v),w),x),z), za) a zb)] je skoro doslovne prevzatá z citovaných predpisov Európskej únie, upravená bola len terminológia niektorých pojmov v záujme zachovania odborných termínov bežne používaných v slovenských právnych predpisoch a v odborných kruhoch.

Keďže predmetom územnej ochrany smernice o vtácoch sú aj oblasti hniezdenia, výmeny peria a zimovania a miesta odpočinku vtákov na trase ich sťahovania a smernica o vtácoch neobsahuje zoznam sťahovavých druhov a ani žiadnym právnym predpisom na úseku ochrany prírody a krajiny nebude vydaný zoznam sťahovavých druhov, ktoré majú na území Slovenskej republiky oblasti hniezdenia, výmeny peria a zimovania a miesta odpočinku na trase ich sťahovania a týmto miestam je potrebné zabezpečiť právnu ochranu bolo potrebné zadefinovať aké druhy sa považujú za sťahovavé na účely návrhu zákona.

Vzhľadom na to, že zákon je zameraný aj na premietnutie záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z vyššie uvedených medzinárodných dohovorov bolo potrebné napr. v súlade s Dohovorom o mokradiach majúcich medzinárodný význam najmä ako biotopy vodného vtáctva a protokole o jeho zmene zadefinovať pojem mokrad', ktorý je následne používaný v územnej ochrane. Mokrad', ktorou sú pre potreby návrhu zákona tak prírodné tečúce ako aj stojaté vody (napr. rieka, mŕtve rameno toku, jazero, vodná plocha po ťažbe štrku), územia s močiarimi, slatinami a rašeliniskami, vlhké lúky ako aj vodné plochy s rybníkmi a vodnými nádržami sú chránené predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva. Zjednocujúcim znakom všetkých vymenovaných príkladov mokrade je prítomnosť vody resp. vodnej plochy, kde je predpoklad výskytu vtáctva a pri vode žijúcich živočíchov. Tým, že sa za mokrad' považuje aj napr. rybník, vodný tok nie sú dotknuté práva a povinnosti vyplývajúce z osobitných predpisov napr. pre správcu vodného toku [§12 písm. a) návrhu zákona].

K § 3:

Základné práva a povinnosti pri všeobecnej ochrane prírody a krajiny vychádzajú z čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky, zo zákona č. 17/1992 Zb. a z medzinárodných dohovorov, ktorými je Slovenská republika viazaná. Keďže cieľom právnej úpravy je okrem iného prispieť k udržaniu ekologickej stability bolo potrebné jej vytváranie a udržiavanie prostredníctvom územného systému ekologickej stability ustanoviť za verejný záujem a zároveň zaviazat' najmä tých (podnikateľov a právnické osoby), pri činnosti ktorých je predpoklad že môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, povinnosťou navrhnuť opatrenia, ktoré

prispievajú k držiavaniu a vytváraniu ekologickej stability. Ustanovuje sa povinnosť opatrenia zabezpečujúce ekologickú stabilitu dotknutého územia zahrnúť už do plánov, projektov a ostatnej dokumentácie vypracovávanej v súlade s osobitnými predpismi k návrhu uskutočnenia tej ktorej činnosti zasahujúcej do ekosystémov. Napr. pri spracovávaní projektovej dokumentácie k vydaniu územného rozhodnutie na stavbu diaľnice zasahujúcej do biokoridoru [§2 ods. 2 písm. e)], ktorým môže byť napr. tok rieky, je potrebné už v tejto dokumentácii navrhnuť opatrenia zabezpečujúce prepojenie tohoto diaľnicou prerušeného biokoridoru. Riešením uvedeného zásahu do biokoridoru môže byť napr. jeho premostenie.

K § 4:

Ustanovuje sa pre každého povinnosť predchádzať zbytočnému úhynu živočíchov a rastlín alebo k zbytočnému poškodzovaniu ich biotopov.

Zakazuje sa odchytať a usmrcovať živočíchy mimo miest ich prirodzeného výskytu. Tento zákaz neplatí ak ich odchytať a zber je uskutočňované v súvislosti s vedecko-výskumnou činnosťou, pri hrozbe ohrozenia života alebo zdravia človeka, poškodení majetku alebo ak tak ustanovujú osobitné predpisy (napr. zákon č.23/1962 Zb. o poľovníctva) alebo tretia časť návrhu zákona. Ide o všeobecný zákaz vzťahujúci sa na nechránené živočíchy, ktoré je možné odchytať a usmrcovať iba napr. pri zberoch súvisiacich s vedecko-výskumnou činnosťou. Všeobecný zákaz usmrcovania nechránených živočíchov neplatí aj v súvislosti s lovom zveri v súlade so zákonom o poľovníctva.

V súlade s článkom 5 smernice o vtákoch, v záujme predchádzania veľmi častému úhynu vtáctva na stĺpoch elektrického vedenia, bude možné budovať a plánovať rekonštrukciu nadzemného elektrického vedenie iba s použitím takého technického riešenia, ktoré úhynu zabráni. Cieľom odseku 5 uvedeného paragrafu je vytvorenie podmienok pre transpozíciu článku 1 a 2 smernice o vtákoch. V prípade preukázateľného úhynu vtáctva na elektrických vedeniach alebo telekomunikačných zariadeniach môže orgán ochrany prírody nariadiť (rozhodnutím vydanom v súlade so zákonom č. 71/1967Zb. o správnom konaní) ich správcovi vykonať technické opatrenie zabráňujúce usmrcovaniu vtákov. Ide o úmrtia vyskytujúce sa na tzv. „stĺpoch smrti“, na ktorých ročne uhynie 10 000 až 15 000 jedincov vtákov. V zmysle navrhovaného ustanovenia bude môcť orgán ochrany prírody pri preukázaných úmrtiach najmä na letových trasách sťahovavých druhov alebo v chránených územiach vyhlásených na ochranu vtáctva nariadiť uskutočnenie opatrení zabráňujúcich usmrteniu vtáctva (ide o montáž „zábrany“ v cene cca 500,- Sk).

K § 5:

Hlavným cieľom ustanovenia § 5 je zabezpečiť najmä priaznivý stav populácii vybraných druhov rastlín a živočíchov a priaznivý stav biotopov, a tým aj súvislej európskej sústavy chránených území (známej aj pod pojmom NATURA 2000). Stav biotopov a druhov vyskytujúcich sa na danom mieste sa z hľadiska ochrany vyhodnocuje na základe určitých kritérií stanovených v článku 4 smernice o biotopoch. Toto vyhodnotenie sa bude kontrolovať tak na úrovni jednotlivých území, ako i v rámci celej sústavy, t.j. celého biogeografického celku. Vo väčšine území je možné očakávať, že súčasné poľnohospodárske alebo lesnícke činnosti budú zachované, pretože nebudú v rozpore s cieľom ochrany území. Pokiaľ súčasný spôsob bude mať zhoršujúci vplyv na vybraný druh alebo biotop, môže byť spôsob hospodárenia zmenený a vlastníkom môže byť poskytnutý finančný príspevok (§ 60) ako kompenzácia za zmenu hospodárenia spojenú so zvýšenými nákladmi, alebo v prípade ohrozenia chránených častí prírody bude v súlade s princípmi zachovania priaznivého stavu na

ňom hospodáriť organizácia ochrany prírody, ak tak nebude konať vlastník dotknutých pozemkov.

Pod stavom z hľadiska ochrany biotopov sa chápe súhrn vplyvov, ktoré pôsobia na biotop a na jeho typické druhy, a ktoré môžu ovplyvniť jeho dlhodobé prirodzené rozšírenie, štruktúru a funkciu ako aj dlhodobé prežívanie jeho druhov.

K § 6:

Ak sa uskutočnia aktivity, ktoré by narušili priaznivý stav biotopov, ktorých zoznam ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom, tak každý kto vykoná takýto zásah, je povinný podľa § 6 uskutočniť primerané náhradné revitalizačné opatrenia. Ak takéto opatrenia nemožno uskutočniť, nastupuje povinnosť náhrady vo forme uhradenia finančných prostriedkov vo výške spoločenskej hodnoty poškodených alebo zničených biotopov. Cieľom uvedeného ustanovenia je okrem iného nepriamo prinútiť napr. investorov aby aj pod tlakom finančnej náhrady za zničený biotop zvažovali nutnosť zásahu do neho. Ustanovuje je obdobou napr. poplatku za vyňatie poľnohospodárskej pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

K § 7:

Vplyvom rozmanitých antropogénnych činností na prírodné prostredie dochádza k nežiadúcim zásahom, narušaniu a následným zmenám v celkovom charaktere prírody a krajiny. Prirodzené biocenózy sa postupne menia v stupni svojej prirodzenosti, ale i zanikajú. Neustále sa znižuje diverzita druhov a ich spoločnstiev. Človek svojimi aktivitami prispieva nielen k redukcii druhového bohatstva, ale podieľa sa tiež na šírení nepôvodných druhov. Mnohé z týchto druhov predstavujú vážne nebezpečenstvo vzhľadom na svoje expanzívne vlastnosti a schopnosť rýchlo sa šíriť a osídľovať stále nové a nové stanovištia. Najagresívnejšie z týchto druhov (boľševník a pohánkovce) sú schopné úplne zmeniť a vytlačiť zo stanovišť domáce biocenózy a nahradiť ich novými sekundárnymi spoločnstvami vyznačujúcimi sa nízkou druhovou diverzitou.

Z uvedených dôvodov sa v § 7 upravuje ochrana prirodzeného druhového zloženia ekosystémov, a to pomocou regulácie zámerného rozširovania nepôvodných druhov za hranicami zastavaného územia obce, sledovaním ich výskytu, ako aj odstraňovania inváznych druhov.

Invázne druhy, ktorých zoznam ustanoví vykonávací predpis k návrhu zákona sa zakazujú dovážať, držať, pestovať, rozmnožovať a obchodovať s nimi.

V prípade nečinnosti vlastníkov (správcov, nájomcov) pozemku pri plnení povinnosti odstraňovať invázne druhy jednak na náklady pôvodcu ich šírenia a ak nie je známy tak na náklady štátu, môže orgán ochrany prírody nariadiť vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) vykonať potrebné opatrenia, prípadne odstrániť invázne druhy sám. Za týmto účelom sa upravuje možnosť vstupovať na cudzie pozemky, a to v prípade nebezpečenstva vzniku škodlivých následkov na prírodu a krajinu. Ide o praktické naplnenie ustanovenia čl. 22 písm. b) smernice o biotopoch.

K § 8:

V súvislosti so záväzkami, ktoré na seba Slovenská republika preberá v oblasti zabezpečenia ochrany prírody a krajiny, je potrebné, aby orgány ochrany prírody mohli účinnejšie zabrániť vykonávaniu nežiadúcich činností (§ 8 ods. 1 až 3 návrhu zákona). Vzhľadom k tomu že nie je možné vopred predvídať existenciu všetkých činností, ktorých uskutočňovanie môže mať negatívny dopad na prírodu a krajinu a ich uskutočňovanie vymenovaním v zákone podmieniť

udelením súhlasu orgánu ochrany prírody alebo zakázať, ustanovuje sa možnosť aby takú činnosť, následkom ktorej hrozí poškodenie alebo ničenie prírody a krajiny, orgán ochrany prírody a krajiny mohol po predchádzajúcom upozornení obmedziť alebo zakázať. Napr. pri bežnom obhospodarovaní pozemku – orbou, ktorú návrh zákona nijako neobmedzuje, zistí orgán ochrany prírody rozsiahly výskyt sysľa pasienkového, ktorý je orbou usmrčován, prípadne sú zničené jeho nory v období zimnej hybernácie, čo rovnako vedie k jeho úhynu. Upozorní uskutočňovateľa orby aby počkal, kým zabezpečí odchyt a prenos uvedených živočíchov na inú lokalitu. Ak upozornenie nebude postačovať, orgán ochrany prírody v súlade s postupom upraveným v zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní uskutočňovanie uvedenej činnosti obmedzí na určitú nevyhnutnú dobu.

K § 9:

V záujme právnej istoty, prehľadnosti a ľahšej aplikovateľnosti návrhu zákona sa taxatívnym spôsobom vymenúvajú druhy konaní, v ktorých iné štátne orgány alebo orgány samosprávy s preneseným výkonom štátnej správy rozhodujú o činnostiach, ktoré majú vplyv na ochranu prírody a krajiny. Ťažiskom taxatívneho výpočtu sú situácie, keď osobitný predpis buď priamo v rámci daného konania vyžaduje stanovisko, súhlas, dohoda alebo vyjadrenie (ďalej len „vyjadrenie“) orgánu ochrany prírody, alebo osobitný predpis orgánu rozhodujúcemu o veci ukladá tomuto orgánu povinnosť konfrontácie predmetu konania s dotknutými orgánmi a z povahy veci je zrejmé, že orgán ochrany prírody je dotknutým orgánom. Vyjadrenie, ktoré nie je rozhodnutím orgánu ochrany prírody, má upozorniť na záujmy ochrany prírody a krajiny stanovené návrhom zákona v dotknutom území. Je tiež dôležité v súvislosti so zabezpečením záväzkov ktoré na seba Slovenská republika preberá v oblasti zabezpečenia ochrany prírody a krajiny v súvislosti s jej vstupom do EÚ. Je potrebné, aby orgány ochrany prírody mohli účinne zabezpečovať ochranu prírody a krajiny prostredníctvom vyjadrenia, keďže o mnohých činnostiach uskutočňovaných v prírode a krajine nerozhodujú. Napr. vo vydaní vyjadrenia k územnému rozhodnutiu, ktorým sa má umiestniť stavby, ktorá zasiahne do biotopu európskeho významu, upozorní na ustanovenie § 6 ods. 1 návrhu zákona. Slovenská republika nebude mať v procese vstupu do Európskej únie zodpovednosť za stav ochrany prírody a krajiny len z pohľadu Slovenskej republiky, ale je povinná sa podieľať pod hrozbou pokút na vytváraní, udržiavaní a starostlivosti o súvislú európsku sústavu chránených území „NATURA 2000“ (do ktorej budú zaradené aj naše vybrané chránené územia) a takáto úloha sa nedá zabezpečiť len prenesením zodpovednosti na orgány ochrany prírody, na jej plnení sa musia podieľať aj iné orgány štátnej správy, ktoré rozhodujú o činnostiach, ktorých uskutočnenie má dopad na stav ochrany prírody a krajiny.

K § 10:

Ustanovenie je potvrdením zásady súčinnosti orgánov ochrany prírody s inými orgánmi, ktoré rozhodujú o činnostiach, majúcich vplyv na ochranu prírody a krajiny, ktorá dosiaľ nie je vo vzťahu k orgánom ochrany prírody celkom explicitne vyjadrená v procesných normách upravujúcich iné konania (napr. správny poriadok). Keďže nie je v kompetencii orgánov ochrany prírody a krajiny rozhodovať o povolení činností, ktoré môžu negatívne zasiahnuť do prírody a krajiny (napr. povoľovanie stavieb, rozhodovanie o určení dobývacieho priestoru), avšak z osobitných predpisov buď priamo alebo prostredníctvom všeobecných ustanovení o konfrontácii predmetu konaní s dotknutými orgánmi, vyplýva, že k takejto činnosti sa orgán ochrany prírody má vyjadriť, je potrebné aby tie orgány, ktoré uskutočnenie takýchto činností

povoľujú, mali pred svojim rozhodovaním informácie o záujmoch ochrany prírody a krajiny v dotknutom území.

K § 11:

Pre územnú ochranu prírody a krajiny sa stanovuje päť stupňov ochrany. Prvý stupeň platí na celom území Slovenskej republiky, ak na ňom neplatí vyšší stupeň ochrany. Vyššie stupne ochrany (druhý až piaty), ktoré v sebe zahŕňajú vždy obmedzenia nižšieho stupňa, platia v chránených územiach a ich ochranných pásmach a v zónach.

Jednotlivé stupne sa od seba líšia taxatívnym vymenovaním činností, ktorých uskutočňovanie je v tom ktorom stupni ochrany možné iba po obdržaní súhlasu orgánu ochrany prírody, prípadne, ktorých uskutočňovanie je zakázané.

K § 12:

Taxatívne sa vymenovávajú činnosti na uskutočnenie ktorých je potrebný súhlas (rozhodnutie vydané v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní) na celom území Slovenskej republiky. Ide o činnosti, ktorých regulácia je nutná v záujme dosiahnutia a udržania ekologickej stability a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja. Ustanovenie § 12. písm. a) návrhu zákona je prebratím záväzku Slovenskej republiky chrániť mokrade, ustanoveného v Dohovore o mokradiach majúcom medzinárodný význam najmä ako biotopy vodného vtáctva a protokole o jeho zmene. Každá činnosť, ktorá by mohla zmeniť stav mokrade (pozitívne aj negatívne) najmä jej úprava, zasypanie, odvodnenie a iné, podlieha súhlasu orgánu ochrany prírody. Pri jeho vydávaní však orgán ochrany prírody zohľadňuje len záujmy ochrany prírody a krajiny (napr. existenciu chránených druhov). Ustanovenie § 12 písm. g) návrhu zákona je transpozíciou smernice o biotopoch v zmysle ktorej sú predmetom ochrany vybrané biotopy, ktorých zoznam ustanoví všeobecne záväzný predpis vydaný ministerstvom. Aj keď sa ochrana uvedených biotopov zabezpečuje predovšetkým prostredníctvom vyhlasovania chránených území, cieľom uvedeného ustanovenia je predchádzať ich zbytočnému ničeniu aj mimo nich. Uvedené ustanovenie je potrebné chápať v kontexte § 6 návrhu zákona.

K § 13:

V druhom stupni ochrany sa dopĺňajú činnosti, ktorých regulácia sa v záujme zabezpečenia ochrany prírody a krajiny ukázala ako nutná z doterajšej praxe. Napríklad v dôsledku nadmernej devastácie pôdneho krytu v okolí turistických chodníkov je zakázané vchádzať a stáť s bicyklom na pozemky mimo diaľnic, ciest, miestnych komunikácií a účelových komunikácií. Ďalej ide o činnosti, ktorých regulácia je nutná v záujme zachovania typického rázu krajiny (napr. súhlas na likvidáciu trvalých trávnych porastov). Súhlasom na pasenie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách je sledovaná tak ochrana vegetačného krytu pre eróziu spôsobenou pastvou nadmerných počtov zvierat na jednom mieste ako aj ochrana druhov, kedy práve nevhodným umiestnením košiaru v lokalite s výskytom veľkých šeliem môže dôjsť k škodám na hospodárskych zvieratách, čo býva dôvodom na požadovanie usmrtenia pôvodcu škôd (vlka, medveďa).

V súvislosti s uskutočňovaním zakázaných činností sa priamo v zákone ustanovuje okruh osôb, pre ktoré uvedené zákazy neplatia. Napr. zákaz vchádzania a státia s motorovými vozidlami sa nevzťahuje na vlastníka (správcu, nájomcu) dotknutého pozemku alebo v súvislosti s obhospodarovaním pozemkov ako aj na vjazd a státie, ktoré bolo povolené podľa osobitného predpisu.

Všetky taxatívne vymenovávané činnosti na uskutočnenie ktorých je potrebný súhlas orgánu ochrany prírody sa posudzujú iba z hľadiska ochrany prírody a krajiny a vydanie súhlasu na ich uskutočnenie je možné podmieniť stanovením podmienok na ich vykonanie (§ 82 ods. 15).

K § 14:

Taxatívne sa stanovujú činnosti, ktorých uskutočňovanie je zakázané najmä za hranicou zastavaného územia obce, činnosti, ktorých uskutočňovanie je možné iba na miestach vyhradených orgánom ochrany prírody (napr. športové aktivity). Navrhuje sa zakázať v územiach s tretím stupňom ochrany (pôjde najmä o územie národných parkov) uskutočňovanie spoločných poľovačiek. Dôvodom uvedeného ustanovenia je zabezpečenie cieľov príslušných smerníc EÚ. Smernica o ochrane vtáctva zaväzuje štát prijať také opatrenia, ktoré zamedzia úmyselnému vyrušovaniu vtáctva. Smernica o ochrane prírodných stanovišť a voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín obdobne. Pri spoločných poľovačkách dochádza nadmernému vyrušovaniu všetkých živočíchov (nielen chránených). Z praxe sú známe prípady vyrušenia medveďa v brlohu, následkom čoho došlo k napadnutiu poľovníka a nútenému odstrelu chráneného druhu. Neregulovať na územiach s tretím stupňom ochrany organizovanie spoločných poľovačiek je v prípade NP v rozpor s ich poslaním. Možno jednoznačne povedať, že vo väčšine NP sveta sa nielen že nekonajú spoločné poľovačky, ale sa aj poľuje len niekoľkokrát v roku. Uvedené ustanovenie však výkon práva poľovníctva ako takého nezakazuje, zakazuje z dôvodu zabezpečenia záujmov ochrany prírody a krajiny (najmä ochrany druhov) len organizovanie spoločných poľovačiek v tých častiach poľovných revírov, ktoré sa nachádzajú v treťom stupni ochrany.

Prípady, nutnosti uskutočnenia spoločnej poľovačky v dôsledku výskytu moru ošipaných a iných prípadov, možno riešiť cez ustanovenia § 29 ods. 1 písm. d) návrhu zákona, v zmysle ktorého možno vykonávať zakázanú činnosť aj bez predchádzajúceho povolenia výnimky zo zákazu.

Taxatívne sa tiež vymenovávajú činnosti, ktorých uskutočnenie je možné iba so súhlasom orgánu ochrany prírody. Ide väčšinou o činnosti, ktorých uskutočňovanie je podmienené súhlasom orgánu ochrany prírody už v nižších stupňoch ochrany.

Opäť sa v súvislosti s uskutočňovaním zakázaných činností priamo v zákone ustanovuje, kedy uvedené zákazy neplatia. Napr. zákaz pohybovať sa mimo vyznačeného turistického alebo náučného chodníka za hranicou zastavaného územia obce sa nevzťahuje na pohyb v súvislosti s výkonom práva poľovníctva, rybárstva, v súvislosti s obhospodarovaním pozemku na pohyb vlastníka (správcu, nájomcu) dotknutého pozemku.

K § 15:

Opäť ide o taxatívny výpočet činností, ktorých uskutočňovanie v územiach so štvrtým stupňom ochrany je zakázané. Ide o činnosti, ktoré sú zakázané už v nižších stupňoch ochrany a o činnosti na uskutočnenie ktorých je v nižších stupňoch ochrany potrebný súhlas orgánu ochrany prírody.

K § 16:

Vzhľadom na to, že predmetom ochrany v územiach s piatym stupňom ochrany sú najvzácnejšie časti prírody a krajiny je v nich uskutočňovanie akejkoľvek činnosti zakázané s výnimkou činností uvedených v § 29 ods. 1 návrhu zákona. Územia s piatym stupňom ochrany predstavujú plochu cca 99 262,5 ha.

K § 17:

Ustanovuje sa predmet ochrany chránených území. Za chránené územia sa budú môcť vyhlásiť lokality, na ktorých sa nachádzajú

- a) biotopy európskeho významu,
- b) biotopy národného významu,

- c) biotopy druhov európskeho významu,
- d) biotopy druhov národného významu alebo
- e) biotopy vtákov vrátane sťahovavých druhov,
- f) významné krajinné prvky,
- g) územia medzinárodného významu.

Zoznam biotopov a druhov písm. a) až e) s výnimkou sťahovavých druhov vydá ministerstvo vyhláškou.

Navrhovanou právnou úpravou sa preberá príloha č. I a II smernice o biotopoch a príloha I smernice o vtákoch.

Ustanovuje sa, ktorý stupeň ochrany je možné v záujme zabezpečenie predmetu ochrany v tom ktorom území ustanoviť. Ak si to vyžaduje záujem ochrany prírody môže orgán ochrany prírody vyhlásiť pre chránené územie ochranné pásmo. Zároveň sa však ustanovuje, že v prípadoch kedy orgán ochrany prírody ochranné pásmo nevyhlási je ním územie 60 m alebo 100 m smerom von od hranice chráneného územia a platí v ňom tretí stupeň ochrany. Aplikáciu „ochranného pásma zo zákona“ je však možné vylúčiť ak nie je v záujme chráneného územia, aby ho malo.

K § 18:

Ustanovujú sa kritéria za splnenia ktorých je možné vyhlásiť určitú územie za chránenú krajinnú oblasť a stupeň jej ochrany. Predmetom ochrany v chránenej krajinnnej oblasti je predovšetkým ochrana rozptýlených ekosystémov vytvárajúcich charakteristický vzhľad krajiny alebo špecifické formy historického osídlenia. Podrobnosti o územnej ochrane chránenej krajinnnej oblasti, vrátane ich územnej prípadne časovej platnosti a vymedzenie jej hraníc ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo. Na území Slovenskej republiky bolo zatiaľ vyhlásených štrnásť chránených krajinných oblastí (ďalej len CHKO“) CHKO Biele Karpaty, CHKO Cerova vrchovina, CHKO Horná Orava, CHKO Kysuce, CHKO Latorica, CHKO Malé Karpaty, CHKO Poľana, CHKO Ponitrie, CHKO Strážovské vrchy, CHKO Štiavnické vrchy, CHKO Vihorlat, CHKO Východné Karpaty, CHKO Záhorie, CHKO Dunajské luhy.

K § 19:

Ustanovujú sa kritéria za splnenia ktorých je možné vyhlásiť určité územie za národný park a stupeň jeho ochrany. Predmetom ochrany národného parku sú prevažne ekosystémy nezmenené ľudskou činnosťou. Podrobnosti územnej ochrane národného parku a jeho ochranného pásma vrátane ich územnej a časovej doby platnosti a vymedzenie hraníc ustanoví vláda nariadením. Napriek tomu, že prvý národný park v Slovenskej republike – Tatranský národný park (ďalej len „TANAP“) - bol vyhlásený zákonom ďalšia prax ukázala, že vyhlasovanie národných parkov zákonom nie je potrebné, vzhľadom na skutočnosť, že podmienky územnej ochrany národného parku stanovuje priamo návrh zákona. Nariadenie vlády SR len vymedzí hranice NP a podrobnosti o podmienkach ochrany upravené v zákone. Z deviatich národných parkov Slovenskej republiky (ďalej len „NP“) TANAP, NP Nízke Tatry, NP Slovenský raj, NP Malá Fatra, NP Pieniny, NP Muránska planina, NP Poloniny, NP Slovenský kras, NP Veľká Fatra sú všetky s výnimkou TANAP-u vyhlásené nariadením vlády.

K § 20:

Z dôvodu zabezpečenia účinnejšej ochrany prírody a krajiny v národnom parku a v jeho ochrannom pásme, bude môcť vydať príslušný krajský úrad návštevný poriadok nielen pre vlastné územie národného parku, ale aj pre jeho ochranné pásmo. Návštevný poriadok je účinný nástroj na zabezpečenie regulácie využívania národného parku v súlade s jeho

ekologickou únosnosťou využívaný v národných parkoch na celom svete. Je súčasťou každého propagačného materiálu vydaného o tom ktorom území, kde je vyhlásený národný park. Návštevníkom národných parkov je známe najmä jeho grafická podoba realizovaná formou pútavých plagátov.

K § 21:

Ustanovujú sa kritéria za splnenia ktorých je možné vyhlásiť určitú územie za chránený areál a stupne jeho ochrany. Podrobnosti vymedzení hraníc chráneného areálu, podmienkach jeho ochrane vrátane ich územnej platnosti a stupňov, prípadne časovej platnosti ustanoví všeobecne záväznou vyhláškou krajský úrad. Predmetom ochrany v chránenom areály sú aj biotopy národného významu, biotopy európskeho významu, biotopy druhu európskeho významu alebo biotopy druhu národného významu.

K § 22:

Ustanovujú sa kritéria za splnenia ktorých je možné vyhlásiť určitú územie za prírodnú rezerváciu a stupne jej ochrany. Podrobnosti vymedzení hraníc prírodnej rezervácie, podmienkach jej ochrany vrátane ich územnej platnosti, prípadne časovej platnosti ustanoví všeobecne záväznou vyhláškou krajský úrad. Prírodnú rezerváciu, ktorá predstavuje nadregionálne biocentrum ako súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva štátu môže ministerstvo ustanoviť za národnú prírodnú rezerváciu všeobecne záväzným právnym predpisom.

K § 23:

Ustanovujú sa kritéria za splnenia ktorých je možné vyhlásiť určitú územie za prírodnú pamiatku a stupne jej ochrany. Podrobnosti o vymedzení hraníc prírodnej rezervácie, podmienkach jej ochrany vrátane ich územnej prípadne časovej platnosti ustanoví všeobecne záväznou vyhláškou krajský úrad. Prírodnú pamiatku, ktorá predstavuje súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva štátu môže ministerstvo ustanoviť za národnú prírodnú pamiatku všeobecne záväzným právnym predpisom.

K § 24:

Jaskyne ako súčasť prírodného dedičstva Slovenskej republiky sú prírodnými pamiatkami priamo zo zákona, ak spĺňajú ich stanovené vymedzenie. Najvýznamnejšie z nich sú vyhlásené za národné prírodné pamiatky. Jaskyne Slovenského krasu, Ochtinská aragonitová jaskyňa a Dobšinská ľadová jaskyňa sú súčasťou svetového prírodného dedičstva. Na území Slovenskej republiky je k 1. januáru 2002 evidovaných 4315 jaskýň.

V zmysle zaužívanej speleologickej a geomorfologickej terminológie sa upravuje definícia jaskyne, na základe ktorej sú jej rozmery určené dostupnosťou človeka, t.j. minimálne na 2 metre.

Prírodnou pamiatkou priamo zo zákona sú tie prírodné vodopády, ktoré majú vedecký, kultúrny, ekologický, estetický alebo krajinotvorný význam. Podľa doterajšej evidencie tomuto rozmeru zodpovedá 100 prírodných vodopádov. Pre jaskyne a prírodné vodopády a ich ochranné pásma sa stanovujú osobitné podmienky ich ochrany, a to v záujme zohľadnenia špecifickosti týchto osobitne chránených častí prírody a krajiny.

Viacere jaskyne boli objavené a zničené pri stavebných prácach, geologických prácach, banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom, a preto sa upravujú aj podmienky súvisiace s potrebou nahlásenia, preskúmania, zdokumentovania a následného rozhodnutia orgánu ochrany prírody o ďalšom postupe prác.

Podľa čl. 4 Ústavy Slovenskej republiky sú jaskyne vo vlastníctve štátu, a preto bolo potrebné upraviť problematiku správy takéhoto špecifického majetku štátu, najmä určiť jeho správcu. Podľa návrhu zákona bude správou jaskýň, ako majetku štátu, vykonávať organizácia ochrany prírody zriadená ministerstvom - Správa slovenských jaskýň.

K § 25:

Ustanovuje sa druh chráneného územia, ktorého hlavným cieľom je zvýšiť ekologickú stabilitu územia mimo chránených území v tzv. „voľnej krajine“. Na území chráneného krajinného prvku môže vzhľadom na jeho ekostabilizačnú funkciu v krajine platiť druhý, tretí, štvrtý alebo piaty stupeň ochrany. Podľa toho, ktorý stupeň ochrany bude ustanovený na jeho území, budú v ňom platiť príslušné zákazy a obmedzenia, ako sú uvedené v § 13, § 14, § 15 alebo § 16. U chráneného krajinného prvku sa nevyhlasuje ochranné pásmo.

K § 26:

Ustanovuje sa druh chráneného územia vyplývajúci zo smernice o vtákoch, určuje sa predmet jeho ochrany, spôsob vyhlasovania a spôsob vykonávania činností v chránenom vtáčom území. Toto ustanovenie má priamu nadväznosť na povinnosti vyplývajúce z ustanovení čl. 4 smernice o vtákoch a z čl. 6 smernice o biotopoch, pričom Slovenská republika je povinná zabezpečiť ochranu vtákov cestou územnej ochrany ešte pred jej vstupom do Európskej únie. V chránenom vtáčom území budú platiť niektoré zákazy napríklad len niekoľko týždňov v roku a len na určitých vymedzených miestach (ťahové zastávky, hniezdištia a podobne), resp. sa budú vzťahovať len k vykonávaniu rekreačnej činnosti.

K § 27:

Ustanovujú sa územia európskeho významu podľa smernice o biotopoch. Do ich konečného zaradenia do súvislej európskej sústavy chránených území (§28) je ministerstvo povinné zabezpečiť ich predbežnú ochranu. Ministerstvo je povinné vypracovať zoznam navrhovaných území a po jeho prerokovaní a odsúhlasení vládou Slovenskej republiky sa tento zoznam ustanoví všeobecne záväzným predpisom, ktorý vydá ministerstvo, aby sa údaje v ňom uvedené stali všeobecne známe. Na predchádzanie nedorozumení s vlastníckmi pozemkov nachádzajúcich sa v navrhovaných územiach európskeho významu je ministerstvo povinné oboznámiť s touto skutočnosťou vlastníkov (správcov, nájomcov) dotknutých pozemkov, najmä ich oboznámiť o obmedzeniach v zaužívaných formách hospodárenia v nich a o činnostiach, na ktoré bude nutný súhlas orgánu ochrany prírody alebo výkon ktorých bude v nich zakázaný. Tieto územia sa budú považovať za vyhlásené chránené územia a podľa stupňa ochrany v nich sa budú posudzovať požadované alebo navrhované činnosti v nich. Po schválení navrhovaných území európskeho významu Európskou komisiou sa jednotlivé územia vyhlásia príslušným orgánom ochrany prírody podľa jednotlivých požadovaných stupňov a kategórií ochrany, predbežná ochrana neodsúhlasených území zaniká.

K § 28:

Súvislá európska sústava chránených území "NATURA 2000" je európsky systém ochrany prírody, ktorého uplatňovanie je pre členské štáty EÚ záväzné. Sústava sa vytvára podľa čl. 3 smernice o biotopoch. Územia, ktoré majú byť jednotlivými členskými štátmi navrhované do súvislej európskej sústavy chránených území sú chránené územia vyhlasované podľa smernice o vtákoch a chránené územia vyhlasované podľa smernice o biotopoch.

Praktická realizácia § 28 predstavuje podstatu naplnenia cieľov smernice o biotopoch a je odborne i časovo veľmi náročná, lebo zostavenie národného zoznamu lokalít je podmienené:

- a) dôkladnou analýzou typov biotopov a druhov z prílohy I a II smernice o biotopoch a z prílohy I smernice o vtákoch a ich porovnaním s typmi biotopov a druhmi, ktoré sa nachádzajú na území Slovenskej republiky,
- b) detailnými celoplošnými poznatkami o rozmiestnení predmetných biotopov a druhoch rastlín a živočíchov na území Slovenskej republiky,
- c) výberom najvýznamnejších lokalít, ich čo najpresnejším geografickým vylišením a spracovaním požadovaných údajov vyplývajúcich z kritérií prílohy III smernice o biotopoch,
- d) uskutočniteľnosťou vyhlásenia ochrany a uplatnenia opatrení a postupov uvedených v článku 6 ods. 2 až 4 smernice o biotopoch.

Už teraz je zrejmé, že i napriek kvalitnej legislatíve v tejto oblasti, ktorú bude mať Slovenská republika po nadobudnutí účinnosti návrhu zákona, tak ako väčšina členských krajín i Slovenská republika bude mať značné problémy s návrhom lokalít, zostavením národného zoznamu, ale aj zabezpečením predpísaných opatrení a postupov pri manažmente týchto lokalít.

Dôraz sa kladie na skutočnosť, že nestačí mať len vyhlásenú sústavu chránených území, ktoré spĺňajú európske kritériá, ale je potrebné zabezpečiť v nich podmienky ochrany takým spôsobom, aby vykonávanie ľudskej činnosti v takýchto chránených územiach a v ich bezprostrednom okolí nenarušilo predmet ich ochrany. Preberá sa zo smernice o biotopoch povinnosť posudzovania všetkých činností, ktoré priamo nesúvisia s ochranou území patriacich do európskej sústavy chránených území alebo nie sú pre starostlivosť o ne nevyhnutné, ale pravdepodobne by mohli mať na dané územie vplyv. Povolenie na požadovanú činnosť vydá príslušný orgán štátnej správy len na základe výsledkov posudzovania, a to len v tom prípade, ak požadovaná činnosť nebude mať negatívny vplyv na stav chráneného územia a ničím neovplyvní jeho vývoj. Ak sa nenájdu náhradné riešenia činností, tak sa môžu povoliť len vo verejnom záujme. Posudzovanie vplyvov sa uskutočňuje podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení zákona č. 391/2000 Z.z. Činnosťami poškodené alebo zničené biotopy európskeho významu alebo biotopy druhov európskeho významu je nevyhnutné kompenzovať a zaviesť opatrenia na ich obnovu. Ak sa poškodená alebo zničená lokalita nachádza na štátnom pozemku, nápravné opatrenia sa môžu realizovať zase len na štátnom pozemku. Ak osoba nevykoná požadované opatrenia na kompenzáciu alebo obnovu chránených objektov, tieto opatrenia môže zabezpečiť ministerstvo na náklady osoby, ktorá uvedené poškodenie alebo zničenie spôsobila.

K § 29:

Ustanovujú sa podmienky za ktorých je možné realizovanie zakázaných činností bez predchádzajúceho povolenia výnimky vydávanej v správnom konaní. Ide o tzv. generálne výnimky priamo zo zákona v taxatívne vymenovaných prípadoch (napr. bezprostredné ohrozenie života, zdravia, škody na majetku, v prípadoch, že ide o činnosť, ustanovenú ako starostlivosť v dokumentácii ochrany prírody a krajiny). Ide o činnosti, ktorých uskutočnenie by bolo vždy povolené a ktorých uskutočnenie nie je potrebné podmieňovať vydaním rozhodnutia orgánu ochrany prírody a stanovovaním podmienok na ich uskutočnenie.

K § 30:

Ustanovuje sa vymedzenie zón v chránených územiach a spôsob ich vyhlasovania. Oproti doterajšej právnej úprave sa nevviaže možnosť vyhlasovania zón len na chránenú krajinnú oblasť a národný park. Chránené územia je možné členiť najviac na štyri zóny a určuje sa stupeň ochrany v nich. Podmienky ochrany v zónach sú identické ako v chránených územiach (§ 17 ods. 1). Zóny vyhlasuje ten orgán ochrany prírody, ktorý je príslušný na vyhlásenie ochrany,

napríklad od nadobudnutia účinnosti návrhu zákona krajský úrad vo všeobecne záväznej vyhláske môže vyhlásiť zóny prírodnej rezervácie (výnimka z tohto pravidla platí pre vyhlásenie zón v národnom parku, ktoré bude vyhlasovať ministerstvo). Rozčlenenie územia na umožňuje zabezpečenie diferencovaného prístupu k ochrane jeho jednotlivých častí a je základným predpokladom pre spracovávanie programu starostlivosti o chránené územia (§ 54).

K § 31:

Návrh zákona vytvára možnosť zriaďovať aj súkromné chránené územia. V písomnej dohode, ktorá predchádza vyhláseniu súkromného chráneného územia sa uvedie rozsah práv a povinností vlastníka pozemku i štátu pri zabezpečovaní jeho ochrany. Inštitút súkromného chráneného územia umožňuje podchytiť záujem niektorých vlastníkov pozemkov o ochranu prírody a krajiny a znížiť priame náklady štátu na jeho ochranu. Počas platnosti predchádzajúcej právnej úpravy bol však podaný len jeden návrh na vyhlásenie súkromného chráneného územia. Ide o návrh Lesoochranárskeho zoskupenia VLK – Prírodná rezervácia Vlčia. Upravujú sa podstatné náležitosti dohody o vyhlásení súkromného chráneného územia a jeho ochranného pásma, a to určenie stupňa ochrany súkromného chráneného územia a jeho ochranného pásma. Krajský úrad môže vyhlásiť ochranné pásmo aj súkromného chráneného územia (súkromné chránené územie nemôže mať ochranné pásmo zo zákona). Ochranné pásmo súkromného chráneného územia môže byť vyhlásené na pozemku toho, kto požiadal o vyhlásenie súkromného chráneného územia alebo na pozemku vo vlastníctve inej osoby, ak navrhovateľ doloží jeho súhlas s vyhlásením ochranného pásma súkromného chráneného územia. Zavádza sa povinnosť pre vlastníka pozemku, na ktorom bolo vyhlásené súkromné chránené územie a jeho ochranného pásma, a to povinnosť označenia chráneného územia a jeho ochranného pásma spôsobom určeným v § 52 ods. 1 v lehote do 6 mesiacov odo dňa jeho vyhlásenia. V tomto prípade povinnosť označiť chránené územie a jeho ochranné pásmo nebude mať orgán ochrany prírody, ktorý územie vyhlásil (krajský úrad) alebo ním poverená organizácia ochrany prírody.

K § 32:

Špecifickou formou ochrany prírody je druhová ochrana, podľa ktorej sa chránia vybrané druhy rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín. Jedná sa predovšetkým o druhy, ktoré sú ohrozené vyhynutím, prípadne vzácné a zriedkavé svojim ojedinelým výskytom, alebo inak významné.

K § 33:

Ustanovujú sa kritéria na vyhlasovanie chránených druhov tak, aby boli prebraté jednak povinnosti vyplývajúce zo smernice o biotopoch (*zabezpečenie druhovej ochrany druhov európskeho významu*) a zo smernice o vtácoch (*zabezpečenie ochrany všetkých európskych druhov vtákov*) a zároveň, aby bola zachovaná určitá suverenita Slovenskej republiky, pri ochrane takých druhov, ktorých stav populácií nie je na našom území priaznivý (*druhy národného významu*). Zoznam chránených druhov, ako aj rozsah ich ochrany bude stanovený vykonávacou vyhláškou. Okrem druhov živočíchov uvedených v tejto vyhláske sa za chránené druhy budú považovať aj všetky druhy vtákov prirodzene sa vyskytujúce na európskom území členských štátov Európskej únie.

K § 34:

Zákazy ustanovené v súvislosti s druhovou ochranou rastlín vyplývajú z povinností stanovených v čl. 13 ods. 1 smernice o biotopoch. Ich cieľom je najmä zabezpečenie ochrany chránených rastlín na mieste ich prirodzeného výskytu vo voľnej prírode. Zároveň sa stanovujú

podmienky, za ktorých sa na chránené druhy rastlín nevzťahujú zakázané činnosti (*napr. držba a pestovanie, premiestňovanie alebo preprava, predaj, kúpa alebo výmena jedincov chránených druhov rastlín, ktoré nepochádzajú z voľnej prírody*).

K § 35:

Potreba zadefinovania činností v § 35 ods. 1, ktorých realizácia je voči chráneným druhom živočíchov zakázaná, vyplynula z povinností stanovených v čl. 12 smernice o biotopoch a v čl. 5 a 6 smernice o vtákoch. Do návrhu zákona sa preberajú podmienky ochrany stanovené pre chránené druhy živočíchov, v zmysle ktorých sa má zaviesť systém prísnej ochrany vybraných druhov v ich prirodzenom areáli rozšírenia. Následné ustanovenia uvádzané v § 35 ods. 2 až ods. 4 stanovujú podmienky, za ktorých sa na chránené druhy živočíchov nebudú vzťahovať činnosti zakázané v zmysle § 35 ods. 1 (*napr. držba a odchov jedincov chránených druhov živočíchov narodených v zajatí, umožnenie lovu a obchodovania s vybratými druhmi vtákov a pod.*). Zavedením povinností ustanovených v odseku 7 a 8 má za úlohu sledovanie lokalít a príčin ohrozenia chránených živočíchov (uvedené povinnosti stanovuje aj čl. 12 ods. 4 smernice o biotopoch).

Ustanovuje sa, že zákaz vývozu chránených rastlín a chránených živočíchov sa nebude vzťahovať na druhy, ktoré sú zároveň exemplármi, vývoz ktorých upravuje zákon č. 237/2002 Z.z. o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K § 36:

Povinnosť zakázať nevýberové metódy a prostriedky odchyty a usmrcovania chránených druhov živočíchov vyplýva z čl. 8 smernice o vtákoch a z čl. 15 smernice o biotopoch. V súčasnosti už sú síce nevýberové metódy a prostriedky odchyty a lovu, ktoré sú vymenované v uvedených smerniciach čiastočne transponované do národnej legislatívy, a to konkrétne do predpisov na úseku poľovníctva (*s výnimkou zákazu používania samonabíjajúcich zbraní pri love pernatej zveri*). Nakoľko sa však tieto predpisy vzťahujú len na tie druhy živočíchov, ktoré sú zadefinované ako zver, je potrebné rozšíriť zakázané metódy a prostriedky odchyty aj na ostatné chránené druhy živočíchov.

K § 37:

V súlade s čl. 14 a prílohou č. V smernice o biotopoch sa návrhom zákona zavádza obmedzenie využívania vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov z voľnej prírody. Na vybrané druhy živočíchov sa budú vzťahovať vybrané zákazy podľa § 35 až 36, napríklad odchytať, loviť a odoberať z voľnej prírody len v určitom období a na určitom území, a to v záujme zachovania ich priaznivého stavu. V závislosti od stavu populácie vybraných druhov rastlín a živočíchov vo voľnej prírode bude potrebné flexibilne meniť podmienky, za akých bude možné zasahovať do ich populácií (pri niektorých druhoch každoročne).

K § 38:

Na zber, spracovávanie a obchodovanie s chránenými nerastami a skamenelinami sa vyžaduje súhlas okresného úradu. Na rozdiel od ochrany rastlín a živočíchov sa ochrany nerastov a skamenelín málokedy zabezpečuje „in situ“. Zavádza sa len povinnosť ohlásenia nálezu chráneného nerastu alebo chránenej skameneliny. Upravuje sa však predkupné právo štátu na ohlásený nález, ktoré je však možné uplatniť len do 3 mesiacov od ohlásenia nálezu. Tie chránené nerasty alebo skameneliny, ktoré okresný úrad získal uloží v zbierkach múzeí s prírodovedným zameraním.

K § 39:

Na vývoz chránených nerastov a chránených skamenelín, sa bude vyžadovať súhlas ministerstva.

K § 40:

Ustanovujú sa podmienky, za ktorých je možné realizovanie zakázaných činností voči chráneným druhom a vybraným druhom rastlín a vybraných druhov živočíchov bez predchádzajúceho povolenia výnimky vydávanej v správnom konaní. Zároveň sú striktné vymenované podmienky, za ktorých je možné povoliť výnimku zo zákazov ustanovených v § 34 až 38, čím sa umožňuje odstránenie tvrdosti návrhu zákona, a to v osobitnom správnom konaní uskutočnenom ministerstvom. Stanovené podmienky vychádzajú z ustanovení čl. 16 ods. 1 smernice o biotopoch a z čl. 9 smernice o vtákoch. Tieto články umožňujú členským štátom Európskej únie v uvedených výnimočných situáciách a za dodržania presne stanovených pravidiel povoľovať výnimky zo zákazov stanovených v čl. 5 až 8 smernice o vtákoch a v čl. 12 až 15 smernice o biotopoch. Navrhované ustanovenie umožňuje povoľovanie výnimiek z rovnakých dôvodov, ako to stanovujú vyššie uvedené smernice. Ako príklady možno uviesť prípady, kedy ministerstvo môže povoliť výnimku zo zakázaných činností v záujme ochrany druhov (*napr. bude povolená výnimka na odchyt chránených živočíchov, ktoré ohrozujú hniezdenie iných ohrozených chránených druhov, odchyt za účelom presunov na náhradné lokality*), v záujme výskumu (*napr. povolenie výnimky na odchyt jedincov chránených druhov živočíchov pre účely telemetrického označenie, krúžkovanie vtákov a pod.*), v záujme ochrany zdravia a bezpečnosti (*napr. povoľovanie plašenia, príp. usmrčovania vtákov za účelom biologickej ochrany letísk*), v záujme predchádzania hospodárskych škôd (*napr. odchyt, plašenie, príp. usmrčovanie rybožravého vtáctva, veľkých šeliem a pod.*). V § 40 ods. 4 sú vymenované náležitosti, ktoré musí povolená výnimka obsahovať.

Vzhľadom na to, že z citovaných smerníc vyplýva pre ministerstvo povinnosť podávať o povolených výnimkách správy v 2 - ročných intervaloch, navrhuje sa, aby orgánom povoľujúcim výnimky bolo ministerstvo.

K § 41:

Každý, kto má v držbe chránené rastliny a chránené živočichy mimo prirodzeného výskytu v biotopoch, je povinný viesť o nich evidenciu podľa § 41. Zároveň je stanovená výnimka z tejto povinnosti pre druhy, o ktorých sa vedie evidencia podľa zákona č. 237/2002 Z.z. o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Evidencia chránených rastlín podľa § 41 ods. 2 písm. a) (ide o živé jedince chránených rastlín) sa vedie v evidenčnom zozname chránených rastlín. Evidenciu všetkých ostatných chránených rastlín tvoria písomné doklady preukazujúce spôsob nadobudnutia a pôvod chránených rastlín, obsahujúce najmä určenie subjektu, od ktorého bola chránená rastlina získaná (meno, priezvisko a trvalý pobyt fyzickej osoby alebo názov, obchodné meno, sídlo alebo miesto podnikania právnickej osoby), vedecké meno druhu jedinca, počet nadobudnutých chránených rastlín a spôsob ich nadobudnutia, údaje preukazujúce pôvod chránených rastlín podľa § 42 ods. 1, dátum ich nadobudnutia (napríklad dátum, keď bola chránená rastlina odobratá z voľnej prírody, umelo rozmnožená).

Evidencia živých plazov, vtákov a cicavcov sa vedie na druhovej karte chráneného živočicha a jeho vývinových štádií.

Evidencia živých bezstavovcov, rýb a obojživelníkov sa vedie v knihe držby a chovu v zajatí chráneného živočicha.

Evidenciu všetkých ostatných chránených živočíchov tvoria písomné doklady preukazujúce spôsob nadobudnutia a pôvod chránených živočíchov, ktoré obsahujú najmä určenie subjektu, od ktorého bol chránený živočích získaný (meno, priezvisko a trvalý pobyt fyzickej osoby alebo názov alebo obchodné meno a sídlo alebo miesto podnikania právnickej osoby), vedecké meno druhu jedinca, počet nadobudnutých chránených živočíchov a spôsob ich nadobudnutia, údaje preukazujúce pôvod chránených živočíchov podľa § 42 ods. 1, dátum ich nadobudnutia (napríklad dátum, keď bol chránený živočích odobratý z voľnej prírody, umelo odchovaný).

Múzeá s prírodovedným zameraním vedú evidenciu o chránených rastlinách a chránených živočíchoch podľa zákona č. 115/1998 Z. z. o múzeách a galériách a o ochrane predmetov múzejnej a galerijnej hodnoty v znení neskorších predpisov.

Botanické záhrady, arboréta, vysoké školy s prírodovedným zameraním a stredné školy s prírodovedným zameraním, Slovenská akadémia vied a ďalšie vedecké pracoviská, ktoré vykonávajú vedeckovýskumnú činnosť, nevedú evidenciu ani jedným z uvedených spôsobom, len každoročne do konca marca nasledujúceho roka odovzdajú príslušnému okresnému úradu zoznam pestovaných a držaných chránených rastlín alebo chovaných a držaných chránených živočíchov v zbierkach. Okrem toho uvedú najmä názov výskumnej úlohy, zoznam chránených druhov, ktoré počas jej uskutočňovania nazbierali (odchytili) a meno riešiteľa výskumnej úlohy.

Stanovuje sa povinnosť preukázať orgánu ochrany prírody (ministerstvu, krajskému úradu, okresnému úradu a inšpekcii) totožnosť držiteľa chráneného druhu, predložiť evidenciu o chránených druhoch, umožniť ich identifikáciu a označenie orgánom ochrany prírody a preukázať spôsob nadobudnutia chránených druhov. Zároveň sa ukladá povinnosť uchovávania evidencie po dobu piatich rokov od vykonania posledného zápisu z dôvodu potreby zachovania zdrojov informácií o držbe a premiestňovaní chránených druhov rastlín a živočíchov na území Slovenskej republiky, ktoré môžu mať význam najmä pri výkone štátneho dozoru zameraného na odhaľovanie nelegálneho nakladania s chránenými druhmi.

K § 42:

Ustanovuje sa povinnosť pre každého, kto má v držbe chránené rastliny a chránené živočíchy mimo prirodzeného výskytu v biotopoch, preukazovať ich pôvod. Chránený druh môže pochádzať z voľnej prírody, môže byť z potomstva prvej generácie, z potomstva druhej a ďalšej generácie, môže byť zaisteným, prepadnutým, zhabaným alebo nájdeným chráneným druhom. Každý takýto pôvod musí držiteľ chráneného druhu rastlín a živočíchov preukázať písomnými dokladmi. V opačnom prípade sú chránené druhy považované za chránené druhy s neznámym pôvodom a môžu byť zhabané.

Držiteľ živých plazov, vtákov a cicavcov je povinný vystaviť pre takéto chránené živočíchy preukaz o pôvode chráneného živočicha (ďalej len „preukaz o pôvode“). Tento preukaz plní funkciu „identifikačnej karty“ pre chránené živočíchy, je verejnou listinou a pri každom prevode chráneného živočicha sa odovzdáva spolu so živočichom novému držiteľovi.

Pôvod chráneného živočicha v preukaze o pôvode určuje okresný úrad na základe písomných podkladov predložených držiteľom. Ustanovuje sa, aký pôvod je možné určiť na základe predloženia akých dokladov, ako aj lehoty v ktorých musí okresný úrad určiť pôvod exemplára.

V prípadoch, kedy okresný úrad nebude môcť určiť pôvod exemplára, preukaz o pôvode nepotvrdí. Takýto preukaz o pôvode je neplatný. Za neplatný sa považuje aj preukaz o pôvode vydaný na základe nepravdivých údajov a preukaz, v ktorom je pôvod exemplára určený v rozpore s určeným spôsobom. Nový preukaz o pôvode na chráneného živočicha, na ktorého

už bol raz vydaný neplatný preukaz je možné vydať, iba ak vyšli najavo nové skutočnosti jednoznačne preukazujúce pôvod chráneného živočícha.

Za neplatný sa považuje aj akýkoľvek iný doklad vydaný na základe neplatného preukazu o pôvode.

Taktiež sa stanovuje výnimka z povinnosti preukazovať pôvod pre druhy, na ktoré sa vzťahuje táto povinnosť podľa zákona č. 237/2002 Z.z. o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K § 43:

Podľa § 43 musia byť vybrané živé jedince chránených živočíchov nezameniteľne označené. Náklady na označenie bude znášať ten, kto má chránené živočichy v držbe. Nezameniteľné označenie chránených živočíchov sa bude vykonávať pod dohľadom zamestnanca okresného úradu alebo ním poverenej organizácie ochrany prírody, ak okresný úrad neurčí inak.

V snahe predísť opakovanému použitiu označenia z uhynutého alebo usmrteného chráneného živočícha, napr. na nového nelegálne získaného chráneného živočícha z voľnej prírody sa stanovuje postup v prípade straty alebo znehodnotenia nezameniteľného označenia, spôsob vydania náhradného nezameniteľného označenia.

Taktiež sa stanovuje výnimka z povinnosti nezameniteľného označenia chránených živočíchov pre druhy, na ktoré sa vzťahuje táto povinnosť podľa zákona č. 237/2002 Z.z. o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K § 44:

Uvedené ustanovenie je transpozíciou smernice o zoo. V súlade s čl. 2 smernice o zoo je účelom zoologických záhrad mimo iné aj ich otvorenie verejnosti za účelom vystavovania živočíchov. Zároveň však pre verejnosť môže byť otvorená iba zoologická záhrada, na zriadenie a prevádzkovanie ktorej bol vydaný súhlas orgánom ochrany prírody. V súlade s článkom 2 smernice o zoo sa taxatívne vymenúvajú zariadenia, ktoré sa nepovažujú za zoologické záhrady aj v prípade, že vystavujú na verejnosti živočichy najmenej 7 dní v roku (ide napr. o obchody so živočíchmi, cirkusy).

Zásada, že názov zoologická záhrada, zoo, zoopark, zoosafari, delfinárium a terárium môže používať iba zariadenia, ktoré má súhlas vydaný podľa tohto zákona, sa zavádza z toho dôvodu, aby už z názvu zariadenie bolo jasné, že ide o zariadenie, ktoré spĺňa zákonom stanovené podmienky. Táto zásada je zavedená vo väčšine vyspelých štátov, a preto je takáto právna úprava dôležitá aj z hľadiska vzájomnej medzinárodnej komunikácie týchto zariadení.

Ustanovujú sa náležitosti žiadosti o vydanie súhlasu na zriadenie a prevádzkovanie zoologickej záhrady. K žiadosti je potrebné pripojiť doklady uvádzajúce skutočnosti, z ktorých je možné zistiť, či žiadateľ spĺňa požiadavky na vydanie súhlasu. Orgán ochrany prírody vydá súhlas na zriadenie a prevádzkovanie zoologickej záhrady len ak miestnou ohliadkou overí splnenie podmienok na vydanie súhlasu (ide o podmienky totožné s podmienkami uvedenými v článku 3 smernice o zoo) a žiadateľ je bezúhonný.

Súhlas na zriadenie a prevádzkovanie zoologickej záhrady bude možné vydať len na dobu určitú, a to najviac na štyri roky. Touto pomerne dlhou dobou nie sú vzhľadom na pravidelné kontroly orgánov ochrany prírody ohrozené ciele stanovené navrhovaným ustanovením. Zároveň sa ustanovuje výnimka pre prípady, že žiadateľ ku dňu podania žiadosti nemôže plniť niektorú z podmienok uvedených v § 44 ods. 5 písm. a). V týchto prípadoch, ak sa žiadateľ písomne zaviaže, že podmienky splní, je možné vydať súhlas len na dobu dvoch rokov.

Pre prípady, že zoologická záhrada nespĺňa podmienky stanovené týmto zákonom, rozhodnutím o súhlase vydanom podľa tohto zákona ani po uplynutí 2 ročnej lehoty orgán

ochrany prírody a krajiny zoologickú záhradu alebo jej časť pre verejnosť uzavrie. K tomuto rozhodnutiu si vyžiada stanovisko Štátnej veterinárnej a potravinovej správy. Na zmenu, zrušenie alebo predĺženie platnosti súhlasu na zriadenie a prevádzkovanie zoologickej záhrady sa vzťahuje ustanovenie § 89 návrhu zákona.

Uzavretie zoologickej záhrady nezbavuje jej zriaďovateľa povinnosti starať sa aj naďalej o chované živočíchy.

Vzhľadom na to, že problematika upravená v smernici o zoo (článok 3 odsek 3 a 4) je v kompetencii Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky, podrobnosti o podmienkach držby a chovu zvierat v zoologických záhradách upraví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky.

K § 45:

Za účelom záchrany chránených rastlín a chránených živočíchov sa môžu zriadiť botanické záhrady, arboréta, chovné stanice, rehabilitačné stanice a záchytné strediská. Vzhľadom na to, že na zriadenie uvedených zariadení sa vyžaduje súhlas príslušného orgánu ochrany prírody (*na zriadenie botanickej záhrady a arboréta súhlas ministerstva a na zriadenie chovnej stanice a prevádzkovanie rehabilitačnej stanice súhlas miestne príslušného okresného úradu*), v tomto ustanovení sa bližšie určujú podmienky na činnosť takýchto zariadení spolu s vymedzením ich poslania. V podmienkach sa kladie primeraný dôraz na vhodnosť chovateľských zariadení, odbornú spôsobilosť a vzdelanie zamestnancov zariadení. Na umiestnenie zhabaných, zaistených alebo prepadnutých chránených druhov rastlín a živočíchov budú slúžiť záchytné strediská. Ministerstvo určí za záchytné stredisko len také zariadenie, ktoré bude mať najlepšie podmienky na vykonávanie požadovaných činností. Ministerstvo sa bude podieľať na úhrade výdavkov súvisiacich so starostlivosťou o umiestnené rastliny a živočíchy vo vlastníctve štátu, ktorých je správcom, pričom tieto výdavky budú z časti kryté aj z finančných prostriedkov získaných z predaja chránených živočíchov.

K § 46:

Ustanovuje sa prednosť ustanovení o ochrane rastlín pred ustanoveniami o ochrane drevín, v prípade, že drevina je zároveň chránenou rastlinou.

K § 47:

Vytvárajú sa právne predpoklady na zabezpečenie ochrany drevín (stromov a krov rastúcich jednotlivo alebo v skupinách mimo lesného pôdneho fondu). Dreviny majú v sídlach a nelesnej krajine mimoriadny význam z hľadiska ochrany a tvorby životného prostredia, estetického rázu krajiny a dosiahnutia územného systému ekologickej stability.

Ochrana drevín sa zabezpečuje najmä obmedzením ich výrubu, ktorý možno vykonať len v odôvodnených prípadoch, po ich predchádzajúcom vyznačení orgánom ochrany prírody a po nadobudnutí právoplatnosti vydaného súhlasu.

V súhlase orgán ochrany prírody môže uložiť žiadateľovi primeranú náhradnú výsadbu drevín na mieste vopred určenom, v prípade že náhradnú výsadbu nemožno uložiť, orgán ochrany prírody uloží finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty dreviny. Finančná náhrada je príjmom obce, ktorá je povinná tieto príjmy použiť výlučne na úhradu nákladov spojených so starostlivosťou dreviny rastúce v jej katastrálnom území.

V § 47 ods. 4 sú upravené prípady, kedy sa súhlas na výrub drevín nevyžaduje. Súhlas nie je potrebný napr. na stromy s obvodom kmeňa stromu do 40 cm meraným vo výške 130 cm nad zemou, pri obnove produkčných ovocných drevín ak sa obnova do 6 mesiacov odo dňa

výrubu, ak výrub drevín vyplýva z osobitných predpisov (napr. cestný zákon, vodný zákon, zákon o dráhach, zákon o energetike), v územiach so štvrtým a piatym stupňom ochrany, kde je výrub zakázaný a teda je potrebná výnimka orgánu ochrany prírody, v prípadoch zabezpečenia starostlivosti o osobitne chránenú časť prírody a krajiny, ak výrub vykonáva alebo obstaráva organizácia ochrany prírody a tiež v záhradách a záhradkárskejších osadách..

K § 48:

Ustanovuje sa možnosť orgánu ochrany prírody za povolený výrub drevín predpísať náhradnú výsadbu alebo finančnú náhradu. Povinnosť uhradenia finančnej náhrady sa určuje aj tomu, kto dreviny vyrúbal bez súhlasu orgánu ochrany prírody.

K § 49:

Krajský úrad môže mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vyhlásiť za chránené stromy, a to aj keď rastú na lesnom pôdnom fonde.

Na výrub i spôsob ošetrovania chráneného stromu sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody a v prípade povoleného výrubu sa v ňom môže uložiť povinnosť náhradnej výsadby alebo finančnej náhrady a následne zruší vyhlásenie ochrany chráneného stromu.

K § 50:

Ustanovuje sa postup orgánu ochrany prírody pri vyhlasovaní osobitne chránených častí prírody. Ustanovuje sa spôsob oznámenia zámeru pri väčšom počte vlastníkov alebo ak ich pobyt nie je známy. Stanovujú sa lehoty v ktorých je potrebné zaslať k zámeru vyjadrenie obce, vlastníkov, správcov alebo nájomcov pozemku ako aj dotknutých orgánov štátnej správy. Upravuje povinnosti vlastníka (správcu, nájomcu) na oznámenie výkonu aj tých činností, ktorých výkon bude po vyhlásení chránených území v príslušnom stupni ochrany zakázaný. Stanovuje sa lehota 5 rokov, počas trvania ktorej ak orgán ochrany prírody nevyhlási ochranu navrhovaného územia na vlastníka (správcu, nájomcu) prestávajú platiť uvedené obmedzenia.

K § 51:

Upravuje sa lehota na zapísanie osobitne chránenej časti prírody a krajiny orgánom ochrany prírody do štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny a to do na 30 dní odo dňa doručenie podkladov na vykonanie zápisu. Ďalej sa upravuje, že z tohto zoznamu sa robia výpisy aj pre územný obvod kraja a okresu. Ministerstvo môže poveriť vedením a vydávaním výpisov z tohto zoznamu ním zriadenú organizáciu ochrany prírody.

V katastri nehnuteľností správa katastra po vykonaní zápisu osobitne chránenej časti prírody a krajiny do štátneho zoznamu a na základe podkladov predložených orgánom ochrany prírody, ktorý ochranu vyhlásil, vyznačí chránené územie s jeho ochranným pásmom, súkromné chránené územie s jeho ochranným pásmom, ak bolo vyhlásené alebo pozemok s chráneným stromom v rozsahu jeho ochranného pásma.

K § 52:

Upravuje sa spôsob označenie osobitne chránených častí prírody a krajiny, vrátane ich zón na identifikáciu ich územia v teréne. Prírodné pamiatky (jaskyne a prírodné vodopády) sa označujú len v prípade, ak boli vyhlásené za národné prírodné pamiatky alebo ak ide o významné alebo ohrozené jaskyne alebo prírodné vodopády. Označenie obstaráva orgán ochrany prírody, ktorý osobitne chránenú časť prírody a krajiny vyhlásil. So súhlasom orgánu ochrany prírody možno označovať chránené územia a zariadenia ochrany prírody a krajiny v nich a chránené stromy aj tabuľami s osobitným označením. Navrhované územie európskeho

významu sa v prípade potreby označuje ako vyhlásené chránené územie, pretože sa musí zabezpečiť predbežná ochrana tohto územia.

K § 53:

Upravujú sa podmienky za ktorých možno zrušiť alebo zmeniť ochranu osobitne chránených častí prírody a krajiny. Rieši sa otázka prekryvu chránených území a zón chránených území s rovnakými alebo rôznymi stupňami ochrany.

Na zrušenie ochrany prírodnej rezervácie a chránených území patriacich do súvislej európskej sústavy chránených území sa vyžaduje predchádzajúci súhlas ministerstva.

K § 54:

Na zabezpečenie starostlivosti o prírodu a krajinu sa vypracúvajú osobitné druhy dokumentácií, ktorých zameranie je deklarované v § 54.

Štruktúra jednotlivých druhov dokumentácie ochrany prírody a krajiny vyplýva aj zo smernice o biotopoch a smernice o vtákoch. Navrhuje sa päť základných skupín dokumentácie. S cieľom vytvorenia komplexnej strategickej dokumentácie ochrany prírody a krajiny pre celé územie Slovenska sa zavádza nový druh dokumentu, ktorý schvaľuje vláda - koncepcia ochrany prírody a krajiny. Špecifikuje sa, ktoré programy zahŕňajú dokumenty starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny a o územia medzinárodného významu. Ustanovuje sa

- a) účel programov starostlivosti o chránené územia, chránené stromy a ich ochranné pásma a územia medzinárodného významu, a pre ktoré chránené územia sa program starostlivosti nevypracúva, ako aj priorita záväznosti jednotlivých programov, ak sa týkajú toho istého chráneného územia,
- b) účel programov záchrany osobitne chránených častí prírody a krajiny a určuje sa, pre ktoré územia sa nevypracovávajú.

Špecifikujú sa jednotlivé druhy dokumentácií, ktoré zabezpečujú na príslušných úrovniach zachovávanie a vytváranie územného systému ekologickej stability a účel a druh dokumentov osobitne chránených častí prírody a krajiny.

V zmysle aproximácie smernice o biotopoch a smernice o vtákoch sa ustanovuje osobitný typ dokumentov – návrhy chránených vtáčích území a návrhy území európskeho významu.

Výsledky inventarizačných výskumov a monitoringu osobitne chránených častí prírody a krajiny, rezervačné knihy chránených území a chránených stromov predstavujú východiskové dokumenty pre spracovanie ďalších druhov dokumentácie ochrany prírody a krajiny.

Národný červený zoznam vzácnych, zriedkavých a ohrozených druhov rastlín a živočíchov predstavuje východiskový dokument na určenie chránených druhov a ich spoločenskej hodnoty.

Špecifikuje sa národná databáza chránených druhov, druhov európskeho významu a druhov národného významu, na ochranu ktorých sa vyhlasujú chránené územia, biotopov európskeho významu, biotopov národného významu, jaskýň a prírodných vodopádov a pre aké účely tvorí podklad.

Upravuje sa predmet dokumentu, ktorého obstarávateľom je obec – dokumentu starostlivosti o dreviny. Jeho cieľom je zabezpečenie starostlivosti o tie dreviny, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území obce.

Dokumentácia ochrany prírody a krajiny sa nevypracúva iba na účely ochrany prírody a krajiny, ale tvorí podklad aj pre ďalšie dokumentácie, dokumenty, plány a projekty uvedené v § 9 ods. 3 zákona o ochrane prírody, ku schváleniu a zmene ktorých príslušný orgán ochrany prírody vydáva záväzné vyjadrenia.

Osobitne je riešená účasť verejnosti, zastúpenej občianskymi združeniami, pri schvaľovaní dokumentácie ochrany prírody. Cieľom uvedeného ustanovenia je na jednej strane, zabezpečiť občianskym združeniam zameraným na ochranu prírody a krajiny, prístup k dokumentácii ochrany prírody a krajiny, ktorá je verejne prístupná už v procese jej schvaľovania, kedy je možné k navrhovaným opatreniam vzniesť pripomienky a návrhy, na strane druhej skvalitnenie dokumentácie ochrany prírody týmito pripomienkami. V prípade, že občianske združenia písomne požiada orgán ochrany prírody, ktorý dokumentáciu ochrany prírody obstaráva aby ho písomne upovedomil o obstarávanej dokumentácii a termíne jej schvaľovania, orgán ochrany prírody je povinný tak urobiť do siedmich dní odo dňa doručenia žiadosti.

K § 55:

Ustanovuje sa kto môže vypracovať dokumentáciu ochrany prírody a krajiny a spôsob vedenia zoznamu odborne spôsobilých osôb. Dokumentáciu ochrany prírody a krajiny môže vypracovať okrem organizácii ochrany prírody len odborne spôsobilá osoba, ktorá spĺňa požadované kvalifikačné predpoklady a je bezúhonná. Odborne spôsobilé osoby sa zapisujú do zoznamu, ktorý vedie ministerstvo. Osobitne sa upravuje situácia, kedy je odborne spôsobilá osoba vyčiarknutá z tohoto zoznamu. Ide napr. o prípady, kedy právnická osoba zanikla bez právneho nástupcu alebo bola zapísaná do zoznamu na základe nepravdivých údajov uvedených v žiadosti alebo bola v zozname zapísaná po dobu dlhšiu ako desať rokov. Cieľom uvedeného ustanovenia je zabezpečiť, aby dokumentácia ochrany prírody a krajiny bola vypracovávaná len odborníkmi na základe najnovších poznatkov. Po uplynutí desiatich rokov je možné opätovne požiadať o zapísanie do zoznamu.

K § 56:

Prieskum a výskum prírody a krajiny, jej zložiek alebo prvkov vytvára predpoklady pre správnosť postupu pri realizácii starostlivosti o ňu. Pri prieskume a výskume však môže dochádzať aj k poškodeniu prírody a krajiny, k nežiadúcemu zberu, duplicitě, zatajeniu poznatkov a pod. Prieskum a výskum osobitne chránených častí prírody a krajiny by sa mal uskutočňovať len oprávnenými osobami, ktoré by zaručovali dodržiavanie podmienok ochrany a poskytnutie zistených výsledkov pre zabezpečovanie ochrany prírody a krajiny. Ustanovuje sa povinnosť oprávneným osobám poskytnúť do 60 dní od ukončenia výskumu organizácii ochrany prírody správu o jeho výsledku, údaje ktorej budú naplňovať národnú databázu chránených druhov, druhov európskeho významu a druhov národného významu, na ochranu ktorých sa vyhlasujú chránené územia, biotopov európskeho významu, biotopov národného významu, jaskýň a prírodných vodopádov. V záujme zachovanie "autorstva" nálezu zisteného výskumom a prieskumom oprávnená osoba môže určiť podmienky, za splnenia ktorých môže organizácia ochrany prírody tieto údaje sprístupňovať a poskytovať o nich informácie.

V prípade bezprostrednej hrozby zániku biotopov alebo ekosystémov, ich zložiek a prvkov, zákon o ochrane prírody umožňuje orgánom ochrany prírody nariadiť ich prednostné preskúmanie alebo vykonať tzv. záchranný výskum pre zistenie možnosti ich záchrany alebo aspoň zdokumentovania. Takýto alebo iný výskum v záujme ochrany prírody a krajiny vykonáva oprávnená osoba po dohode s vlastníkom nehnuteľností. Ak nedôjde k dohode, rozhodne orgán ochrany prírody o jeho vykonaní a o podmienkach, za ktorých sa môže vykonať.

Vzor správy o výskume a prieskume ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

K § 57:

Ustanovením § 57 sa obdobne ako v zahraničí zabezpečuje právo voľného prístupu do prírody za účelom rekreácie, turistiky a pod. Zároveň sa ustanovujú určité obmedzenia tohoto práva v záujme ochrany práv a právom chránených záujmov vlastníkov (správcov, nájomcov) pozemkov resp. iných verejných záujmov.

K § 58:

Viacere chránené územia sú zaťažené návštevnosťou, najmä vjazdom a zotrúvaním motorových vozidiel. Medzi takéto územia patrí napríklad Tatranský národný park v okolí cesty Slobody, Národný park Malá Fatra v Tiesňavách a Vrátnej doline, Národný park Slovenský raj v roklinách a v okolí Dediniek, Stratenej či Čingova. Veľkú návštevnosť majú každoročne národné prírodné rezervácie Devínska kobyla, Manínska úžina, Súľovské skaly, Zádielská dolina, Čachtický hradný vrch, Demänovská dolina, Ďumbier, Prielom Dunajca, Morské oko, Prošiecká dolina, Šúr, Šomoška, Tlstá, Zoborská ľesostep a ďalšie.

Regulácia využívania chránených území návštevníkmi sa už vo väčšine štátov sveta vykonáva aj spoplatnením vstupu alebo vjazdu do nich. Takto sú spoplatnené vstupy do viacerých národných parkov alebo iných chránených území v Kanade, USA, Veľkej Británii, Českej republike, Maďarsku.

Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby regulačné opatrenie podľa § 58 predstavovalo nástroj v pôsobnosti orgánov ochrany prírody. Finančné prostriedky zo vstupného budú plynúť do štátneho rozpočtu. V prípade, že orgán ochrany prírody alebo ním poverená organizácia ochrany prírody vyberá vstupné do chránených území, ktoré nie sú vo vlastníctve štátu, môže tak urobiť iba so súhlasom vlastníka.

K § 59:

Právo každého na priaznivé životné prostredie patrí medzi základné práva zaručené Ústavou Slovenskej republiky. Ochrana prírody a krajiny je vyšším verejným záujmom. Zákon preto ukladá aj obmedzenia, ktoré musí strpieť vlastník(správca, nájomca) pozemku v záujme ochrany prírody a krajiny. Podľa § 59 je vlastník(správca, nájomca) povinný strpieť vykonávanie určitých (spravidla časovo obmedzených) činností súvisiacich so starostlivosťou o prírodu a krajinu. Okrem vstupu pracovníkov orgánov ochrany prírody na pozemok pôjde napríklad o osadenie tabúl na označenie chráneného územia, umiestnenie drobných dočasných monitorovacích zariadení na monitorovanie ekosystémov, ich zložiek a prvkov alebo vplyvov na ne. Zároveň sa ustanovuje ohlasovacia povinnosť zo strany orgánu ochrany prírody a povinnosť jeho pracovníkov čo najviac šetriť práva a právom chránené záujmy vlastníka (správcu, nájomcu) pozemku.

K § 60:

Finančný príspevok podľa § 60 návrhu zákona predstavuje peňažný stimul pre vlastníka (správcu, nájomcu) pozemku za tým účelom, aby aj za cenu zvýšených nákladov na obhospodarovanie pozemku alebo udržiavanie budovy, prípadne podzemného priestoru vytvoreného človekom dodržal ochranné podmienky dané pre konkrétne chránené územie alebo chránený druh. (Např. finančný príspevok bude možné poskytnúť na uhradenie časti nákladov vynaložených na ošetrovanie trávov kostola v streche ktorého hniezdia netopiere, prostriedkom neškodným pre tento druh ale drahším ako bežne používaný prostriedok na

ošetrenie trávov.)

Podmienkou poskytnutia finančného príspevku je uzavretie písomnej zmluvy medzi vlastníkom (správcom, nájomcom) dotknutých pozemkov a orgánom ochrany prírody alebo ním poverenou organizáciou ochrany prírody. Finančný príspevok sa môže poskytnúť len vo vzťahu k pozemkom nachádzajúcim sa vo vymenovaných chránených územiach.

Finančný príspevok môže byť použitý na financovanie napríklad kosenia trávnych porastov v určitom období, osobitného obhospodarovania niektorých ekosystémov, vybudovania a prevádzky zariadení obmedzujúcich vstup na pozemky alebo zabezpečujúcich starostlivosť o chránené druhy, vybudovania a údržby náučných chodníkov a náučných lokalít s regulovanou návštevnosťou a podobne. Výška finančného príspevku je podmienená faktormi, ktoré sú dané a jeho výška môže ísť až do výšky 100 % rozdielu nákladov medzi bežným a požadovaným spôsobom obhospodarovania. Finančný príspevok sa poskytuje pred realizáciou dohodnutých opatrení a môže sa použiť len na účel poskytnutia.

Táto forma využívajúca kladný vzťah niektorých vlastníkov (správcov, nájomcov) pozemkov k ochrane prírody a krajiny znamená jednak čiastočné odbremenenie štátu, jednak zapojenie občanov do konkrétnych aktivít pri zabezpečovaní starostlivosti o prírodu a krajinu, a tým aj dôležitú zložku ich výchovy v tejto oblasti.

K § 61:

V tomto ustanovení je upravená čo najpresnejšia charakteristika jedného z kľúčových pojmov potrebných pre aplikáciu návrhu zákona v praxi, ktorým je „bežného obhospodarovanie“ na pozemkoch.

- *Bežné obhospodarovanie na poľnohospodárskych pozemkoch* je charakterizované v odseku 3, pričom sa vychádza z platnej legislatívy rezortu pôdohospodárstva a to zákona SNR č. 307/1992 Zb v znení zákona č. 83/2000 Z.z..
- *Bežné obhospodarovanie na lesných pozemkoch* vychádza plne z legislatívy rezortu pôdohospodárstva a to zákona č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva a vyhlášky MP SR č. 5/1995 Z.z. o hospodárskej úprave lesov.
- *Bežné obhospodarovanie na pozemkoch, ktoré nie sú poľnohospodárskymi ani lesnými pozemkami* („iné pozemky“) tvorí veľmi heterogénnu skupinu využitia pozemkov napr. na banskú činnosť, chov rýb a hydiny na rybníkoch, výkon poľovného práva, ktoré nie sú zaradené do bežnej poľnohospodárskej ani lesohospodárskej činnosti. Spoločnou podmienkou pre všetky činnosti zahrnuté do takéhoto obhospodarovania je, že sú na pozemkoch, ktorých sa týkajú obmedzenia z titulu ochrany prírody a krajiny povolené príslušnými orgánmi v zmysle osobitných predpisov. /Např. rozhodnutím o využívaní územia, ochrannom pásme, chránenom území, stanovením poľovného revíru, schválením manipulačného poriadku /.

Takéto poňatie bežného hospodárenia na pozemkoch zvýrazňuje neproporcionálnosť v zakotvení náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania v súčasne platnom legislatívnom systéme, nakoľko tento inštitút nie je obsiahnutý v stavebnom, lesnom, vodnom, telekomunikačnom a ďalších zákonoch.

Riešia sa prípady, keď dochádza k obmedzeniu bežného hospodárenia na pozemkoch na LPF počas platnosti lesného hospodárskeho plánu, kedy obmedzenie z titulu ochrany prírody a krajiny vyvolá zmenu lesného hospodárskeho plánu. Náklady súvisiace s vyhotovením „nového lesného hospodárskeho plánu“ bude znášať štát.

Ustanovuje sa orgán štátnej správy u ktorého si môže oprávnená osoba uplatňovať nárok na náhradu za obmedzenie bežného hospodárenia. Bude to ministerstvo (pre prípady obmedzení vyplývajúcich z návrhu zákona a alebo z určenia podrobnejších podmienok vykonávania činnosti na základe ním povolenej výnimky) alebo krajský úrad (pre všetky ostatné prípady).

Ďalej sa stanovujú lehoty v ktorých je možné uplatniť nárok na náhradu ujmy ako aj prípady kedy nárok na náhradu ujmy zaniká.

Pre prípady, že napr. odpadne dôvod obmedzenia bežného obhospodarovania (napr. zrušením ochrany územia) sa vlastník zaväzuje k vráteniu adekvátnej čiastky vyplateného nároku.

Pri návrhu uvedeného ustanovenia vychádzalo ministerstvo z analýzy úpravy majetkovej ujmy a kompenzácií z titulu obmedzení vlastníckeho práva v zahraničných právnych úpravách, na základe, ktorej možno konštatovať, že legislatíva mnohých krajín takmer univerzálne poskytuje možnosť zákazov alebo obmedzení bez náhrady a to v tých prípadoch, ak vlastník môže využívať pozemok iným spôsobom. Náhrada sa teda poskytuje častokrát len v tých prípadoch, keď vlastníčkovi pozemku je zakázané a znemožnené akékoľvek využitie pozemku. Z preštudovaných dostupných zahraničných úprav vyplýva, že náhrada majetkovej ujmy je opodstatnená len tam a v tom prípade, kde vznikla vlastníčkovi skutočná, reálna škoda, teda nie len predpokladaná. V právnych systémoch Európy a USA platí zásada: ak je vlastník obmedzený len v jednej činnosti a ostatné môže vykonávať, nepatrí mu v zásade náhrada. [„Analytická štúdia právnych aspektov ochrany prírody ako súčasti starostlivosti o životné prostredie so zameraním na náhradu majetkovej ujmy podľa § 47 zákona NR SR č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny“ (JUDr. R. Barbušová a kol. 1995)].

K § 62:

Navrhuje sa, aby sa zákaz prevodu vlastníckeho práva vzťahoval na chránené územia s tretím až piatym stupňom ochrany. V prípade podielového spoluvlastníctva sa zákaz prevodu vlastníckeho práva vzťahuje iba na podiel vo vlastníctve štátu. Uvedené ustanovenie má zabezpečiť, aby pozemky v chránených územiach s tretím až piatym stupňom ochrany, ak sú alebo sa časom stanú vlastníctvom štátu, zostali natrvalo vo vlastníctve štátu, ktorý je zodpovedný za ochranu prírody a krajiny a je predpoklad, že zabezpečí a týchto pozemkoch hospodárenie v súlade s podmienkami ich ochrany.

K § 63:

V § 63 návrhu zákona je upravené obmedzenie zmluvnej voľnosti vlastníkov nezastavaných pozemkov ležiacich za hranicami zastavaného územia obce v územiach s tretím až piatym stupňom ochrany, lebo takýto predmet vlastníctva nemôžu previesť na inú osobu bez toho, že by ho najskôr neponúkli štátu zastúpeného ministerstvom. Ide teda o povinnosť vlastníka hodlajúceho previesť svoje vlastníctvo vyplývajúce zo zákonného predkupného práva.

Ak povinný vlastník prostredníctvom ponuky, ktorá musí byť písomná, ponúkne štátu dané pozemky, štát zastúpený ministerstvom by sa mal v stanovenej lehote vyjadriť k ponuke. Predkupné právo štátu zanikne, ak ho nevykoná ministerstvo v stanovenej lehote.

Ak povinný subjekt nebude rešpektovať zákonné predkupné právo a pozemky prevedie na inú osobu bez toho, aby ho predtým ponúkol štátu (ministerstvu), je právny úkon, na základe ktorého došlo k prevodu vlastníctva pozemkov, neplatný.

Cieľom navrhovaného ustanovenia je napríklad zníženie nutnosti každoročného vyplácania náhrady majetkovej ujmy, ktorá vznikla vlastníčkovi z dôvodu obmedzení vyplývajúcich zo zákona o ochrane prírody.

K § 64:

Vymenúvajú sa orgány ochrany prírody, ktoré budú vykonávať štátnu správu na úseku ochrany prírody a krajiny podľa návrhu zákona. Návrh vychádza zo zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a o organizácii ústrednej štátnej správy, zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov, zákona Slovenskej

národnej rady č. 595/1990 Zb. v znení neskorších predpisov, zákona č. 416/2001 Z.z.. Zároveň sa v súlade s kompetenčným zákonom a ustanoveniami ostatných častí návrhu zákona ustanovujú kompetencie orgánov ochrany prírody.

K § 65:

Podľa zákona č. 575/2001 Z.z. je ministerstvo ústredným orgánom štátnej správy pre tvorbu a ochranu životného prostredia vrátane ochrany prírody. Na tomto úseku bude teda riadiť a kontrolovať výkon štátnej správy a vykonávať štátny dozor. Do jeho pôsobnosti patrí najmä vydávanie všeobecne záväzných právnych predpisov na vykonanie zákona, prvostupňové rozhodovanie v zásadných veciach (najmä vydávanie výnimiek zo zákazov ustanovených pre chránené druhy a pre určené chránené územia), ako aj zabezpečovanie a uskutočňovanie medzinárodnej spolupráce v oblasti ochrany prírody a krajiny a plnenie úloh vo vzťahu k Európskej únii.

Odborné zázemie potrebné na plnenie úloh podľa zákona o ochrane prírody zabezpečujú organizácie ochrany prírody zriadené ministerstvom, najmä Štátna ochrana prírody a krajiny SR, Správa slovenských jaskýň, Zoologická záhrada Bojnice, ktoré budú môcť vykonávať určité úlohy za orgány ochrany prírody (samozrejme okrem výkonu štátnej správy podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní).

K § 66:

Slovenská inšpekcia životného prostredia je odborným kontrolným orgánom, prostredníctvom ktorého ministerstvo vykonáva štátny dozor na úseku ochrany prírody a krajiny. Okrem kompetencií zverených zákonom č. 237/2002 Z.z. o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín a o zmene a doplnení niektorých zákonov bude ukladať pokuty fyzickým a právnickým osobám za porušenie ustanovení návrhu zákona, nariaďovať potrebné nápravné opatrenie na odstránenie ňou zistených nedostatkov.

K § 67:

Odbor životného prostredia krajského úradu bude vykonávať štátnu správu vo veciach ochrany prírody a krajiny v kraji; bude najmä odvolacím orgánom voči rozhodnutiam okresného úradu vydaných podľa návrhu zákona.

K § 68:

Odbor životného prostredia okresného úradu bude taktiež vykonávať štátnu správu vo veciach ochrany prírody a krajiny v okrese (okrem iného aj pri vyvodzovaní zodpovednosti za porušovanie povinností podľa návrhu zákona.)

K § 69:

Obce sú orgánom štátnej správy ochrany prírody na úseku ochrany drevín. Obstarávajú projekty miestneho územného systému ekologickej stability a program starostlivosti o dreviny.

K § 70:

Navrhuje sa, aby vysoko špecializované úlohy vo vzťahu k zoologickým záhradám (§ 44 – prevzatie smernice o zoo) na úseku veterinárnej starostlivosti a kontroly plnila Štátna veterinárna a potravinová správa, ktorej zriadenie, postavenie a úlohy sú upravené zákonom č. 337/1998 Z. z. o veterinárnej starostlivosti. Vzhľadom k tomu, že v zmysle § 8 ods.4 písm. i) zákona č. 337/1998 Z.z. v znení zákona č. 23/2002 Z.z. plní Štátna veterinárna a potravinová

správa aj úlohy, ktoré jej ustanoví osobitný predpis, bolo potrebné vzhľadom na novú osobitnú úpravu zoologických záhrad z hľadiska záujmov chránených navrhovaným zákonom ustanoviť pre Štátnu veterinárnu a potravinovú správu osobitné úlohy.

K § 71:

Ustanovujú sa niektoré základné princípy konania orgánov ochrany prírody podľa návrhu zákona, ich zamestnancov a nimi poverených osôb pri výkone štátneho dozoru, ako aj povinnosť potrebnej súčinnosti zo strany fyzickej osoby a právnickej osoby, u ktorej sa vykonáva štátny dozor. Osobám vykonávajúcim štátny dozor sa zverujú oprávnenia nevyhnutné na výkon ich činnosti. Účelom uvedeného ustanovenia je vytvoriť podmienky pre účinnú kontrolu dodržiavania zákona o ochrane prírody.

K § 72:

Stráž prírody predstavuje obdobu lesnej stráže, poľnej stráže, poľovníckej stráže a vodnej stráže, pričom jej činnosť má širšie zameranie a týka sa ochrany prírody a krajiny ako celku. Stáva sa pomocníkom orgánov ochrany prírody pri zabezpečovaní kontroly dodržiavania zákona o ochrane prírody v teréne, kde sa splnomocňuje najmä na ukladanie a vyberanie blokových pokút za priestupky a iné správne delikty na úseku ochrany prírody a krajiny. Činnosť stráže prírody a krajiny usmerňujú najmä krajské úrady, ktoré sú oprávnené touto činnosťou poveriť príslušnú odbornú organizáciu ochrany prírody, najmä správy chránených krajinných oblastí a národných parkov.

K § 73:

Zoznam členov stráže prírody vedie KÚ. Zoznam obsahuje základné údaje potrebné k identifikovaniu osôb, dátum zloženia sľubu ako aj identifikáciu územia v ktorom člen stráže prírody vykonáva svoju funkciu.

K § 74:

Člen stráže prírody preukazuje svoju totožnosť odznakom alebo rovnošatou a ústnym vyhlásením „stráž prírody“. V záujme ochrany osobných údajov preukazom iba na požiadania a aj to len ukázaním jeho prednej strany. Ustanovujú sa ich základné náležitosti odznaku a preukazu, ktorých vzor je uvedený v prílohe návrhu zákona.

K § 75:

Zákon presne vymedzuje oprávnenia členov stráže prírody. Členovia stráže prírody musia mať k dispozícii také oprávnenia a prostriedky pri plnení úloh podľa návrhu zákona aby boli dostačujúce na zvládnutie aj odporu povinných a zodpovedných osôb kladeného pri kontrole v teréne, a preto sa zavádzajú nové oprávnenia zodpovedajúce úrovni napríklad poľnej a lesnej stráží (ide aj o oprávnenia, ktorými sa zasahuje aj do ústavných práv a slobôd osôb).

K § 76:

Bližšie sa špecifikujú donucovacie prostriedky a spôsob ich použitia ako aj prípady, kedy je ich použitie vylúčené.

K § 77:

Ustanovujú sa základné povinnosti člena stráže prírody. K povinnostiam člena stráže prírody patrí aj spolupracovať s Policajným zborom a obecnou políciou. Ide o rozsiahly výpočet

povinností rovnakej dôležitosti, ktorých cieľom je spoluprácou stráže prírody, polície a orgánov ochrany prírody zabezpečiť dodržiavanie ustanovení návrhu zákona.

K § 78:

V záujme zabezpečenie kvalitného výkonu stráže prírody sa ustanovujú prípady v ktorých je možné vyškrtnúť člena stráže prírody zo zoznamu. Ide napríklad o situáciu, kedy člen stráže prírody prekročí svoje právomoci alebo inak poruší sľub stráže prírody alebo nevykonáva svoju funkciu podľa návrhu zákona.

K § 79:

Oprávnenia členov stráže prírody priznáva zákon aj ministerstvom určeným zamestnancom organizácií ochrany prírody.

K § 80:

V záujem lepšej identifikácie v teréne ako aj na konaniach môžu pracovníci orgánov štátnej správy nosiť rovnošatu. Podrobnosti o rovnošate ako aj označení pracovníkov orgánov ochrany prírody a zamestnancov organizácií ochrany prírody ustanoví ministerstvo vyhláškou.

K § 81:

Nadalej na konanie orgánov ochrany prírody subsidiárne vzťahuje správny poriadok, pričom sa stanovuje, na ktoré konania uskutočňované orgánmi ochrany prírody sa nebude vzťahovať správny poriadok s výnimkou ustanovení o miestnej príslušnosti (doplnenia a zmeny vyplynuli najmä z potrieb doterajšej praxe).

K § 82:

Ustanovenie odseku 3 je špeciálnym ustanovením vo vzťahu k § 14 správneho poriadku. Toto ustanovenie vymedzuje účastníka konania v porovnaní so správnym poriadkom užšie [účastníkom konania na orgáne ochrany prírody je len žiadateľ, t.j. osoba, ktorá dala návrh (žiadosť) na začatie konania a v konaní sa má konať o jeho právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach]. Na druhej strane sú v odseku 6 upravené podmienky, za splnenia ktorých môže získať v súlade s § 14 ods.2 správneho poriadku postavenie účastníka konania v presne vymedzenom rozsahu občianske združenie venujúce sa problematike ochrany prírody a krajiny. V prípade rozhodovania o vydaní súhlasu na zriadenie a prevádzkovanie zoologickej záhrady sa zo zákona stáva účastníkom konania aj dotknutá obec.

V záujme toho, aby orgán ochrany prírody v konaní spracovával aktuálne a správne informácie a údaje, a teda aby mohol dostatočne a správne zistiť skutkový stav a správne rozhodnúť, sú účastníci konania povinní bezodkladne poskytnúť orgánu ochrany prírody akékoľvek nové informácie, resp. zmeny týkajúce sa predmetu konania.

V praxi orgánov ochrany prírody sa vyskytli rôzne situácie, v ktorých bolo potrebné ukončiť konania vydaním rozhodnutia o zastavení konania. V správnom poriadku sú taxatívne vymenované len dva dôvody, na základe ktorých tak môže orgán ochrany prírody urobiť, preto bolo potrebné doplniť ďalšie dôvody na základe poznatkov z praxe. Upravuje sa povinnosť orgánu ochrany prírody zastaviť konanie v taxatívne stanovených prípadoch. Orgán ochrany prírody zastaví konanie, ak napríklad zomrel alebo zanikol bez právneho nástupcu účastník konania, môže tiež nastať prípad, keď účastník konania vzal návrh na začatie konania späť, prípad späťvzatia odvolania (rozkladu) alebo návrhu na obnovu konania, pretože tieto sú chápané ako výlučné dispozičné právo účastníka konania. Iným dôvodom je prípad, keď sa ukáže, že dôvod (hmotnoprávny) konania odpadol.

V rozhodnutiach (súhlasoch alebo výnimkách), ktorými orgán ochrany prírody povoľuje uskutočnenie činnosti v prírode a krajine ako aj uskutočnenie činnosti v súvislosti s druhovou ochranou môže určiť bližšie podmienky pre ich vykonávanie.

K § 83:

Osobitne sa upravujú vecná a miestna príslušnosť na konanie orgánov ochrany prírody. Uvedené ustanovenie odstraňuje prípady rozhodovania o súvisiacich činnostiach rôznymi orgánmi ochrany prírody a krajiny.

K § 84:

Spresňuje sa úprava doručovania. Spôsoby doručovania podľa odseku 1 sú bežné aj v súdnej praxi. Odsek 2 stanovuje subjekty, ktorým sa doručujú písomnosti určené právnickým osobám a štátnym orgánom. Pretože orgány ochrany prírody často doručujú písomnosti advokátom, komerčným právnikom, exekútorom, notárom, konkrétnejšie sa upravuje aj doručovanie týmto subjektom. Tiež sa ukladá účastníkom konania a ich zástupcom povinnosť oznámiť orgánu ochrany prírody zmenu údajov potrebných na doručovanie. V odseku 5 sa rieši situácia, keď sa písomnosť vráti poštou ako nedoručiteľná. Analogické ustanovenie § 24 správneho poriadku upravuje prípad, ak adresát nebol zastihnutý, avšak v mieste doručenia sa zdržiava. Navrhované ustanovenie rieši situáciu, ak sa adresát v mieste doručovania nezdržiava a neoznámil orgánu ochrany prírody svoju aktuálnu adresu. Odsek 6 upravuje situáciu, keď je doručenie spojené s ťažkosťami a prieťahmi, alebo ide o účastníka konania so sídlom v cudzine. V takomto prípade môže dôjsť k uloženiu písomnosti na orgáne ochrany prírody s účinkami doručenia. O týchto následkoch musí byť účastník konania vopred poučený.

K § 85:

V porovnaní so správnym poriadkom sa v § 60b predlžuje lehota na rozhodnutie orgánu ochrany prírody, pretože v praxi sa ukázalo, že lehoty pre rozhodnutie orgánu ochrany prírody sú neprimerane krátke vzhľadom na potrebu vykonávania častokrát veľmi náročného získavania a zhromažďovania informácií a podkladov, ako aj na časovú náročnosť korešpondencie s dotknutými subjektami. Túto lehotu môže vedúci orgánu ochrany prírody primerane predĺžiť, ak je prípad zložitejší, pričom sa určuje maximálna doba takéhoto predĺženia lehoty na rozhodnutie. Ak orgán ochrany prírody nemôže rozhodnúť v lehote, je povinný písomne o tom upovedomiť účastníka konania aj s uvedením dôvodov. Napr. žiadosť na udelenie výnimky na zber chránených rastlín v určitej oblasti je doručená na orgán ochrany prírody v apríli. Keďže orgán ochrany prírody má informácie o rozsahu výskytu uvedeného druhu v danej lokalite len spred 10 rokov je pre správne rozhodnutie potrebné fyzicky overiť početnosť druhu na lokalite. Keďže je potrebné vyčkať na vegetačné obdobie, požiada pracovník vykonávajúci štátnu správu ochrany prírody a krajiny o predĺženie lehoty na rozhodnutie. V zmysle navrhovaného ustanovenia môže vedúci orgánu ochrany prírody lehotu na rozhodnutie predĺžiť. V odseku 2 ide o jasné deklarovanie skutočností, že lehoty pri prerušení konania neplynú. Správny poriadok obsahuje obdobné ustanovenie v § 29, vzťahuje sa však len na lehoty upravené v správnom poriadku. Avšak v návrhu zákona sa upravujú lehoty na konanie na orgáne ochrany prírody odlišne, a preto je potrebné deklarovať túto skutočnosť.

K § 86:

Zakotvuje sa procesná povinnosť účastníka konania týkajúca sa získavania podkladov na rozhodnutie za účelom spoľahlivého zistenia skutkového stavu veci.

K § 87:

Deklaruje sa, ktoré z navrhovaných ustanovení sa primerane použijú aj na konanie o rozklade.

K § 88:

Upravujú sa inštitúty, ktoré neupravuje vôbec alebo ich upravuje okrajovo správny poriadok, t.j. späťvzatie odvolania (rozkladu) a vzdanie sa odvolania (rozkladu). Z hľadiska právnej istoty sa určuje deň právoplatnosti prvostupňového rozhodnutia po späťvzati alebo vzdaní sa odvolania (rozkladu).

K § 89:

Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy sa vzťahuje možnosť zmeny a zrušenia na všetky rozhodnutia vydané v správnom konaní, nielen na súhlasy (s výnimkou rozhodnutí o priestupkoch a iných správnych deliktach a zhabaní jedincov chránených druhov) a zároveň sa dopĺňa právna úprava predĺženia a straty platnosti rozhodnutia. V rámci uvedeného ustanovenia sú taxatívne vymedzené podmienky, za splnenia ktorých môže orgán ochrany prírody ním vydané rozhodnutie zmeniť alebo zrušiť, prípadne predĺžiť jeho platnosť, a to z vlastného podnetu alebo na základe návrhu účastníka konania. Zároveň sú taxatívne vymedzené prípady, kedy rozhodnutie vydané podľa zákona o ochrane prírody stráca svoju platnosť.

K § 90:

V týchto ustanoveniach sa upravuje administratívna zodpovednosť za porušenie hmotnoprávnych a procesnoprávnych ustanovení zákona o ochrane prírody. Na základe týchto ustanovení inšpekcia, okresný úrad v zákonom stanovenom rozsahu môže uložiť ako sankciu pokutu a prepadnutie veci za iný správny delikt (nie je stanovená povinnosť ukladania sankcií). Z dôvodu odstránenia pochybností § 91 obsahuje taxatívny výpočet ustanovení, za porušenie ktorých môžu príslušné orgány ochrany prírody uložiť sankciu spolu s konkrétnym odvolaním sa na ustanovenie, ktoré konkrétnu povinnosť upravuje. Pri ustanovovaní výšky pokút za iné správne delikty podľa tohto zákona sa navrhuje horná hranica 1 000 000 Sk (resp. až do 2 000 000 Sk v prípadoch, kedy zákon umožňuje uložiť ďalšiu pokutu, a to až do dvojnásobku hornej hranice pokuty ustanovenej týmto zákonom).

K § 91:

Návrh zákona ďalej ustanovuje 30-dňovú lehotu splatnosti pokuty ako minimálnu, príslušný orgán ochrany prírody môže určiť dlhšiu lehotu. Okrem pokuty návrh zákona umožňuje uložiť za iný správny delikt podľa zákona aj sankciu prepadnutie veci alebo ochranné opatrenie zhabanie vecí. Upravuje sa možnosť uloženia poriadkovej pokuty a predlžuje sa subjektívna a objektívna lehota na ukladanie pokút za iné správne delikty. Podľa doteraz platného zákona mohol úrad tieto pokuty uložiť do 1 roka od zistenia porušenia povinností, najneskôr však do 3 rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu povinností. Takáto právna úprava sa v praxi ukázala ako nevyhovujúca, a to vzhľadom na krátkosť lehôt a zložitnosť konania v oblasti protiprávnych konaní na úseku ochrany prírody a krajiny. Návrh zákona stanovuje 2 - ročnú subjektívnu lehotu a 5 - ročnú objektívnu lehotu. Návrh zákona ďalej umožňuje uložiť účastníkovi konania o správnom delikte poriadkovú pokutu do výšky 10 000 Sk. Ak sa účastník konania bez závažných dôvodov opakovane nedostaví na pojednávanie alebo inak sťažuje postup konania môže mu orgán ochrany prírody uložiť pokutu až do výšky 100 000 Sk. Novým oproti doterajšej úprave je ustanovenie o povinnosti uhradenia trov konania, ktoré vznikli štátu v súvislosti s prejednávaním iného správneho deliktu. Trovy konania sa určili paušálnou sumou vo výške 1 000 Sk. Vzhľadom k tomu, že ochrana prírody a krajiny je oblasť veľmi sledovaná

verejnosťou a orgány ochrany prírody sú vystavované kritike, za nezabezpečenie „vymožiteľnosti práva“ je cieľom všetkých navrhovaných ustanovení zabezpečiť aby mohli konať o uložení pokuty za správny delikt čo najrýchlejšie ukončiť.

K § 92:

Navrhujú sa skutkové podstaty priestupkov na úseku ochrany prírody a krajiny Na základe týchto ustanovení inšpekcia, okresný úrad v zákonom stanovenom rozsahu môže uložiť ako sankciu pokarhanie, pokutu a prepadnutie veci za priestupok (nie je stanovená povinnosť ukladania sankcií). Pri výške pokuty za priestupky podľa tohto zákona sa navrhujú štyri skupiny skutkových podstat, ktoré sú ohraničené sumami, 10 000 Sk, 100 000 Sk, 200 000 Sk a 300 000 Sk. Horná hranica je 300 000 Sk (resp. až do 600 000 Sk v prípadoch, kedy zákon umožňuje uložiť ďalšiu pokutu, a to až do dvojnásobku hornej hranice pokuty ustanovenej týmto zákonom). Výška blokovvej pokuty sa navrhuje do 2000 Sk.

K § 93:

Osobitne sa upravuje inštitút zaistenia veci. Ustanovujú sa podmienky, za akých je možné zaistiť vec v rámci konania za účelom prerokovania priestupku alebo iného správneho deliktu. Zároveň sa ustanovujú aj ďalšie prípady, kedy je možné živého jedinca chráneného druhu zaistiť ako aj postup orgánov ochrany prírody v konaní o zaistení veci.

K § 94:

Problematika správy majetku štátu, ktorými sú zhabané alebo prepadnuté chránené druhy, patrí taktiež k dôležitej právnej úprave. Navrhuje sa, aby bolo ministerstvo určené za správcu takéhoto majetku štátu. V nadväznosti na to sa upravujú spôsoby nakladania s chránenými druhmi vo vlastníctve štátu. Tieto spôsoby zohľadňujú najmä tú skutočnosť, že ide o špecifické veci, a to najmä v prípade živých chránených rastlín a chránených živočíchov, u ktorých sa kladú veľké nároky na vhodné podmienky na ich umiestnenie a starostlivosť o nich. Navrhuje sa, aby sa pri správe chránených druhov vo vlastníctve štátu postupovalo podľa tohto zákona ako špeciálnej právnej úpravy, a len vo veciach, ktoré tento zákon neupravuje, sa bude postupovať podľa všeobecného predpisu o správe majetku štátu, ktorým je zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov.

K § 95:

Najmä na účely posudzovania závažnosti protiprávneho konania a vypracovania znaleckých posudkov sa upravuje problematika spoločenskej hodnoty chránených druhov, drevín a biotopov. Zároveň sa ustanovuje, že okresný úrad zastupuje štát pri uplatňovaní nárokov na náhradu škody, ktorá bola spáchaná na osobitne chránených častiach prírody a krajiny, a to vo výške vyčíslenej spoločenskej hodnoty, a to tak v občianskoprávnom konaní ako aj v trestnoprávnom konaní.

K § 96:

Ustanovuje sa osobitné oprávnenie, v zmysle ktorého môže orgán ochrany prírody zhabať jedinca chráneného druhu. Zákon taxatívne určuje dôvody i postup pri zhabaní jedincov chránených druhov, ktorými sa nakladá v rozpore so zákonom o ochrane prírody.

Určuje sa časový moment, kedy sa zhabané jedince chráneného druhu stávajú vlastníctvom štátu, a to dňom právoplatnosti rozhodnutia o zhabaní. Vzhľadom na to, že správu vlastníctva štátu - zhabaných jedincov chráneného druhu vykonáva ministerstvo, ukladá sa povinnosť orgánu ochrany prírody, ktorý rozhodol o zhabaní jedinca chráneného druhu, oznámiť túto skutočnosť bez zbytočného odkladu ministerstvu, aby mohli byť vytvorené vhodné podmienky

na jeho umiestnenie. Osobitne dôležité je to vo vzťahu k živým jedincom chráneného druhu, ktoré by mali byť bez zbytočného odkladu umiestnené v záchytnom stredisku, ktoré určuje ministerstvo. Novým oproti doterajšej úprave je ustanovenie o povinnosti úhrady nákladov spojených s odobratím, zaistením a so zhabaním jedinca chráneného druhu a s jeho následnou starostlivosťou do právoplatnosti rozhodnutia o zhabaní, ako aj s jeho návratom do voľnej prírody alebo premiestnením zhabaného živého jedinca chráneného druhu do záchytného strediska v cudzine alebo v Slovenskej republike. Povinnosť uhradenia nákladov sa ukladá rozhodnutím osobe, ktorej boli jedince chráneného druhu zhabané a uhradené náklady sú príjmom štátneho rozpočtu.

K § 97:

Doteraz platný zákon o ochrane prírody žiadnym spôsobom neriešil otázku kompenzácie škôd spôsobovaných voľne žijúcimi živočíchmi. Rovnako náš právny poriadok vyslovene neupravuje vlastníctvo k voľne žijúcim živočíchom. V takomto prípade je preto potrebné určiť, kto ponese zodpovednosť za prípadnú škodu spôsobenú voľne žijúcimi živočíchmi. Občiansky zákonník upravuje dva typy všeobecnej zodpovednosti za škodu, a to zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti (§ 420) a zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkovou činnosťou (§ 420a). Pri škodách spôsobených voľne žijúcimi živočíchmi však nedochádza ani k porušeniu právnej povinnosti, ani prevádzkovej činnosti. Nejde ani o prípad osobitnej zodpovednosti podľa § 421 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Doposiaľ jediným právnym predpisom, ktorý istým spôsobom čiastočne riešil možnosť preplácania škôd spôsobovaných zverou je zákon č. 23/1962 Zb. o poľovníctve v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacia vyhláška č. 59/1967 Zb. v znení neskorších predpisov. Uvedené predpisy umožňovali preplácať škody ktoré spôsobil medveď na včelstvách a domácich zvieratách na území poľovného revíru. Na území poľovného revíru, v ktorom nebol povolený lov medveďa, vzniknuté škody uhrádzal štát, prostredníctvom miestne príslušného okresného úradu. V prípade ak škody vznikali na území poľovného revíru, v ktorom bol lov medveďa riadne povolený, škody uhrádzal užívateľ poľovného revíru. Táto úprava je však v súčasnosti nepostačujúca, nakoľko nezohľadňuje nové majetko - právne pomery, ku ktorým došlo po roku 1989. Poisťovne, ktoré sú na našom trhu, neposkytujú možnosť takéhoto druhu poistenia. Dôvodom na prijatie uvedených ustanovení je jednak prevládajúci spoločenský záujem na ochrane a zachovaní ohrozených druhov živočíchov, ale zároveň je akceptovanie oprávnených požiadaviek vlastníkov vybraného druhu majetku, ktorí sú spôsobovanými škodami postihovaní. Štát by mal zabezpečiť kompenzáciu vzniknutých škôd hlavne z dôvodu celospoločenského záujmu na ochrane týchto druhov. Zotrvanie súčasného stavu - nehradenie žiadnych škôd okrem škôd spôsobovaných medveďom, by s veľkou pravdepodobnosťou viedlo k svojpomocnému riešeniu chovateľov dobytká, poľnohospodárov, rybohospodárov a ostatných dotknutých osôb až k neobmedzenému zabíjaniu týchto druhov živočíchov. Z uvedených dôvodov sa v návrhu zákona upravuje problematika náhrady škody vybranými živočíchmi, ktoré sú chránené pred usmrccovaním, odchytom a ďalšími aktivitami narušujúcim ich prirodzený vývoj. Za účelom ich zachovania prebiehajú záchranné programy, niekedy aj na medzinárodnej úrovni. Ako dôsledok úspešnosti týchto programov na niektorých miestach, prípadne v určitom období dochádza ku zvýšenej početnosti stavu týchto druhov. Niektoré z týchto živočíchov môžu spôsobiť značné hospodárske škody. Relatívne nadmerný výskyt býva sústredený len v určitých lokalitách a nemožno hovoriť o celkovom premnožení vybraných živočíchov. Navyše škodu môže spôsobiť i nepremnožená populácia živočíchov, ba dokonca aj jedinec, ktorý sa náhodou vyskytol v určitom regióne. Z tohoto dôvodu nie je možné pristupovať všeobecne ako k jedinému

riešení ku znižovaniu stavu týchto druhov. Preto sa navrhuje zaistiť, aby štát hradil v určitom rozsahu najnutnejšie prípady škôd spôsobených týmito druhmi živočíchov. Cieľom je aj to, aby v súvislosti so spôsobenou škodou nevznikali požiadavky na usmrtenie týchto živočíchov, a teda aby nedochádzalo k ich neregulovanému zabíjaniu. Obmedzuje možnosť uplatnenia si náhrady škody vzniknutej len na zdraví a živote fyzickej osoby alebo len na vybraných druhoch majetku

K § 98:

Ustanovujú sa podmienky za splnenia ktorých je možné poskytnúť náhradu škody za vybrané domestikované živočichy [§ 2 ods. 1 písm. zc)]. Aj v rámci uvedenej skupiny sú diferencovane upravené podmienky na poskytnutie náhrady škody pre hydinu, králiky a kožušinové živočichy a ostatné domestikované živočichy. Náhrada ujmy bude môcť byť uplatňovaná iba v prípade, ak bude spôsobená vybranými druhmi živočíchov vymenovanými vo vykonávacej vyhláške k týmto ustanoveniam. Zatiaľ sa navrhuje uhrádzať škody spôsobené týmito živočíchmi: bobor vodný, vydra riečna, kormorán veľký, los mokradňový, zubor hôrny, medveď hnedý, rys ostrovid a vlk dravý.

K § 99:

Stanovuje rozsah náhrady škody a jej príjemca v prípade usmrtenia fyzickej osoby, v prípade poškodenia zdravotného stavu fyzickej osoby, pri škode na majetku, čiastočnom poškodení majetku a škode na nepozbieraných poľných plodinách. K preukázaniu škody spôsobenej vybranými druhmi živočíchov bude možné použiť znalecké posudky. Škoda na rybách sa preukazuje vždy znaleckým posudkom.

K § 100:

Stanovuje sa spôsob a lehoty, v ktorých si má poškodený uplatňovať nárok na náhradu vzniknutej škody. Upravujú sa lehoty v ktorých je poškodený povinný podať žiadosť o poskytnutie náhrady škody. Základným predpokladom pre poskytnutie náhrady škody je oznámenie jej vzniku do 48 hodín (v prípade škody na majetku) a do 5 dní v prípade ostatných nárokovateľných škôd. Vzhľadom k tomu, že na postup pre priznania náhrady škody sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní je v návrhu zákona upravený osobitný postup orgánu ochrany prírody pri priznaní náhrady škody. Príslušným orgánom ochrany prírody, ktorý rozhoduje o nároku na priznanie vzniknutej škody, je miestne príslušný okresný úrad. Náležitosti žiadosti o poskytnutie náhrady škody budú stanovené vykonávacím predpisom k týmto ustanoveniam.

K § 101:

Stanovujú ďalšie povinnosti príslušného orgánu ochrany prírody ako postupovať v konaní o náhrade škody. Stanovujú sa povinnosti orgánu ochrany prírody do 3 dní od oznámenia vzniku škody uskutočniť miestne šetrenie. Cieľom uvedeného ustanovenia je v čo najkratšom čase na mieste overiť oznámené skutočnosti, najmä či skutočne ide o škody spôsobené chráneným živočíchom. Z doterajšej praxe sú známe prípady, kedy sa napr. škoda spôsobená psom vydávala za škodu spôsobenú vlkom. Ďalej v ktorých je príslušný orgán povinný zaplatiť priznanú náhradu škody poškodenému. Na konanie o náhrade škody sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

K § 102:

V prípade, že orgán ochrany prírody, na základe zistených dôkazov dôjde k záveru, že nevznikol nárok na náhradu škody spôsobenej chráneným živočíchom a náhradu škody neprizná, môže sa poškodený domáhať jej priznania na súde do 3 rokov odo dňa kedy bola jeho žiadosť doručená orgánu ochrany prírody, ktorý mu náhradu škody nepriznal.

K § 103:

Spoločné ustanovenia upravujú

1. postup v prípade vzniku kompetenčného konfliktu pri výkone štátnej správy podľa zákona o ochrane prírody,
2. nakladanie s nájdenými živými jedincami chránených druhov, keďže právna úprava uvedená v § 135 Občianskeho zákonníka sa ukázala v praxi vo vzťahu k takýmto veciam ako nedostatočná a neaplikovateľná,
3. v záujme jednotnosti výkladu ustanovení zákona o ochrane prírody a predpisov vydaných na jeho vykonanie jeho postavenie vo vzťahu k predpisom upravujúcim obdobnú problematiku, ako sú zákony o poľovníctve, rybárstve, ochrane nerastného bohatstva, ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu, lesoch, vodách, územnom plánovaní a stavebnom poriadku,
4. problematiku vlastníctva chránených rastlín a chránených živočíchov, ktoré boli nadobudnuté z voľnej prírody v súlade so zákonom o ochrane prírody.

K § 104:

Prechodné ustanovenia upravujú napríklad:

1. postup pri dokončení správneho konania, ktoré začalo pred účinnosťou zákona,
2. postup pri implementácii nových povinností ustanovených návrhom zákona pre subjekty, ktoré pod tieto povinnosti nespádali, resp. tieto povinnosti neexistovali

Ustanovuje postup na zosúladenie doteraz vykonávaných činností, na ktoré sa bude vzťahovať režim podľa návrhu zákona s jeho požiadavkami (napríklad lehota na zosúladenie dosiaľ vedenej evidencie s požiadavkami novej právnej úpravy).

Osobitne sa upravuje povinnosť pre toho, kto ku dňu účinnosti tohto zákona má v držbe neživé jedince chránených rastlín a chránených živočíchov, zaslať na okresný úrad ich zoznam. V zozname je potrebné uviesť najmä slovenské alebo vedecké meno chráneného druhu, jeho popis (napr. koža, lebka, parohy), množstvo (napr. 4 kusy vypreparovaných jedincov v celku), dátum a spôsob nadobudnutia. Držiteľ musí uviesť v zozname minimálne tieto údaje, aby si splnil zákonom stanovenú povinnosť. V prípade údajov "dátum" a "spôsob nadobudnutia" uvedie všetky údaje, ktoré sú mu v čase spracovávania zoznamu známe, napr. v prípade dátumu u starších neživých jedincov chránených druhov bude postačujúce aj uvedenie iba predpokladaného roku ich nadobudnutia, ak držiteľovi nie je známy bližší časový údaj. Spôsob nadobudnutia neživých jedincov chránených druhov pred účinnosťou zákona môže byť rôznorodý. Okrem ich získania vlastným lovom, môže ísť o neživé jedince získané napr. dedením, kúpou, darovaním, nájdením. Cieľom uvedeného ustanovenia je výrazne oddeliť neživé jedince chránených druhov nadobudnuté pred účinnosťou novely od neživých jedincov nadobudnutých odo dňa účinnosti novely.

Po troch mesiacov od nadobudnutia účinnosti návrhu zákona, musí každý, kto drží živé jedince chránených druhov, viesť o nich evidenciu podľa tohto zákona.

Botanické záhrady, arboréta, chovné stanice a rehabilitačné stanice, zriadené pred účinnosťou návrhu zákona ako aj záchytné strediská pre rastliny a živočíchy určené pred účinnosťou návrhu zákona, sa považujú za zariadenia zriadené alebo určené podľa návrhu zákona. V prípade zoologických záhrad sa stanovuje 6 - mesačné prechodné obdobie, počas ktorého

musí každá zoologická záhrada zriadená pred účinnosťou návrhu zákona požiadať o vydanie súhlasu na jej prevádzkovanie (§ 44 ods. 2). Odo dňa podania žiadosti o uvedený súhlas až do dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o jeho vydaní sa takáto zoologická záhrada považuje za zoologickú záhradu zriadenú v súlade s návrhom zákona.

Obdobne sa stanovuje 6 - mesačné prechodné obdobie pre také zariadenia, ktoré vystavujú na verejnosti živočíchy najmenej 7 dní v roku a chcú v tejto činnosti pokračovať aj po nadobudnutí účinnosti návrhu zákona. Odo dňa podania žiadosti o uvedený súhlas až do dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o jeho vydaní sa takéto zariadenie považuje za zoologickú záhradu zriadenú v súlade s návrhom zákona.

O týchto žiadostiach rozhodne orgán ochrany prírody do 1 roka odo dňa, kedy obsahovala všetky náležitosti stanovené § 44 ods. 5. V prípade, že uvedené zariadenia nebudú schopné splniť zákonom stanovené podmienky do 31.12. 2004, orgán ochrany prírody súhlas nevydá a zariadenia uzavrie.

K § 105:

Taxatívne sa uvádzajú všetky všeobecne záväzné právne predpisy, ktoré sa navrhujú na zrušenie. Dňom nadobudnutia účinnosti návrhu zákona stratia všetky tieto právne predpisy účinnosť. Ak právny predpis dotýkajúci sa problematiky ochrany prírody a krajiny sa nenachádza v tomto derogačnom ustanovení návrhu zákona, zostáva platný a účinný.

K § 106:

Navrhuje sa dátum nadobudnutia účinnosti návrhu zákona na 1. januára 2003.

V Bratislave dňa 22.5.2002

Mikuláš Dzurinda v.r.
predseda vlády
Slovenskej republiky

László Miklós v.r.
minister životného prostredia
Slovenskej republiky

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

II. volebné obdobie

Číslo: 1192/2002

1594a

Spoločná správa

výborov Národnej rady Slovenskej republiky o prerokovaní vládneho návrhu zákona o ochrane prírody a krajiny (tlač 1594) vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky v druhom čítaní.

Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre životné prostredie a ochranu prírody ako gestorský výbor pri rokovaní o vládnom návrhu zákona o ochrane prírody a krajiny (tlač 1594) (ďalej len gestorský výbor) podáva Národnej rade Slovenskej republiky v súlade s § 79 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky túto spoločnú správu výborov Národnej rady Slovenskej republiky o prerokovaní vyššie uvedeného zákona:

I.

Národná rada Slovenskej republiky uznesením č. 2238 zo 31. mája 2002 prideliла vládny návrh zákona o ochrane prírody a krajiny (tlač 1594) týmto výborom Národnej rady Slovenskej republiky:

Ústavnoprávnemu výboru Národnej rady Slovenskej republiky,
Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre pôdohospodárstvo a
Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre životné prostredie a ochranu prírody.

Uvedené výbory prerokovali predmetný návrh zákona v lehote určenej uznesením Národnej rady Slovenskej republiky.

Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre pôdohospodárstvo, predložený návrh zákona prerokoval, ale neprijal platné uznesenie, keďže podľa § 52 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov nesúhlasila s ním potrebná nadpolovičná väčšina prítomných členov výboru.

Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky uznesením č. 1054 z 19. 6. 2002 prerušil rokovanie k návrhu zákona a žiada predkladateľa, aby legislatívno – technicky upravil návrh zákona v súlade s pripomienkami prednesenými na 162. schôdzi výboru, vrátane vecných pripomienok ďalších výborov.

II.

Gestorský výbor k vládnomu návrhu zákona o ochrane prírody a krajiny (tlač 1594) dostal stanovisko od poslanca Alexandra Slafkovského, ktorý je členom výboru, ktorému nebol materiál pridelený na prerokovanie. Jeho pripomienka je uvedená pod bodom 29 tejto spoločnej správy

III.

Vládny návrh zákona o ochrane prírody a krajiny (tlač 1594) odporučil Národnej rade Slovenskej republiky schváliť s pozmeňujúcimi a doplňujúcimi návrhmi Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre životné prostredie a ochranu prírody (uznesenie č. 301 z 21. 6. 2002).

IV.

Z uznesení výborov Národnej rady Slovenskej republiky uvedených pod bodom III. tejto správy vyplývajú tieto pozmeňujúce a doplňujúce návrhy:

1. V § 2 ods. 2 písm. b) sa za slovo „ponory,” vkladá slovo „gejzíry,”.

Ide o legislatívno-technickú úpravu za účelom odstránenia prípadných pochybností v praxi, či gejzíry je možné považovať za zložky ekosystémov.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

2. V § 2 ods. 2 písmeno g) znie:

„g) mokrad' územie s močiarimi, slatinami alebo rašeliniskami, vlhká lúka, prírodná tečúca voda a prírodná stojatá voda vrátane vodného toku a vodnej plochy s rybníkmi a vodnými nádržami,”.

Ide o legislatívno-technické spresnenie definície v nadväznosti na definíciu mokrade v Ramsarskom dohovore.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

3. V § 4 ods. 2 a § 8 ods. 3 sa vypúšťa slovo „môže“ a slová „obmedziť alebo zakázať“ sa nahrádzajú slovami „obmedzí alebo zakáže“.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

4. V § 6 ods. 2 a § 7 ods. 4 sa slová „môže nariadiť“ nahrádzajú slovami „nariadiť“.

Odôvodnenie k bodom 3 a 4:

Ide o legislatívno-technické spresnenie pôsobnosti orgánu ochrany prírody.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

5. § 6 ods. 3 sa na konci dopĺňa slovami „v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo pôdohospodárstva“)“. Zároveň sa v § 12 písm. b) vypúšťajú slová „Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo pôdohospodárstva“)“.

Ide o významný zásah do spôsobu využívania pôdneho fondu so závažnými ekonomickými dôsledkami.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

6. V § 8 ods. 2 sa vypúšťa slovo „môže“ a slovo „nariadiť“ sa nahrádza slovom „nariadiť“.

Ide o legislatívno-technické spresnenie pôsobnosti orgánu ochrany prírody.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

7. V § 9 odsek 3 sa vypúšťajú slová za bodkočiarkou.

Vypustením uvedenej časti ustanovenia sa zabezpečí možnosť orgánu ochrany prírody zabezpečovať záujmy ochrany prírody a krajiny aj v zastavanom území obce, kde orgán ochrany prírody a krajiny je často jediným orgánom štátnej správy, ktorý sa snaží zabrániť neodôvodnenému výrubu drevín v súvislosti s investičnou činnosťou.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

8. V § 13 ods. 2 písm. d) a v § 15 ods. 1 písm. g) sa na koniec vkladajú slová „okrem oplozenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice”.

Oplocovanie lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice nie je v rozpore s princípmi ochrany prírody.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

9. V § 14 ods. 2 písm. g) sa vypúšťa. Následne sa upravujú odkazy na § 14 ods. 2 [v § 15 ods. 2 písm. a), § 16 ods. 2, § 68 písm. e)].

Ide o poľovné pozemky, ktorých začlenenie do poľovného revíru podlieha režimu osobitného zákona.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

10. V § 15 ods. 1 písm. b) sa vypúšťajú slová „a zasahovať do lesných porastov mimo schváleného lesného hospodárskeho plánu”.

Ide napr. o spracovanie dreva po kalamiťách v lesoch, čo je prioritná povinnosť užívateľov lesov.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

11. V § 17 ods. 3 a § 49 ods. 5 sa vypúšťa slovo „môže“ a slovo „vyhlásiť“ sa nahrádza slovom „vyhlási”.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

12. V § 17 ods. 9 sa vypúšťa slovo „môže“ a slovo „ustanoviť“ sa nahrádza slovom „ustanoví”.

Odôvodnenie k bodom 11 a 12:

Ide o legislatívno-technické spresnenie pôsobnosti orgánu ochrany prírody.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

13. V § 19 sa na koniec odseku 3 vkladá veta, ktorá znie:

„Na územiach národných parkov je možné vyhlasovať len ochranné lesy a lesy osobitného určenia.⁶¹⁾”.

Poznámka pod čiarou k odkazu 61 znie:

„§ 2 ods. 1 a § 2 ods. 3 písm. e) vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 5/1995 Z. z. o hospodárskej úprave lesov.”.

Nasledujúce odkazy na poznámky pod čiarou je potrebné prečísľovať.

Národné parky predstavujú rozsiahlejšie územie s prevažne ekosystémami podstatne nezmenenými ľudskou činnosťou alebo územie v jedinečnej a prirodzenej krajinej štruktúre tvoriace nadregionálne biocentrá a súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva SR. Na ich území sú koncentrované najvýznamnejšie prírodné hodnoty v rámci Západných Karpát. Podľa zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch sa lesy z hľadiska prevažujúcich funkcií členia na lesy hospodárske, lesy ochranné a lesy osobitného určenia, na základe čoho sa diferencuje aj ich obhospodarovanie. Funkčné zameranie ochranných lesov vyplýva z prírodných podmienok a ich obhospodarovanie je podriadené zlepšeniu ich ochranných funkcií. Hospodárenie v nich je v súlade s cieľmi ochrany prírody na území národných parkov. Hlavným poslaním hospodárskych lesov je produkcia akostnej drevnej hmoty pri súčasnom zabezpečení ostatných funkcií lesov. Na rozdiel od nich lesy osobitného určenia sú lesy s osobitným poslaním, ktoré vyplýva zo špecifických dôležitých spoločenských potrieb. Lokalizácie lesov osobitného určenia v národných parkoch umožní zabezpečiť ich špeciálnu funkciu v súlade s požiadavkami ochrany prírody a krajiny. Uvedené ustanovenie zabezpečí hospodárenie v národných parkov v súlade s ich poslaním. Produkcia drevnej hmoty lesov v národných parkoch zostane zachovaná, nebude to však funkcia určujúca ich obhospodarovanie.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

14. Doterajší text § 20 sa označuje ako odsek 1, v ktorom sa za slová „dotknutých obcí“ vkladá čiarka a slová „oboznámení sa s pripomienkami vlastníkov (správcov, nájomcov) dotknutých pozemkov uplatnenými v lehote podľa odseku 2“. Zároveň sa do § 20 vkladá odsek 2, ktorý znie:

„(2) Orgán ochrany prírody oprávnený vydať návštevný poriadok národného parku a jeho ochranného pásma oznámi návrh návštevného poriadku vlastníkom (správcov, nájomcov) dotknutých pozemkov zistených z evidencie v katastri nehnuteľností; ak je týchto vlastníkov (správcov, nájomcov) väčší počet, alebo ak ich pobyt nie je známy, možno oznámenie návrhu doručiť verejnou vyhláškou. Vlastník (správca, nájomca) dotknutého pozemku je oprávnený k návrhu návštevného poriadku uplatniť pripomienky v lehote 30 dní od doručenia návrhu alebo jeho verejného oznámenia“.

Pri tvorbe návštevného poriadku národného parku je žiadúca aj účasť vlastníkov, správcov a nájomcov pozemkov v predmetnom území.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

15. V § 24 ods. 4 písm. a), 29 ods. 1 písm. a) a § 40 ods. 1 sa vypúšťajú slová „(§ 71)“ a slová „podľa tohto zákona“.

Štátny dozor a kontrolu vykonávajú aj iné orgány štátnej správy, nielen orgány ochrany prírody.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

16. V § 24 ods. 4 písm. a) sa slovo „preniknúť“ nahrádza slovami „vstúpiť alebo inak preniknúť“ a slovo „prienik“ sa nahrádza slovami „vstup alebo iný prienik“.

Ide o spresnenie formulácie s cieľom zabezpečiť jasné uplatňovanie tohto zákazu.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

17. V § 28 ods. 10 sa za slovo „ministerstvo“ vkladajú slová „po dohode s ministerstvom pôdohospodárstva“.

Navrhuje sa, aby MŽP SR vydalo vyhláškou zoznam prioritných biotopov a prioritných druhov po dohode s MP SR.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

18. V § 30 ods. 2 sa na koniec vkladajú slová „po dohode s ministerstvom pôdohospodárstva”.

Zónovanie v národných parkoch sa významne dotýka aj režimu obhospodarovania lesov.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

19. V § 31 odsek 2 znie:

„(2) Ak pozemok spĺňa podmienky na vyhlásenie územnej ochrany podľa odseku 1, krajský úrad ho vyhlási za súkromné chránené územie a jeho ochranné pásmo všeobecne záväznou vyhláškou, v ktorej sa ustanoví aj stupeň ochrany súkromného chráneného územia a podrobnosti o územnej ochrane súkromného chráneného územia a jeho ochranného pásma vrátane ich územnej a časovej doby platnosti. Zriadená ochrana sa zapíše v katastri nehnuteľností formou poznámky.⁶⁴⁾”.

Odsek 3 sa vypúšťa. Doterajšie odseky 4 a 5 sa označujú ako odseky 3 a 4.

Uvedená zmena zabezpečuje vlastníkovi, ktorý má záujem zabezpečiť zvýšenú územnú ochranu svojho pozemku spĺňajúceho kritériá pre chránený areál, prírodnú rezerváciu alebo prírodnú pamiatku, aby krajský úrad rešpektoval jeho žiadosť a súkromné chránené územie vyhlásil.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

20. V § 40 ods. 2 sa na koniec vkladá bodkočiarka a slová „ak ide o chránené druhy živočíchov, ktoré sú zároveň poľovnou zverou, výnimku možno povoliť až po dohode s ministerstvom pôdohospodárstva”.

Nutnosť zapojenia do povoľovacieho procesu pri povoľovaní výnimiek Ministerstvo pôdohospodárstva SR vyplýva zo skutočnosti, že sa jedná o živočícha, ktorý je aj poľovnou zverou.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

21. V § 44 sa odsek 5 dopĺňa písmenom c), ktoré znie:

„c) vydanie súhlasu odporučí vo svojom stanovisku Komisia pre zoologické záhrady (ďalej len „komisia”).”.

Zároveň sa z predvetia slová „žiadateľ o vydanie súhlasu” presúvajú na začiatok písmena a) a písmena b).

Navrhuje sa, aby pri vydávaní súhlasu na zriadenie zoologickej záhrady, ako aj na jej uzavretie bolo zohľadňované aj stanovisko osobitnej komisie pre zoologické záhrady. Jej zriadenie si vyžaduje skutočnosť, že ide o veľmi špecifickú oblasť, doteraz v právnom poriadku neupravenú, pre zabezpečenie ktorej je okrem spolupráce Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky, profesného združenia zoologických záhrad potrebná aj účasť odborníkov špecializovaných na problematiku držby a chovu zvierat v zoologických záhradách.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

22. Do § 44 sa vkladajú nové odseky 8 a 9, ktoré znejú:

„(8) Úlohou komisie je

- a) preskúmať a posudzovať obsah podaných žiadostí o vydanie súhlasu podľa odseku 2 z hľadiska splnenia podmienok podľa odseku 5 písm. a),
- b) pripravovať stanoviská ako odborný podklad na vydávanie súhlasu ministerstva podľa odseku 2,
- c) pripravovať stanoviská k uzavretiu zoologickej záhrady alebo jej časti podľa odseku 14,

a to do 30 dní odo dňa doručenia žiadosti ministerstva o ich vydanie.

(9) Komisiu zriaďuje ministerstvo. Členov komisie vymenúva a odvoláva minister životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „minister životného prostredia“) v spolupráci s ministrom pôdohospodárstva Slovenskej republiky. Členom komisie je aj zástupca občianskeho združenia, ktorého cieľom podľa stanov alebo ich zmien platných najmenej jeden rok je ochrana zvierat. Za člena komisie môže byť vymenovaná fyzická osoba s ukončeným vysokoškolským vzdelaním v odbore veterinárny lekár alebo fyzická osoba s iným ukončeným vysokoškolským vzdelaním príslušného smeru. Štatút a rokovací poriadok komisie, v ktorom sa podrobne upraví postavenie a činnosť komisie, vydá minister životného prostredia.”.

Doterajšie odseky 8 až 15 sa označujú ako odseky 10 až 17.

Vzhľadom na doplnenie § 44 ods. 5 je potrebné ustanoviť úlohy komisie a spôsob jej kreovania.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

23. V § 44 novooznačenom odseku 14 (pôvodne 12) sa slová „vyžaduje stanovisko Štátnej veterinárnej a potravinovej správy, ktorá posúdi“ nahrádzajú slovami „vyžadujú stanoviská Štátnej veterinárnej a potravinovej správy a komisie, ktoré posúdia“ a vypúšťajú sa slová „tretí až piaty bod”.

Význam názoru komisie nie je iba pri vydávaní súhlasu na zriadenie a prevádzkovanie zoologickej záhrady, ale aj pri jej uzatváraní.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

24. V § 47 ods. 4 písm. g) sa slová „v záhradách” nahrádzajú slovami „na stromy s obvodom kmeňa do 80 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, ak rastú v súkromných záhradách”.

Staré stromy v záhradách predstavujú významný ekostabilizačný prvok v krajine. Okrem toho predstavujú významný biotop pre mnohé druhy živočíchov (napr. dutinové hniezdiče a netopiere, mnohé druhy hmyzu). Z tohto dôvodu považujeme za neprípustné, aby výrub stromu v záhradách, napriek tomu, že sa jedná o súkromný pozemok nepodliehal súhlasu orgánu prírody.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

25. V § 48 ods. 1 v prvej a tretej vete sa slová „môže uložiť” nahrádzajú slovami „uloží”.

CIEĽOM NAVRHOVANÉHO ZNENIA JE ZABEZPEČIŤ ABY VÝRUB HODNOTNÝCH PRVKOV KRAJINY, KTORÝMI SÚ DREVINY BOL SKUTOČNE KOMPENZOVANÝ BUĎ NÁHRADNOU VÝSADBOU ALEBO FINANČNOU NÁHRADOU. PREDKLADANÁ FORMULÁCIA „MÔŽE ULOŽIŤ” PONECHÁVA PRIESTOR NA OBCHÁDZANIE TEJTO POVINNOSTI.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

26. V § 59 ods. 1 písm. a) a c) a v § 59 ods. 2 sa za slová „ochrany prírody” vkladajú slová „a ním poverenej osoby” v príslušnom gramatickom tvare a v § 59 ods. 4 sa za slová „ochrany prírody” vkladajú slová „alebo ním poverená osoba”. Zároveň sa § 59 ods. 3 vypúšťa.

Ide legislatívno-technickú úpravu.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

27. V § 61 ods. 1 sa na koniec druhej vety vkladá bodkočiarka a slová „to neplatí na vlastníka súkromného chráneného územia a jeho ochranného pásma, ak sa obmedzenie týka bežného obhospodarovania v tomto území”.

Ústava Slovenskej republiky v článku 20 ods. 4 ustanovuje princíp náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva. V prípade súkromného chráneného územia však o nútenom obmedzení nemožno hovoriť, nakoľko sa chránené územie vyhlasuje na základe žiadosti vlastníka dotknutého pozemku.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

28. V § 61 ods. 7 sa slovo „jednoročnej” nahrádza slovom „trojročnej”.

Jedná sa o zosúladenie textu s ustanoveniami Občianskeho zákonníka, ktoré pojednáva o premlčacej dobe.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

29. V poznámke pod čiarou k odkazu 91 sa na konci vkladajú slová „§ 29 ods. 2 zákona č. 23/1962 Zb., zákon č. 139/2002 Z.z.”.

Ide o legislatívno – technické spresnenie príkladného výpočtu zákonom v záujme jednoznačného výkladu uvedeného ustanovenia.

poslanec A. Slafkovský

Gestorský výbor odporúča schváliť

30. V § 67 písm. v) sa za slová „organizáciu ochrany prírody“ vkladajú slová „alebo okresný úrad”.

Krajský úrad nemá také podmienky na bezprostredné (operatívne) riadenie a koordinovania činnosti členov stráže prírody v územnom obvode, kde spravidla majú aj bydlisko aké má okresný úrad. Okresný úrad spracováva aj hlásenia členov stráže prírody, na ich základe prijíma opatrenia a ukladá sankcie, ako aj uhrádza cestovné.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

31. Doterajší text § 69 sa označuje ako odsek 1. Súčasne sa § 69 dopĺňa novým odsekom 2, ktorý znie:

„(2) Obec môže vydať všeobecne záväzné nariadenie, ktorým ustanoví podrobnosti o ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene.”.

Návrh zákona upravuje okrem pôsobností orgánov miestnej štátnej správy (okresných úradov a krajských úradov), aj pôsobnosti obce na úseku štátnej správy ochrany prírody a krajiny. V podstate sa zakotvuje pôsobnosť obce v takom rozsahu ako ju upravuje zákon č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky. Prehľbuje sa výkon štátneho dozoru orgánov štátnej správy ochrany prírody a krajiny vrátane obcí. Vzhľadom na to, že súčasťou drevín rastúcich mimo lesa je aj verejná zeleň, navrhuje sa, aby obec všeobecne záväzným nariadením mohla upraviť podrobnosti o ochrane verejnej zelene, ktoré môžu byť v tej ktorej obci alebo jej časti upravené tak, aby zohľadňovali miestne podmienky.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

32. V § 71 ods. 2 písm. h) sa vypúšťajú slová „okrem vzoriek zo živých chránených živočíchov”.

Keďže úlohou štátneho dozoru podľa § 71 je kontrolovať dodržiavanie zákona o ochrane prírody, všeobecne záväzných predpisov a povinností vyplývajúce z rozhodnutí vydaných na základe zákona o ochrane prírody, nie je možné výkon dozoru obmedzovať ustanovením, ktoré neumožňuje odoberať potrebné vzorky z chránených živočíchov. V praxi by to mohlo viesť k situácii, že zamestnanec orgánov ochrany prírody oprávnený k výkonu štátneho dozoru, by nemohol preukázať porušenie tohto zákona, keďže by mu zákon zakazoval odberať vzorky potrebné napr. na preukázanie pôvodu chráneného živočícha. Príkladom odoberania vzorky je odber krvi, srsti alebo peria na ďalšie analýzy.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

33. V § 71 ods. 3 písm. a) bod 3 sa vypúšťajú slová „materiálne a technické”.

Ide o legislatívno-technickú úpravu zabráňujúcu nesprávne výkladu ustanovenej povinnosti.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

34. V § 75 ods. 1 sa dopĺňajú písmená s) a t), ktoré znejú:

„s) nosiť zbraň, ak je držiteľom zbrojného preukazu vydaného podľa osobitného predpisu^{x)} a použiť túto zbraň

1. v prípade nutnej obrany alebo krajnej núdze,^{y)}

2. pri zneškodňovaní zvierat, ktoré bezprostredne ohrozujú život alebo zdravie osôb alebo chránených živočíchov,

3. pri hrozbe namierenou zbraňou proti osobe, ktorá je ozbrojená alebo kladie odpor pred predvedením na útvar Policajného zboru,

4. pri varovnom výstrele do vzduchu na odvrátenie nebezpečenstva hroziacemu jemu alebo inej osobe alebo na odvrátenie vzniku škody, ktorá bezprostredne ohrozuje záujmy chránené týmto zákonom alebo

5. pri varovnom výstrele pri úteku osoby, ktorú je člen stráže prírody oprávnený predviesť na útvar Policajného zboru,

t) pred predvedením osoby na útvar Policajného zboru podľa písmena h) a i) sa presvedčiť, či osoba nie je ozbrojená a zbraň jej odobrať.”.

Poznámky pod čiarou k odkazom x) a y) znejú:

„x) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 246/1993 Z.z. o zbraniach a strelive v znení neskorších predpisov.

y) § 13 a 14 Trestného zákona.”.

Oprávnenie na nosenie zbrane a možnosť jej použitia v presne vymedzených situáciách je prirodzeným odrazom prostredia, v ktorom členovia stráže prírody pôsobia. Obdobným oprávnením disponujú aj členovia iných stráží, napríklad členovia lesnej stráže, poľnej stráže.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

35. V § 77 písmeno i) sa za slovo „zboru” vkladajú slová „a odovzdať mu odobratú zbraň”.

Vzhľadom na doplnenie § 75 ods. 1 o nové písmeno t) je potrebné ustanoviť povinnosť člena stráže prírody odovzdať odobratú zbraň útvaru Policajného zboru.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

36. Doterajší text § 77 sa označuje ako odsek 1. Súčasne sa § 77 dopĺňa novým odsekom 2, ktorý znie:

“(2) Pri použití zbrane je člen stráže prírody povinný

- a) zachovávať nevyhnutnú opatrnosť, najmä aby nebol ohrozený život osôb,
- b) čo najviac šetriť život osoby, proti ktorej zákrok smeruje,
- c) zistiť priame následky použitia zbrane, len čo tak môže urobiť bez ohrozenia seba alebo inej osoby, ako aj poranenému poskytnúť pomoc alebo zabezpečiť jeho lekárske ošetrovanie,
- d) o použití zbrane proti osobe bez zbytočného odkladu upovedomiť útvar Policajného zboru a krajský úrad.”.

Vzhľadom na doplnenie § 75 ods. 1 o nové písmeno s) je potrebné ustanoviť povinnosti člena stráže prírody pri použití zbrane.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

37. V § 81 ods. 2 sa za písmeno k) vkladá nové písmeno l), ktoré znie”

„l) konanie podľa § 71 ods. 5,”.

Doterajšie písmená l) a m) sa označujú ako písmená m) a n).

Ide o zjednotenie postupu orgánu ochrany prírody pri využití oprávnenia podľa § 71 ods. 5 so zákonom č. 237/2002 Z. z. o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, kde je obdobný postup taktiež vyňatý z režimu správneho konania.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

38. V § 82 ods. 3 sa doterajší text nahrádza textom :

„Účastníkom konania o vydanie súhlasu alebo povolenie výnimky je v prípadoch uvedených v odseku 2 len žiadateľ, ak tento zákon neustanovuje inak Účastníkom konania podľa tohto zákona je aj občianske združenie, ktorého cieľom podľa stanov alebo ich zmien platných najmenej jeden rok je ochrana prírody a krajiny (§ 2 ods. 2), a ktoré písomne oznámi svoju účasť v konaní najneskôr do siedmich dní od upovedomenia podľa odseku 6. Účastníkom konania o vydanie súhlasu na zriadenie zoologickej záhrady je aj obec, v katastrálnom území ktorej je alebo má byť zoologická záhrada umiestnená.”

Doterajšie odseky 6 až 8 sa vypúšťajú a doterajšie odseky 9 až 15 sa označujú ako odseky 6 až 12.

V súlade s trendmi v krajinách Európskej únie (napr. Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovaní a prístupe k spravodlivosti vo veciach životného

prostredia) sa navrhuje zahrnúť medzi účastníkov konania aj mimovládne organizácie z oblasti ochrany prírody.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

39. V § 82 ods. 13 slovo „písmena” nahradiť slovami „odseku 12 písm.”.

Ide o legislatívno-technické spresnenie vnútorného odkazu.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

40. V § 82 ods.15 sa slová „orgán ochrany prírody” nahrádzajú slovami „konajúci orgán”.

Ide o legislatívno-technickú úpravu.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

41. V § 86 ods. 1 sa vypúšťajú slová „ktoré navrhli účastníci konania”.

Ide o legislatívno-technické spresnenie – zosúladenie ustanovenia so správnym poriadkom.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

42. V § 91 ods. 1 sa vypúšťajú slová „na mieru zavinenia, na pohnútky a na osobu, ktorá sa deliktu dopustila”.

Zodpovednosť za správne delikty za v právnom poriadku Slovenskej republiky zakladá na princípe objektívnej zodpovednosti a nie, ako je to pri priestupkoch, na princípe subjektívnej zodpovednosti. Pri správnych deliktoch je subjekt totiž postihnutým aj vtedy, ak sa správneho deliktu dopustil jeho zamestnanec. Z uvedeného dôvodu je potrebné vypustiť citované slová, ktoré sú typickými znakmi subjektívnej zodpovednosti.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

43. Do § 103 sa vkladá nový odsek 6, ktorý znie:

„(6) Orgán štátnej správy, ktorý vedie konanie o veci, ktorou môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny, môže o veci rozhodnúť najskôr po tom, ako obdrží rozhodnutie orgánu ochrany prírody o vydaní alebo nevydaní súhlasu alebo povolení

alebo nepovolení výnimky zo zákazu alebo vyjadrenie, ak sa podľa tohto zákona vyžadujú.”.

Doterajšie odseky 6 a 7 sa označujú ako odseky 7 a 8.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

44. V § 103 ods. 7 (pôvodne odsek 6) pred doterajší text vložiť novú vetu, ktorá znie:

„Rozhodnutím o vydaní súhlasu, povolení výnimky, nevydaní súhlasu alebo nepovolení výnimky podľa tohto zákona a vyjadrením je orgán štátnej správy viazaný.”

Odôvodnenie k bodom 43 a 44:

Ak o povolení činnosti, na ktorú sa vyžaduje vyjadrenie, súhlas alebo výnimka orgánu ochrany prírody, rozhoduje iný orgán štátnej správy, ustanovuje sa povinnosť, aby tento orgán štátnej správy nemohol rozhodnúť skôr ako toto vyjadrenie, súhlas alebo výnimku orgánu ochrany prírody obdrží. Zároveň sa tento orgán zaväzuje do takej miery, že nemôže rozhodnúť v rozpore s vyjadrením, súhlasom alebo výnimkou orgánu ochrany prírody. Cieľom tohto ustanovenia je zabrániť vzniku takým prípadom, keď iný orgán štátnej správy rozhodne bez toho, že by v konaní boli vysporiadané záujmy ochrany prírody a krajiny. Slovenská republika nebude mať v procese vstupu do Európskej únie zodpovednosť za stav ochrany prírody a krajiny len na našom území, ale je povinná sa podieľať pod hrozbou pokút na vytváraní, udržiavaní a starostlivosti o súvislú európsku sústavu chránených území „NATURA 2000”, ktorej súčasťou budú aj územia v Slovenskej republike a takáto úloha sa nedá dodržať len prenesením zodpovednosti na orgány ochrany prírody, ale musia sa na jej plnení podieľať aj iné orgány štátnej správy, ktoré rozhodujú o činnostiach, ktorých výkon má dopad na stav ochrany prírody a krajiny.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

45. Do § 104 sa vkladá nový odsek 21, ktorý znie:

„(21) Zákaz ťažiť drevnú hmotu holorubným hospodárskym spôsobom⁵⁸⁾ podľa tretej časti tohto zákona sa nevzťahuje na takúto ťažbu predpísanú ku dňu účinnosti tohto zákona v lesnom hospodárskom pláne platnom v čase nadobudnutia účinnosti tohto zákona.”.

Ku dňu nadobudnutia účinnosti nového zákona o ochrane prírody a krajiny bude platných viacero lesných hospodárskych plánov, ktoré v územiach s vyšším stupňom ochrany predpisujú holorubný hospodársky spôsob ťažby. Ak by sa na takúto ťažbu

vzťahoval zákaz uvedený v § 15 ods. 1 písm. b), nastala by situácia, keď by dochádzalo buď k porušeniu predpisov na úseku lesného hospodárstva (nedodržanie LHP), alebo zákazu podľa nového zákona o ochrane prírody a krajiny. Doplnením prechodných ustanovení o nový odsek sa uvedená situácia rieši.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

46. § 104 sa dopĺňa odsekmi 22 a 23, ktoré znejú:

„(22) Nárok na náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania možno v prípade lesných hospodárskych plánov platných ku dňu účinnosti tohto zákona uplatniť do jedného roka odo dňa účinnosti tohto zákona, ak sú ku dňu účinnosti tohto zákona v týchto plánoch zaevidované obmedzujúce požiadavky orgánov ochrany prírody; inak možno nárok na náhradu uplatniť až po schválení zmeny lesného hospodárskeho plánu podľa § 61 ods. 3 druhá veta v lehote podľa § 61 ods. 7 písm. a).

(23) Nárok na náhradu majetkovej ujmy podľa doterajších predpisov uplatnený ku dňu účinnosti tohto zákona sa uhradí podľa doterajších predpisov.”

Navrhnutý odsek 22 rieši situáciu úspešného uplatnenia náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania u lesných hospodárskych plánov, platných ku dňu účinnosti nového zákona o ochrane prírody a krajiny. U týchto plánov by totiž mohla nastať situácia, že lehota na uplatnenie podľa § 61 ods. 7 by sa stala neuplatniteľnou, keďže jej začiatok je viazaný na chválenie LHP alebo jeho zmeny. Zároveň sa ukladá podmienka na uplatnenie nároku a to v tom zmysle, že obmedzujúce opatrenia orgánov ochrany prírody musia byť v týchto plánoch aj riadne zaevidované.

Odsek 23 rieši prechodné obdobie na doriešenie náhrady majetkovej ujmy (názov podľa doterajšieho zákona), keďže § 47 súčasného zákona o ochrane prírody a krajiny sa prijatím nového zákona zrušuje.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

47. § 104 sa dopĺňa odsekom 24, ktorý znie:

„(24) Vláda do jedného roka od nadobudnutia účinnosti tohto zákona nariadením ustanoví vymedzenie hraníc Tatranského národného parku a jeho ochranného pásma a podrobnosti o územnej ochrane vrátane ich územnej a časovej platnosti (§ 19 ods. 5).”.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

48. Do § 105 sa vkladajú nové body 3 a 4, ktoré znejú:

- „3. zákon Slovenskej národnej rady č. 11/1949 Zb. o Tatranskom národnom parku v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z. z.,
4. nariadenie vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 12/1987 Zb. o vyhlásení časti Západných Tatier za súčasť Tatranského národného parku v znení nariadenia vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 272/1991 Zb.,”.

Doterajšie body 3 až 14 sa označujú ako body 5 až 16.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

49. V § 106 sa na koniec vkladá čiarka a slová „a § 105 tretí a štvrtý bod, ktoré nadobúdajú účinnosť dňom nadobudnutia účinnosti všeobecne záväzného predpisu vydaného podľa § 104 ods. 21.”.

Odôvodnenie k bodom 47 až 49:

Uvedené ustanovenia riešia dlhodobý aplikačný problém efektívnej územnej ochrany Tatranského národného parku. Existencia dosiaľ platného zákona č. 11/1949 Zb. SNR o Tatranskom národnom parku totiž pôsobí v súčasnom slovenskom právnom poriadku máťuco. Význam tohto zákona ako právnej normy je už dávno prekonaný a vôbec nezapadá do 47. ročnej filozofie vyhlasovania národných parkov na Slovensku.

Princíp vyhlasovania národných parkov na Slovensku od nadobudnutia účinnosti zákona č. 1/1955 Zb. o štátnej ochrane prírody spočíva v tom, že národné parky sa vyhlasujú nariadením najvyššieho orgánu výkonnej moci (pôvodne to bol Sbor povereníkov, neskôr vláda Slovenskej socialistickej republiky). Zákon NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny uvedený princíp nielen potvrdil, ale aj explicitne ustanovil zákonné podmienky územnej ochrany v národných parkoch (tretí stupeň ochrany), čím sa dosiahla jednotná základná právna úprava pre všetky existujúce alebo budúce národné parky. Uvedený princíp preberá aj predložený návrh zákona, keď sa v § 19 ustanovuje, že **národný park vyhlasuje vláda Slovenskej republiky nariadením.**

Z celkového počtu 9 národných parkov bol zákonom vyhlásený iba Tatranský národný park a to z dôvodu, že v roku 1949 neexistovala základná právna norma, ktorá by upravovala vyhlasovanie národných parkov a ktorá by v dostatočnej miere zabezpečovala ochranu tohto jedinečného kúta Slovenska. Účinne sa tak mohlo v tom čase (r. 1949) stať iba prijatím zákona. Ostatné národné parky boli vyhlasované až po nadobudnutí účinnosti zákona č. 1/1955 Zb., tzn. nariadením.

Doterajšia existencia zákona č. 11/1949 Zb. SNR spôsobuje v aplikačnej praxi veľké problémy pri zabezpečovaní účinnej územnej ochrany. Nebolo a dosiaľ ani nie je možné ustanoveným spôsobom (tzn. nariadením vlády) meniť a tým aktualizovať v prípade potreby hranice Tatranského národného parku, čo je aj vzhľadom na časový posun už viac rokov nevyhnutné.

Zrušením zákona č. 11/1949 Zb. SNR sa v žiadnom prípade **neruší Tatranský národný park**. Zákon NR SR č. 287/1994 Z. z. totiž svojim § 68 ods. 5 a prílohou č. 2 potvrdil existenciu dovtedy vyhlásených národných parkov vrátane Tatranského národného parku. Uvedeným ustanovením sa zabezpečila existencia "vyhlasovacieho aktu" aj pre prípad, že sa pôvodné vyhlasovacie normy zrušia. Predložený návrh zákona v § 104 ods. 18 opäť potvrdzuje doterajší stav počtu vyhlásených národných parkov.

Územie Tatranského národného parku sa vymedzilo v prílohe č. 1 k zákonu č. 11/1949 Zb. SNR. Vymedzenie sa na základe § 1 ods. 3 tohto zákona neskôr rozšírilo o územie súvisiace s národným parkom, ktoré bolo pod osobitnou ochranou, a ktoré bolo uvedené v prílohe č. 2 zákona, a to nariadením vlády SSR č. 12/1987 Zb. o vyhlásení Západných Tatier za súčasť Tatranského národného parku (neskôr bolo upravené nariadením vlády SR č. 272/1991 Zb.). Je preto nevyhnutné zabezpečiť nové vymedzenie územia TANAPu a jeho ochranného pásma v rovnaký deň, ako dôjde k zrušeniu pôvodného územia, tzn. k zrušeniu zákona č. 11/1949 Zb. SNR a nariadenia vlády SSR č. 12/1987 Zb. v znení nariadenia vlády č. 272/1991 Zb. Uvedený stav sa zabezpečuje ako uložením zákonnej povinnosti pre vládu Slovenskej republiky, aby do jedného roka vydala nariadenie s vymedzením nových hraníc a zároveň viazaním účinnosti dopĺňaných zrušovacích ustanovení na účinnosť takéhoto nového nariadenia.

Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody

Gestorský výbor odporúča schváliť

O všetkých pozmeňujúcich a dopĺňajúcich návrhoch gestorský výbor odporúča hlasovať spoločne s odporúčaním schváliť.

V.

Gestorský výbor na základe stanovísk výborov k vládnomu návrhu zákona o ochrane prírody a krajiny (tlač 1594) vyjadrených v ich uzneseniach uvedených pod bodom III. tejto správy a v stanoviskách poslancov gestorského výboru vyjadrených v rozprave k tomuto návrhu zákona v súlade s § 79 ods.4 a § 83 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. odporúča Národnej rade Slovenskej republiky vládny návrh zákona o ochrane prírody a krajiny (tlač 1594) v znení schválených pozmeňujúcich a dopĺňujúcich návrhov uvedených v tejto správe a prednesených v rozprave **s c h v á ľ i ť**.

Bratislava, 21. júna 2002

Ladislav Ambróš, v. r.

predseda

Výboru Národnej rady Slovenskej republiky
pre životné prostredie a ochranu prírody